

A. Turi Zsuzsa
Albert Lőrincz Márton
Andrasséw Iván
Arany Tóth Katalin
Asperján György
Bányai Tamás
Baranyi Ferenc
Bárdos László
Bittner János
Bodó Csiba Gizella
Bokros Márta
Czégényi Nagy Erzsébet
Debreczeny György
Dobrosi Andrea
Fetykó Judit
Fővényi Sándor
G. Ferenczy Hanna
Gligorics Teru
Hajdu György
Hajnal Éva
Hoitsy Horváth Edit
Jeney András
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kardos András
Kaskötő István
Ketykó István
Király Gábor
Kis-Mezsei Katalin
Kolev András
Koósan Ildikó
Kovács Gabriella
Kó-Szabó Imre
Köves József
Lelkes M. Zsolt
Lelkes Miklós
Ligeti Éva
M. Laurens
Márkus László
Molnár János
Molnár Jolán,
Nagy Antal Róbert
Nagy János
Nagy N. Éva
Németh Tibor
Nógrádi Gábor
Nyakó Attila
Ódor György
Péter Erika
Pethes Mária
Pethő N. Gábor
Petőcz András
Pödör György
Rada Gyula
Ricza István
Rózsa András
Sárközi László
Soós József
Staub, Efraim
Szabeni Attila
Szegő Judit
Szeicz János
T. Ágoston László
Thamássy Nagy Géza

Kalácsa

Antológia

2018

Kalácsa

Antológia

2018

E gyűjteményben szereplő műveket, a szerzők által felajánlott és a Kaláka Szépirodalmi Folyóirat előző számaiban megjelenő irdalmi anyagból, kizárólag szubjektív alapon válogatták a szeresztők.

Kaskötő István
és
Kamarás Klára

ISBN 978-1-989073-02-5

Kiadó
Kaláka Szépirodalmi Folyóirat
Kaskötő István
Készült a
Createspace/Amazon.com
„Print by demand” rendszerrel.
Forgalmazó: Amazon.com

Borító és belső terv:
Kaskötő István

Ajánljuk ezt a gyűjteményt
elhunyt barátaink,

Andrassew Iván
Bányai Tamás
Bárdos László
Efraim Staub
G. Frenczy Hanna
Hoisty-Horváth Edit
Kardos András
Németh Tibor
Ódor György
Rózsa András
és
T. Ágoston László
emlékének.

ELŐSZÓ?

Nem véletlen a kérdőjel. Ez az előszó inkább személyes vallomás. Versek elé én nem tudok értékelő dolgozatot írni. Nem vagyok alkalmas arra, hogy pályatársaim munkáit ítéssz-szigorral és alaposítással megítéljem, hiszen magam is költő volnék, azaz olyan ember, aki érzelemből, indulatból ír, tehát ítélni is csak érzelmi, indulati alapon képes. Én tehát csak arra vállalkozom, hogy benyomásaimról számoljak be: mit gondoltam, mit éreztem az antológia olvasása közben? Kíváncsian vettem kézbe a kéziratot, izgatott, hogy költőtársaim vállalkoznak-e még valamiféle nemes szélmalomharcra az érzelmek – és a belőlük fakadó líra – világméretű apálya idején?

A kiváló irodalomtörténész, egykori évfolyamtársam, Rónay László ezt írja A költészet adománya című esszéjében:

„A versekkel nem illik tréfálkozni. Mindenki átélte már, amint egyikük szívéig ér, átjárja egész valóját és üzenetet hoz egy szebb világ létezéséről, amely felé máskülönben hiába törekszünk. talán a legendákban élő Boldogok Szigete ez, ahová súlyos hányattatások után érünk el, s a belépő egy vers.”

Valamikor – talán a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján – „háttérrádiózás” közben felfigyeltem egy dialógusra. Két költő beszélgetett egymással: Garai Gábor faggatta Juhász Ferencet. A költészetéről vallott nézeteik sok tekintetben eltérőek voltak, világlátásuk sem „rímelt” mindig, de a párbeszéd végén közös óhajt fogalmaztak meg. Azt, hogy meg kellene alakítani a jó emberek egyesületét. Vagy így is mondhatjuk: a jóakaratók klubját. Tagja lehet mindenki, aki a jócselekedetet a világ legtermészetesebb reflexének tartja, függetlenül attól, hogy valláserkölcsi alapon teszi a jót, vagy pedig valamiféle haladó eszmerendszer etikai kódexének szellemében.

Én akkor megmosolyogtam a két – általam igen nagyra becsült – költőtársamat. Naívak – dűnnyögtem magamban –, mert az emberek nagyobb része elsősorban nem *jó* akar lenni, hanem *jó módú*. Bármilyen áron, olykor a jóság feladásával, sőt elárulásával is. Mert – ahogy Machiavelli írta A fejedelem című művében – „az emberekről általában elmondható, hogy hálátlanok, ingatagok, színlelők; a veszélytől visszarettennek, harácsolásra hajlamosak”.

Nos, nem volt igazam, amikor megmosolyogtam Garai Gábort és Juhász Ferit. Nem volt igazam, mert jóval később egy kiváló pályatársam, Kaskó István azzal, hogy számos olyan költőt „édesgetett” internetes folyóiratához, akinek „emberhez méltó gondja van”, végeredményben megvalósította a jóakaratók klubját. Ha nem is a Boldogok Szigetét, de valamiféle oázist a posztmodern blöffök, a már hökkenteni se képes szélhámosságok, valamint az írástudói felelőtlenségek sivatagában. Tagja lettem én is e klubnak, noha klubtársaim felét se ismerem személyesen. Mégis, ha műveiket olvasom, megörvendeztetnek az összetartozás boldogító érzésével, amely egyre inkább hiánycikk a mai világban, ahol elmondhatjuk Adyval: minden egész eltörött. Ahol – régi fegyvertársam, Asperján Gyuri szavaival élve – „magát menti, ki megbújva kívár, s övéi múltján taposva előz”. Ahol – Kajuk Gyula szerint – „politikusak elárultak minket”, így „nincs már itt hit, remény”.

Ha jól számoltam, hetvennégy szerzőt vonultat fel az antológia, túlnyomórészt költőket, egy-két prózaíró is akad közöttük, de az ő műveik is igen-igen líraiak. Mint már említettem, a szerzők nagy részét nem ismerem személyesen, ugyanakkor szeretve tisztelt jóbarát is bőven akad közöttük, mint például – a sajnos már „néhai” – Andrassew Iván, A.Turi Zsuzsa, Arany Tóth Katalin, Asperján György, Fetykó Judit, Hajdu György, Ketykó István, Köves József, Pethes Mária, Petőcz András – és maga Kaskó István is. Vele még nem találkoztam, de az évek óta tartó szellemi együttműködés őszinte baráti érzelmeket ébresztett iránta a szívemben. Sok-sok személyes ismerősöm van még a szerzők között, de azok is, akiket csak az írásaikból ismertem most meg, immáron szinte „egyenértékűek” velük.

Fövényi Sándortól olvashatjuk az antológiában:

Uram, te költőnek küldtél ide?
Vagy hallgatva halni
mikor szólni illene?

Nos, aki tagja a „Kaláka-klubnak”, az mind költőnek érkezett ide – és esze ágában sincs „hallgatva halni”.

Budapest, 2018. május 11.

Baranyi Ferenc

A. TURI ZSUZSA

Futórózsa utca

Fülledt este volt a Futórózsa utcán
anyám magas-sarkú szandálját levette
aprócska porfoltok lettek minden ujján
„Mert töri a lábam” – közölte nevetve
„Csak csórók járnak így, vagy vándorcigányok!”
– mondtam mérgelődve, s előre szaladtam
„És ha ismerős jön? A szégyentől hányok!”
kínos jelenetből könnyen kiszakadtam
aztán később én is levetettem gyakran
ha szorított, sértett a szandálom pántja
tócsákban ugrálva hónom alá csaptam
szabadon, boldogan lépkedtem a nyárba
ó, bárcsak még egyszer mehetnék anyámmal
akár mezítláb is, bárhová, csak ketten,
nem sietne... Lenne. Most, ha szívem szárnyal
palacsinta-Holdra bámulhatok csendben

Pesti srácok

Ki engedte oda őket,
Hüvelykmatyi-felkelőket,
hőst játszani az utcára,
hol küszködő, vattás pára

szállt a tornyos pesti tájra?
Vádakat kenve sok szájra,
hunyorgó ablakok alatt
oktondi mesehős-csapat
hőzöngeni, hogy mehetett?
Nem volt féltés és szeretet?
Tapasztalt katonák helyett
miért harcolt annyi gyerek?
Géppuskával házak között
hol a kő vérbe öltözött,
áldozat volt mind. Kísértet.
Legtöbbjük semmit se értett:
hogy a csillag hullhat, éghet,
de a tűzből újra éled,
s egymásnak ígérve szépet
hiába rázzák a népet...
Jó volna, ha rájönnétek:
mártírok s nem példaképek,
bűnbakok, nem dicső ősök,
vértanúk, nem bátor hősök...
(voltak...)
Emlékezz hát! Állj meg csöppet!
Ne történhessen meg többet,
ne bűnhődjön mások helyett
soha tiszta szívű gyerek!

Otthon?

Mért mindig a rózsalugas,
a csavaros törzsű akác,
a mogyorófa, a padok,
a repedezett szökőkút
üzen? S mint eltévedt utas
kit csalogat egy régi ház,
álmban újra ott vagyok:
sövények közt sárga kőút,
a fény rézsútosan folyik,
mint víz alatti homályban,
s ismétlődik a tébolyig,
a letisztult, cicomátlan,
kiradírozhatatlan táj,
rég nincs már meg, tán ezért fáj,
sokszor torz másába boltlom...
Mitől lesz Otthon az Otthon?

ALBERT-LŐRINCZ MÁRTON

Egymáshoz futnak

Mint a kisfiúk,
egymáshoz futkosnak a nagyfiúk.
Kikönyökölök az ablakon,
s hallom,
hogyan zsugorodik
a távolság
a fővárosok között,
és az emberemlékezet.

Vityebszk fölött

Mert megérik az idő arra, hogy száguldani
kezdjenek a temetők Vityebszk fölött, mely tova
költözött, nem úgy, mint költés után vidékeinkről
a gólyák és a fecskék, még elbírható kényszerszárny
viseletben, költőket, festőket sújtva -ihletve ...

Mert megérik az idő arra, hogy az otthagyt temetők
a kövekre emlékezzenek, mint Mózes a szóra,
amelyet hallani vélt a hegyen s tüzes vesszővel
terelt a völgyek lakóinak füleihez, szelek
orkánjában, vizek zúgásában, egek azúrkék
kövei között, mintha maga is követ görgetne,

azért.

Fekete lovak

A fekete lovak lassan bandukolnak az
éjszakában, szomjasak és éhesek,
régén nincs aki megetesse-itassa őket,
gazdáik Vityebszk ege alatt szemlézik
az elvonulókat, nézik, ami még megmaradt,
beállítják az órákat,
ideiglenes időt mutatnak,
mozdulataik megkövesednek,
tekintetük merev, mint a kő, kemény, mint az élet,
már rendelkeznek azzal a bölcsességgel,
amelyet magukkal vittek Akherónba.

Chagall rózsaszín lova

Chagall rózsaszín lova repülni tud,
a bűnről nincs tudata,
s nem érdekli a lehetetlen.
Chagall embertestbe bujtatott hegedűs bohóca
eljátssza, hogy Vityebszk a szeretet otthona.
Szülők álmodnak életet, ringatnak bölcsőt,
de nem ők akarnak átrepülni a házak felett,
a füstölgő kémények felett.
Ők nem látják, hogy a szárnyalást
lehúzza a gravitáció, az éjszaka

nem szabadulhat a nappaltól,
a gyermek a szülők álmaitól,
de látják, hogy Chagall
rózsaszín lova repülni tud.

Útközben

Hajszálainkra égnek
az esőcseppek, a fények,
mielőtt elhagynak,
mielőtt földet érnek.
De nekünk nincs módunk
megtudni, útközben
mire készülődnek?

Első hó

*Mi megfagyunk, de
Isten talált magának
télikabátot.*

Fagyhalott

*Test fekszik kuka
tövében: boldog lehet,
mert nem ember már.*

Eltévedve

*Valaki sír itt
a sűrű, hideg ködben.
Talán én vagyok?*

Firkák

*Hús kis szellőkkel
egy fűz árnya a falra
firkál álmokat.*

Özön

*Annyi fény árad
a fákon túl, hogy gyáva
vagyok kilépni.*

A három

Gizi kávézójába egyszer bejött egy cigány, egy néger meg egy kínai. Mindhárman meghajoltak a bejáratnál, és nagy szemekkel tekintettek Gizire. Az arcuk se rezdült, csak tekintettek. De annyira szép volt a szemük, hogy Gizi egy pillanatra úgy érezte, valamelyikbe belezuhan, ezért meg se mozdult. De aztán rájött, hogy ezek, szegények tulajdonképpen helyet akarnak, és nyilván úgy, hogy ő jelölje ki. Intett az egyik asztal felé, és a három ember szépen le is ült. Gizi kiment a pult mögül és illedelmesen megkérdezte, mivel szolgálhat. Forrásvizet kértek.

Mást nem?

Nem, mi nem élünk mással, mondta a kínai hibátlan magyarsággal.

Hanem, mondta a fekete ember, hozhatna nekünk egy kis edényt, amiben vízzel illethetnénk a kezünket, vagy legalább az ujjainkat.

Nafene, rikkantott egy Balta nevű huszárfestő, az egyetlen vendég, aki a rikkantásairól volt híres, és amúgy háttal ült nekik: még jó, hogy lábat nem akarnak mosni! Közben megfordult, és a mondat végét szinte lenyelte, mert belenézett a három ember szemébe.

Utólag aztán sokat gondolkozott ezen, mert nem értette, hogyan tudott egyszerre három pár szembe nézni, de bizony úgy volt, bizonygatta magának is: egyszerre nézett. És érezte, hogy baj van, mert, — ha nem kapaszkodik a székre, bizony bele is esik, zuhan, oda. Hova is? A biztonság kedvéért a lábait is az asztalhoz kulcsolta. Nem mintha nem lett volna mindegy: mit tart egy nádasztal?

Gizi meg csak állt, és egyszer csak azon lepődött meg, hogy már percek óta nézi azt a három embert. Vagyis inkább a ruhájukat. Olyan volt, mintha egyszerű, szinte sportos lenne az öltözetük, de ha az ember figyelmesebben nézte, hát azok az elegáns zakók bizony arannyal átszőt kelmékből készültek. Nem csillogtak, hanem valami fénylő tónust adtak. Aurát, talán.

Amint Gizi megébredt a látomásból, behátrált a pult mögé, és eszébe jutott, hogy forrásvíz, forrásvíz. Hirtelen rájött, hogy nem értelmezheti

másképp a rendelést, csak úgy, hogy ásványvizet visz nekik. De mivel nem kérdezte, hogy buborékosat, vagy buboréktalant, hát úgy döntött, hogy mindkettőből tesz a tálcára. Már indult volna, amikor eszébe jutott, hogy micsoda marhaság: ki látott már buborékos forrásvizet?

Visszatette a palackot, mire azonnal eszébe jutott, hogy de, bizony, Erdélyben igenis vannak szénsavas források. Megint visszatette a palackot, és elindult.

Balta eközben fölállt, és meghajolt a három ember felé. Balta vagyok, huszárfestő, mondta.

Meglepetésére a három férfi érdeklődve nézett rá. A cigány szóvá tette, hogy érti ugyan, hogy mi a huszár és mi a festő, de nem érti, mit kell festeni a husárokon, akik már nincsenek is. Befesti ezeket a nemlétező embereket, vagy emlékezetből képeket fest róluk, vagy mire vélje ezt a foglalkozást.

Ólomkatonákat festek. Tisztelettel. Huszárokat. Magyar huszárokat.

Aha, mondta a cigány. Az szép. Nagyon szép mesterség. Irigyelem, uram.

Balta kivett a zsebéből egy lovas huszárt és odaadta a négernek: ajándék, emléke, szuvenír.

Jó lesz a kölyöknek, mondta a cigány.

Őn netán munkanélküli, bátorkodott megkérdezni Balta.

Nem. Soha nem tettem olyasmit, ami munkának nevezhető.

És ha szabad megtudnom, mivel foglalkoznak, amúgy.

Beteljesítjük a jövődölést.

Gizi már fölöttük állt, és bár eléggé sután, de valahogy úgy intett, hogy jelezte: lehet választani a palackok, vagyis a vizek közül.

Mindhárman a buboréktalanra mutattak. Gizi öntött nekik.

Lassan ittak, mint akik élvezik az ital ízét. Bár inkább úgy tűnt, mintha több lenne ez nekik egyszerű ivásnál. Legalábbis Gizi is, Balta is később úgy mesélték, hogy látszott rajtuk: jóllaknak. Mintha a víz nem ital lenne nekik, hanem üzemanyag.

Aztán egyszerre fölálltak. A kínai Gizi felé fordult és azt mondta, nincs pénzük, de tömjénnel vagy mirhával tudnának fizetni.

Semmiképpen, mondta Gizi.

Pedig az jó, ha ilyesmi van a háznál, mondta a néger.

Semmiképpen, ismételte meg Gizi.

Meghajoltak és kimentek az ajtón. Aztán ácsorogtak a kis téren. Néztek erre, néztek arra.

Úristen, elfelejtettem a kézmosó vizet, mondta Gizi.

Tudod kik ezek, kérdezte Balta.

Tudom. De nincs is karácsony.

A három ember az eget kémlelte. Gizi hirtelen megértette, miért, hamar kilépett a kávézó elé, és azt mondta, és mutatta is:

Arra van Jeruzsálem! Vagyis Betlehem.

A három férfi egyszerre hajolt meg, aztán el is indultak, de nem délnek, és nem is délkeletnek, hanem az autójukhoz. Egy Lada volt, úgy a hetvenes évekből.

Na ezzel kell fél év, hogy a zsidóföldre jussanak, mondta Balta rikkantva, nevetve.

ARANY-TÓTH KATALIN

Hársfák a téren

Ma a hársfák tövébe
fészkelte a béke.
Ágaik elérhetetlenül
néznek a messzeségbe.
A tér harangja ódon
talapzatába olvadva,
ugyanazt a tűzvész
előtti méltóságteljes
kongást hallatja,
mikor még a magasló
torony büszkesége volt.

Ma a hársfák lombjába
húzódott a csend.
A madarak fészke,
mint otthonok örök
büszkesége - védelmet
remélve - létjogot teremtet:
színek, illatok, formák
jelzik a létező jelent.

Ma a hársfák görcsös
ágai öleik a Fényt,

s könnyű táncba
röpítik a reményt.
A felhőkbe költözött
bánat ma messzire
tekint, s a Korsós lány
bronz-karja az itt élt
parasztok emlékét
lágyan átkarolja
- majd emlékük felé
szelíden int.

A díszes padokon
elpihennek a vágyak,
s újra álmodják
a letűnt éjszakákat.
Elnémult csendben
köszön vissza a pillanat:
gyermekkorom látom
s az ugyanitt álló,
festéktől pergő,
billenő széksorokat,
s hallom kattanó
koppanásukat.

Ma a hársfák illatába
rejtőzködött a múlt,
s a rohanó világ zaja
egy percre belém csitult.

Jó öreg vásárhelyi fák!
Veletek nyílok, s virulok,
ősszel veletek sárgulok,
s egykor majd veletek
korhadok... de addig is:
Itthon vagyok.

Rejtjelek

Billentyűzeten koppanó betűk
formálnak lelkemből gyurmafigurát.
Groteszk jelenetek keltik életre
a merevség mozdíthatatlanságát.

Mappák mélyén lapuló rejtelek
várnak a torz hiábavalóságban,
szavakká könyörgött meddő sablonok
mögé húzódom csöndben, rezignáltan.

Hallgatva

Hallgatva, vagy
üvöltve tűrni, mi fáj
– mindegy ma már.
Kegyetlen játék a Sors,
s mi, benne, mint bábuk,
lélektelen testtel mégis
a megváltást várjuk.

Koldus-éhségünk
nincstelen ruhában jár,
s az idő, a csend
börtönébe zár.

Elveszve

Mert minden sóhajzásban megfeszül a bánat,
s mert félünk minden kínos percet elfelejteni,
könnyezve temetjük a belénk fojtott vágyat:
meghalnánk érte, csak történjen végre valami!

Törtetve kutatjuk a megbénított csöndet,
kezünket nyújtánánk a régvolt pillanatokért,
és nem térnek vissza csak felsajduló képek:
szétkaszabolt évek sírják a lét bús énekét.

Mert minden félreértett mozdulatban úgy bánt
a ki nem mondott szó, a meg nem érlelt gondolat;
s a jó már keresve sem jönne vissza hozzánk,
mert elvesztünk a súlyos csöndek terhei alatt.

ASPERJÁN GYÖRGY

Emlékezés 2017-ben

A télben, a szélben, fázós hidegben
merre induljak, nyugtom hol lehet?
Te messzi vagy, de oda is izentem,
felidézve gyógyító két kezed.
Nem tudom, mire várok, és mi vár itt,
ha búcsú-mosolyod eszembe jut,
s nehéz mosollyal bizonygatva váltig,
nem villant rád a túlvilág vakut.
Gyűrött lepedőd kihúztam feszesre,
párnád felvertem, s fogtam a napot,
ne siessen és legyen égni kedve,
mert érted van, mint én érted vagyok.
Ültünk a teraszon, rozoga széken,
szívünkig fűillat emelkedett;
aki retteg, magát mentve hiszékeny,
a jövőt szépre hímeztem neked.
Könnyítő ajándék volt, hogy te hitted,
pedig szédültél, fogtam a karod,
de megbillentett az a mély tekintet,
amely rejtett arcomon matatott.
Fogtad a korlátot, ahogy tipegtél
a sehova vezető folyosón,

bízóbbnak mutattam magam hitemnél,
hogy reménykedésem ne vedd zokon.

A jogról

Rongyokban, boros műanyag flakont
szorítva nem tudja a nincstelen
– fölötte nincs, nem bámulhat plafont –,
hogy a joga, mert semmis, színtelen.
Ki teheti, csal – leginkább magát,
ellene fordul kancsal öntudat,
szemében már mindenki csak galád,
kötne, s nincs kivel, csaló alkukat. –

A rendőr, mikor az egyenruhát
leveti, bűnös csupaszon marad,
hümmög, hogy lefizették a buták,
nem tudja, a morál benne szakad.

Cigány síró ággal éltet tüzet,
gondja: nő a család, fogy a segély,
bűnhöz tágul a lelki felület,
csodálja maga is, hogy így megél.

Nyugdíjas ablakánál szél hörög,
elszundít s már az álma sem nyaral,
istenhez megszokásként könyörög,
nem bárja, sőt már várja, hogyha hal.

Élni méltón senki se jogosult,
csak ki jogot kijátszani ügyes,
vesztve börtönben hiába okult,
nem csak zsebe, élete is üres.

Választ, ki még jogban reménykedik,
jelöltje önmagát képviseli,
s a törvény áldásával vétkezik,
nemzetről fecseg s magát megszedi.

A jog foszlik – sokszor próbált ruha,
elfajzott bírók vesztőn nyüstölik;
ki gazdag, magának az se ura,
s ki szegény, kétszeresen üldözik.

Nincs megoldás, nem tartunk sehova,
múlt, jövő, bennünk hergelt csődület;
kifordul ajtónkon elszánt csoda –
mi gyűjtjük, mi rakjuk a torz tüzet.

Nincs felelős

Az ország kétharmada elfogyott,
de megmaradt a hárommillió
koldus és a hazug illúzió:
bennük kell fellelni azt az okot,
amely magyarázatot ad,

hogy éhen halni még szabad.

A nemzet korhad, illően kihal.
Tudjuk, nem jelentős nép a magyar,
s az is lehet, már élni se akar,
hasában erkölcsi görcs nem csikar.
Eszmélete hűlt pára lett,
bodroz a teteme felett.

Kik szégyen nélkül csak legyintenek,
hiszik, bárhol kerül nekik haza,
nem látszik lelkük nehéz ótvára,
sunnyítva polgárnak beillenek.
A föld, mely őket szülte, fáj,
holtaktól vénül itt a táj.

A marakodásban nincs felelős,
lelkünkre közöny korma szital.
Magát menti, ki megbújva kivár,
s övéi múltján taposva előz.
Fojtogatja szédült magány,
penész üt át minden szaván.

Öreg költő dala

Egykor, hogy izgultam: sikerüljön a randi,
szépek legyenek a szavak, az ölelés,
picit csodának látszódjék az a kevés,

ami a másikban tán képes megmaradni.

Teljes szívvel égtem kis ügyek rőzselángján,
fontos volt becsület, tisztesség, haza,
a vers hevülése, kellemes dallama,
s éltetett, hogy egyedül se maradok árván.

Már tudom, hogy semmit sem tudok. Tán hiányzik
valami, valaki, aki kedves velem,
és elkap, ha zuhanni kezdek hirtelen
a semmibe, ami már mindenhol látszik.

Bár szégyellem, de legfontosabb lett a nyugdij,
s a halhatatlanságig éljek csendesen;
ha lehet, kutyaként ne bánjanak velem –
ezt szajkózom magamnak gyáván s unos-untig.

A mosolyod

A mosolyod csillag-keletkezés,
felvillanó galaxis-ébredés.
Mosolyod ifjúság-csillagözön,
mindenség dzsungelében lelki tisztás.
Mert hiszlek, én neked megköszönöm,
hogy hiszlek. Csak te, ír lelkemre nincs más.
Fényed sötétűző szupernova,
gyors esőre ily tűzzel Nap ha lobban.
Vagy csóvás, legotthonosabb csoda –
megbocsátani nem tud senki jobb

Lány a placcon

A traiskircheni menekülttábor főbejáratától mintegy ötven méterre, a Lokalbahn megállójától egy sarokra, két utca kereszteződése képezte azt a helyet, amit a lágerlakók már időtlen idők óta csak placcnak neveztek. A kora reggeli órákban - főleg hétféteken - a lágerlakók dologra, keresetre éhesen megszállták a placcot. Kisvártatva érkeztek a szőlősgazdák, iparosok meg azok, akiknek néhány napra, vagy csupán a hétfégre volt szükségük ilyen-olyan segítségre. Jöttek mikrobusszal, bogárhátú Volkswagennel, ritkább esetben kis teherautóval, hogy egyenként, párosával vagy csoportosan felvegyék embereiket. Az osztrák csak intett a kocsiból, ujjjaival mutatta hány ember kell neki. Aki előbb ugrott oda, s a felajánlott munkabért is elfogadta, azt már vitték is. Fűvet nyírni, szőlőt kapálni, téglát hordani, betont keverni, vagy elvégezni bármi más munkát, amit felkínáltak. A lágerlakókat ezen a júliusi szombat reggelen is ott találta a felkelő nap, kisebb csoportokba verődve várták a jószerencsét. Ezek a csoportok nemzeti - magyar, cseh, lengyel vagy román - hovatartozás alapján alakultak és kizárólag férfiakból tevődtek össze, lévén a legtöbb felajánlott munka fizikai erőt igénylő.

A magyarok egyik ilyen szűkebb csapatát öten alkották, s hangadójuk egy közepes termetű, széles vállú, ökölvívókra emlékeztetően lapos orrú fickó volt, aki a kerítésnek támaszkodva magyarázott társainak, miközben hol ebbe, hol abba az irányba forgatta szemét, akár egy nyugtalan vadász, aki nem tudja merről bukkanhat fel a várva várt vad. Beszédét kezének állandó mozdulataival kísérte, társai meg hallgatták, legnagyobb figyelemmel egy sovány, nyúlánk fiú, akinek feszült arcáról lesírt, nagyon szeretne valamit eltanulni.

A lapított orrú egyszer csak elakadt a beszédben, pillantása is megállapodott egy valamin.

– Azt lessétek meg! – kiáltott fel váratlanul, s még elismerően fütttyentett is mellé.

Minden szempár a láger kapuja felé fordult, amerről egy lány közeledett a placc felé. Húsz év körüli lehetett, hosszú fekete haja kontyba fogva, napbarnította mosolygós arca messziről is úgy hatott, mintha strandról jönne éppen, s mintha a napsugarakkal rendíthetetlen jókedvet is szívott volna magába. Szűk farmernadrágot és testéhez tapadó, rövidujjú trikót viselt, ruházatának e két darabja hiánytalanul kiemelte alakjának arányos körvonalait.

Hullámozó járása volt, ami kihívóan kacérnak tüntette fel lényét a báméskodók körében.

A sarokra érve, alig néhány lépésre a magyaroktól megállt, körbenézett, mint aki óvakodik figyelmetlenül lelépni a járdáról. De nem lépett az útestre, a sarkon se fordult be, hanem várakozni kezdett, ahogy körülötte mindenki más.

– Hé, bébi! A csajok este szoktak ide kiállni, mikor nagyobb a kereslet irántuk – szólt felé a lapos orrú, lefittyenő szájával elégedetten nyugtázva a mellette állók egyetértő bólogatását. – Ha nem tudnád, tündérmé, mi most mindannyian melózni készülünk, senkinek sincs ideje etyepetyézni, meg aztán sóherek is vagyunk e pillanatban, de ha este jössz ide, mindegyikőnknek lesz elég lóvéja. A többi csoportból is feltehetőleg hasonló megjegyzések érkeztek a lány felé, aki most ugyan összeszorította száját, a mosoly azonban nem olvadt le az arcáról, semmi jelét nem mutatta annak, hogy a hozzá intézett soknyelvű szavak közül melyiket érti. Tekintetét nem fordította egyetlen férfi irányába se, a közeledő autókat figyelte, meg azt, hogy körülötte a férfiak miként cselekszenek, amikor megáll egy autó a járda mellett.

Hamar megállapíthatta, mi a teendője, mert a legközelebb érkező Opel Kadetthez már ő lépett oda elsőként. A korosodó osztrák parasztnak kikerekedtek a szemei, cuppantott is egyet elismerése jeleként, végül mégis nemlegesen rázta meg kopasz fejét, s két megtermett fiatalembert intett a kocsijához. Az egyik, nehogy a bürger esetleg meggondolja magát, durván félretolta a lányt, és társával együtt már be is telepedett a hátsó ülésre.

A lapos orrú most nem is titkolt kárörömmel, nagy hangon jegyezte meg.

– Mondtam neked, hogy este kelendőbb lennél.

A lány ezúttal a hang felé fordult, s noha most sem adta jelét, hogy értené is, amit hallott, változatlanul mosolyogva szemügre vette a magyar csoportot.

– Nehogy azt hidd, hogy aki ilyenkor idehajt, annak az ágyban kell segítség - villantotta meg hiányos fogsorát a lapos orrú. Hárman vele együtt nevettek, egyikük fülsértően éles hangon, csak a vékonydongájú, nyúlánk fiú arca maradt komoly. Le nem vette szemét a lányról, úgy szólt oda a hangadónak.

– Lánynak is akadhat valami munka, ha már dolgozni akar.

A lapos orrú elrugaszkodott a kerítéstől, szembefordult a nyúlánk fiúval, s leplezetlen gúnyal oktatni kezdte.

– Hol élsz te, apuskám? Ne most akarjon melózni. Este meg éjszaka annyi melója lehet, amennyit nem szégyell elvállalni.

Egy bokszoló mozdulattal elhúzta öklét a nyúlánk fiú orra előtt.

– Te kis naiv! Este jöjjön, akkor mi is adunk melót neki. Vagy te talán futni hagynád??

Hirtelen megperdült, odapattant a lány elé.

– Hozzám gyere este, bébi, mert ettől a mulyától annyi melót se kapsz, mint most az prosztó sógoroktól. Érted, amit mondok?

A lány szótlánul hátat fordított neki. A lapos orrú megragadta a vállát, erőszakkal visszafordította, mialatt másik kezével a nyúlánk fiúra mutatott.

– Er nichts arbeit.

– Az ilyen azt sem tudja, mire lehet használni téged.

Bal kezét a lány orra elé tolta, jobb kezének mutatóujjával félkört rajzolt a karóráján.

– Abend. Ich habe geld. Du arbeits mit mir.

Akart még valamit mondani, de társainak egyike rákiáltott.

– Ne udvarolj! Itt az emberünk.

Mikrobusz húzott a járdaszegélyhez, a lapos orrú magára hagyta a lányt, s a többiekkel együtt elindult a mikrobusz felé. Utolsónak a nyúlánk fiú is be akart szállni, ám az osztrák, kezének egy tiltó mozdulatával megállította.

– Vier sind genug – mondta minden sajnálkozás nélkül. A fiú csalódottan lépett hátra, s amint megfordult, pillantása összeakadt a lányével.

– Látod, nem mindenki szerencsés – vetette oda neki, majd még egy esetleges válaszra sem várva, felszakadó sóhaj kíséretében magának jegyezte meg: – Lehet, hogy neked is tényleg este kéne kiállni ide.

Aztán már el is fordította figyelmét a lányról, a sorban érkező autókat pásztázva lépett a járda szélére, hogy első legyen, ha valaki int neki.

A lány követte példáját, s néhány lépésre a fiútól ő is az autókat kezdte lesni.

A placcon állók száma gyorsan fogyatkozott, s úgy tűnt, a lány is, a fiú is hiábavalóan kísérti a szerencsét. Kisvártatva azonban egy Volkswagen kombi állt meg közvetlenül a lány előtt, vezetője kiszólt valamit, amire a lány rábólintott, majd gyorsan be is ült az autóba. Az autó gurult néhány métert, s az osztrák paraszt már éppen inteni akart még valakinek, amikor a lány megbökte, s a közelükben álló nyúlánk fiúra mutatott. Az osztrák vállat volt, jelezve, hogy neki mindegy, a lányra bízsa a választást.

A lány letekerte az autó ablakát és kiszólt a fiúnak. Magyarul.

– Itt akarsz ácsorogni estig? Szedd a lábad, ha dolgozni akarsz.

A fiú meglepődve nézett az autó felé, fülig pirult, s hirtelen keletkezett zavarában nem tudta eldönteni mitévő legyen. Néhány pillanatig még tétovázott, aztán egy ugrással ott termett az autónál és elfoglalta helyét a lány mellett.

Nem tudakolta milyen munkát kínál a paraszt és mennyit fizet érte, ehelyett leplezetlen csodálkozással kérdezte.

– Te magyar vagy?

– Nem mindegy? – kérdezett vissza a lány rejtélyesen mosolyogva. – A lényeg az, hogy neked is van munkád. Vagy nem azt akartad?

– De – felelte a fiú, – azt is.

BARANYI FERENC

Nyilatkozat

Akkora a tülekedés
a damaszkuszi úton,
hogy odaférnem szinte lehetetlen.
Tehát – már csak a helyszűke miatt is –
maradok, aki voltam,
s aki halálomig lenni szeretnék:
a részeg, ölbe csaló anyatermészet férfitársaként
küszködő közösség kenyeres pajtása;
az oldalirányú sandaság,
a felfelé nyaldokló szolgálatkészség
és a lefelé taposó, kíméletlen gőg
mindig kínosan kifehéritett kesztyűinek
mindenkori felvevője;
ünneprontó a görögtüzes csinnadrattákon,
falra vetülő írás Balthazár lakomáján,
ecet a medvebőrös tor borában –
egyszóval: költő, aki nem nyughat addig,
amíg ember embert alázhat
névében a szent egyenlőségnek.
Csak ennyit akartam mondani
tudomásulvétel végett.

Öregapám

Kalapos volt szegény öreg. Naponta
négy-öt kalappal lendített a sorsán,
s – ha adni-venni falvak összegyűltek –
árulta őket nagy vásári ponyván.
Néhány kalap – s a lányát férjhez adta.
Sok-sok kalap – s cserép került a házra.
S mikor már fedett fővel járt a környék:
öregapám a lét nyűgét lerázta.
Csöndes szerszámaint hidegre tette,
hanyatt feküdt és ráncsal körbe sáncolt
szemébe húzta utolsó kalapját.
Meghalt. Csak addig élt, amíg muszáj volt.

Kérdések mindnyájunkhoz

Ha itt mindenki jól tudta
és világosan látta
és előre figyelmeztetett
és bátran szembeszállt –
akkor ki a fene verte vörösre a tenyerét
a mámorosra hergelt nagygyűléseken?
És ki böfögött meglegedetten,
amikor a kiválasztottak asztaláról
veknik is potyogtak, nemcsak morzsák?

És ki vigyorgott vásott diadallal,
amikor a védtelen üzemekből
hazamentette túlméretezett
hányadát az elprédált jövőnek?
És ki kérte számon a lecsapott
emberfőket, amíg a saját feje
nem fájhatott az országos emésztés
ütemre horkoló időszakában,
mert alva is a "ne szólj szám" arannyal
befuttatott igazságát motyogta?
És ki fogadta el az ingyenes
gyógykezelést és oktatást, az olcsó
színházjegyet a kispénzű hazától,
miközben a háromszín lobogót
csak rongyot rázni vette a kezébe?

Ki játszik rá a tettestárs tömeg
jócskán megkésett szégyenérzetére?

Tótágas

A baltás gyilkos mennybe megy –
pokolba nem jutnak ma latrok,
a sas repesve fog legyet,
farkasfalkák lakják az aklot,
szobor szarja le a galambot,
amely talpazatára szállt,
babért tövisre vált a bajnok,

mert itt már minden fejreállt.

Mohamedhez megy – lám – a hegy,
s Rómába nem mennek harangok,
mínusz kettő az egy meg egy –
a nulla is fölé magaslott,
az ördög hirdet békeharcot
s angyalt mímelve szít vizsályt,
ma csicskás is lehet parancsnok,
mert itt már minden fejreállt.

Gazdit pórázon tart az eb,
pásztort terelgetnek a barmok,
sügér delfinre vet szemet,
szeleket zörgetnek harasztok,
bércnek vakondtúrásnyi halmok
szabnának magasság-határt,
hogy zerge tiszteljen varangyot,
mert itt már minden fejreállt.

Herceg, a harcot jobb feladnod,
gazokban úgysem tenne kárt...
Itt élne-d-halnod, mondd, maradt ok?
Miután minden fejreállt?

Valami mindig közbejön

Valami mindig közbejön: távolban tengő vén apádnak
sós parlaggá szikessedett magánya fehérlik utánad,
futnál hozzája büntudattal, autóbuszon vagy gőzösön,
futnál hozzája szüntelen, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: mosolyognál az elesettre
s nem lelné arcodon helyét a köznapok csip-csup keserve,
a csüggedőkre bízaton, a lányokra ingerkedőn
mosolyognál szíved szerint, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: lehetne felbujtó az álom
s nem csillapító szunnyadás koncul kapott, kényelmes ágyon,
álmodhatnál egy igazit vetetlen, parttalan mezőn,
álmodhatnál, mert volna mit, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: forró igazra nyílna ajkad,
de mielőtt kimondanád, engedsz a langyos féligaznak,
hisz a gyerekek bunda kell, meg kiscipő is télidőn,
lehetnél hős, nemcsak derék, de valami mindig közbejön.

Valami mindig közbejön: létfontosságú semmiségek
miatt halasztjuk mindig azt, mi életté tenné a létet,
pedig adódna még idő kifogni az adott időn,
igen, adódna még idő, de valami mindig közbejön.

Remény

Mert éltem én oly korban is a földön
mikor a bűnös bűntudatot érzett,
a bunkó meg szégyenlősen leszegte
üres fejét – rossz volt hülyének lenni.
Ma szinte sikk. S nehéz bármit remélnem.
Azt még talán, hogy késő unokáink
arra ébrednek, egyszer, hogy javakból
nemcsak pénzzel szerezhetőkre vágynak,
hanem szívekbe vermelt ősi kincsre,
melytől ködös korszakokkal korábban
két lábra állt a földre pottyant
bozontos emlős, majd előre lépett.
S emberré válni újra kedvük támad.

A szózat margójára

Az nem lehet,
hogy a cséphadarós gyalogok
hiába rengették meg a kastélyokat
suta táborozásuk puszta hírével is.
Az sem lehet,
hogy a vörösbársony-süvegűek
hiába hímezték zászlaikra
egész létük fonalával:
a hazáért és szabadságért.

És az sem lehet,
hogy a népek hajnalcsillaga iránt menetelők
hiába virágozták fel a rézágúkat
a karikára hulló esőben.
És az sem lehet,
hogy a vézna bőrkabátosok
hiába hordták páncélvonattal
az "enyém" és a "tiéd"
hulladékhalmi helyére
a MIÉNK aranyhegyét.
És az sem lehet,
hogy a föld alatt gyülekezők
tűzhelyet, családot hiába reméltek
már végképp csak másoknak a föld felszínén.
És az sem lehet,
hogy a hamuszínruhás katonák
hiába példázzák a nekik idegen földben
a halál diadalmát
az engézet felett.
Arról van csupán szó,
hogy a puhaságra serényebb gyermekek
- miután nem a legnyerőbb lapra tették fel
az erősebb, jámbor apák hagyatékát -
úgy méltatlankodnak,
mintha ezt a hagyatékot meg sem kapták volna.
Pedig mindenki tudja,
hogy a hímes tojás
nem lehetett előbb, mint a tyúk,

és hogy sültgalamb-postán sohasem érkezett
üzenet a jövőtől.

Legjobban az tudhatja mindezt,
aki az ég boltozatján
még kicsorbult ököllel is dörömböl.

Uram bocsáss meg nekik

Nem tudják, mit cselekszenek?

Nem-e?

És ha az egykori halálraszántak
utódai egyszer valóban

kikaparják nekik a gesztenyét:

mit kezdenek majd vele?

Válhat-e gyűlevész sokadalomból

a "hozzaértő, dolgozó nép

okos gyülekezete"?

Akinek mindig is helyén volt a szíve,

annak, hogy lehet most helyén a feje?

Meddig foltozható

a tömegek jelleme?

Ó jaj, mi lesz a sorsod

te, szegény gesztenye?

Túlterjedés

*Előfordul, hogy túlterjed az élet.
Kinövi ésszerű határait.
Te még a lábadat megvetve méred,
s ő már ingoványokat gyarapít.*

*Szívósságától nő a gaz, a búrján.
Alaktalan posvánnyal viselő.
Mind több a sejtje, ám semerre-útján
hovatovább elfogy az ismerős.*

*Belelóg ím csillagászati évbe,
ezernyi éren szétcsorogna már,
ha birtokháborítását kivédve
nem torlaszolná ezer akadály;*

*új gépezetek, kódok és szabályok
mindenfelé feltartják nedveit.
S ki bár csak egy helyütt alászivárgott,
azon már semmi fonal nem segít.*

Lépcső

Igen, már a lépcsőfokok. Tehát közeledem. Egyenletes iramban fogynak előttem, fölöttem: szállít a mozgólépcső, beteljesíti az időt. Könnyedén múlnak a méterek itt, e tágas vájatban, a föld alatt. Máris periszkópon leshetem közeljövőm. Ki kell bukkanni. Fel a bűvással. Hív a felszín, mely az alkalmat megadja: egyszer, és ki ne tudná, ismétелhetetlenül. — De egyelőre még e túlbiztosított átmenetben siklani, minden és semmi elvegyült, fullasztó előérzetében. Nem tettek és percek egymásra következése, amelyben eddig éltem, csupán fogyatkozás: fogynak a fokok, kiszorul az idő. Fanfárok valahonnan, valamедdig? Úgy tölti be tudómet a légszomj, mint az áhítat. — Majd pedig beér szintbeli léptem, suta útikalauzom. Legyen szerencsém.

Ötvenévesen

Óvakodva lépek ki a házból,
nyakamban senkivel,
s mégis elindulok közöttük: a drótokon
Hitchcock madarai, legvégén a filmnek: beláthatatlan
sorokban ülnek, és most már józanok,
szellőzködnek, legfőljebb egymás felé kapnak.
Fölkeltem, járok, minden lépés külön-külön
kockázat, de mérlegelni nincs időm:
most vagy soha, egyelőre toronyiránt tovább.
Gyalogolok előre, se jobbra, se balra.
A csontos burkokon belül
egy fegyverszünet idillje:
nem rontanak rám, a vaskarmok
nem tépnek meleg húst a szervrendszerekből,
a karmok épp nem marcangolnak semmit, sehol,
csupán megannyi tollas test támaszai.

Varjaké. Hiszen most már
fölismerhetem őket, de el is véthetem nevüket,
míg sorakoznak a léptek.

Consolidáció a múlt időről

Már szinte minden megesett:
nyelvemlékekben bizton élek.
Ez a szín vagy az a tünet
tárgyát képezte a beszédnek.

De hol? A mondat ott egész
ahol sajátként száll a hangja.
Mikor? A múltba keltezés
csupán jelenébe harapna.

Hogy már szinte minden mögött
előkép dereng, ez vigasztal;
sorolhatom is a jövőt
rokonabb értelmű szavakkal.

BITTNER JÁNOS

Rohanj!

Rohanj, és törj ki mindegyik karámból,
hisz itt a földön nyomunk sem marad:
lehullunk, mint fagyott madár a fáról.
Profán vagyok.
Az élet jut eszembe a halálról.
Rohanj, a múltat égesd el magadban,
ne vidd magaddal a halottakat:
hiszen minden ki nem mondott szavadban
újra hallod,
és újra látod minden fában, arcban.
Rohanj azért is, szélben és esőben!
Az út sara a cipődhöz tapad.
Minek megállni: hogyha már erőtlen
leszel, megállsz.
Rohanj, amíg helyed van az időben!

Varázslat

Barátomnak

Suttyó gyerekként nőttem, mint a gomba,
a száraz tarló szúrta talpamat.
Könyvet nem ismertem gyerekkoromban,
kérges lett lelkem néhány év alatt.

Az ablakunkra jégvirág nőtt télen,
a dér megült a kályhacső felett.
Apám rendet tanult a honvédségben,
csak néha vert meg az anyám helyett.
A nap felkél a kék tenger felett.

A végén bátyámhoz bemenni féltünk,
alig hallottuk elfúló szavát.
A könnye hullt, mikor szemébe néztünk:
megette roncsolt tüdejét a rák.
Sok szép emlékem megmaradt a télről,
mikor apám egy késsel kergetett,
mikor anyám levágta a kötélről,
és akkor, mikor késve érkezett...
A nap felizzik a tenger felett.

Az intézetben gyakran azt reméltem,
hogy anyám egyszer csak meglátogat,
és szombaton az ablakon kinéztem,
de nem láttam mást, csak a rácsokat.
Az iskolába rossz volt visszamenni,
utálta azt, hogy semmit nem tudok,
és magamat se tudtam már szeretni.
Ha birtam volna, messze elfutok.
A tenger, mint a lelke, háborog.

Az út mentén egy autóstopra vártam.
Nem kértem semmit ifjú testemért.

A szerelemre sem igazán vágytam,
nem vártam mást, csak néhány percnyi kéjt.
Aztán anyám az egyik nyári este
meglátta első nagy szerelmemet,
annyit mondott a szavakat keresve:
megbántam azt is, hogy megszültelek.
A felhők gyűlnek a tenger felett.

Sötét volt még, mindig hajnalba' keltem,
pirosra csípte arcomat a tél.
Vodkára költöttem, mit megkerestem.
Sodort a vén idő, mint port a szél.
Hát ez vagyok, se több, se jobb magamnál.
Szíved joga: lenézhetsz mindezért.
De míg te mindent ajándékba kaptál,
Én még most is megküzdök mindenért.
A napkorong a kék tengerbe ért.

Gondolatok az elektronikus könyvtárban

Hová lépsz most, gondold meg: nincsen út,
melyen előtted nem járt senki még.
Hiába látod, hogy gödör felé megy
súlyos léptekkel az emberiség,
te semmit sem tehetsz, hiszen fogoly vagy,
egyetemes neveltetésed foglya.
Mihaszna eszközök vesznek körül,
beszítálják az agyad rácsait,

mint a mezőt a szélfútt szénaboglya.

Kezemben nincsen toll, és nincs papírom.

*A billentyűk nyomán elektronok
cikáznak céltalan, míg ezt leírom.*

A gondolat nem szül már tárgyakat.

*Manapság termelünk, nem alkotunk,
mindent készen kapunk, előre gyártva:*

horrorfilmet, hamburgert, villamost ...

fejet hajtunk, benyeljük, sorban állva.

Ez rossz irány, ez nem a mi utunk...

Én úgy emlékszem, hogy gyerekkoromban

oltári szentség volt a könyv nekem,

ha néha kedvem támadt fellapozni

a Tolnait a színes képekért,

Kanut király nevén megállt szemem,

utána már Kandót, Kantot kerestem,

és megismertem, megtanultam játszva,

mindazt, amiről ma nem hallhatunk

filmen, tévében, újságban s neten.

A mindennapos agymosásnak hála

egy whiskyreklám a jelmondatunk.

Egyentudás lett a tudásunk mára

(a mobilhoz persze mindenki ért,

cserébe kaptunk a szabadság mellé

az elhajított uniformisért).

De nem! Ne hidd szavam, ez mind hazugság!
Az éremnek a másik oldala,
hogy jóllakunk minden nap, és nem fázunk,
mindenkinek van joga és szava.
Ma már, ha bármi információra
van szükségem, azonnal megkapom:
hisz ott az internet, a számítógép,
— nyugdíjba ment a könyv, a lexikon —
Tied minden tudás, a tér előtted
kitárult. Széles gyalogútjain
mehetsz napestig, s mint egy múzeumban:
merenghetsz a kultúra romjain.

Bűvölet

Szelíd szavak
Legyűrnek szálló szitkokat
Egy sem marad

A gyertyafény
Az asztalon pislog felém
Örök remény

Arcod komoly
Mögötte búvó fél mosoly
Ha álmodol

Megengeded

Kitárja szürke-kék szemed
A lelkedet

Tüskés szerény
Halk szívemet kiönteném
Elönt a fény

Ez bűvölet
Magasra tartom gyűrűmet
Mert jó veled

BODÓ CSIBA GIZELLA

Áramszünet

Hajszálereim között feszülnek pillanatok,
Félek, szétpattanok, s akkor a csend
Vállamra teszi kezét;
Lepisszegi a világ nesztét,
Elnémítja a médiát, jótékony sötét,
Áramszünet, utcahosszon át.
Honnan tudtad, hogy csendre vágyom,
A híreket, filmeket nem kívánom,
Süllyedek, lépked felém az álom,
Gőzmozdony húzza utazásom.
Szomjazó földutak, erdei ösvény:
Érkeznek, elfutnak barázda szélén.
Álmok repítenek egy másik világba,
Gomolyog a kép csendes lassúsága,
Majd az áram hirtelen visszkapcsol,
Visít a reklám, lemez tűje karcol,
Villan a lámpa, ágyam fényárba'
Kutyák csaholnak a bőgő szirénákra.
Kicsit sajnálom, visszatért az élet
Ha még maradt volna, alszom egy békéset!

Nyárvégi gondolatok

Ha hull az eső mossa arcod,
Szél-fátyol törli könnyedet

Még csak augusztus
S a csillagos égen V-alakban
Egy madár sereg már útra kelt.

Mennek a társak, szülők, barátok,
Ki hívja őket – nem láthatod,
Csak hull az eső, mossá arcod
Magad e hullámnak átadod.
Ringat a nyárvég, elült a hőség
A vihar a földön átvágtatott,
Vonul a világ, útra kelt vágyak
Az eső mossá hordalékát, mit otthagyt.

Hír-háttér

Baal templomának nyugalma
Leáldozott.
Ősi falainak véget vetett egy bomba
Növelve halmait, a rom
Szétszóródott a porba.
A kőbe faragott szőlőfürt
Tört szemekkel gurul
Széthasadt koporsóba.
Fönícia égi istene könnytelen
Szemekkel siratja
Az új-barbár világot,
Ablakából tegnap még
Bíbor naplementére látott.

Palmira esti fényeit többé nem látom,
Feszült csendben a néptelen Agora
Oszlopai mögött a Gonosz szeme figyel,
Ember hogyan készülsz a Jóra?
Zenóbia régen alszik, harcba nem száll,
A sírtornyok lakóinak ma sincs nyugalma,
Népe úton, homok hegyeken át
Céltalan célja a megtelt Európa!

BOKROS MÁRTA

Úti élmény

Érted-e kedves, hogy lehet az, hogy
jó azt felidézni mikor
Görögországban ottjártunkkor,
múzeumok s romok közt, tengerövezve
a csípős polgár, amikor ittunk,
s a kocsimosásban őt feltartottuk,
"kurvesz parazitosz "
bősz szidalmait szórta reánk?
S a parkban, ahol éjszakáztunk,
reggel egy kiskutya tépte cibálta le
rólam a plédet Szalonikében
gyöngy-gyönyörű fogait vicsorítva.
S mikor a vadnarancs ligetben
üvegünkbe facsartuk Athénban
az arany gyümölcs áhított fanyar levét,
másnapra megerjedt, s a dugó
óriásit pukkanva kilőtte magát.
S Mükénéig a hosszú gyaloglás
a cserzett bőr-kemény növényzet márványzöldje,
s a reszkető országút olajos lélegzetének
sűrűjén áthatolva
dzsungeljáróknak,
s a sokrétegű hegyek látványától elomoltaknak

a remete sajtja
Agamemnon maszkját túlragyogta.
A vasúton emlékszem a sűrű szemöldökű lány
mélázó tekintetére,
majd lekvár uzsonnánnkal a darázstól
sikerült elmenekülnünk.
Elhajóztunk,
delfinek tánca
a sistergőn habzó víz színpadán.
És Szkürosz szigetén autószerelők
elegyedtek szóba velünk.
És Epidaurosznál fenyőillatban
majdnem szereztünk Arisztofanész plakátot,
csak eltűnt mire visszamentünk érte.
S a delphi játszótér éjfélkor kirajzó gyerekei közt
a 47 fokos hőség napja utáni éjen
egy kislány tanítgatta varázsszavait
örökre elbájolva
"Mátja timi hilja"
mutatva kedvesen szép szemeit
s fodros szoknyáján is a lyuk-szakadást.
A sziklatetőn, ahol addigi életem
legnyugodalmasabb álmát hozta az éj rám,
az olasz csoport vigyázva járt, hogy ránk ne lépjen,
nem mertünk odébb telepedni,
mert ott denevér rajok cikáztak.

Jó-e utazni?

Beszívni rongyként drága léket?
Felgöngyölni sok tarka képet, mint egy filmet,
a Tejút porából egy porszemet becézni,
évezredek hagyatékának egy emberélet egy mozzanatával,
míg hajlok érte, üzenni.

Ó Agamemnon, ó Mükéne,
és a játszótéri varázsszó,
Odüsszeusz, örök bolyongó,
kit nem maraszthatott Kalüpszó,
a nagy út célja
végül mégis mi más volna,
mint hogy akár világvégen aláhullva
végül mégis hazatérjünk.

Csigaház

Gyakran hallgatom,
pedig már régen értem,
hogy nem is a tenger,
hanem csak a vérem
áramlásának zúgása és jaja
az, mi a csigaház csendjét felkavarja,
s hogy bennem is ott zeng, e moraj mutatja,
az óceánrobaj, a hullámok hangja,
a roppant végtelen hozzám ért darabja.

Katedrális

A gótikus katedrális
rejtett szögleteiben is
kőfaragást, szobrot őriz.

Hova emberi tekintet nem hatol,
ott is pompázik, izzik, dalol
egy-egy mestermunka valahol.

Munka – alkotás – költészet –
katedrális
őrzi a mi kezünk rejtett
nyomát is.

Elfogadom

Annyira szerettem volna, kerestem,
de most már jó így is.
Beérem a véges élettel.
Bízzon öröklétben, aki hisz
mítoszokban és mesékben,
már nem irigylem.

A kegyes csalás is csak csalás,
nekem nem vigasz.
Elfogadom a valóságot,
az legalább igaz.

CZÉGÉNYI NAGY ERZSÉBET

Terhes a földnek a méhe

Síkoltsatok csak rozsdás falevelek!
Zöldellő lombokból nektek mi marad?
Sárba taposott álmotok nyüzsít,
Ellopták tőletek a nyarat.

Dércsípte magányos reggelen,
Bömbölve húrjába csap a szél,
Vacogó ablak pislákol riadtan,
Száras faág dühöngő táncra kél.

Bömbölj csak szél, tombold ki magad!
Lejár a te időd is, ne félj!
Terhes már a földnek méhe,
Új tavaszt szül majd a tél.

Hajnali álmok

Szivárványhídon jössz felém,
s a ragyogó sátorból úgy
hull rám kedves arcod,
hogy megremegnek a
sarjadó tavasz hírnökei.
És te máris a nyarat óhajtod,

az álmodó, fényből szőtt mezőket,
ahol talpunk alatt, s fejünk felett
csillagok rebegnek,
s a búzakarász ölében
a holnap ígérete üzen.
Aztán mégis köddé válsz,
mint csendes hajnalon az álmok.

Hamis varázs

Pedig már rügy fakadt.
Már benne volt az élve – maradás,
sarjadt, indult az akarat
érinteni eget, földet, csillagokat.

De hideg ölelést lehelt rá a hajnal,
didergő palástban vacogott,
s ezernyi meg-nemértő jajjal
zárta magába a holnapot.

Pedig már rügy fakadt,
és sejtette az éltető ragyogást,
már kezdett nyílni, mint rózsás ajkak,
de rácsukódott valami hamis varázs.

Fényből kirekesztve

Tébolyult éjszakák kapaszkodnak

nappalok reménytelenségeibe.
Nyikorgó ajtó vajúdik valahol.
Törött cserepekről vérvörös cseppek
zuhannak a padló réseibe,
s az üvöltés tarol.
Pengeélen villannak riadt gyermekszemek,
s ájult karok vonnak köréjük
ledermedt védelmet.
Grádicsok alatt vacogó félelmek
bújnak a falrepedésekbe.
Csak a sötétség tudja mit jelent;
fényből kirekesztve.

DEBRECZENY GYÖRGY

Hosszú az út

Acsai Roland Jin és jang c. verses fantasyja nyomán

a falon túl egy szívdobbanás
egy ártatlan tiszta, de kifejezésten
és időtlen szívdobbanás
mint egy szörfdeszkán
a könnyek cseresznyevirágzása
hozzátok imádkozom
fehér és rózsaszín falú házak
árnyékom az árnyékok alakját felveszi
a padló szaladgál az asztalon
a démonok – mondja a lány
a lány – mondják a démonok
a propellerek hímpora megfojt
festettem egy fehér legyezőt
festettem egy hócsillagot
de megfolyt
és most fehér lett a legyező

sötét van
most mindent látok a sötétben
kitől kaptad a tücsökciripelést
és a tintahalakat?

jin és jang – mondja a lány
de a fattyúk nem válaszolnak
szörfdeszka hozzád imádkozom
emlékszem egyszer megkérdezte
a meteor hogy sisteregjen-e
meg kell találnom a sánta eb
ebihalait
így majd az utat utolérem
a lány vizes ruhában énekel
hallod?
nevén szólítod az örvényt
de a virág eltéved benne
árnyéka az árnyékok alakját felveszi

ki ez a fekete legyező?
kérdézi a lány
tarajos hullámok zuhanni kezdenek
fehér és rózsaszín sánta ebek
dallal köszöntik a tintahalakat
fekete tánccal
most mindent lát bennem a sötét
kitől kaptad a könnyek
cseresznyevirágzását?
a lábasfejűeknek ki hozott
sapkát és félcipőt?
most látok minden tücsökciripelést
talán az utat is utolérem
majd útba igazít a szívdobbanás

Haikujárvány

olyan természetességgel és szeretettel
tudott minden reggel
döglött halat ebédelni fémdobozból
a tanár úr a drága tanár úr
és közben szeretett szeretettel
hatalmas hülyeségeket mondani
azért beszélek hosszan a tanár úrról
mert rövid ideig tanított nekem
egy végtelen haikut a folyosón
és azt mondta: sapka sál nagykabát
a legnagyobb nyárban mondta ezt
de szerencsére nem hallottam meg
akkor még nem foglalkoztam
Tokióban Geo Mancikával
akarom mondani geomanciával
a rövidsége az ami
hosszúvá teszi a haikut
vagyis a hosszúsága miatt oly rövid
Konstantinápolyban
eposzi méretű haikut konstatáltam
Tokióban járván haikujárvány
ne írjon mindenki esszét a haikuról
a dilettáns szerzők
egyenek inkább diabolikus csokoládét
és akkor most befejezésül elkezdem
ezt az előadást

A szentek közbenjárását kéri
csak kitalálta, de mégis mind igaz
a vége mindig az
hogy el se kezdődik
ismerősöm az ismerőskereső
segítségével talált rá önmagára

a képen látható fiatalember
megtudta, hogy nem sikerült a kép
helyette nagy feketeség

reszket a lelke
mert a delírium már csak ilyen
reszket az embernek mindene
pedig nem szállott rá madárka

mutatja okostelefonján
a napok számát
és a rendelkezésre álló
kolbász mennyiségét

sokan a temetőbe igyekeznek
mégis vannak, akik élni akarnak
de hova lettek a toalették?

két káromkodás között
szentmisét hallgat a rádióban
a szentek közbenjárását kéri

hogy rohadjon meg mindenki

a lila kabátos hölgy

ott állt a ház előtt
és cigarettázott

a lila kabátos hölgy
ott állt és cigarettázott
mögötte a ház

a lila kabátos hölgy
a ház előtt állt
és ott cigarettázott

a ház ott állt
a lila kabátos hölgy mögött
aki cigarettázott

a cigaretta a lila kabátos
hölgy szájában volt
ott a ház előtt

a lila kabátos cigaretta
ott házalt a hölgy előtt
aki állt

a házon nem volt lila kabát
és nem cigarettázott
mégis ott előtte állt a hölgy

DOBROSI ADREA

Szeretni születtem

Szilánkjaira tört bennem a szó,
elvéreztem a hittel.
Más út porozza már lelkem sebét...
Feledését hinti el
a rám telepedett homokvihar,
mintha nem lett volna épp
reményem asztalán – mikor veled.
...együtt terítettünk még.
Te tudtad: utolsó vacsora lesz,
csak azért is porcelán,
üveg és mondvacsinált mondatok.
Szeretted egyáltalán?
Kérdésemet a falnak szegezem,
az rám dől. Pont beillek
eltemetett kedveseid közé
eszményi törmeléknek...
Spórolhatsz a kötszeren, hozzám már
hiába jössz. Kimentem
azon az ajtón, amin egykor be.
Én szeretni születtem.

A fa monológja

Földhöz ragadtam. Közel a patakhoz,
én az őrző, hol csillám-fodor lakkoz
habjával követ, hol halak mintáznak
vizet tükörcseppéken. Megköt lábam,
karjaim az eget, magasat tűrik,
odalátnak, s belül megöl az úr itt.
Hajam magányt zizeg, míg az emberek
ölbe futnak. Csak mondják, a Föld kerek,
meg nem tapasztalom. Én el nem megyek,
itt tart Nap, Hold, tavasz, nyár, ősz és telek,
vigyázom az ösvényre túrt kavicsot,
bokrot, virágot, füvet, mit szél befog,
s a parton ágaskodó társaimmal
visszhangunk kel. Ránk szavazott a csízdal.

Nem sírok

Nem sírok, könnyet nem láthatsz arcomon,
lelkem az, mely csendbe mart és átoson,
suhan, belém hasít, mint bárd a húsba,
a bőr csüngve áll, de mégis megúsza.

Nem sírok, nincs okom bánatba dőlni,
a mosoly belőlem a kint kitörli,
ha nem is érzem, és gyakran így vagyok,

szomorú, megfáradt vitéz, tetszhalott.

Nem sírok, az évek kérge behálóz,
falaz, megértem, mint gyümölcs, az álpóz
féregjárata a szüretelőkből
lassan ismerős, én is belenőttem.

Örülnek, ha te se sírnál, de együtt,
velem, s meglásd a látszatot befedjük,
légy donorom, bennem nyíló végtelen,
tisztítsd meg homályban ázott két szemem...

Valami elveszett...

Valami elveszett, egy lélekrezdülés,
egy csipet érzelmvilág, egy kevés
láng a tűzből, mely elvileg melenget,
nem pusztít, megillet, magához enged.
Valami elveszett, mi nem megfogható,
valami elveszett, megrogyott a szó,
mint nádtető, vályog, hiába kivárok,
próbálok másképp. Valami szivárog
innen, mint víz csövön, folyton rám köszön
a csend itt, nem lendít előre öröm.
Elveszett valami, egy szikrányi tán,
elveri jégeső, húzom csak igám.

Éjfolt

Éjszaka plombáján karcok,
vén kuvaszok vicsorognak;
rémálom trappol a fejben,
kés hegye fúr a toroknak.

Plüss hasú hold szösze hullik,
sínre simulnak vagonok;
lakkozott dámák, rusnya kéj,
franciaágyon nyál csorog.

Kosztümöt húznak a póznák,
elegáns csík az utcasor;
ütemre kattann a zárnyelv,
holnapra koccint pincebor.

Mesevár

Tudod-e, hol van mesevár?
Tudod, messze-messze földön,
hol csupa-csupa mese vár,
hol mesesarvat hord az ördög,
angyalon is meseszárnyak,
a boszi orra mesevas,
manókon meseszakállak,
hol mesefákon mesekas,
mesebokron mesebogyó,

meseládában mesekincs,
a főzelék is mese-jó,
a királylányon mesetincs,
királyfin mesekorona,
hol az ágyon mesepaplan,
gyereken mesepizsama -
ott Meseország vára van.

Debreceni emlék

*Olyan szeles volt az a város!
s mindig szemembe fújta a port.
Torkom kiszáradt, s hogy nedvesítsem,
az Óbesterben szürcsöltem a bort.*

*A múzeumban megcsodáltam,
amit Munkácsy alkotott,
s sok csókról tudnának mesélni
ott a parkban a piros padok.*

*Azok a padok már elenyésztek,
és én sem csókolok sokat.
Előbb-utóbb szemétre dobnak
engem is, mint a padokat.*

Éjszakai vers

*Az asztalon fehér papír.
Éjszaka van. Éjfélre jár,
Sápadtan dereng a lámpa-pír,
S a kis fehér lap versre vár.*

Álmatlan éj ez is a sok közül
Lassan múló órák és percek
Egy vagyok én is a sok közül
Kinek tolla a szúval együtt perceg.

Meghitt álmos csöndje éjszakámnak
(zsarátnok fényű méla hangulat)
Gondolataim fel alá cikáznak
S követnek régen elmúlt hangokat.

Melódiákat, bűvös rímeket,
Tó befagyott jegén korcsolyák surranását,
Elsuttogott szelíd szerelmeket,
Volt naplementék bíborló varázsát,

És hosszú-hosszú csöndes éjszakákat
El-eltöprengve, míg száll a néma füst
Parázsló cigarettán. Ifjúi vágyat
Mely feneketlen volt, akár az üst

Hajamban őszén csillannak már a szálak
Tompán villannak föl a régi képek
Mégis szeretem még az éjszakákat,
Hogy múltamba vissza-visszanézzek.

Madár

Látod? A fán terpeszti a tollát,
csípi magát a csőre hegyével,
nézi szemével, vaksi szemével
élek-e, élek-e még.

Pattog a rőzse, felcsap a lángja,
száll fel a füst a szél tarajára,
fröccsen a zsír végére a nyársnak,
szalonnám bőre pirul.

Élek-e még, amíg a szalonnám
zsírló pirosát torkomnak eresztetem?
(Csak áll, s rám vár a Madár)

Lobban a láng, hogy lebben a szárnya
Csőre elől jár (hátsul a farka)
Messzire száll. Már messzire száll.

Ne sírj, kedves!

Dalol a Város. A dombon, a fenyvesek alatt virág nyílik, szarkaláb, kökörcsin.
Kismadár énekét hallod. Dalol a Városról, mely volt valahol, de már nincsen
sehol és nem is lesz talán, csak az én álmaimban élnek a girbe - gurba utcák,
falakon a repkény, gázlámpák a sarkon, szökőkút a téren.

Este az öreg lámpagyújtogató karikázik a macskakövek között, hosszú bottal
gyújt és olt, ez az élet és ez a halál. Az öreg lámpagyújtogató már nem is él.
Nem is tudom, miért beszélek róla. Ne sírj Kedves, ne sajnáld a régi időket, ne
sajnáld a régi várost, helyette új nő, könnyeid harmatát betonba keverik,

szemed fénye üvegportálon villan, minden fény, minden ragyogás, beton, acél, üveg ez az egész.

Nem dalol már a madár az öreg hosszúszakállú manókról, kik éjszaka dús keblű lányokkal cicáztak, macska sem nyávog kémény tetejéről, hosszú farka nem csiklandozza a Holdat, nem nevet már a Hold sem azóta.

Ne sírj Kedves, nincs semmi bajom. Boldog vagyok, mert dús a te kebled, s érzem forró a karod, ahogy átszorítasz s szétnyílik az ajkad.

A könnyed, a könnyed ne peregjen.

Nézz ki az ablakon át az éjszakába, benevet ránk a Hold, nekünk nevet, árnyékot vet a falra, kéri a csókot, kéri a csókot, ne add neki, ne add neki.

Ölelj át karjaiddal, feledtesd a kocka szobákat, csókold le szememről a könnyet, lecsókolom szemedről a könnyet. Nézz ki az ablakon, a Hajnal sír, könnye a pára, szalad a Hold is, küldi a Nap már, messzire küldi, álmot hinteni, alvót költeni, falusi ebek torkát rekeszteni.

Szalad a Hold már, gurul az égen, felhő kíséri, kék a szegélye, kék a ruhája, kék már az ég is.

A Nap beköszön, köszönj neki vissza, lásd Kedves a Nap, hogy így beköszönget, csókot küld a szemünkre.

Ne sírj Kedves, a könnyeid már kiapadnak, bújj ölelésre, víg ölelésre, boldog a nászunk, szebb lesz az álmunk, ölelj át Kedves, szaporán csókolj, a szád ne remegjen, hunyd le szépen a szemed, ne láss, ne tudj, csak érezz, ne tudd, hogy hol vagy, ne sejtse az időt sem, szállj fel az égbe, zuhanj ide hozzám újra repülni, újra dalolni új örömeinkről.

Ne kérdezd tőlem a régi időket, én se tudom már, senki sem tudja.

Meghalt már a vén – öreg ember, hosszú szakállú, jó mesemondó, ráncos a bőre, ősz a szakáll, senki se látta, nem láttam én sem, álmodtam én is, álmodtam álmot.

Szép öregember volt, jóságos, mély szeme szürke, ránc karikázta. Ölében foltos macska dorombolt, fekete foltos, azt simogatta, mesélt a régi időkről, a repkény szötte házakról, beomló cserepekről. Parkok fűvére senki sem lépett, dalolt a pacsirta - szép a madárdal - már sose hallom, voltak ott berkek, jó illatú berkek, szalmakalapban, girardi-kalapban lányok után szaladtak az ifjak, könyörögni a csókért, hogy kézre lehelve a csókot megdobbanjon a szívük. És pengett a gitár is, szép a gitárdal, bús a gitárdal, néha mandolin pergett halkan forró szerenádra, vagy cigány muzsikált a Kedves háza előtt, kigyúlt a fény, halovány gyertyafény, de mégis milyen fényesen lobogott a szívekben, boldog volt aki látta, boldog volt aki adta, boldog volt aki kapta.

Milyen bolond is vagyok én, hogy sírom a szót a régi időkről, hisz nem is éltem, csak kitaláltam, vagy az ősz öreg ember mesélte egyszer álmomban a kerti

padon. Talán nem is élt az Ősz öregember, senki sem látta, senki sem tudja, nem tudom én sem, csak kitaláltam, álmodtam álmot.

Ne sírj Kedves, megcsalnak az álmok, nem vagyok én sem, álmodsz csak rólam, nem vagy te sem már, álmodom rólad. Nem is vagyunk tán, csak az Ősz öregember álmodik álmot, cirógat macskát, hosszú szakállán szövö a sorsot.

Ne sírj Kedves, hunyd le a szemed hát, álmodjál álmot, álmodjál rólam, álmodok rólad, az Ősz öregember is lásd aluszik már, a macska is alszik.

Nincs visszaút

Néha úgy érzem, hogy hegymászó vagyok.

Fölöttem csúcs és alattam a mély.

Utamra visszanézni nem merek

és ismeretlen előttem a cél.

Nincs visszaút! Csak menni kell előre,

még akkor is, ha ködbe vész a cél.

Nem tudni még, hogy meddig tart az út,

csak azt, hogy célba érve, a lét végét ér.

FETYKÓ JUDIT

A folyók

A folyók nem váltanak útlevelet.
A medence hívó ölébe árad
ki-be az emberrengeteg,
a szél a határokon át sodorja
az aranyat és a szemetet.
Egyik nagyapám minden őse
Vereckén át, lóháton jött ide,
a másik a messzi idegenből,
csak azért, hogy legyen kenyere.
Az egyik harcosan, büszkén, dacolva,
fogyva, megverve, győztesen,
hitte e föld csak övé, s volt,
hogy hitében nem bízatta senki sem;
váltott hitet, majd sokszor királyt,
túlélt mindent, azt, mit már nem lehet
— a másik bottal bírta rá fiát:
változtasson nyelvet, nemzetet.
A folyók nem váltanak útlevelet.
Kevercse most e két régi szülőnek,
hol kétlelem, hol bízom a mát.
Helyettem mások hiába beszélnek,
hiszem csak, mit sok szemem lát.

Határ közel, határ távol,
vagyok egyszerre ott túl és ideát,
benn lélekben mindig velem jönnek,
rajtuk át, velük látom a mát.
A szél a határokon túlról sodorja
ismét az elszánt tömeget,
a medence hívó ölébe árad,
egyre árad az emberrengeteg.
A folyók nem váltanak útlevelet.

Ami utoljára...

...hogy a remény... utoljára...
nem igaz, elsőnek tűnik
a semmibe, mindegy, élet,
vagy halál, belevész,
rég kiléptem az önállítatásból,
ami van: valós okok, okozatok,
mint a napi ritmusok
menetrendszerűen
bekövetkező állomásai,
kiszámítható valószínűségek;
holnap is fölkél a nap,
forognak a rendszerek,
azóta nélküled, s hogy
velem? nélkülem? – egyre megy,
nagyjából hetent
az agyi fehérjék,

emlékek kavarnak,
idővektoron halad a biokémia,
még elérhetetlenebb a befejezett múlt,
a szó értelme rég meghalt,
semmivé lett,
s ha néha kimondom, jelentéstelen.

Elmúlás

Hideg, merevítő verítékben úszva,
kapkodó légzés mozdulataival,
a szem valahova hátra felé csúszva
összeeső érben a lét tócsáival
nem bír már a szív ütemre találni.
Fürödve halálos hideg verítékben
a lét és nem lét határán suhanni,
itt,
mit kéne még,
mit nem lehet már,
mit ígér az ég,
mit hoz a halál, ott,
s vajon ott, és akkor a lét és nem létben
hideg halálos, szörnyű verítékben,
hogyan lehet, ...hogyan,
az életből
kiszakadni?

Szálszakadás

Öledbe raktam múltam darabjait,
volt hitek tárgyi bizonyítékait
– valaha mindet oly fontosnak hittem –,
...és felesleges porfogó lett minden...

a terítőket összehajtom,
nem keresem – így nem találom
a régi mintát, nincs már kötés,
pótcselekvés volt minden öltés,

míg az időbe szúrtam tűmet,
majd elfeledve a betűket...
s az öltésekbe beragadva
álhiteket varrtam magamra

hull, pereg a idő, év évet színez,
tűbe fűz, test-lélek fonalként hímez
velünk, nélkülünk, néha szálszakadás,
bomlik a volt, a múlt, a sohase-más...

Szembenézve

hosszan nézünk egymás szemébe,
s te már örök időtlenségbe
látsz, ha látsz, az a dimenzió
lehet, hol már minden látható...

vajon meddig érzik fotonok
rezgését benn az idegpályák

ez hát az örök szembenézés
tekintetváltás, kitekintés...
a soha meg nem ismétlődő,
a soha utol nem érhető

szemed minden mozdulatomban
ébren, álomban, gondolatban
velem volt, mintha veled látnék,
s te velem rajtam nézel át még

ölelnék, s oly nehéz, súlyos
vagy már, alig bírom karomat
átvonni a vállaid alatt

öllelek, s hiába szorítom
egyre húsebb arcodhoz arcom
hirtelen örök-hideg lettél

hosszan néztünk egymás szemébe,
s te már örök időtlenségbe
látsz, ha látsz... az a dimenzió
talán, ahol minden látható...

Álmomban

Az öreg, nehéz faajtón, mitől úgy
rettegtem kiskoromban, léptem be veled,
átlépve ezzel minden gáton,
hogy a múltamba beengedjelek.
Minden az ismert, a régi volt,
a ház a tornác, a bútorok, szobák,
nem találtam semmi titkot,
mit ne ismernék ideát.
Nagy-nagy csend és nyugalom
fogadott az öreg házban itt,
nem kellett elmondanom,
tudtad, nem kérdeztél semmit.
Kéz a kézben lassan körbejártunk,
a falakon sok poros régi kép,
a házam-ékessége lámpát is megtaláltuk,
magunkat, egymást. Ez elég.

Itthon vagyok

nem érdekel másnak mit jelentett,
én ma élek, nekem másképpen fáj.
Hazám, talán elhiszed, hogy szeretlek,
ezt mesélem utcáknak, tereknek,
rajtuk kívül kinek is mondhatnám.
itthon vagyok, panaszkodhatná sorsom,
itthon, e kétlépésnyi boldogságban,
sekély hatalom, de homlokomon hordom,
és nem vagyok néma, így most kell szólnom,
más hangok fecsegnek Oltban, Dunában.
én félcigány vagyok, de egész magyar,
habár fekete szívem néha hontalan,
hatalmas, ezért sok mindent eltakar,
hisz mert hisz, és bízik, mert bízni akar,
valamiért mégis oly boldogtalan.
csak bolyongtunk a szérűskertek alján,
a villámok sújtotta alvégeken,
itt mindegy, kinek milyen szín volt arcán,
apró kezek a tarka szoknyák rongyán,
a bogárszemekben szűkölt a történelem.
sosem érdekelt, ha szavakkal vertek,
majd visszaadja az Isten úgylis nekik,

ám itt legbelül, kik csak térképre leltek,
azok cigányok, zsidók, oroszok vagy szerbek,
de a vér az vér, bárkié, a kurva Istenit!

Külvárosi nyár

Pincehideg dinnyét majszólo gyerek,
nyúlós aszfaltba ragadt cipő.
Jobb időket megélt úrinő, kezében cekkerek,
bennük bor, és vécéöblítő.

Itt szoba-konyhára szűkült az élet,
szombaton csirkepörkölt nokedlival.
Sramlidal jutott eszébe Weisznének,
ring a teste ahogy ingeket vasal.

Dudálnak, megjött a szódás,
boldogan felkacag pár másnapos gyomor.
Jézus szobor a kézben, este lottóhúzás,
még mindig "álmodik a nyomor".

Kovácsék húsz éve nem nyaraltak,
maradt a füledt pesti pára.
A kurvák ára is egyre lejjebb ballag,
Vilmának két cigánylány a konkurenciája.

Régen a szerelem mellé vacsora járt,
a sarki kocsmában gulyásleves.

Eső szemez, mégis zihál a nyár.

Régóta rab vagyok,
ketrecem magam előtt tolva ballagok,
mert minden délben pár perc séta jár,
csak akkor, ha itt a nyár,
hogy a Nap rongyosra tépje vállam.

Én menjek el?

Mámoros bús fejem nyúz,
részeg vagyok.
A bor, a blues az útra húz
ha maradok, meghalok.
Még ülök. Kocsmában nyert,
keserű öröm.
Kivénhedt kurva, gondolat gyötör
s pár törött műköröm.
Uram, te költőnek küldtél ide?
vagy hallgatva halni
mikor szólni illene?
hát nem akad emberfia, ki
ordítana, micsoda demokrácia
az, mely térdeket rogyaszt sorba,
és magát nyelvekre tolva
emelteti?
Hát így kell élni?
Lehajtott fejjel

meg kérem tisztelettel?
Mert nem merem,
mert nem lesz kenyerem.
Itt kell élni?
hol választott királyok, és
parasztból lett urak
mutatják nekem azt az utat
melynek végén ősz fejemnek
karéj nyomor a díj?
Nem! Nem!
Inkább megyek.
Kinn faltámasztó kedvem lesik
a döglegyek.
És gyomrom a számban felgagyog,
de én részeg vagyok, ó ti józanok.

Galambok

Látjátok-e szívetekkel,
amit a szemetek már rég nem lát,
a galambokat, kik megosztják
velünk az eget, elárulván
a repülés titkát az eléjük szórt
kenyérmorzsákért.
Tipegő anyókák álmaik ők,
akik a bérházak penészes árnyait
viszik a térre, eres kezükkel
simogatják a napfényt,

már útra készek, a dohos szobák
csendjén, az eltékozolt megváltás,
a félig hitt imák homályában
várják a rettegett percet.
És a madarak elviszik őket
ezertornyú városaikba, hol a kertekben
a mimózák jódszín` könnyeket sírnak,
és az istenek az idegen temetők bürökszagát
hintik az érkezők lába elé.

Míg vagyok, míg vagy, míg vagyunk

Álmomban álmodban jártam,
szép és fiatal voltál,
alkony-vörös a hajad,
és nem hiányzott a római hatos
meg a többi fogad, ezért mosolyod
eltettem az ébrenlétekre.

Néha nézed, nézlek-e, ilyenkor
tűnődöm, harminckét év alatt
hogyan szerettük unottra egymást,
s akár egy öreg padlást,
telepakoltuk magunk emlékekkel,
a jót díszes dobozba gondosan lezárva,
a lim-lom, kacat alig fér,
közben por pihél, mert szürkül
a napcsíkok lenge rácsa körülöttünk.

Sosem zavart honnan jöttünk,
nekem a cigánysoron Zsiguli-gokart,
a te sváb őseid a vártán álltak,
s mit a vagonok, kiokádtak,
terelték az ég felé.

Ilyenkor szakadok ketté
a fiam féltve, látom benne
a csóró, mégis vagány félistent,
de acél-hideg szemében ott
a fájó magyar árja,
és fetrengnek az Úr előtt, ne érje baj,
hülye gőgje ne gyűrje nejlonzákba,
míg vagyok, míg vagy, míg vagyunk.
Különben megfagyunk,
mint a korai madárdal,
és szívünk millió gyilkos szilánkkal
szórná teli a megmaradt világot.

Vissza a feladónak

Hol lehet az Isten? Nem tudom.
Két levelem jött vissza bontatlanul tőle.
A ráckevei úton adtam fel őket:
szétlökösve a felhőket,
becsúszattam a megnyíló résbe,
szakadó karácsonyi hóesésben,
hatvannyolc rohadt telén.

Az egyikben azt írtam, hiányzol Apa.

A másik az Úré: engedd Őt haza.

Hoztam bort a boltból,

a legfelső sorból,

lássák, óriás vagyok.

Nem kell gombfoci, se villanyvonatok,

csak Te legyél nekem,

bár gyerekruhám nem szkfanderem,

de lélegzetvisszafojtva

felvinnélek a Holdra,

megmutatni a Földet,

hogy szereti a kék a zöldet,

átölelve mind a hat világot.

Mióta elmentél, már iskolába járok,

nevem belevésem a padokba.

Minden este a kocsmá előtt várok,

fülelve, mikor tárul gyomra,

ám csak a volt, a soha tántorog ki ajtaján.

Ilyenkor ballagok az éj sóhaján,

mely mintha szánna.

Nem kell! Mert agyag-döngölt szobánkban

ott ülsz mellettem, a borod iszod ...

De kérlek, Apu, ne legyek újra Atlantiszod!

Túl a netovábbon

*a mindennek végén
számvetések után
amikor az utak*

*önmagukba térnek
és nem visznek többé
sehova, semerre –
amikor minden fény
megszürkül, s kialszik
és méreggé válik
az egyetlen forrás
mi még iható volt
mikor már
nem zörgetsz
semmilyen kilincsen –
s már tanúja sincsen
veszteségeidnek
– emeld fel homlokod
elértél magadhoz.*

Iszony

Főváros, betonrengeteg
a Dunán hidat ver a hold,
kukában sír egy csecsemő,
körül goromba szél lohol.

Kiéhezett eb kotorász,
felborogat néhány kukát,
a nyöszörgésre ráfülel,
s riadtan oldalog tovább.

És egyre halkabb lesz a nesz,
hogy senki meg se hallja már –
sötétek mind az ablakok
guberáló ember se jár.
S reggel, ha jön a szemetes,
a kukákat ürítgeti
az elkéült kis tagokat
talán majd észre sem veszi.

S jaj, egyre nőnek vétkeink,
hová lett tiszta édenünk?
szívünkben sír az iszonyat –
Úristen, irgalmazz nekünk!

Különös utazás

Egymagamban álltam
a Metró mozgólépcsőjén,
már nem tudom, hogy melyik állomáson
jöttem le a mélybe utam elején
csak azt tudom, hogy megállt az idő fent,
s az élők között nincs már mit keresnem,
nincs mire várnom, nincs miért sietnem,
– ma elvesztettem azt, akit szerettem.

Ültem, kezemben egy szál krizantémmal,
ónos fáradtság béklyózott a padra,
s míg kábult révület borult agyamra –
az állomások sorra elmaradtak.
Utasok is sorra mind kiszálltak
ott hagytak engem lassan egymagamra.
A síri csend új gondokat hozott –
majd felocsúdtam a hosszú útra
míg a szerelvény egyre, egyre robogott ...
Sötétség lett, és én félni kezdtem,
tudtam – közel a végső állomás –
szívem megtelt furcsa sejtelemmel,
olyan volt minden, mint egy látomás.
Aztán végre lelassult a tempó,
megálltunk a szabad ég alatt –
épp mikor a novemberi égről
egy szupernóva éppen leszaladt.

Kérdeztem volna azt, hogy hol vagyok hát,
meghaltam talán, s ez itt a Seol ?
de embertelen, kihalt volt a tájék,
a vezetőt sem láttam már sehol.
Holdsütött ösvény vitt a messzeségbe,
úgy véltem, régi kis falum talán -
felé siettem halk, szelíd örömmel,
fény áradt ki egy templom ajtaján.
Ahogy beléptem, szívdobogva láttam
anyámat ülni megszokott helyén,
imára kulcsolt két kezére néztem -
s tudtam - miattam ég könny a szemén.
Ott voltak mind az elment ismerősök,
éreztem a tömjén fanyar illatát,
arany palástban állt a régi lelkész,
s míg velük mondtam a litániát -
azonos lettem régi önmagammal,
eltűntek létem kósza árnyai ...

- Ne ébresszetek fel, magam is tudom,
ezek csupán a szívem álmai.

In memoriam

Albert Schweitzer

Nem hiszem el,
hogy ősz fejét a nap arany sugára
nem simogatja többé sohasem -

hogy nem látja őt a dzsungel félhomálya,
sem az orchideák azon a telepen.

Nem hiszem el,
hogy gyógyító keze örökre tétlen
meleg szívét hideg sír zárja el,
s a szenvedőknek síró panaszára
vigasztaló szavakkal már nem felel.

Nem hiszem el,
konok szívemmel nem tudom elhinni,
hogy egy ideállal koldusabb a föld –
mert ideálok nélkül halottak az eszmék
s most belengi sírját a trópusi zöld.

Jó volt tudni,
hogy atomfelhős, falanszter korunkban
valahol messze egy öregember élt,
ki ifjúságot, Nobel-díjat, címet –
odaadott egy lepratelepeért.

Rekviem

Reménytelen, csúf, szürke délután van –
csapzottan áll a dermedt fák sora,
varjak topognak a bomlott határban
az ég ily sötét nem volt még soha.

Szobámban a színek is megfakultak –
reménytelenség minden szegletén
a bútorok mogorván összebújnak
oly messze mentél Te is, kedvesem.

Kopog az eső, monoton zenéje
mint tam-tam dobok riasztó refrénje
baljós sejtelmet ébreszt szívemen,

vigasztalan, bús, esőverte tájkép –
nem is tudom, hogy lesz e ez még másképp
– vagy értünk sír e komor rekviem....?

Jegenyék

Jegenyék állnak a domb tetején
a házaktól eléggé messze –
úgy állnak ottan a föld peremén
mintha az égre volnának metszve
susognak éppen egymáshoz bújva
mint pletyka vének csoportba állva
hol hajlonganak sziszegve, zúgva
hol meg felnyúlnak hahotázva
csak megtudhatnám min nevetnek
szel súgta vicc? mezei téma?
– hogy avartűzre rózsát vetnek?
ti jegenyék – van az úgy néha.

GLIGORICS TERU

Kisfiam

Ágyú robban, a vár ledőlt,
(Szaladj, kisfiam!)

A föld a pokollal egybenőt,
Meghalt a tegnap és nincs jövő,
A világra borult a szemfödő...
(Mi lesz, kisfiam?)

Sok van, de soha nem elég,
(Baj lesz, kisfiam...)

A vágy ég, s a lelkünk vele ég,
S bár tiltjuk azt, amit nem szabad,
Lopjuk, ha a föld másnak ad,
(Sírjál, kisfiam!)

Szétmorzsoljuk a láncokat!
(Ürügy, kisfiam!)

Raboskodtak ott már sokat,
S bár király a vajda nem lehet,
Pásztorkodhat a nép felett...
(Ne vess, kisfiam)

Indul a bátor katona,
(Elmész, kisfiam?)

Reszket érte az otthona,
Míg szívet buzdít a hadvezér.
Mit fizetünk mi majd ezért?
(Ne menj, kisfiam!!!)

Élesítik a kardokat,
(Végünk, kisfiam...)
Kelet nyelére markot ad,
S a homokra ömlik mind a vér...
Nem baj, fő a nagy órabér...
(Vérdíj, kisfiam...)

Ásó kopog a sírodon,
(Ne félj, kisfiam)
Dübülgését majd megszokom,
Valahol távol mennydörög,
Vagy Isten az, aki felhörög?
(Aludj, kisfiam...)

Csupa tinta a kezem

Ki nem mondott szavak ezrei
folytak szét tenygeremen
s most nem tudom lerázni őket,
nem tudom lesikálni magamról,
pedig csak öntudatlan tettek,
apró, elrejtett gondolatok,
melyek fekete foltokat

*hagytak a szívemen
s ott ma már csak Mea Culpa terem...
Ó, ha le tudnám írni, amit nem lehet,
talán még repülni is megtanulnék újra,
s a madarak is szárnyat bontanának velem,
de hogyan írjam le a lehetetlent?
Hiszen csupa tinta a kezem...*

Hajléktalan

– Fuss csak, fuss, a szemed is futna ki nyavalyás! Itt tipegek már húsz perce, meg sem mozdultál, ahogy letenném magam egy percre, rögtön elbánsz a frissen súrolt tűzhellyel! – morfondírozott Panni.

Manapság túl sokat beszélget magában. Az anyja mindig azt mondta, az még nem baj, viszont ha már kezd felelgetni is, akkor ideje belenézni a dologba. Hát Panni válaszolt is magának, amikor csak tehetette. Ugyan kivel is vitázhatott volna, az egyetlen lánya régen megszökött valakivel, azt sem tudja, hol van. Az ura meg... Áh, jobb nem is beszélni róla. Napközben dolgozott, azt meg lehet érteni. De este? Persze, neki ott volt az énekkar a templomban, utána mindig vagy ennél, vagy annál a tagnál volt összejövetel valami ürügy alatt. Ünnepen, vasárnap meg persze a templom.

Egy ideig Panni is ment vele, hiszen templomba járó emberek voltak a kórus előtti időkben is, de valahogy mindig egyedül érezte magát. A Béla ott, ő itt, mintha nem is tartoznának össze.

Utána kezdődtek a bajok. Előbb csak egy kis vérnyomás, majd egy pár törött gerinc csont, néhány műtét. Panni egyre nehezebben tudott járni, végül már állni is alig.

– Ne aggódj, szívem – vigasztalta Béla – majd én törődök veled. Kiveszek egy hosszabb szabadságot, amíg kissé helyrejössz, utána meg majd szép lassan. Pihensz napközben, ha kell, hiszen nem sok dolog van a ház körül. Mi kell már kettőnkre, mondd?

Persze, nem sok dolog van. Hat-hét szoba, négy óriási kert, egy elkényeztetett férj, aki legalább hat fogást igényel még reggelire is.

A negyedik műtét után az orvos félrehúzta Bélát.

- Uram, a felesége nem bír ki még egy műtétet. Egyáltalán nem szabad neki felkelni, legalább két hónapig, érti? Nem merünk adni neki fájdalomcsillapítót sem többé, már így is kétszer égettünk ki a gyomrából a rákosodást.

- Ne aggódjon, doktor úr, én ott leszek vele állandóan, nem fog felkelni - nyugtatta meg Béla.

- Szívem, mit eszünk ma vacsorára?

- Nem tudom, Béla, hiszen nem kelhetek fel. Talán hozhatnál egy pizzát most az egyszer...

- Á dehogy, talán csak nem fogunk azt vacsorázni? Majd én főzök.

- Te? Hiszen te nem tudsz főzni! - rémült meg Panni.

- Ugyan már, nem lehet az olyan nehéz, majd te mondd, hogyan csináljam, én meg csinálom.

- Hát...ha gondolod...- nyugodott bele Panni, egy nagy keményedő csomót érezve a gyomrában.

- Majd meglátod milyen finom lesz, csinálok neked jó krumplipürét meg fasírozottat, ugye megennéd?

Panni hirtelen nagyon éhes lett, megevett volna most bármit, hiszen már napok óta jóformán egy falat sem volt a szájában.

- Panni, hol tartod a krumplit?

- Ott, az alsó fiókban.

- Nincs itt.

- Dehogy nincs, hiszen a múlt héten vettem. Várj, mindjárt megnézem. Nagy nehezen lemászott az ágyról, kíváncsorgott a konyhába, kihúzta a fiókot.

- Itt van - tette le Béla elé.

- Köszönöm, de tudod neked nem szabad felkelni, ezt máskor ne tedd, jó?

- Panni, hol van a darált hús?

- Azt hiszem azt nem vettünk, talán valami mást...

- De mit? Nem látok a hűtőben semmit!

- Várj, mindjárt szétnézek.

Ismét lemászott az ágyról, ki a konyhába, kihalászott két karajt a mélyhűtőből.

- Talán inkább ezt, egyszerűbb is megcsinálni, mint a fasírozottat...

- Inkább ne ezt, tegnap ezt ettem a vendéglőben...

Ez így ment egész délután, Panni le az ágyról, ki a konyhába, fel az ágyra. Végképp kimerült, mire a pizza odakerült az asztalra, fel sem tudott kelni, enni.

- Panni, hol a halványkék ingem?
- Azt hiszem a szennyesben, hiszen tudod jól, már egy hete nem tudtam mosni.
- Ó, a fene egye meg, tudtad jól, hogy ma fontos napom lesz, az az ingem megy legjobban az öltönyömhöz. Gyere, még van annyi idő, hogy hirtelen kiöblítsük, a vasaló meg majd megszáritja.
- Jövök már...
- Panni, hazaértem! Kész a vacsora? Fél óra múlva mennem kell, várnak a kórusban. Jaj, elfelejtettem mondani, ma este nekem kell a szendvicseket vinni. Ha nem esik nehezedre...

Panni már csak bottal meg járókákkal tudott közlekedni, azt is borzalmas fájdalmak között. A vérnyomása egyre magosabbra szökött fel. A doktornő aggódott: nem visz ez jóra, Panni. Adott neki erősebb orvosságot. Panni kötelességtudóan bevette minden nap. Akkor kezdődött ez az ájulás. Felkelt reggel az ágyból, elájult. Felkelt a székről, elájult. Ez így ment napról-napra, egyre rosszabbul érezte magát. Ami talán még rosszabb volt, újabban nem tudta a sírást abbahagyni. Mintha valami láthatatlan vadállat marta volna a szíve tájékát. Egyre nőtt a düh benne és minél jobban csitította volna, annál erősebben ordított ott bent az a valami. Nem értette, mi történik vele, csak azt érezte, ha nem tesz valamit, tönkreteszi.

Azután egy nap megszakadt az a láncszem, mely az ép észet összeköti a valósággal.

- Panni, megjöttem! Hogy van a mi kis betegünk? Ugye már jobban érzed magad? Hiszen mondtam én, ebcsont, gyorsan beforr! Nézd, hoztam neked egy kis édeset, tudom, szereted elkortyolgatni néha esténként. Igen, Panni szerette, egyre többet meg többet, már csak az tudott benne valami csendet teremteni.

- Képzeld mekkora megtiszteltetés ért! Vasárnap lesz a templom ötvenedik évfordulója, a püspök is itt lesz. Talán te is helyre jössz addigra egy kicsit és el tudsz jönni? Jaj és a legfontosabb, a plébános azt javasolta, te süsd meg a tortákat az ünnepségre, mert senki nem tud úgy sütni, mint te. Ugye örülsz neki, szívem?

Panni ránézett Bélára. Hosszan, sokáig nézte. Hogy mit gondolhatott, ki tudja...

- Nem...- mondta halkan.

- Mi az, hogy nem? Te hálátlan teremtes, hiszen már hónapok óta mást sem teszek, csak veled törődök. Sem éjjelem, sem

nappalom, minden dolgod én végzek el! Te ennyit sem tehetsz meg értem?

- NEEEEEEEEEEEM!! Érted? Nem! Elég volt, mindenből elég volt!

A konyhaasztalon ott állt az üveg gyümölcsöstál, tele frissen vásárolt gyümölcscsel. Lassan odanyúlt érte, felvette és teljes erővel a falhoz vágta.

- Nem, nem, nem, nem! Soha többé nem!

Mint egy alvajáró, kivette a kabátját a szekrényből, a meleg sapkáját is, majd egy utógondolattal levette a pokrócot a karosszék támlájáról.

- Megbolondultál? Hova mész? Fontos megbeszélni valónk van, hiszen már elégtem a vasárnapunkat, és te se szó, se beszéd, veszed a kabátod? Hova mész?

- Nem tudom... - szólt vissza Panni az ajtóból.

Kemény tél volt. A hó, a fagy szinte egy percre sem engedett fel október óta. Végre március elején a nap kidugta a fejét egy percre és rászólt a télre. Ami sok az sok, tessék mielőbb távozni.

Mintha csak parancsszóra történt volna, az első langyos napon minden gyerek a parkba tódult, örülve egymásnak, a napfénynek, a langyos szélnek.

Egy hat éves kislány kíváncsian kukucskált be egy nagy, még kopár, orgonabokor alá.

- Néni, talán bújócskázik valakivel? Juj, ez nagyon jó búvóhely ám! Én is ide bújhatok? Itt sohasem találják meg!

- Nem olyan jó búvóhely ez kislányom, keress egy jobbat, vidámabbat, ahol süt a napocska is!

- De a néninek egy nagy doboz a búvóhelye, az sokkal jobb!

- És lám mégis megtaláltál, tehát nem olyan jó búvóhely ez - mosolygott a néni.

- Hát akkor miért ide tetszett elbújni?

- Mert mesebeli hely ez nekem, kislányom. Itt nem kell felkelni, ha fáj...

HAJDU GYÖRGY

varázsolok

varázsolok varázsolok

égből aranyat

jégből a nyarat

vasból paripát

kasból fapipát

sárból palotát

várból kalodát

mákból vonatot

mából holnapot

varázsolok varázsolok

ködből bekecset

kőből kereket

füstből hegyeket

fűből gyereket

völgyből felleget

tölgyből szellemet

mézből süveget

gézből üveget

kútból köszörűt

rútból gyönyörűt

varázsolok varázsolok

Izzó Napot ében éjben
gyémánt Holdat fényes délben
szóból gyógyírt fájó sebre
könnyű álmot fáradt szemre

varázsolok varázsolok

álomban egy új világot
onnan nézek vissza rátok
többé ne is keressetek
ég veletek ég veletek

Amikor

Amikor a pálmaággal tért vissza
a galamb Noé már nem örült neki
most az egészet előlről kezdheti

megszerette otthona lett a bárka
álnok zátonyok csalárd áramlatok
nem fenyegették s nem hívták a partok

ám tudta, hogy egyszer ki kell kötnie
és majd rálép ugyanarra az útra
De lesz-e menekvés Bárkája újra

Harminc

Ne nézz hátra!
Ott állsz kővé válva,
megkövült füttzel ajkadon
s körötted mindenütt homok-
némává porladt szólamok.

A dachoz elég,
ha szűk a törvény,
mindegy, hogy vélt,
vagy valós.

Mire fiúból férfivá
érlelnek a gondok,
kísérnek néma gyászmenetben
dermedt mosolyú kőkoboldok.

Raszkolnyikov

Hétszázharminc lépés
kaputól kapuig
pontosan.

Hunyt szemmel bejárja
lépésről lépésre
az utat.

Ismer minden követ
s hol fekszik keresztbe
egy részeg.

Az úthoz tartozik
mint a városhoz az
enyészet.

(Kikerülni sem kell
csak átlépni rajta.
Álmodik.

Másik világban jár
hol nem csak a vodka
mámorít.)

A balta rejtve jól
a kabát ujjába
élesen.

AZTÁN majd lemossa.
Nem teszi vissza
véresen.

HAJNAL ÉVA

Olvadó

Lásd, minden szólam elolvad a csendben,
lassan kihunynak a fényes ablakok,
ím, messze nő a távolság e rendben,
csellómuzsikába burkolózhatok.

Lágy húrokon most langyos est pilinkél,
s látod, egybegyűjti mind a szót e táj,
már elcsigázva te is megpihennél,
hársunk illatába takarózhatnál.

Lomha macska lépdél fenn a háztetőn,
lustán pislákol az utcalámpa is,
míg a sötétségnek éppen szárnya nő,

sereg csillag csöppen égnek útjain.

Lám csak, milyen mély a hallgatás tava,
mégis benne ring az összes muzsika.

Március

Tavaszkészül.

Mint visszatartott szerelem, óvatos ragyogással ölel.

Lassan érint illata is.

Még vár, mielőtt elborít,

... még apró hangokkal, csendben közelít,
még vézna falrepedéseiben csak csöppnyi élet a repkény,
még nem zúdul a patakcsobogás tenyerembe
és kabátzsebemben megremegő hűs kavicsom
kezem melegét várja.

Még szisszen a fűpamacs is
s csak pillantásával ölelget a napfény.
... még nem tudja,
hűségem forrása kiapadhatatlan.

Valami

Valami végleg összetört,
üvegcserepen lépdelek,
jeltelen síron nincs virág,
holtan hevernek életek.
Valami végleg összedőlt,
nincs maradása, menni kell,
eltörve ég, mi összenőtt,
semmi sajoghat ennyire.
Valami végleg kiborult,
összeseperni nem lehet
szíved bensőmből kivonult,
mindent mindenből elvihet.
Valami végleg szétszakadt,
ami csak fontos, elmerül,
őszben merengő kismadár
vértócsát kémlel s elrepül.

Dünnögő

julcsi néni ének órán rászólt petire
hogy ne dünnögjön
pedig szerintem ő dünnög a legszebben
sokáig hallgatnám
például amikor fogorvoshoz megyünk
ha egész végig dünnögne nem is félnék
a kristóf is dünnög de az övé
már felnőtt dünnögés
mert ő már tizenöt éves
és amikor eljön hozzánk a sárához
akkor egész sokáig dünnög
a sára a nővérem mert ő előbb született
és utána az andris és a dani
és én vagyok a legkisebb testvér
kár hogy ilyen kevesen értünk a dünnögéshez
csak a sára meg én
kamera a fiúvécében
isti azt állítja hogy
a sok rosszalkodás miatt
kamerát szereltek a fiúvécébe
egy negyedikes fiútól tudja
azóta minden szünetben erről beszél
csak velem
titkosan
fekete filccel le is rajzolta hogy milyen a kamera
azért a feketével, mert tegnap

a többit a szürkével
ott felejtettük az ebédlőben ahová véletlenül elvittük
csak a fekete nem volt benne
mert ugye én nem mehetek be oda
a fiúvécébe
egy lány
lerajzolta nekem hogy jobban el tudjam képzelni
feketével hogy szürke
és van rajta egy olyan kiálló ami forog
mindent felvesz
a portás néninél van bekapcsolva
mert neki mindent látni kell
pedig ő is lány
isti azóta fél pisilni
a múltkor amikor az udvaron kipisilte magát a bokorban
én is vele pisiltem mert ez a barátság
lehet hogy a lányvécében is van kamera

Gyökerek

Tudom:

lényemnek egy darabját

a Baltikumból hozták, s adták tovább

polgári dédszülők.

Tán távol ősapám viking hajókon szolgált,

vagy őt is gót hordák sodorták

e kontinens partjáig s még tovább...?

Lemberg szülötte másik dédapám,

de teste felett Házsongárd zöld fái lobogtak,

amíg sírjából – végső lakhelyéről –

ki nem kotorták ormótlan vaslapátok,

vagy buldózerek...

Lengyel anya táplálta csecsemőként,

– mokány lengyel lovak dobogták tele álmaid –,

de apja Kossuth kapitánya volt,

s kapott sebet és érdemrendet,

s osztrák-börtön-fertőzte rossz tüdőt.

Zsellér parasztlány fia volt apám, szegény,

ám hímszülője fantomkép csupán;

eredhetett – úgy vélem – éppen arra tévedt

kujtorgó, léha dzsentry-től,

de pénzes tót vagy sváb legénytől is,

ki nemzett hányatott sorsú, kis sovány
utódot, aztán elszelelt mindörökre...

Véremben néhány csepp francia, hugenotta,
kék, előkelő, míg zsellér-ősapám
kemény bükkfából faragott, természetes oszlop,
s aprócska horvát lány volt hitvese
a szűkszavú családi krónikák szerint.

Bennem tornácos kúriák, vertfalu kunyhók, kastély
és egy szegényes városi bérlakás elomló
víziója leng – Somogynak vemhes-puha dombjai,
a Kisalföld lapnyi lapálya – és ónszín
tengerszél ott messze Dániánál –
tarka térkép hegy- és vízrajza domborodik,
majd elsimul szelíden, ködökbe veszvén,
s felfelé úszva, mint a vizák
a folyók nagy, hömpölygő árjain,
eljutok sejtjeimmel a Ruhr-vidékre is.

A szóke dán leány sellőt les álmaimban,
s zord, kelta regéken növekedvén, holdvilágos
dalt dúdol... Genf ódon pszalmuszai
zengnek szívemben hosszan, dübörgő,
súlyos dallamomban,
ám még ősibb pentaton, erdei nótát énekelnek
frankföldi albigensek, szétszórva
normann partokon...

Ó, mind csodás, és mind rokon, egy orkeszterben:
bennem – nagyszerűn, és versre vers jön,
papírt és tollat követelve...

Ez mindenem... Egy másik évezrednek
vérszínű alkonyán szótt el nem téphető
szivárvány-fonatot körém az
Édes Európa...

Ámde szerelmem, fájdalmas, szívszorító
szenvedélyem tárgya ez itt, ez a kicsike föld,
mit csókol lelkem jobbik része,
mert minden ősom, aki idetévedt,
bárhonnan is jött, lett létében
magyarnál magyarabb...

Ha meghalok: égessetek – szórassatok
széjjel a széllal,
érje el egy-két porszemem a sokszigetű Dániát,
más-más a büszke Párizst, vagy Sziléziát,
de a legtöbbet – egész maréknyit –
ide szórjátok, legközelebb,
zsírozni tápláló humuszt vagy vad szikest
szívemmel, ami innen nem ment el
soha igazán messzire.
Ide illik: Duna-Tisza övezte tájak
szent ölébe –, mint anyja drága méhíbe.

A sárga mellényesek

Szemét népség! Társadalom mocsokja!
Vinnének már toloncra! – ítél a vastagult
közöny – a jólét páncélja mögül, s utálatát
felgurgulázva lábuk elé köpi,
majd cicomás, finnyás lelkét viszi tovább,
és nem látja meg – hogy is látná! –
a narancssárga, a messziről rikoltó
mellényből kisikoltó, a végleges nyomort.
A seprős emberkéek csak mennek, gyűjtve a város
sokféle mocskát, s merre járnak:
a járda, úttest és a parkok háta
fellélegzik, megszabadulván
a szégyenletes cifraságtól.
Arcukat mások szennye színezi, s eleszi
magát zsigereikbe is – kimoshatatlanul.
Torkuk kiszáradt a vegyes, napi
méreg-adagtól, leöblítik hát
a talponállók „üdítőivel”,
közben fájdalmuk perselyét egymás elé
kiöntik... Este – hogyha szerencsájük legyen –
szikkadt testük a közszállókban várja
a foltos ágy – ha nincs, az
aluljárók sarkai, s zugok a nagy,
gőgös hidak alatt. Pedig: „közhivatalnokok”,
s korrumpált „előjáróinknál”
százszor tisztábbak – így ám, uraim!

Ó, barátaim, hogyha mi köztisztasági
vállalásunk, akár csak ily
eredményesen végezhetnénk, tisztulnának
a rövidlátás, az ostoba gőg
dioptriái – akár járdákról a mocsok –
a társadalmi ájer is, és szippanthatnánk
jó nagyot, kiszellőztetvén
porlepte tüdőnket...
Ám mi – akár e „csőcselék”, egymás elé
tárjuk bánattarisznyánk, kis szütyőit
a csalódásnak, s esélytelenségünknek bugyrait.
Mi is – félretett seprők – öblögetjük
torkunk a szavak édes-kaparós, és olykor
keserű, sűrű levével – s gyomrunk időnként
háborog... Kinek is kellünk, álmatag, lapos
zsebű fajankók, s minek is? Kit érdekel,
hogy elrepít bár olykor a rímek mákonya,
azért mi – várunk. Örök készenlétben,
igazi küldetésünk egy percre sem feledve...

Az utolsó szó jogán...

2007. július 4.

Nagy, súlyos testű madarak repültek
a házzal szemben – úgy bizony! –
galambok mind! Szépen kifényesültek,
s megültek egy-egy oszlopon.

Párosával a térbe téresülten
Szerelmes egyek – mind de mind rokon.
A társulat szép ível égre hussan
s egy másikkal, miként az angyalok
már földet ér – de nincs a mozdulatban
semmi éteri – túl begyes-nagyok
S nem rezzentik meg a fülemnek kedves
sajátos-édes moldvai dalok
sem székeltek a moldvai léget,
csak szállnak erre-arra gáztól nedves
és hasas, fakó, interkontinentális
semleges, nagy „globális” fellegek.
Csomókba rántja a fenti érdek (látod?)
és húznak el, egy gombnyomásra máris
akár a mesterséges csillagok.
Hol van az Ég, és hol a te világod
álmodni képes, régi emberem?
Vátesz, öreg, szekercék forgatója.
Ábel, csibész, jőj és maradj velem!
Szűk a világ ma nélküled nekem!

Lélek-harang

Hol van a kéz melege? – csak a jéghideg ész tüze lángol;

Szürke betonkoponyán szikkad a szó, meg a szív.

Lenn, a sötétben föld repedez és fönn a harangok,

Félrevert sikolyuk: szélbe szakadt zokogás.

Könnyek fényszemein döglött varjak marakodnak,

Hüllő rémülete prédamadárra liheg.

Fecske búvik előle, dögkeselyű üti fészket,

Héjasakál turkál csonka fiók tetemén.

Antilopok csordája siratja a régi oroszánt:

Boldog idő, amikor vadra csak éhe lesett...

Most a fákat is űzik, puszta homoksivatagba;

Üszkös talpuk alatt forr, míg elalvad a vér.

Lábnymaikból szenny, pokloknak gyomra bugyog fel,

Fullad a Föld, s a kemény sárba zuhan le a Nap.

S rekviemet feketéllnek zöldtemetőben az ágak.

Sírokból üresen kondul a szó, meg a szív.

Ám sírból – s üresen – sem tűri, ha csönd szava kondul:

Tép hát hústömeget, Mount Everest hegyeket

TNT vagy LSD – mindegy – terroratomja.

S van még – lesz? – aki él? Por s hamu mind, ami volt.
Játéklarlangokban a póker hangosan ásít,
Tőzsde is unja magát: már csak a lélek a tét.

Szárnyal az elme. Agyvelejéből, lám, mire futja:
Lángszóró hidegek, – zúgnak a gépezetek.
Ketté oszlik a Föld és újabb részek is tova ketté,
Ember társtalanul támad a társra, vadul.

S nincs jaj. Nincs zokszó, kérdés, ami fülre találna;
Zengő érc muzsikál szívtelenül, süketen.
Szentkönyv, kőíratok is álljt hiába kiáltnak,
Senki se hallja ahol néma a szóban a szív.

Mégis kong a harang... Ég, és ránk omlik a Bábel,
Mégis kél a remény, – sárból a napragyogás.
Halkan bár, és szóttalanul megdobban a Lélek;
Hallgasd, lásd a csodát, fogd meg a kéz melegét.
Hagyd, hogy öleljen, mást is öleljen, szóljon a széllal
Benned a csöndüzenet, – s gyógyul a Föld meg a szív.

Hajnalének

Mit ér a dal, ha dalnok lett a kígyó,
Segédlevéllel lélek-börtönőr;
Mi végre szó? – hol ő a nagy tanító,
S megfedd, ha téged égő láz gyötör.

Bűvészkézén kígyóvá vált a dalnok,
S lett lázadások ellen lázító.
Sziszegve búgnak kettős nyelvű lantok,
Tapsold velünk: bilincsbe' lenni jó.

Nyálédesektől elbódult a nóta,
Még tart a pezsgős walesi dáridó.
Máglyára el, ki szót emel! – dúdolja
Edward helyett a buzgó lázadó.

Sírból a dal mégis őerte árad,
Ki lenne bár, örök alattvaló;
Elég a hajbók, sunnyogó alázat –
Ősök kiáltják: eb ura fakó.

Szénánk, zabunk – csak adtuk nyakra-főre...
Az életünk is lassan már oda;
De véreink: apánk, anyánk s a póre
Gyereksírást nem engedjük, soha.

Kígyócsapáson éj reánk borulhat,
Fölöttünk mégis csillaghajnalok;
Gránitból rakjuk újra otthonunkat –
S fényt szórnak szerte kristálydallamok.

Kinek köszönheted?

Csak háborgásnak van örök miértje?

Csak tengerár pusztít el népeket?

Csak ínség lökhet gyarló életet

Kufárok zsíros, martalóc kezére?

Ki küld fájdalmat lázak emberére?

Ki csábít, sűg halálról szépeket,

S ken tiszta szívre rút fekélyeket? –

Ha átkozódsz, ki válaszol miértre?

S ha szomjazol, innod vizet ki adhat?

Gyümölcs a fán mosolyra mért fakadhat?

Gyógyult sebek csodája – hogy lehet?

A föld, az otthon, asszonyod szerelme,

A nap s a csillag, fények mindörökje,

Hajnal, ha jó... Kinek köszönheted?

Oh, Szapphóm

Óh, Szapphóm, én lesboszi nőm, boszorkám,

Bort miért kínálsz, ha nem oltja vágyam,

Mért a tűz, miért görögök ölelnek –

Mért nem enyém vagy?

Míg napestig Kerkülaszok hevítnek,

S lányok ajka húti le forró éjed,
Testem ég, kínok közepette lángol –
Jaj, nem enyém vagy.

Láz gyötör, s a képzeletem tövissel
Vési vágtató alakod húsomba,
S lelkem vérzik el, ahogy egyre várom:
Lenne valóság.

Engem ülnél meg, remegő inakkal,
Túros hátú ló, habos orrú kanca;
S nekem suttognád, amit annyi másnak:
Óh, Adoníszom!

Lenne felhő, hajkoronád a paplan,
Nap s a Hold: csillag-szemeid a fények;
Hagyjad ott hát vad görögid, s a múltat
Mosd le magadról.

Eltűnik Lesbosz szodoma-világa,
S már hiába csábit Agallisz bája;
Férfiút ölelsz te, örökre engem; –
Végre, enyém vagy.

Rianás

Róma csillaga fürdött hajdan a Pelso vizében,
Eltűnt rejtekeit nád lepi hallgatagon.
Plattensee jege reccsen süllyedő magyar égen;
S örhegyek őrzik-e majd – s meddig? – a szót: Balaton.

Gyöngyökre lelni

Ti költők mondani – s nagyot – akartok;
Én óceánban gyöngyöket keresni.
Szavakból fényt kirakni, istenarcot;
S csak énekelni, illatot lehelni.

Hová anyám szült, ám sosem jutottam.
Rajtam a billog, lantnok nem lehettem;
Hajléktalant gúnyoltak lenn a porban –
És én magosban otthont építettem.

Picinyke kertet, hol titokvirágból
Kinyíltak mégis késő őszi versek –
Smaragd tuják, leanderből szonettek.

S levél, ha szárad, gyöngyként hull az ágról.
A zizzenésben fény remeg s az ének; –
Szellőharangban istenrezdülések.

Csak ott ne legyek

*Csak ott ne legyek,
Sem lenn, sem akár odafenn,
Hol nincs fenn,
Nincs más, csak alatt,
Csak a mély odalenn, –
Csak ott ne legyek sohasem.*

*Ott, hol a holttest mind temetetlen
Együtt sír – egyedül...
Ahonnan a szó is már tehetetlen
Messzire elmenekül,
Szeretet hidegül, dermed ridegül,
Nem süt a Nap,
Didereg, heve hűl,
Hol szembogarakban a félelem ül,
S ami szép volt, minden a bűn
Mocsarába merül,
És elhal a lélek.*

*De holtan is kínban–tepsibe' sül,
Tüze melyre fagyasztva,
Szénfeketére,
Nincs szín, nincs dallam,
Megnémul az ének,
S jéggé égett szíveken üt
Sebeket csorbult fejszének*

Vérszagos éle.

Csak ott ne legyek sohase'.

Hajótörés

a partot feledve, részeg a bárka
mámorát élvezve suhan,
az ég alja már nikotinsárga
készülődik az égi zuhany

cuppog a teknő, vadul a csorda,
tarajos csóktól habos a száj,
imbolyog minden, recseg a borda,
a valóság itt van, már térdig áll

máris szól a szitok, hozzá az átok
ahogy ázik benne a felismerés,
fohásszá halkul, pereg az ima,
lehet, hogy itt most ez is kevés

kereszt a nyakban, dicső szavakban
fürdik a kézben a rózsafüzér,
üdvözlégy zsongás ezer alakban
tajték a válasz, mi ólomfehér

csapkod az árboc, őrjöng a tenger
korlátot fog az orkáncabát,

félelmében – ilyen az ember
könyörgi bűnei bocsánatát...

így van ez mindig, nyomorult fajta,
könnyen felejtí ígérétét,
másnap talán már röhög is rajta,
ha a tenger újra világoskék

csendes a másnap, sehol egy bárka,
de a történet vége valami más,
úgy tűnik innen, hogy bűneikben
ezúttal nem lett feloldozás

hazugság foltja a hófehér ingen,
a méltóság nélkül mit ér a hit?
hízélgéssel kijátszott Isten,
keressük bőszen a lábnyomait

a lényeg itt már, nem is a bárka,
az ember, a jellem mely mindig adott,
álságos és hamis az álca,
és képmutatással átítatott

kétezer év keresztény álma
marad csupán az ábráudozás,
sivatagban egy datolyapálma
kétezer év és nincs változás

Csak egy éjszakára

Gyóni Géza emlékére

fegyver az ölben, hóban és sárban,
borotvált fej és rohamsisak,
a bakancson egy mélyvörös folt van,
ellenség vére, itt ez a divat

tűzimádó üzérkedőknek
kényelme újra gyászt hoz és vért,
halálos üzlet: vétke a gőgnek,
filléres nyomor a semmiért

tarajos szavakra elfagyott sóhaj,
már nem kap lángra a rőzsenyaláb,
szenvet a társak ravatalánál,
a megnyomorított kesztyűs-báb

győztes és vesztes, mind átkozott szolga,
gyermekét vesztí vagy asszonyát,
nincs különbség ezer év óta:
idióták és ostobák

dicsőségre fekete csontváz,
azt mondanád, hogy ez „átok-bitang”
felelőtlen ki sorsot mér Rád:
egy rokonszenves férfihang

varjúk hadának halál a zsoldja,
az uszító kéz viszont tiszta marad,
a teremtnőnek, ha humora lenne,
elvinné máris a zsírdaganat

tudod Géza, ma sincs ez másképp,
csalárdságnak zubbony a szó,
megírom Neked viszonzásképp,
ma pont-ugyanaz a trombitaszó

emberi ösztön, zsiger és jellem:
pazarlás és tolakodás,
amit csak lehet, elad a szellem,
a történelem is csak szárnycsapkodás

egy éjszakára ugorj be hozzám,
megmutatnám, hogy most mi van,
a vörösborom..., nem olyan rossz ám,
hajnalig adnám – holtodiglan

egy éjszaka, Géza, a főnök, ha enged,
ha kimenőt adna egy éjre csupán,
mutatom Neked a mai trendet,
mi maradt itt a harcok után.

aztán visszaadlak, halott magadnak,
részegségre hajnali fény,

hogy túlvilágon érezd az ízét,
ilyen a földön az emberi lény.

Örvény

Az egyetlen fény

a hit porcelánjai közül
nincs igazán enyém,
nem tudom egyetlen fényforrásban látni,
hogyan ez az egyetlen fény...

nem tudok (jól) általános érvényességeket hinni
amely meghatározná, formálna, s olykor erőt adna,
s, hogy ez térben, időben és sokféleségben ugyanúgy hatna...,
nem megy tanokat, tételeket, dogmákat fogadni el,
de együtt tudok élni az élet megválaszolhatatlan kérdéseivel.

a hit porcelánjai közül
nincs igazán enyém,
nem tudom egyetlen fényforrásban látni,
hogy ez az egyetlen fény...

KAJUK GYULA

Magyarhonban 2011 végén

Az év homokja mind lepergett.
Helyén sivár üresség maradt.
Jó volna reménykedni, bízni,
nem támasztani grafittis falat.
De mi mégis itt álldogálunk,
városaink felfeslő szegélyén.
Mindenki a múltó idő rabja;
lepergett a film, s az év homokja,
csak a sivár űr ásít, ami megmaradt.

Politikusaink elárultak minket.
Nincs már itt hit, remény.
A krisztusi szeretet elillant régen.
Csak a tömjénfüst tömény.
A családapák szerszámnyél helyett
kábultan szorongatnak poharat,
segíteni nem segít rajtuk az állam,
ígéret van, de nincs valós akarat.

Az ország hajója süllyedőben.
A kapitány, s a tisztikar
már nem törődik, csak a lével,

amit magának még innen kifacsar.
Őket megmenti a mentőhelikopter,
a banki tartalékkal teli koffer;
csörren a pezsgőspohár...
lassan teljes már a kép.
A hajdan büszke honban átkozódva,
öklét hasztalan az egek felé rázva,
de még mindig sült galambra
vár a becsapott, istenadta nép.

Állam és bank fosztogat minket,
és még sok más garázda...
Miről is írjak még? Olyan mindegy!
Homlokomon mélyül a barázda.

Búcsú a gyártól

Zsebében a vékony borítékkal
kilépett a lepusztult öltöző ajtaján;
körülnézett, mint aki keres valamit,
hogy magával vinné emlékebe talán.
Kiköpte keserű nyálát az udvaron
és még ő szégyellte el magát...
gyors léptekkel elhagyta hát a gyárat.

Háta mögött rozsdásodott
vagy harmincévnyi múlt.
"Munkanélküli segély"

forhatta agyában e szókat,
s hazafelé a gyötrelmes úton
mosolyt színlelni megtanult.

Hajnali piac

Kihűlt pengeként
az ég kékje felvillan,
a vastag felhőbe
keskeny rést hasít;
az éjszaka álma
a résen át elillan,
elúzi az avas zsírban
sercegő fasírt.

Vonakodó redőny felől
rozsdás hang csikordul,
a tápázkodó csöves
üres gyomra kordul;
cigiért nyúlna,
de tegnap elfogyott...
hát ránt egyet megrogyott
nadrágján tétován
és a megálló felé
pár csikkért elindul.

A piac sarkán a büfénél
borostás rakodók gyűlnek,

szemerkélő esőben
az álmoságtól fáznak,
tettetett jókedvvel heccelődnek,
míg hitelbe pálinkáznak;
majd a teli zsákok
és üres zsebek
körforgásában elvegyülnek.
A tetőkre csapzott,
szürke galambok ülnek.

Az egyszeri választó sóhaja

Gondjaimat most, mint golyó a tekebábut
könnyedén félrelököm.
Pedig, ha tudnátok, milyen végletesen
Teli van már a tököm...

Nemcsak a gondokkal, saját életemmel,
Barátaimmal és ellenségeimmel,
Szomszédjaimmal és üzletfeleimmel...

De a hazugsággal, tengernyi reklámmal,
pornográfiába csúszó gaz népámítással
államtitkárokkal és Übü-királyal
EU-konformmá lett ősz moszkovitával,
sunyi kereszténnyel és dörzsölt zsidóval,
népe vérét szívó "nemzeti" zsidvánnyal,
Árpád-sávossal, bőszi cionistával

vallással és mosóporral házalókkal,
pénzéért tüntetőkkal, eszmét árulókkal,
a sok kopasz, kigyúrt, baltaarcú kannal
alkotmányozással és Szent-Korona tannal
Fradissal-Dózsással és akárki mással...

Akik miatt számomra már nincsen más öröm
Elfeledni mindegyiket és meginni a söröm...

Októbertvégi emlék

Hideg szél fúj. Zászlót csapkod,
s mint kései szemrehányást
vág arcodba súlyos cseppeket.

Régi újság, letépett plakát
sodródik a fal tövén céltalan.
Csüggedten kortyol kannás borából
a megborzongó hajléktalan.

Rég volt, mikor itt a sarkon
az a TEFU-s teher épp befordult...
fék sikoltott, a négy kerék csikordult
lázasan pirosuló ifjú arcokkal
és felfénylő fegyverekkel a platón,
szánalmasan és mégis meghatón.

*Szabadság halt meg legelőször.
Lekaszálta a géppisztoly sorozat.
Egyenlőség nem sokkal követte.
Könyörtelen volt az ok és okozat.*

*Testvériség látszólag megúsza.
Lágerban, majd jólétben sorvadt,
míg végül felszívódott nyomtalan.
Csüggedten kortyol kannás borából
a megborzongó hajléktalan.*

A piros vödör

A döntés kérlelhetetlenül gördült végig az államapparátus összes szintjén, mint egy hernyótalpas tank. Az ósdi városnegyed házai halálra ítéltettek. És a gépek a kitűzött időpontban meg is jelentek. A kis földszintes házacskákkal a bulldózerek tolólapjai végeztek, az emeletes polgári villákat a főfalakat bedöntő óriási acélgolyók döntötték romba. Egyetlen épület maradt épen, úgy tűnt, merőben véletlenül. A bontásért felelős mérnök megesküdtött rá, hogy a házat csak horribilis költséggel lehetne szanálni, mivel alatta folyóhomok réteg van, ami elnyelné a bontásra odavezérelt értékes masinákat.

A Hivatal természetesen nem bízott meg saját embere szakértelmében, hanem kirendelt a helyszínre egy igazságügyi szakértőt. A tekintélyes műegytemi professzor – bár a helyszínen megjelenni méltóságán alul tartotta volna – megerősítette volt tanítványa szakvéleményét, így az épület megmenekült a lebontástól. A Hivatal, hogy tekintélyét megóvja, elrendelte, hogy az ország legnagyobb kinyúlású daruját a helyszínre szállítva, leemeljék az épület tetőszerkezetét a főfalakról, „nehogy az építményt arra jogosulatlanok lakhatásra igénybe vehessék.”

A Hivatal viszont nem kalkulálhatott azzal, hogy kivételesen száraz, meleg nyár köszönt be abban az évben, így az épületet mégis csak birtokba vette egy különös embercsoport.

Az abszurd helyszín, a tető nélküli ház meglehetősen deviáns embereket vonzott magához. Elsőként egy hatóságilag beszámíthatatlannak minősített festőművész költözött be a boltíves pincébe. Döntésével, mármint, hogy

lakhelyéül a ház egyetlen fedett helyét választotta, ékesen cáfolta számos jól fizetett elmeszakértő véleményét, hogy nincs ki a négy kereke. Másik húzása, hogy a beinduló környékbeli építkezések meszesgödreiből anyagot lopott, és azzal a pince boltíves téglafalait hófehérré pingálta, szintén nem vallott őrült elmére. A hajdani borospince fehér falai csodás háttérrel nyújtottak a festő egyetlen, bár monumentális művének, melyet immár húsz éve festett folyamatosan, és ami miatt felesége őrültnek nyilvánította. A 6x4 méteres festmény a „Zöld ezer árnyalata” címet viselte, és a műkritika, mint elméletileg figyelemre méltó, ám dekadens kísérletként tekintett rá. A művészársadalom amúgy is csak egyetlen, irigylésre méltó adottsága miatt fogadta el „céhbelinek” a festőt, habár erről csak igen ritkán, általában alkoholtól erősen befolyásolt állapotban tettek említést. Az illető ugyanis misztikus képességgel vonzotta be ágyába a nem túl okos, viszont kitűnő testi adottságokkal rendelkező lányokat, és trükkjét mindenki szerette volna ellesni tőle. A „művész úr” amúgy nem sok energiát ölt kapcsolataiba. Miután lefektette az általa egységesen „kiscsajnak” minősített delikvenseket, felültette őket a legközelebbi buszmegállóban egy induló járatra, atyai popsi paskolással búcsút véve tőlük. Akivel különösen elégedett volt, annak egy vonaljegyet is kezébe nyomott.

” Üriember ne garaszkodjék” – mondta egyszer magyarázatként. Nem sokra becsülte az útjába kerülő nőket, tárgyként kezelte őket. Fel se tűnt neki, hogy végül élete nagy sikerét is egy nevenincs „kiscsaj” hozta meg neki. A lány, mielőtt még végig ment volna a rá váró processzus stációin, a lefektetéstől a felültetésig, öntevékenyen egy magánakciót is beiktatott közben. Megállt a „Zöld ezer árnyalata” előtt, táskájából elővette Maybelline márkájú körömlakkját, és míg arra várt, hogy alkalmi partnere előkerül a mellékhelyiségből, az üvegcese teljes tartalmát felhasználva takaros kis homokozó vödröt pingált a kép bal alsó sarkába.

A lányka aztán kilépett a történetből, miután megkapta az atyai paskolást és remélhetőleg a bonusz vonaljegyet is.

Vizsont megjelent a helyszínen egy spicces amerikai turista, nem mellékesen a Guggenheim múzeum kurátora, akire az elfogyasztott italok okán sürgős szükség tört rá, pont az épület előtti sarkon. Azt hitte, hogy a zöldre festett kapu mögött nyilvános illemhelyre lel, lebotorkált a boltíves pincébe és miután könnyített magán, szemügyre vette a festő fő művét. Tekintetét mágikusan magához vonzotta a bíborvörös, apró folt a monumentális vászon bal alsó sarkában. Ettől a drámai momentumtól kezdve a történet a legendák kérlelhetetlen logikája szerint folytatódott, a kitöltött csekk, a sajtószenzáció, és a világhír nyomdokain.

A Piros Vödör végül elfoglalta méltó helyét a Guggenheimben, a színes, méregdrága albumokban és a művészettörténetben egyaránt.

Leírt generáció

Kölyökkutyarágta ócska cipő,
mit játékszerként új alom elé
ismételten, újból odavetnek;
hadd nőjön jó foga és élesedjen nyelve
a felnövekvő nemzedékeknek...
ehhez hasonlít a mi életünk.

A történelmi szűrőn a hajdanvolt
jótettek áthullanak nyomtalan,
de biztos lehetsz benne, testvér,
hogy fennakadnak
a régi bűnök hiánytalan;
és felmentést adnak minden
frissen elkövetett bűnre,
szörnyűségre.

– Ők is így csinálták! –
hangzik a felmentés, az igazolás,
és kimosdatott friss arcok néznek az Égre
hol most az Ő Istenük tanyáz...
papja meg a választás előtt
szentlecke helyett ikszelést magyaráz.
A történelmet a győztesek írják!
Hiába fordul mindig a kerék...
ugyanazt a maszlagot benyalja
minden egyes kutya-nemzedék.

KAMARÁS KLÁRA

A lombok között szél zihál

*a lombok között szél zihál
és tépett szárnyú angyalok
reszketve súgnak új imákat:
- Törvényt Urunk! Törvényt, erőt,
hogy lerázhassuk unt igánkat!*

*a lombok között szél zihál,
a porban rongy plakátok úsznak,
jajong már, ki tévútra tévedt,
bocsánataért esd az Úrnak:
- Látod Urunk, velünk kiszúrtak.*

*a lombok között szél zihál,
nagy fürgeteg lehet belőle,
ma még csak halk a jaj, nyögés,
de orkán lehet már jövőre.
- De mondd, kinek megy rá a bőre?*

Őszi órák

*Álmaimat belepi majd a hó,
de ma még őszi szél visong a tájon,*

ezüst szálak feszülnek tört virágon:
parányi pókok-szótte kis hajók...

Emlékek közt bóklászom óraszám.
Míg nézem a halódó kertet némán,
didergő köd hull lassan rád és énrám,
s úgy érzem, sosem oszlik el talán ...

Segíts nekem, ölelj magadhoz kedves!
Melengesd, mint régen, fázós kezem...
Emlékezz, ahogy én emlékezem!

Fut az idő... az ősz is elszalad,
de ha van még dédelgető szavad,
szemem örömtől s nem panasztól nedves.

In memoriam

Mint őszi ködben számtalan levél,
úgy hull le számolatlanul egy nemzedék.
Töretlenül hittek egy jobb világban,
háborún, mocskon át békében,
éhezve, fázva Kánaánban.
Sírjukon nő-e majd virág?

Végkiárúsítás

A fiatalság álarcát ledobtam.
Az élet piszkos hentesüzletében
kampókon lógnak legszebb álmaim
csontok, szalonnák, nyers szavak között.

Csak tessék, tessék, ez végeladás már!
Friss húst kerestek, szende álmokat
öreg tyúkok és vén marhák helyére,
és szerelemről rózsaszínű verset?
Feledjük hát a mocskot és keservet,
és emberek, ti csak nevessetek
a milliónyi megtépett bajazzón!

Ó, nézzetek tükörbe! Nézzetek!
Magatokat nézzétek és ne engem!
Micsoda játék...! Most lehet nevetni!

Látomás

Az idő egyszer mindent egybefon.
Nem lesz Mohács, Arad, sem Trianon...

A fájdalomból semmi nem marad,
nem lesz több vers, dal, nem lesz gondolat...

Nem lesz, ki sír és nem lesz, ki örül,

csak egy tűzgömb rohan a Nap körül...

Valaki mindig visszahív

Mikor úgy érzem nincs tovább,
utolsót lobbant már a láng,
egy furcsa árnyék hívogat,
hiába minden áldozat...,
valaki mindig visszahív...

Valaki mindig visszahív,
mikor zokogva fáj a szív,
mikor a kétség és tudás
egymásra ront, s a pusztulás
szegény, bolond fejemre száll...

Szegény bolond fejemre száll
a sűrű éj s a rút halál,
és megfogják a vállamat,
már csak egy végső pillanat,
de mindig van egy fénysugár...

...de mindig van egy fénysugár,
vagy egy parányi fénybogár,
mely megmutatja mennyit ér
az élet, s újra jót ígér,
mikor úgy érzem, nincs tovább.

Szapphót keresve

Hol az a táj, hol az a szép sziget,
mely boldog, édes álomba merít?
Szapphót keresnéd? Nem találod itt.
Csak könnyek árját, végtelen vizet.

Ébredj, meghaltak szép reményeid!
Minden vágy, kétség méltatlan fogyaszt,
minden bűvös szó csak kegyes malaszt,
mely elkábít, de már nem édesít.

Nem vagy Apollón, kinek lantja szent,
szerelmes dallal áradón üzent,
szép délibáb csak, mely játszott velem.

Kereshetsz Szapphót, de csak álom az.
Itt hull a hó. Tán sosem lesz tavasz.
Nem kérem többé, hogy dalolj nekem.

Kuglerrel a költészet napján

Szopogattam az édes éveket,
mint gyermek a jó kuglert s krémeket...
Peregtek észrevétlen,
mert, mint megfogadtam,
magamat fűnek-fának
sose mutogattam.

Már meglehet, hogy mutogatnám,
de emberek!
Most ki figyel rám?!

Nekrológ a törmelék fölött

Eltört a kék-virágos tálca.
Értéke nem volt, semmi márkajel,
még gyári szám sem sínylődött az alján.
Valami régi készlet utolsó darabja,
naponta használt, megtűrt ócskaság.
Amíg itt szolgált, szinte mindenre volt,
hol sütemény, hol szelet hús került rá,
sőt, főzés közben zöldség, kaparék...
Ha nem volt kéznél más, csak előkapták,
mindenre jó volt, vagyis semmire...
Ha vendég jött a polcon állt magába`,
fehér abroszok néma csillogása
már rég` nem volt alatta.
Utolsó lett az öblítő hűlő vizében is.
Néha megrettent, ha vacsora végén
rádobálták a kopott csontokat.
Leléptetik? Tán lefokozzák végleg,
s mint kutyatál toltheti öreg napjait?
De lám, a sors e szégyentől megóvta,
tisztára mosva, szépen csillogott,
mikor a kemény konyhakőre koccant.
...és most mégis, mégis nagyon hiányzik.

Három özvegy balladája

Három özvegy áll a sarkon,
isten tudja, mit fecsegnek,
órák óta tart a pletyka,
megszólása embereknek.

Három özvegy. Víg beszédnek
nincs közöttük vége-hossza,
aki elment, siránkozás
többé vissza úgy se hozza!

Ha nagy-néha szóba kerül?
Szebb az emlék, mint az élet.
Maga festi mind a három,
magának a vágyott képet.

– Milyen is volt? Minden éjjel
ölelése hozott álmot –
így dicsekszik, kit az ura
nap-nap után ütött vágott.

– Hű voltam, mint szent az égben –
szól a másik, az a beste,
kit a szomszéd ölelt, ha az
ura nem volt otthon este.

– Más asszonyra rá se nézett,
engem végig úgy imádott...
(Hej, pedig sok bokor alja
mesélhetne, hogy mit látott!)

Már csak ez maradt, csak ennyi
ábrándok és festett képek.
A könnyek rég felszáradtak.
Három özvegy, három élet...

KARAFFA GYULA

Én, Karaffa Gyula

tizenhárom évet éltem a búzló sötétben,
tolvajok, gyilkosok szeme-tükrében,
és csak néztek, és gyűöltek engem,
mert engem könnyebb volt gyűlölniük,
mint önmagukat,
engem könnyebb volt bunkónak tartani,
mint önmagukat,
engem könnyebb volt bűnösnek tartani,
mint önmagukat,
mert rájuk zártam az ajtót,
mert rájuk tettem a bilincset,
mert végig motoztam a testüket,
mert elvettem a tiltott értékeiket,
mert végig vizsgáltam az ágyukat,
mert kidobattam a penészes tányérjukat,
mert kitakarítottam a szemetes zárkájukat,
mert odakísértem őket az ügyvédhez,
mert odaállítottam őket az ágyuk végéhez,
nem értették meg,
hogy én voltam ott az isten,
aki vigyáz,
hogy be ne gyulladjon a tetoválás,

hogy gyógyszert kapjon, ha jön a hidegrázás,
hogy kórházba kerüljön, ha felszaggatta a hasát,
hogy csikket szedjen a kukából, ha nincs más,
hogy egy helyre kerüljön a párjával,
hogy fidizhessen a szállítósos zárkával,
hogy liftezhessen, ha marta a nikotin hiánya,
hogy tartsam a fejét, míg a mérget kihányja...

Találkoztam Istennel,
azt mondta, Gyula, elég,
menj isten hírével, megtetted,
amit az ember megtehet.
A többi az én dolgom.

Olyanok

olyanok járnak mostanság az eszembe
hogy az ember csak ül csak üldögél nem beszél
oszt egyszerre csak kimond valami igazságot
vagy csak úgy valamit, ami eddig nem volt
vagy volt, de nem neki és nem így
nem így de eztán már igen
és hogy honnan kitől miért
mert olyan zavaros, ha az ember csak ül
csak üldögél nem beszél
oszt egyszer csak kimond valami igazságot

de ugyanígy van ez például a találmányokkal is

az ember csak ül csak üldögél nem beszél
oszt egyszerre csak kimond valamit
akár ahogy azt az isten is tette elsőre
aztán megcsinálja elkészíti összerakja
és büszkén néz rá, ha működik
ha nem akkor is mert a saját gyermeke
de ez is olyan zavaros, ha az ember csak ül
csak üldögél nem beszél
oszt egyszer csak kitalál valamit

olyanok járnak mostanság az eszembe
hogy mindig csak az igazat kéne
már, ha szólunk egyáltalán ebbe a szótlan világba
mikor csak üldögélünk a tévé előtt
csak a valódit kéne, de mi lenne velünk
csak a képmutatás vezet a látszat
s tán ez a látszat a valóság maga
ahogy álmodjuk az érzéseket az ízeket az illatokat
ha belém szűrnének egy pengét
tán a vérem sem folyna el

A hihető madonna

Ismerősökkel találkoztam álmomban.
Az egyik nem te voltál, pedig kerestelek.
Azt mondják, az álmok nem hazudnak.
Igaznak éreztem magunkat. Esteledett.

Ahogy nem ültél ott lenn a parton,
ahogy nem bontottad ki hajadat,
olyan nem szép voltál, hogy megható.
Néha több a szándék, mint az akarat.

Ahogy nem vetted öledbe fejem,
az jól esett volna a halottnak is.
Bár még nem próbáltam ki soha,

de ilyen lehet másoknak a hasis.
Hihető madonnám vagy nekem,
s én gyermeked, kis ostoba.

Mondom

a világ alapvetően nem változik
nézd csak meg a Lánchidat
vagy Pestet ugyanaz esetleg
nagyobb lett rajta a rozsdá
vagy több ember szorong benne
alapvetően csak születünk
kitalálunk magunknak verseket
vagy megvesszük magunknak
a napilapokat már azt sem
figyeljük ki született ki halt meg
pedig milyen jó volt az a rovat
az idő mindent összemos
a hullámokat a hullámat

molekuláim szétáradnak
a földben újra
s ha szerencsém lesz
egyszer beköltözhetek
egy ebihal uszonyába

mondom
ha szerencsém lesz

Hűtlen barát

22 év után, mert éppen erre jártam
és ismét belém vágott az a régi vágy,
melyet 22 év óta mostanig odáztam,
hogy igyunk újra együtt egy deci bort
és rágjunk el egy keménytojáást, mint
a sarki csehóban tettük ... valamikor.

És én balga, azt hittem, a pillanatot,
22 év után, a bort és a keménytojáást,
veled együtt, a szárnyaló gondolatot,
ha Hidegkútra hozzád felcaplatok -
újra meglelem! . . .Megérdemeltem:
a szomszéd közölte hidegen, halott!

Becsaptál! Nem vártál meg. Elvittél
mindent, a 22 éve várt pillanatot, a
pohár bort, a keménytojáást, az ígért
gondolatot! Sárba repült ott a bicska,
melyet 22 éve emlékebe nekem adtál.
Ami maradt, az élettől kapott fricska!

A veranda

Szabolcson nálad szálltam, beesteledett.
Ahogy ültünk a verandán, az estebéd
utolsó falatjai után, lábunk alól lesett
szánkba kivénhedt komondorod, Soma.
Sötétedett. Az enyhe szellő borzoltan,
talán a nyulak, vagy az elülő tyúkok óla
felől, hozott mocorgó zajtöredéket. Ez a
perc volt a nyugalom, a Béke, amely ott,
mint borostyán méze, lágyan ömlött ránk,
kövítve magába minket – és a pillanatot!

Másnap vonatra ültem, utaztam vissza, az
állomásra kísértél, a port rúgtam, az úton
az orgona édes-bódítón illatozott, ugyanaz
a csahos dög ugatott rám a kerítés mögül,
amelyik oda menet is bőszén acsarkodott.
A vonat beállt mikor odaértünk, egymást
megöleltük. Így jöttem vissza tőled, aztán
Kanadába repültem, haza. Most itt vagyok.

Eddig nem tudtam mi a honvágy! Amióta
Eljöttem, folyton – Szabolcsra gondolok!

A Bükk

Az Alföldön születtem, folyót, dombot – hegyet
sihederkoromban láttam először, amint Pestre
kerültem. Az első hegy Szent Gellért nevű volt és
ott volt a Duna, ami akkor még kék volt és az ingyen
uszodák, egy a Ferenc József hídnál, a másik
meg lent, Lágymányos alatt volt, ott lebegett,
még úszni is lehetett a frissen hömpölygő vízen,
a srácok, mint én is, ott fürödtünk a „gyenesen”.

A Gellérthegyen sokat csavarogtam,
mert nem csak nyárból állt az egész év,
és az időmet, valahol tölteni kellett,
mert tízen lakva a proli-ház szűk,
szobakonyhás (vécé a folyosón) poloskás
tere helyett, inkább a szabadban tekergő
sorsát választottam – bár, szegény anyám aggódott,
sokszor elpáholt érte... És talán ez az oka, szeretem
a hegyeket és barátságban érzem magam velük.

Később, ...mivel a poloskák hagytak még eleget
belőlem, hogy felnőjek, a hegyek vonzása nőtt
velem. Bejártam a rengeteget, de még ma is szívem
szorul, ha vágyam a hegyek királya, a Bükk után,
mint melankólia tör ki rajtam! Kapaszkodni fel a
Sebesvíz meredekjén, a Jávorkút égbetörő Svéd
fenyvese között haladni, megaludni a Csipkés-kúti

ménes szagos szénájában, lovakkal barátságban!

*A hajnali harmat gyöngyvízű cseppjei kísérek,
levelekről omolva lábad elé, féltve vigyázod lassú
lépteidet, mert gyilkosa vagy a fénybeözönlő sok
ezer gyémántnak, mit a nap szívtelen magasa,
úgyis majd letöröl! és mehetsz, vándorlásod közben,
mint semmi más hegyeken, hutákon át, „köveken”,
szénégető boksák nyomán, sellős, sebes vízű patak
mentén, őzek, vadak... ritka, ha ember is tűnik eléd.*

*Azóta bejártam más hegyet is! Sokkal magasabbat,
sokkal híresebbet. Való, gyönyörű élmények, egy
magamfajta hegyimádónak. A fenséges Rocky, az
Alpok, Adirondák, a Sierra és sok más kitüremlés
Földanyánk arculatán, s – minden találkozás velük,
örömet okozott bennem! De a Bükköt, mint gyerek
az anyját... abból csak egy van, sohasem feledem!
Szív sajdul, ha Rá gondolok, maradok, szerelmese!*

A hegedűs

*Szerelem táncol
hegedűm húrján,
szép
szombati ruhámban
muzsikálok.
Jönnek, jönnek, jönnek a lányok,*

lila akácok.

„Lila akácok”

Kalapom várja

sikerem díját.

Ősz

asszonyom ünnepel

vacsorával.

Koppan, koppan, koppan az érme.

Selyem terítőn

lila virágok.

„Lila akácok”

Türelem épít

palotát, szépet,

jaj,

hányszor könyörög

szerenádom?

Mennek, mennek, mennek a lányok,

lila felhőben

selyemvirágok

„Lila akácok”

Az ócskás

Veszek – veszek! Emberek, mindent veszek!

Rongyot, cipőt, üveget! Mindent veszek,

Nyughatatlan vándor járom a vidéket, a várost,

Kikiabálom az utcán, riadok udvarokba, tátott
Szájú gyerekek gúnya utánózva csúfol! Garast
Fizetek!... fizetek
Tűnő életemmel
Fizetek!

Veszek – veszek! Emberek! Látjátok, kiveszek!
Tegnapból síró fura legenda maradt belőlem.
Nyughatatlan vándor életem bejárta vidéket,
Minden várost, nincs már helyem – sehol!
E világban, már gyerek gúnyát sem érzem,
Garast sem fizetnek!
Tűnő életemet
Kifizették!

Elmúló napok

Hetek, hónapok...
Fájdalmas érzések dúlnak.
Oly jólesne néha a baráti szó,
a kedves... simogató...
testet, lelket reményre biztató...

Kedves! Hozzád, száll
messze...messzi sóhajom
... elmúló napomon.

KASKÖTŐ ISTVÁN

A nyolcvanötödik születésnapra magamnak ajánlva

Mikor én e világra jöttem,
még csak nem is harangoztak.
Tikkasztó nyári éj volt, bódult álomban aludt a falu,
– aratás időben rövid az éjszaka.
Aludt a községháza is..., meg a paplak,
benne a pap meg a papné,
a kuckóban a kiscseléd hímzett papucsról álmodott.
Aludt az egész nyomorult világ, senki,
de senki sem tudta,
hogy a borbély mesteréknél gyereket várnak.

Két jaj között a bába még vacsorázott,
benne volt az alkuba:
két pengő, meg a vacsora.
Lekváros kenyér.
Jobb, mint a semmi,
ja, kérem, ez az év 1929 volt... üres kamra...

Halkan sustorgott a fürdővíz a nagy fazékban,
fogyóban volt már a csutka a tűzhely alatt,
s csak a fájdalom..., a gyerek meg sehol.

A bába csak a vállát rántja...
úgy még sose volt..., aztán elharapja a szót.

Mire megvirradt – abrakadabra –
lettem egy anyakönyvi adat...
egy sorszám a számtalan névsoron és listán,
szerényen meghúzódva úgy a közepe táján,
a „K” betű alatt.

Suttyomban bejártam a fél világot,
a Szárazértől a Csendes-óceánig,
de mintha ott se lettem volna,
lábam nyomát befutta az idő szele.
Üres tarisznyámban
nyolcvanöt évem, mint mázsás béklyó,
a fájós vállamat húzza...,
én meg titokban a jó öreg Ózra kacsintva,
még új tavaszokról álmodom,
de tudom...

Ahogy jöttem, úgy megyek majd el,
szinte észrevétlenül...
se vastaps, se ováció...

még csak nem is harangoznak.

P. S.

Kérem tisztelettel,

*mentségemre legyen mondva,
százharminchárom fát ültettem el.*

Számadás

*Se kutyabőröm se bibliám,
borbélymester volt az apám,
nem főispán.*

*Magyarnak is csak ippeg hogy
magyar vagyok,
sem Ős-, sem Igaz-, sem Jó-magyar...
Még nemes sem vagyok.*

*Nem vagyok Vajktól
származott csuhás pápista...*

Elkárhozott vagyok.

*Pogány paraszt, egy eltévedt eretnek,
kertemben csúszok-mászok térdemen:
ott is magot s nem keresztet vetek.*

*Kardot sem fogtam,
– békében telt el életem –
oláht, cigányt, de még zsidót sem öltem,
és Csukát is csak hírből ismerem.*

*Hazám, hol kínok közt szült az anyám
oly messzi van!
Szomszédom olasz, spanyol, sváb... meg kínai,
s ha netalán kérdezi valaki,*

azt mondják rám: "magyar".

Se ős-, se igaz-, se nemes,
csak egy közönséges,
ki annyi év után,
még ma is magyarul számolja,
– hányan vannak,
ha a ködös őszi alkonyatban
zajos gágogással délre húznak
a kanadai vadludak.

Én, Nosztradamusz

The party is over, vége a dáridónak!
Már felszáradt a vér a Vérmezőn,
sárgán virít a csörgő csonthalom,
kilőtt rakéták, rozsdás csövére szállt
a tépett szárnyú, fáradt unalom.
Szél se rezzen, se fény se árnyék,
üvölt a csend, leszállt az éj,
– ellopták a Napot a spekulánsok –

Death Valley mélyén nyüszít,
a bárgyú hívő, a kétkedő, a jó,
a vétkes, s mind, aki még maradt.
Remény sincs már, az is halott.
Ez az utolsó éjszaka, a nagy sötét,

mert a függöny végleg lehullt...
Nem lesz holnap, és nem lesz hajnal,
nem lesz több pirkadat.

És a Mester?

–'vannak még hibák' – legyint
s elmegy horgászni.

Harminckilenc nyarán...

Harminckilenc nyarán
kondásnak adott el az apám
pengő nyolcvanér'
na, meg öt csomó túró
fél liter tejföl volt a munkabér.

Tizennyolc süldő meg két koca
volt Sütő Lajos tulajdona, Pokolfajzat!
Maga az ördög szülötte mindahány
húsz felé futott a húsz malac
s futottam én – a tarló sebezte talpamat –
míg gúnyos rőfögéstől zenget a határ.

Tudós voltam én már számolásban
s mégis vagy tizenöt, vagy a franc tudja hány,
de a húsz... az sose jött ki.
Én ott az Ürgeháti határban
tíz évesen megtanultam úgy magyarosan,
cifrán káromkodni.

Aztán vége lett a nyárnak, szabadultam,
tárt kapuval várt rám az iskola,
mire Ádám bácsi becsöngetett,
feledve lett a tizennyolc süldő meg a két koca.
Lassan elült a zaj a tanteremben,
én még lejtettem egyet a padok elé
hadd lássa Kiss Rózsa az újcipőm.
Nyikorgott a talpa, kattant a sarka
az apám vette Nagyfaluba'...
– pengő nyolcvanér' –

Hat haiku

Ha álmodt szövek,
EMBERT látok pucéron.
Ártatlant és jót.

Macskám enni kér.
Adok, majd ajtót nyitok.
Még hasznos vagyok.

Új ezred köszönt!
Nem stoppoljuk a zoknit
a szemét elönt.

Ma dühöng a szél,
ajtómon a múlt kopog

a holnaptól fél.

*Társat keres a
magány, jó szót és csókot...
Csattan a pofon.*

*Hazug világban
ritka kincs az igazság
fel sem ismered.*

Hárman ültek a padon, a fiú, a lány meg a csend. Már igen későre járt és hűvösre fordult a kora nyári est. A fiú gondoskodva a lány vállára borította kabátját és szorosabban húzódtak össze, ha az egyáltalán fizikailag még lehetséges volt. Ki tudja mióta ültek így csendben – a szerelem nem számolja az órát, s perceket – ültek hallgatag s csodálták az esti világot. Egy régi gázlámpa pislogott szerényen néhány lépésre tőlük, köröttük szerény nefelejcskek, illatos petúniák bújtak meg a félhomályban, s a sziget büszke, százados tölgyei álltak őrt békességük felett. A túlsó parton Pest hivalkodott ezer ablakszemével, s mint messzi kozmosz ragyogott a víz tükreben. Az örök éber Duna csobogva mosta a partot s valahol messzi egy hajókürt jaidult panaszosan, talán éppen búcsút mondott a hosszú, magányos út előtt.

Ők csak ültek hallgatag. Már mindent elmondtak egymásnak, ami fontos, amit tudni kell, már csak az érzés, egymás érzése volt a lényeg, az a misztikus közös rezgés egy rokon hullámhosszon. Múltjuk már nem volt titok s a jövő, a közös találmány, a nagy terv már készen állt. Kétség már nem volt... "Nagyon szeretlek", százszor is kimondva s a válasz rá, hogy; "Én is". Nyitott könyv volt már a múlt, megbocsájtott alig-bűneivel. Volt szerelmek, elfelejtett fájó ígéretetek, de most már... ez már más. Ez az igazi. Az is kiderült, hogy Ő, mármint a fiú nem az első. Az első az rossz volt, fájó emlék, durva és közömbös, ki tudja miért, s hogy történt. Az sem titok már, hogy tíz évesen a fiú a tetőről leesett... repülni készült, szárnyat csinált fából meg krumpliszákból s isteni csoda, hogy fenékre s nem fejre esett. Törött karral, sértett egoval, kinevetve a repülni vágyás elmúlt, mint a bárányhimlő, de arra jó volt, hogy lám csak, mint most is, gyógyító csókot kapjon a lánytól. Újra, meg újra.

Volt ugyan némi vita, például, hogy hány gyerek legyen. A lány egyet akart, a fiú hármat, hogy szaporodjon a nemzet... aztán kettőben megegyeztek. A terv az lett, hogy házat vesznek Pilisben... majd, ha mindketten végeznek az iskolával, persze. A lány orvos lesz, a fiú meg híres író. Az jó, hogy a fiú hamarabb végez, két évvel előbbre van korban és iskolában. Tanítani fog majd, míg az első könyve megjelenik, hogy viselni tudja a háztartás gondjait. Orvosnak lenni évek kellenek, de majd ő gondoskodik, s aztán majd, ha a könyve nagy siker lesz, ami holt biztos, az Adriára mennek nyaralni, meg egy kis villát vesznek Mallorcán.

Már nem volt titok, hogy ki mit szeret. Legyen az zene, fagyí vagy a legújabb divat. A lány utálja a bajuszt, a sörtés-szűrős többnapos szakállt, szoknyát csak elvéve hord, s a melltartó szerinte teheneknek való. A baloldalán alszik többnyire, miszerint öve lesz az ágy baloldala, a vekker a fiú dolga lesz, úgymint kirakni a szemetet. Ágyban olvasni nem lehet, csak aludni és szeretni, s aki előbb ébred, az csinálja a reggelit. Egyenjogúság lesz, nincs férfi vagy női munka, megosztják a tennivalót... Kivéve, persze ha pók mászik a falon, agyonütni azt, tudvalevően a férfinak kell. Karácsonykor nem lesz ajándékozás, pocskolt pénz meg hamis érzélem. Egy ölelés, egy csók mindennél többet ér s ha majd eljön a vég, legyen egy urna csupán, poraik abban, mint most itt a kispadon, együtt, elválaszthatatlanul.

Ültek a padon, a lány, a fiú meg a csend. Bölcsen tudva, hogy a nagy útra okosan készülni kell... Már minden elmondtak, amit elmondani lehet. Kiválasztva a sokmilliós tömegből, ketten az együvé tartozók, szeretve tartva egymást, mindenre készen. Még egy csók, még egy simogató ölelés.

Hűvös szél kerekedett, felborzolta a Dunát, hangosabban csobbant a víz a parti köveken s a lány ijedten szólt.

– Te Úristen, már éjfél is elmúlt... Józsikám, mennünk kell.

– Jani, János.

– Bocs – rejtett egy kis zavart mosolyt a lány – Ági, Csepregi Ágnes a nevem.

És ahogy az ilyenkor illik, egy kissé sután... kezét fogtak

Az Öreg Joe

Az Öreg Joe... Hát igen, mit tagadás Joe, öreg. Maholnap betölti a nyolcvanát. Panaszra nem sok oka lehet, eltekintve a szokásos öregkori nyavalyáktól meglehetősen jó állapotban van. Éppen a napokban füllentett az egyik pénztáros lány a üzletben, mikor korról esett szó, hogy nem saccol többet Joenak, mint hetven-hetvenkét évet.

– Hogy áldja meg az isten a kegyes hazugságért.

Éli a nyugdíjasok egyhangú életét, tesz-vesz a ház körül, gondozza a kis kertet, palántál, gyomlál, vágja a fűvet és eteti a madarak évről-évre szaporodó seregét. Persze nem volt könnyű hozzászokni az öregkori semmittevéshez. Néhány évig a nyugdíjazása után mindenféle részidős munkát vállalt, nem is annyira a pénz miatt, bár az is közrejátszott, de főleg bizonyítani a világnak, hogy őrá még mindég szükség van.

Aztán, kiderült, hogy nincs!

A fiókba dobta a karóráját, mondván, hogy seholsem várják irőre, sehonnan sem fog elkészni, az óra csak fölösleges nyűg. Nem hord fűzős cipőt, nadrágot csak gumizott derékkal visel, sem szíj, sem nadrágtartó, a nyakkendőkről nem is beszélve. Hetente egyszer borotválkozik, azt is csak azért mert Máli – ő a feleség – megfenyegette, hogyha szakált mer növesztetni kicserelteti a zárat a ház ajtajain.

Totális, maximális nyugállományi kényelem, mennyei nyugalom, csak a hárfazene hiányzik a háttérből, hogy teljes legyen az illúzió.

A társadalmi életre való igényt tökéletesen kielegeti Don Wilson – ő a szomszéd – bár hatvanhét évével, szinte gyereknek számít. Két éve nyugdíjazták, a torontói közlekedési vállalattól, húsz évig vigyázta a városi menetrendet, szegény pára még mindig ott tart, hogy reggelenként megborotválkozik, nyakkendőt köt, zakóba bújik és pontosan fél nyolckor, kávésbögrével a kezében, beül a kocsijába... és elhajt a sarki üzletbe megvenni a reggeli újságot. Zavaros álmaiban elbocsájtják, megtagadják tőle a munkanélküli segélyt, a felesége beadja a válópert, mert nem tudja kifizetni a fordász számláját és a globális hőmérséglet eléri a negyven fokot. Unalmában folyton eszik, már kihízott minden nadrágját és féléjszakákat pókerezik az interneten.

Joe megesküdtött, hogy ha belepusztul is, megtanítja, hogyan kell öregnek lenni. Nem egyszerű dolog, ő már keresztülment a nehezén.

Dan Wilson legnagyobb problémája, hogy még mindig azt hiszi, hogy „a mi volt”, vagy „a mi voltam” valami féle szerepet játszik a mindennapi életében. Minden reggel, hacsak nem esik, kiülnek Dan garázsa elé, az el nem maradhatatlan kávésbögrével és miután a napi "itt fáj, ott fáj"-t és a depressziós gazdasági híreket megtárgyalták, Dan szomszéd rákezd;

– Hatvanháromban, a St.George és a Bloor sarkán volt szervíz garázsom... Vagy ...farmon nőttem fel, ott nem volt lazsálás a gyereknek is kijárta a melóból... Vagy ...azon a héten Nelly volt a harmadik, mikor az ember húsz éves, ész nélkül halmozza a sikereket... bezzeg manapság.

És jön a panasz, hogy már a Viagra se segít.

Joe türelmesen hallgat, bolongat, igazat ad, néha-néha rátromfol, ő csupa jóindulatú türelem. Tudja, hogy ezen a fázison túl kell esni minden új

öreg jelöltnek, aztán vagy kigyógyúl a volt-voltam kórságból és éli hátralévő éveit köztisztelőben, vagy mindeki kerülni fogja, mint egy leprást, halálra unva a végnélküli emlékezeit.

Félreértés ne essék Joe gyengéd szeretettel őrzi az emlékeit, különösen a jókat, de azok senki másra nem taratoznak... igaz többnyire nem is alkalmasak szórakoztatásra. Kit érdekelné például, hogy először látni a Csendes Oceánt, vagy hazatérni egy messzi útról milyen érzés volt s még annyi év után melegség tölti el a szívet, ha rá gondol. Az ilyen, meg hasonló élmények, ha említve vannak is, csak családi alapon Máli társaságában. Egy az egyhez.

Joe, még élete derekán megszívlelte egy bölcs guru tanácsát, hogy a kiegyensúlyozott boldog élet titka; az ember ismerje és fogadja el a saját korlátait. "A csillagokhoz mérd magad" filozófiaja ugyan jól hangzik, de a valós életben, csak végnélküli csalódásokhoz vezet. Nem is volt különösebb problémája míg egy szép napon – furcsa módon az a szép nap a nyugállományba való ledegradálása után következett be – azok a bizonyos korlátok elkezdtek szaporodni.

Kezdődött azzal, hogy a megszokott, jól fűszerezett kedvencek gyomorégést és féléjszakás álmatlan hánykolódást okoztak. A mexikói enchalada és szechuwan shishkabab a tiltott örömök listájára kerültek. Aztan jöttek "a már nem tudom" alapvető korlátok, mint hány kiló is a nehéz? Meg, hová a fenébe tettem a szemüvegemet.

Lasacsán egy tetemes lista jött össze, na, nem leírva, de mindenkorra emlékeztetőül, hogy *"ne is próbáld öregem, úgy se fog menni"*. Csak egy néhány a fontosabbak közül mint;

Már nem tud keresztül pisilni a kerítésen.

Már nem tudja futva elérni a búszt.

Már nem is próbál leguggolni, mert nem fog tudni felállni.

Már nem tud cigánykereket hányni.

Már fizet a kocsimosásért ahelyett, hogy maga csinálná.

Már nem tud fára mászni.

Már nem tud fejreállni.

Már nem tudná Málikát táncba vinni.

Már nem tud biciglizni.

Már körbe-körbe hajt a parkolóba üres helyre várva, hogy ne kelljen húsz métert gyalogolnia.

Már ülve huzza fel a nadrágját.

Már nem tud gyereket csinálni... Na, nem mintha nagyon akarna, de mégis.

...és így tovább, mind több és több elszomorító felismerés, hogy az öregedés nem is olyan nagy öröm.

*

– Hová mész?

– A bótba, nincs reggelre tej, meg madáreleség.

– Elment a jódogod? Tíz óra.

– Először is fél tíz, másodszor, éjfélig vannak nyitva.

– Hajts ovatosan, sötét van.

– Nem vagyok vak.

– Csak süket.

– Ehm... – elaharapta a szót, tapasztalatból tudja, hogy jobb, ha nem folytatja, egy rossz szó, vagy egy elhibázott hangsúly komoly következményekkel járhat.

A supermarket meglepően forgalmas volt, beemelte a két madáreleséges zsákot a vásárlókocsiba, tizennyolc kiló egyenként, kicsit meghuzta a derekát, nem az első eset, már többször gondolt rá, hogy kisebb zacskóval kellene venni, tíz kilósat, de az ára miatt elvetette a gondolatot. Majd kiheveri a derékfájást, így is túl sokba kerül etetni az ég madarait, ami tulajdonképpen az Isten dolga lenne, de ha nem eteti őket, akkor nem jönnek. A kert meg madarak nélkül... nem kert. Vett még kétkilónyi szőlőt, meg egy csomag csokis, karamellás szeletet. Már a pénztárnál volt mikor eszébe jutott a tej. Majd elfelejtette. Nem egyszer előfordult már, hogy minden mást összeszedett, de amiért jött az kimaradt. Otthon aztán jött a kioktatás;

– Miért nem írod fel, hogy mi kell. Lukas az agyad, már azt se tudod, hogy jössz, vagy mész. Még jó, hogy hazatalálsz.

Aztán, listát csinál... és otthon felejtí. Somolyog az orra alatt és legyint, megengedheti magának, Öreg.

A hármas számú pénztárhoz állt, Lori a nyugdíjas banktisztviselő szolgálta ott a kuncsaftokat, egy jókerélyű, nagydarab asszonyság, aki négy éve tűnt fel a láthatáron és azóta is, rendszeresen cserélik sorsdöntő információikat Joe-val, úgy is, mint időjárás, pimasz túristák meg derékfájás.

Hi! Good looking! – üdvözölte az öreget és már nyúlt is a telefon után, ahogy meglátta a két zsák madáreleséget a vásárló kocsiban.

– Kisegítő a hármashoz... - harsogta a hangosbemondóba.

Bizony elkelt a segítség, reggel meg majd csak kiszedi valahogy, talán még Dan is kéznél lesz, hogy segítsen.

Igen gyér volt a forgalom a MacLeod úton, a szomszédsága meg teljesen elhagyottnak tűnt. Dolgos népek, korán térnek nyugovóra – gondolta – aztán jön az újabb nap a sóbányában. Ugy kell nekik.

A játszóterés kis parknál egy tarka macska ügetett át az úton, nem is nagyon igyekezett, bizott benne, hogy a kocsí majd megáll, Joe valóban

lefékezett, meg is állt, nézte, hogy a macsek eltűnt a kis ligetben. Egerészni ment, vagy talán randevúja volt.

Szokatlanul csendes volt az est, tiszta mélykék az ég, csillagos. Frissen vágott fű szaga keveredett a petúnia, rózsa illatával... leállította motort és kiszállt a kocsiból. Elindult a park felé... érdekes, gondolta, tizenöt éve él itt és még egyszer sem vette a fáradságot, hogy be is sétáljon, pedig hányszor gyalogolt el mellette. A játszótér felé vette az útját és kis tétoválás után leült a homokozó szélére. Körülnézett látja e valaki, valami megmagyarázatlan bűntudat fogta el. Micsoda dolog az, hogy egy ilyen vénember betolakszik a gyermekek világába? Illő dolog-e? Beletúrt a homokba, meglepően meleg volt, tárolta az egésznapos napsütést. Ellenállhatatlan vágy fogta el, lerúgta magáról a szandált és belépett a homokozóba. Mezitelen lábbal körbe-körbe sétált, élvezte a meleg homok simogatását – a malibui tengerpart jutott eszébe, az első találkozás a Csendes Óceánnal. Az újrakezdés izgalma, majd a be nem teljesült remények, csalódások. De főleg a jó. A kék tenger és a barátok. Lám csak, lám csak – gondolta és elmosolyogta magát – ott talál az ember új élményt, új örömet ahol nem is várja. Mind gyorsabb és gyorsabb tempóban rótt a köröket, danászni lett volna kedve, de az est csendje rendre intette. Időnként körbe-körbenézett, mint aki attól fél, hogy a csínytevésen valami meg nem értő hatóság rajtakapja. Na és? Nyugtatta meg magát, hol van az előírva, hogy a játszótér használata korhatárhoz van kötve. Adófizető polgár vagyok, jogom van a város által nyújtott előnyöket élvezni – akinek nem tetszik, hát... Ha kedvem támadna, még hintáznék is.

A HINTA.

Alig pár lépésre a homokozótól állt a hinta, egy egész sor. Három a kicsiknek, három a nagyoknak, meg a mászó, csúszkáló, ágas-bogas szerkenyű, mozdulatlanul, kihívó szemtelenséggel.

– Na, te vén trottyli, hintázni tudsz-e még. Vagy, már az is a listára került? Már semmit se tudsz?

Suttogott a hinta az esti csendben. És ellenállhatatlan erővel, mint egy óriás mágnes húzta magához. Az öreg nem is ellenkezett, kilépett a homokozóból és lassan, óvatosan lépegetett a hinta felé. Már nem is gondolt arra, hogy valaki esetleg rajta is kapná, legyőzhetetlen vágya támadt, hogy hintázzon. Hátat fordított a középső hintának, hatranyúlt és megmarkolta két kézzel a láncot és lassan ráereszkedett az ülésre. Behunyta a szemét, réges-rég tanult, mélyen a tudat alatt rejtett mozdulattal elrúgta magát a földtől, majd előrenyújtott lábakkal hatradólt, lendült, előrehajolt és újra kezdte, mintha mindennap azt csinálta volna. Mind magasabbra és magasabbra repülve... nyig-nyeg... nyikorgotta a vasszerkezet a súlya alatt s Joe csukott szemmel, visszfojtott lélekzettel élvezte a régfeledett, gyermekes örömet.

Mikor is volt, hogy utoljára hintázott? A városi parkban, vagy a tanyasi nagy diófa alatt?

Nem.

Váratlan, tiszta kép villant fel mélyen az emlékezetéből. A város lassan tért magához a háborús tetszhalálból, az első nyár volt légiriadók nélkül, éhesen, de jobb napokról álmódva már nevetni is szabad volt.

Vasárnap. Piknik a Városligetben. Valamiféle ünnepi alkalom s egy szeplős, copfos lány, nevére nem is emlékszik és hajóhinta a Vursliban. Nyik-nyek nyikorgott a vén, rozsdás szerkezet, s ő állva, összeszotított fogakkal erőlködött, hogy magasabbra, még még magasabbra lendüljön, hogy a lány ott előtte ülve az ütött-kopott csolnak oldalába kapaszkodva őt csodálja. És kimondhatatlan büszkeség töltötte el, mikor a hintáslegény rákiáltott.

– Hé, fiatalember, lassan a testtel... – és ráhúzta a féket.

Nyik- nyék, nyik- nyék, hatvan év... hatvan év!

A szél borzolta gyér, ősz haját, az a simogató meleg nyári szél, mint régen, ahogy lendült mind magasabbra, még magasabbra...

– Hé, vénember lassan a testtel... s öreg Joe elengedte magát. Még hosszan, hosszan, csukott szemmel élvezte a hintás játékot... az emléket, no meg azt az alig sejthető, távoli messzeségben nyekergő rozoga, öreg verklmuzsikát.

KETTKÓ ISTVÁN

A magány elégiája

Mióta készülök már, hogy megírjam ezt az elégiát...
Mint aki magára veszi utolsó hófehér ingét,
úgy fogom kezembe a tollat – arra várva, hogy a napok
feketébe öltözött siratóasszonyai lépnek be szobámba,
de csak a magány szürke lovai vágatnak el ablakom alatt –
Most tél van – Jeszenyin kedves nyírfáira
varjak ülnek a szemközti kertben;
úgy élek mostanában, hogy a csókok ízére sem emlékszem már
–
számban megkeserednek a szavak
és kiköpöm egykori boldogságom magvait is –
Mióta készülök már, hogy megírjam ezt az elégiát...
Úgy alszom el esténként, mint a magányos cédrus,
bár elzarándokolnak kihűlt árnyamhoz a szavak,
álmot mégsem hoznak korsóikban az emlékek.
Rosszul szerettem volna, hogy lehunyt pilláim mögött
mindig úgy jelensz meg, mint aki számon kéri tőlem
az ígért boldogságot...?
Simogatni induló kezéd félúton megáll,
mert riadtságot látsz szememben, pedig nem félénkség az,
hanem féltés – homlokom egyre sűrűsödő barázdáiban
gólyaként lépkednek gondjaim és csak a cserépkályha melege

olvasztja fel kissé bánatom.

Mióta készülök már, hogy megírjam ezt az elégiát...

Mint aki hosszú útra csomagolja be vágyait,

úgy kapkodom izgatottan a levegőt – szívem az ötödik
bordaközben

dörömböl... le ne késsem valahogyan emlékeim szerelvényét.

Arcod pályaudvarán síri csönd – hó fedti tested vágányait

s újra bejárom azokat; van időm – korán érkeztem, túl korán...

Vinnélek magammal, de elragadtak tőlem

távoli városok fényei

mint egykor a bringa csomagtartóján vinnélek magammal

de elragadtak tőlem távoli városok fényei

jó megbízható volt a régi földes út

nem a flaszteren tekertem már féltettelek akkor is

mondtam hátraszólva beszélj halljam szavaid

tudjam meg vagy még mögöttem nem hagytalak el...

úgy vinnélek most is magammal meg-megállnék

egy kis pihenőre tépnék néked útszéli virágot

csennék újra egy kis tarlórépát a szügyi földekről

de elragadtak már tőlem távoli városok fényei

azt sem tudom hol élsz merre jársz

hol hajtod álomra fejed s kivel

vigyáz-e rád félt-e szeret-e merem hinni

azért eszedbe jutok néhanap bár izzó lobogást nem remélek

kis pislákolásra talán futja még belőled

ha nem akkor sincs semmi baj kislányom

a bringa gurul tovább, de magamhoz kötözlek verseimmel
le ne ess el ne veszítselek végleg mielőtt átsétálok
a túlsó partra legalább addig higgyem
örülsz nekem és nem engeded,
hogy az árnyak bántsanak odaát...

Karácsonyi álom

Karácsony éjjelén nem hallottam
az éjféli misére hívó
harang hangját -
álomban anyám terített asztala várt...
Emlékszem, hogyan szorította kezem
erőtlen ölelése szinte fáj -
Fonnyadt karjain
karácsonyi dalt dúdoltak az erek,
szemében együtt láttam a fényt
s a Gyermekeket, aki megszületett...
Szavaimmal törött vércseszárnyát gyógyígtattam,
majd felröppent s égig ívelt boldogan,
én csak álltam, csodáltam őt, mint a gyerekek:
fénylő szemekkel, kócosan...

A tékozló fiú monológja

visszamegyek atyám házába
hol csillag-csődörök rúgják szét az éjszaka
csöndjét, ha patáik sarat vágnak arcomba

megtörlöm magam a hajnal gyolcsfehér ingével
értem kiált a kanász szilveszter éjjelén
értem zeng a kórus fent a toronyban
engem várnak a juharfák az út két szélén
engem köszönt boldog ugatással kutyánk
miért ne mennék haza feslett álmaim majd
anyám összevarrja a megbocsátás fonalával
felém fordítják arcukat kertünk napraforgói
értem kárálnak tyúkjaink az ólban
értem röfög disznónk
majd megvakarom fültövét
s elnyúlik lustán lábaim előtt
visszamegyek atyám házába
hol esténként tornácon ül a hold
s behallatszik szobámba a tücskök
ciripelése fáradt vagyok nincs erőm
a kóborlásra visszahívna a déli
harangkondulások csörren a tányérban
a kanál atyám áll a kapuban
és asztalhoz hív, mint régen

KIRÁLY GÁBOR

A hálótársak

Nem hallik már a szuszogókórus,
mi, álmot látók, magasba röppenünk,
visszük a paplant, s a lenge légben
fogdossuk össze szétfutni vágyó
ezer kis párnás ötletünk.

A Föld szuszog, és baljára fordul,
matató kézzel keresi, hol vagyunk,
azután horkant, mikor nem talál.
Csillagok ölén fordulva jobbra
mi is egy halkat horkanunk.

A hátunkat vetettük egymásnak,
ki erre, ki arra térve álmodott,
szemünk mögött a hajnal fénye ég.
Üres hazákban, álmokkal töltött
reggelre kelni épp elég.

Elég a kínból, hogy
– a reggel csendje magában
motoszkál kinn a balkonon,
– egy fejtől öblös a párnahuzat,

– nem lehet mégse összekötni,
bármit szuszog az éj, az álmokat.

A haszonember

Tudsz-e kezelni egy esztergagépet,
vésőt illeszteni szép, gyalult deszkához,
emelni daruval, faragott kőszobrot,
szénát igazítani négyágú vellához,

mélyíteni árkot zsalugátak között,
tűbe cérnát fűzni, szegni cakkos kelmét,
dombon füvet nyírni, mézet peregtetni,
pallérozni jóra könnyű gyermekelmét?

Ha mit nem tudsz, azt nem tudom én sem,
nem készítek semmit, semminek sincs haszna,
gondformáló szóval kibélelt üzletben
üres pénzzel töltött, szégyenkező kassza,

felpolcolt felesleg rémisztő halomban,
ciráda a kémény belső oldalán,
hulladéka vagyunk Isten ötletének,
termőtalajnak jók, esetleg, talán.

A riport

– Úgy megehültem az éjszaka, s ekkora fagyra se vártam.

Kérem, uram, kisegítene engem, meg ne dögöljek
éhen az utca kövén, mint oktalan állat, amellyel
mit sem számol a gazda, ha indul messzi vidékre?

– Ismerem én Önt – mondtam a bús figurának –, öt éve
boltvezetőként láttam egy apró boltban a West End
mellett. Jöjjön, egy édes kávé jót tesz ilyenkor,
hadd hívjam meg a cukrászdába! Ha úgy gondolja, talán
még egy pár sütemény is pont belefér az időmbe.

– Megköszönöm, most nem sietek. Nincs semmi egyéb más
dolgom. Az utcát járva talán sikerülne kis aprót
gyűjteni, ám ha a kávéval vetem össze a koldusmunkát...
elfogadom süteményét és italát is.

– Tudni szeretném – nézze, riporterként az a dolgom,
rákérdeszek –, a sorsa miképp alakult ilyenén mód.

– Hát, kérném, ez a sors igazán izgalmasan indult,
ókori bölcsészek tudományát bújtam öt évig,
doktori művem a római költőktől mazsolázott
életigenlést fogta kötetbe. A második évben
aztán el sikerült végeznem a boltvezetői
tanfolyamot, s ezután már kaptam egy érdekes állást.
Polcrakodóként kezdtem a pályám, mígnem az első
év múltával a könyvraktárba sodort a szerencse.
Jó fizetést kaptam, feleségem is újra mosolygott,
Eztán lettem boltvezető, és végre a könyvek

újra a napjaim éke lehettek. A sors buta vicce
ekkor tette kezembe a banki papírt. A hitelből
házat vettem a külvárosban. A végzet, a végzet...

Sajnos a népeknek se jutott már könyvre, se versre,
végül az üzletem is becsukott, és lassan a pénzem,
házam, a bútor, az asszony a távoli semmibe tűnt el.
Most, ha a rendőr nem piszkál, üde verseket írok
szemben a sarkon. Bárki, ha megfizet érte, valódi
hexameterbe csiszolt ditirambust kaphat, az esti,
víg bulizásnál kápráztatni a többi fiút, vagy
éppen a hitvesi ágyban a holdfény által elomlott
asszonya kedvét bírni egy új szerelemre, esetleg
zord szívű dékánt megmajmolni a verssel a vizsgán.
Épp csak a fröccsre elég, amit így keresek, hiszen ember
nincsen e Földön már, aki ráismerne a szembejövő
pentameterre, de oly se nagyon van már, aki éji
halk szerenáddal kényeztetné szép szeretőjét.

– Hogyha megengedi, írnék erről holnap a lapban.
Még a nevét, ha szabadna, talántán annyira meghat
fent valakit, hogy szép egyenessé símul a sorsa.

– Hagyja uram, már nincs értelme, magára vigyázzon,
hogy ne találkozassunk össze a sorban ebédkor
megtárgyalni a tegnapi pörccöt az ingyen konyhán!

nyáremlék

A terasz tüzes kövén
csipetnyi lába végigcsattogott,
s a napsütés alatt hagyott
tizenkét nedves lábnyomot:
egyet a papának,
egyet a mamának,
dadának,
babának,
egyet Erzsikének,
egyet a világnak,
a vajás zsemlének,
a kakaóivásnak,
az esti mesének
és az álmodásnak,
egyet a kutyának,
egyet a cicának,
s ahogy volt, azon nedvesen
fészkelte ölembe magát,
s figyelte, hogy a napmeleg
megette minden lábnyomát.

A hit

Abban a hitben élek, hogy Isten illúzió, régi, támolgyó remények
keltette gyatra vágy,
hogy értelme van a halálnak,

értelme ennek a szűkre metszett értelemnek, s kell lennie
ígéretnek,
hová nem jut el utazó.
De nincsen. Ha Istent keres,
mindig magába fordul a dőre,
s ott bóklászik, amíg végül
önmagára bukkan – egy szebb,
jobb önmagára –, ki dicsfénnyel felruházva látható, óvó, kegyes,
s meg nem érthető, de ez természetes, hisz értelmén túli
értelmet keres,
s ilyet csak magában talál, ahol
a kint nem létezik, és nem válaszol, mert a kint egyszerűen
félelmetes,
hol akárhány kérdést szegez
a világnak, a válaszok csak
újabb kérdést szülnek,
s a kérdések egymásnak
s a kérdező agyának feszülnek,
körbe kergetve fennen lóbált bottal, üvöltve, hogy nincs itt
semmi ismerhetőt. látnivaló, hát egyszerűbb visszabújni a fejbe,
és hinni a felsőbb erőt,
mint tovább faggatni a semmit,
a meg nem ismerhetőt.

Az összegezés

Keltem, mint magmából a tenger,
nőttem mint nyírott sövény,
lettem a magam tiszte ember,
leszek tünékeny, múló sarki fény.

Vetettem kártyákat a sorsra,
s akár az egyes leveleket
fogja a jó káposztatorzsa,
tartottam össze a gyerekeket.

Megjavítottam a gépeket,
megírtam minden regényt,
játszottam ezernyi életet,
bősséggel osztottam talmi reményt.

Nem kellett soha hátranéznem,
előttem sem volt sok akadály,
úgy gázolhattam át a vízen,
akár a régen mennybe ment király.

És most egyedül állok itten,
fogadom amit a nap kimért,
magamban míg léteztem, hittem,
mától nem felelhetek senkiért.

Így van ez jól, ennyi az élet.

magunkban születünk és halunk,
se hála, se örök ítélet
nem jár a jövőnek általunk.

KIS-MEZEI KATALIN

Felnöttem hozzád

Végül a te erőd sem volt már elég
elkopott vérted, mint halál mögött az ember
kezem még tudja, ez cső, ez tár, ez agy
a mozdulat megvan, de hol van már a fegyver
mellyel, mint gyermek, szőnyegen játszottam
s merészen nyújtóztam plafonig válladon
nem reszketett lábam, ha mondtad: Ugorj!
nekem csak játék volt, hogy mély a Balaton.
Hol vannak az éjek, míg havat lapátoltál
hogyan elveszett anyánkat ajándékkal pótolod
hol van már vak dühöm, mi ellened fordult –
elveszett az is. Csak emlék van, hogy jó volt
jó volt a szigorod, és jó volt kemény kezed
bár felnőve előled világgá futottam
nem vettem észre, hogy bennem maradtál
az erőd, az hajtott, hogy eddig eljutottam.
És hol vannak már a zilált-zajos évek
kemény játék volt, míg felnőtté váltam
kellett az erőd, hogy végül megbocsáss
és elviseld azt, hogy én is megbocsássam.
Felnöttem hozzád, de hol vannak a nyarak
az emlékké száradt születésnapok

mikor egymás vállán sírunk részegen
siratjuk anyát, ki réges-rég halott.
Nekem te legenda, idomulás voltál
de hova lett erőd, mikor hagytad el?
Nem bomlik a rejtély. Most én vagyok erős
és nem szoktam sírni. Már nincs kivel.

A hetedik ajtó

Szárnyait a kapu
várakozón tárja,
üdvözl a lépcső,
lehajlik eléd,
az ablak fényt zúdíít
a kőre, hogy lássál,
a folyosó karcsún
nyújtózik feléd.
És vár a hét ajtó,
titokzatos-némán:
a kulcs a zárban,
láthatod, ott lapul,
örök-kíváncsian
fordítsd el, ne rémülj,
nem a te végzeted,
mi innen elébed hull.
Lépj be a szobákba,
Hisz' csak téged várnak,
nyiss ki minden ajtót,

lásd meg, mit rejt lelkem...
Az utolsót ne! Azt kérlek,
hagyd meg nekem!
Azon az ajtón majd
nekem kell átmennem.

Télapó de Luxe

Télapó piros palástban,
földig lóg a zsákja,
rongyos, éhes kisgyereknek
csurog már a nyála.

Ősz szakállú kéményt keres
– nincs itt más, csak putri –
fényes-édes ajándékot
hova tudnám dugni?

Kölyökkéz nyúl, az öregnek
félreáll a szája:
Anyád kurva, apád koldus,
húzzál a picsába!

Csak egy macska

Egy marék puha szőr és sok éles köröm,
ha nem ismered, csak ennyinek találsz,
rejtélyes és büszke, öntörvényű szépség,

társ, ha megszereted, nem szolga: barátod.

Nekem jutott ilyen – megfizettem érte,
túl rövid évek, túl gyorsan jött halál,
de párnámon aludt, álomba dorombolt,
a fájdalom, hidd el, nem volt túl nagy ár.

Eltűnt életemből, mégis velem marad:
emlékeim polcán pihenő szürke folt,
ne legyints könnyedén: Ugyan, csak egy macska!
A karomban halt meg. Tudom, hogy lelke volt.

Az út

Nekünk az életünk lett a szél
a kócos reggel is úton talál
alattunk zúg mázsányi acél
és minden kanyarban ott egy halál.

Tegnapok sírnak hátunk mögött
széttört szerelmek elvesztett hite
de ránk vár a Nap a domb fölött
hát nem nézünk vissza már senkire.

Mi tudjuk, az út sosem fogy el
valaki holnap is tovább halad
a Kékesen értünk áll a Kő
és emlékünktől őrzik egy kék szalag.

Talán levél

Ott kellett volna lennem. Ott melletted, fönn a vonatablakban, nem lentről integetni, a poros falusi állomásépület mellől. De a gyerekekkel már csak így van: megy, ha viszik, ha azt mondják, maradnia kell, hát integet. Honnan tudhattam volna, hogy soha többet nem látlak? Miért őriz úgy az emlékezet, hogy az a panofixbundád van rajtad, amit annyira szerettem, hogy még mindig itt van a kezemben a műszőrme simulása, ezért szeretek a mai napig is minden szőrös állatot, legfőképpen a macskákat, ha simogatom őket, de még ha csak beszélek is róluk, érzem bal tenyeremben azt a szürkésfekete bundát, amiről azt sem tudom, hova tűnt el mikor te is eltűntél, nyom nélkül, szó nélkül, magyarázat nélkül azon az augusztusi reggelen. Kidöcögött veled a vonat, apu jött néhány nap múlva – nekem hosszú időnek tűnt akkor –, sok év telt el, mire rájöttem, két-három nap lehetett mindössze. Arra is csak később jöttem rá, hogy egy hét kiesett az életemből, onnan kezdve, hogy a fekete vállalati Volga befordult nagyanyámék peremkerületi, még földes utcájába, a szomszéd gyerekek nagy öröme a sofőr még velük is tett egy kis kört, egészen addig, hogy Balatonföldvár felé megy velem a vonat, a nővéred és a férje visznek magukkal, még a születésnapomat is megünnepezték a nyaralás alatt. Sok évnek kellett eltelní, míg a dátumokat összerakosgattam, és rájöttem, nem lehettem a Balatonon a születésnapomon. Előtte való nap temettek.

Ott kellett volna lennem. Ott melletted, az innen-onnan fölszedegetett mondatokból összeálló utolsó napodon, mikor délelőtt még vasaltál, közben a házmester nénivel is beszélgettél egy keveset, aki elvitte a macskámat, amit a lépcsőházban találtam, az ott dolgozó szerelők játékból ledobták egy emeletet, én szedtem föl, vittem haza nagy örömmel, te kerítetted egy rossz tepsit meg hamut a cserépkályhából, azóta tudom, hogy kell szobatisztaságra tanítani a macskát, ő is megtanulta azonnal, mégis eltűnt alig egy hét múlva, és mikor pár hónapra rá megláttam a házmesterék cirmosát, nem ismertem föl a daliás kandúrban az én elveszett kiscicámat. Azt nem tudom, főztél-e ebédet, de nem valószínű, az apu biztos a munkahelyén ebédelt, mint akkoriban minden városi, te meg nem nagyon szerethetted főzni, mert semmi emlékem nincs a főztődről. Nagyanyámékhoz jártunk ki hétvégeken ebédelni, akkor már keresztanyámék is ott laktak, a férje hentes volt, hát hús az volt olyankor bőven, nyolcan-tízen ültünk minden vasárnap az asztal körül. Még sosem gondoltam végig, milyen lehetett, mikor az apu megtalált, pedig én is láttam már halottat, az anyósom azalatt az idő alatt halt meg, míg fölmentem az emeletre, szólni a férjemnek, hogy öltözzön végre fel, mindjárt jön az orvos az anyjához, emlékszem, még vissza is néztem a lépcsőről, milyen hangosan zihál

az öregasszony, mikor meg jöttem le, már néma csönd volt, valahogy azonnal tudtam, már meghalt, akkor szakadt ki belőle az utolsó lélegzet, mikor odaléptem az ágyához. Te akkor már órák óta halott voltál, ilyen gyorsan csak a Tardyl öl, ezt meg a Nők Lapjában olvastam egyszer, nem erről szólt a riport, ez csak egy információmorzsa volt, egy újabb adalék a halálodról. A Tardylt sok évvel később kivonták a forgalomból, talán éppen ezért, túl könnyű volt tőle meghalni, nekem még maradt egy doboz, hogy kivonták, akkor tudtam meg, mikor beszedtem, aztán a Korányi után, ahol két napig az intenzíven voltam, átvittek egy pszichiátriára, na, ott mondta az orvos, aki megvizsgált. A Korányiban meg azt mondta egy nővér, hogy szövetelhalást is okozhat, érdekes, ez sokkal jobban elborzasztott, mint a halál, de legalább azt is megtudtam tőle, hogy szívgyógyszerektől biztosabban meg lehet halni, mint bármely altatótól.

Ott kellett volna lennem. Ott melletted, a ravatalodnál, amiről azt mondták, kicsit föl volt támasztva, mert anyádék nem akarták elhinni, hogy tényleg öngyilkos lettél, azt hitték, az apu ölt meg, pedig ez képtelenség, az apu úgy szeretett, hogy sose engedett volna el maga mellől, talán ez is volt a baj, te menni akartál, szabadulni a szorításából, az unokanővérem évekkal később mondta, hogy az apu nem engedett. Vagyis mehetett volna, de minket nem vihettél volna el. Akkoriban egy nő nem hagyhatta el a gyerekeit, mert világ rosszának kiáltotta volna ki még a saját anyja is, pedig a te anyád sem arról volt híres, hogy nagyon ragaszkodott hozzátok, téged is odaadtak a nagybátyádnak, mert azoknak meg nem volt saját gyerekük, hát nevelhettek téged, bár mindig is Laci bátyámnak és Ángyikámnak szólítottad őket, hisz azok voltak, bár már óvodába is tőlük jártál. Amit a gyerekkorodról tudok, azt tőlük tudom, Ángyika mindig sokat mesélt rólad, mikor náluk nyaraltam, minden nyarat ott töltöttem, míg éltél, néha még télen is voltam náluk, emlékszem, Laci bátyám egy téli éjjel fölébresztett minket, mentünk ki a disznóórhoz, ott sorakozott a koca mellett egy halom újszülött kismalac, olyan szépet ritkán lát az ember, mint az a rakás kis rózsaszín mocorgó hurka. Nekem ők voltak a harmadik nagyszüleim, bár sose így gondoltam rájuk, hogy meghaltál, már csak egyszer, öt évvel később lehettem náluk, az apu nem akarta ápolni a kapcsolatot a családdal, lehet, ők se nagyon akarták, ha őt hibáztatták a halálodért. Mikor eljött értem azzal a fekete autóval, a hátsó ablakból még láttam Ángyikámékat, ahogy összekapaszkodva állnak a kociúton, integetnek, és Ángyikám sír. A temetésen még láthattam volna őket, de nem lehettem ott, az apu azt mondta, kicsi vagyok még a temetéshez, pedig falun mindenki elmehet megnézni a halottat, bár virrasztani csak a felnőttek szoktak, el lehet búcsúzni, én sose féltem a halott látványától, később anyádat is megnézhettem, meg az aput is, az öcsémet azt nem, őt zárt koporsóban

temették, annyira roncsolódott a teste, nekem kell látnom a halottat, hogy el tudjam fogadni a halál tényét. Ha akkor láthattalak volna, talán nem álmodnálak a mai napig is élőnek, és talán nem üvöltöm bele az Újköztemető novemberi csöndjébe egy évvel később, az apu és már az új anyám kezét fogva azt, amit álmomban a mai napig is hiszek, hogy nem igaz, nem haltál meg, csak elhagytál minket.

KOLEV ANDRÁS

Faluból városba

*Gyötrő kétséget hagyva telnek el
használt ruhákat öltött napjaid.
Jövő helyett túlélést tervezel,
régóta vagy, mint szorgos hangya itt.*

*Fáid helyén ma díszes villa áll,
a szántóföld szegélyén partvonal.
Folyód apad, csupán csak csordogál,
s te tátogsz szótlanul, mint néma hal.*

*Morzsákat húznak mézesmadzagon,
s ha az se lesz, majd fölfalod magad.
Munkádból mások élnek gazdagon,
neked, ha jut, csak aprópénz marad.*

*Kihalt pusztákon jajszavad bolyong,
visszhangja fájó: nem terem esély.
Lustán ásít az ócska rézkolomp,
s kifosztott ólad csöndje pince-mély.*

*Muszáj parancsol, kényszerből indulsz,
rideg városba bánatod kísér.*

Magányos éjjel lelkedhez simulsz,
sóhajtva halkan: az élet mit ér?

A zsúfolt téren számtalan munkás
dologra várva, tétlenül topog.
Talán akad ma valahol bontás,
hol zsebből zsebbe pár fillér csorog.

Ki bért ígért, sajnál, de nem fizet,
beszéli róla, nagy kutyabarát.
A háziúr megért, de elsiet,
s az ajtón kívül kíván jóccakát.

Léted bizonytalan, sorsod borzalom.
Ki téged képvisel, hazabeszél.
Szerepet játszik mocskos színpadon,
gyűjtögetni bátor, de tenni fél!

Ágyad járólap és kartonpapír,
idáig fújt a nagy megváltozás...
Százszor szól hozzád: – szóra mégse bír –
kérjük, kiszállni, ez végállomás.

Téli reggel

Mint szürke falra szénnel karcolt vázlat,
olyan sivár most itt a téli táj.
Kopaszra fésült csipkebokrok fáznak,

s dérlepte fákon fátyolos homály.

Levél rohad, a rét nagy, foltos tenger,
partján a fény félénken félreáll,
s a felmosórongy-színű lomha reggel
ködben didergő árnyakat zabál.

A szél goromba: karmol és harap,
s ólmos felhők mögött rekedt a nap,
fagyott a sár, s a hártyajég keményül.

De az, mi itt ma alszik vagy halott,
magában rejt egy újabb holnapot,
s egy elfelejtett tegnappá lesz végül.

Elveszett

Ki gyakran jár a fák alatt,
de nem keres, csak rejteget,
kinek csöpp vágya sem maradt,
esőt csodálni s felleget,
ki megvadul, ha lelkesül,
és öklöt adva nyújt kezét,
kiben csak kő van legbelül,
ki másból él, s máson nevet,
kinek hangjában sír a szó,
kinek szemében fül a fény,

kinek a lelke néma tó,
amelyben úr egy szörnyű lény,
kinek szívében drótkötél
feszül meg pengő húr helyett,
ki meghátrál, ha eltökél,
az egy sem más, mint elveszett.

Nyári este

A langyos, lenge szél már ringatott egy álmot,
s száz lepkeszárny pihent a nyári orgonán.
A tó vizén a fény csendben merülni látszott,
s a fák felé repült a barna kormorán.

És dús bokrok mögött tápázkodott az este,
lerázva köntösét, indult a parkon át.
Imbolygó lépteit telt lombok árnya leste,
a parton meg-megállt, ráncolta homlokát.

A perc megrészegült csepp kelyhek illatától,
s hol gömbtuják között rezgett a szürke fátyol,
a mélyülő homályban megfogant az éj.

Szemközt, a hegytetőn felhők vetettek ágyat,
a rongyos paplanokra múltak füstje száradt,
s felettük hangtalan kigyúlt a holdkaréj.

A tiszta lap regénye

Olyan ez, mintha írásjelt, szabályt
– a kerékkötőket – kupacba rakva,
tanulnánk írni kockás, tiszta lapra,
vagy vonalasra
témát a sor közt keresve,
mintha mágikus, titkos erő lesne,
ki onnan kilép, alakot formál a teste,
kiteljesülve egyre színesedne,
s el nem vetél. Szó szóval
karöltve lépked vonalon belül,
felül, űzve, szeretve, sejtetni engedi,
forrong a lélek,
a szárnya-nélküli gondolat mása,
kitárul, felnő,
ösvényt kutat, rést, kiutat, íráson,
időkön túl, a nagyvilágba.

Templomi harangszó sejlik fel akkor,
távoli évek litániája,
csokorba gyűjtött fények nyugalma,
terített asztal, kosárnyi édes alma...

Csak ez a csend, a csend ne lenne,
meg ez az úttalan kóborlás a csendbe'.
Maradna fény a házfalon,
zsivaj a kertben, domboldalon,
levesbe hús, láng a szenvedélyben,
csak ne az élet megélesült hiánya
percegne folyton, akár a szú a fába'
ahol mi, – minként legyet a fecske
körözve könnyedén bekap, vagy
imádkozó sáska nyel el mindörökre, –
egyhelyben toporgunk végtelen körökbe,
mert gúzsba köt a féktelen szabadság,
a szétfröccsenő diszharmónia...
s mert aki betűt vet, ezt meg kell írnia!

Dermesztő világ

Dermesztő világ,
a lélek fázik!
Fűvel benőtt út
háztól-házig,
kerítés, vérebek,
villát, palotát
őrző fogdmegek,
s benn a királyok
halmozva jóval,
elandalító
muzsikaszóval

nyújtóznak lustán
hús párnáikon.
Bacchus oltárán
áldoznak napot
s éj összekötve.
Példás éltüket
hirdeti szobor
még életükbe,
míg házak tövén
fedetlen testtel,
éhséggel küzdve,
s az elemekkel
virraszt a nyomor.

Ez már egy másik...

Más időben más esőcseppek
cseperegnek, más nyárfapihék,
más eszmék kavarnak,
az értelem eresztékei közt
teret, formát bont a régi,
új körvonalak jegecesednek
a fényzárlás idő fonálára;

mondanám kapaszkodj a
fősdor aznapi ritmusába,
vedd át a világ lüktetését
egy házon kívüli magabiztos

merészségével, s üzenj
a hajlíthatatlanoknak
a váltás ideje érkezett;

szólam-országok süllyednek,
szóhalmazok roskadnak össze,
újkori kifejezések forradalma
seper végig a Gutenberg galaxis
országútján maradt útjelzők
roskátag sorfala között,
új diadalmasok seregszemléje
érlelődik a jövőidőnek,

illene hát végre szembesülni
a tegnapi eszmék, kiüresedett
gondolatok, egocentrikus
útvesztők tarthatatlanságával,
s a világ sztrádáin száguldó
légpárnásított hatalmasok
környezetszennyező szócsatáit
békésebb szólamokra cserélni.

Rendületlen...

és újra írni rendületlen,
benne élni a lendületben,
kimondani és remélni,
az álmainkhoz visszatérni!

Órát, perceket megragadni,
változni, s önmagunk maradni,
bőrünkbe vésni a jelet,
mondani azt is, mit nem lehet!

Szavakból szülni új világot,
feloldani az ősi átkot,
Bábelt idéző örületben
maradni tisztán, s rendületlen.

KOVÁCS GABRIELLA

Anya, félek!

*Félek, Anya, félek! Robbannak a bombák...
Ne félj, kicsi kincsem, holnap szebb nap vár rád.
Elindulunk holnap békére találni,
Ne félj, kicsi kincsem, nincs már mire várni...*

*Félek, Anya, félek! Háborog a tenger!
Ne félj, kicsi kincsem, szebb nap vár ránk hidd el,
Nem jön már több örvény, megnyugszik a tenger,
Megérkezünk holnap, partot érünk reggel.*

*Félek, Anya, félek! Idegenek jönnek...
Ne félj, kicsi kincsem, itt már picit könnyebb.
Ételt, italt adnak, letörlik a könnyed.
Ez már szabad világ, nem kell félned többet!*

*Fázom, Anya, fázom! Hideg itt a reggel!
Mindjárt kisüt a nap, melegebb lesz, hidd el!
Addig bújj csak hozzám, melengessük egymást,
Megérkezünk holnap, befogadnak, meglásd!*

*Félek, Anya, félek! Kiabál mindenki!
Vízagyúval lőnek, nincs már hová menni!*

Nekünk itt sincs békénk, nem lesz helyünk soha?
Kérlek, Anya, kérlek, menjünk inkább haza!

Kicsi kincsem, félek! Nem mehetünk haza,
Házunk lebombázva, bedőlt minden fala.
Otthon biztos halál, itt gyűlölet vár ránk,
De ígérem, egyszer ismét lesz majd párnád,

Lesz meleg otthonod, ételed, mosolyod,
Nem kell félned többé, lesz majd gyerekkorod.
Addig megyünk, kincsem, míg meg nem találjuk
A helyet, hol nekünk is lehet békés álmunk,
Békés, szép világunk.

A mi világunk

Ma csendes korszakban élünk.
Nem lázad a század.
Csak építget álmokból házat
nem másnak, csakis magának.
Egyedül várja a csodákat,
mert sok munkája van,
vagy épp dologtalan,
nem ér rá, nincs idő,
nem az ő dolga.
Kit érdekel a sok modern rabszolga,
kit érdekel a hajléktalan?
Szánakozik kicsit,

kinek hajléka van,
lelkét megnyugtatja némi adománnyal,
s többet törődik a régi hagyománnyal,
mint a mával, a "mosttal", a bajjal.
Mikor reggel megkeni a kenyerét vajjal,
megnyugszik mert van kenyere, vaja.
Mit számít, hogy bajban van a haza?
Mit számít, hogy túl sok, aki éhes?
Haldoklik a kórház,
de ő egészséges.
Nem érdekli, hogy kinek mi a gondja.
"Magának főzte, hát egye meg!" – mondja.
Ez a csendes korszak,
ez a csendes világ.
Nem tudja, nem érti,
hogy mekkora hibát vét,
hogy bűnt követ el
Önnön maga ellen.
Hiányzik belőle a jó csapatszellem.
Ébresztő, Barátom, mert lehet, hogy holnap
Te süllyedsz a mélybe.
S kit érdekel majd, hol vagy?
Nyisd hát ki a szemed,
tárd hát ki a szíved,
ez a világ mindenkié,
nem csupán a tied!

Különleges, egyedi és összetett vers

Valami

nagyon különleges, egyedi és összetett
verset kéne írni

erről a

nagyon különleges, egyedi és összetett
világról, arról,

hogy itt,

ha valaki éhezik, az

nagyon különleges, egyedi és összetett
probléma,

bár előfordul néha,

a megoldás ezért

nagyon különleges, egyedi és összetett
intézkedést kíván,

amit

nagyon különleges, egyedi és összetett
bizottságok

nagyon különleges, egyedi és összetett
módszerekkel próbálnak

megszüntetni.

De nem tudnak mit kezdeni

azzal az egyszerű ténnyel,

hogy az a sok

nagyon különleges, egyedi és összetett
ember

nem akar mást, csak enni.

Egy hajléktalan halála

Ez itt Európa,
itt nem hal meg éhen
senki, kérem szépen!
Holmi fertőzésben
patkolt el a beste.
Magának kereste!
Kukából a mocskot
mosatlanul ette!
Amit tarhált nappal,
bort vett azon este,
rongyos kalyibában
nem húlt így ki teste.
Nem halt tehát éhen,
nem fagyott meg, kérem.
Jegyzőkönyvbe vesszük
e tényt mindenképpen!
Itt minden szabályos,
jó törvények élnek,
hamvait átadjuk
a víznek s a szélnek,
s holnaptól a hírek
már másról beszélnek.

Hát ennyi volt...

Hát ennyi volt... érezte, hogy itt az út vége. Tehetetlenül, fáradtan feküdt a hideg kövön a fagyos szélben és nem akart többé engedelmeskedni a teste. Már nem érzett fájdalmat sem. A világ megszűnt körülötte létezni. Befelé figyelt csupán. Az emlékei előtörtek, felszínre, mint egy gejzír és tulajdonképpen boldog volt ezekben a percekben.

A családja jutott eszébe, a felesége, aki beleszeretett egy könyvelőbe és kidobta őt a közös lakásból. Lehet, többet kellett volna otthon lennie és kevesebbet dolgoznia... lehet, többet kellett volna törődnie az asszonnyal, de hát a pénz kellett, mert a szomszédnak is van nyaralója, aztán autója, aztán valami mindig... valami, amit akkor értéknek gondolt, bár ma már teljes bizonyossággal tudja, hogy a pénz csupán eszköz. Ami érték, az a szeretet, a törődés, az egymásra figyelés.

Még szerencse, hogy akkoriban volt a cégnek munkásszállója. Válás után beköltözött és bár a lelke mindig hazavágyott, vissza a saját otthonába, a bíróság a vagyonmegosztásnál az asszonynak ítélte a házat, így maradt a szálló, mint lakóhely, de akkor ezt valahogy nem bánta. Nem haragudott rá. Meghúzta magát a munkásszállón, mint akkoriban oly sokan és dolgozott.

Talán, ha lennének gyerekei... Ugyan már! Ha lennének, most csak szégyenkeznének miatta.

Milyen apjuk lenne ő, aki még egy ócska szobát sem tud szerezni magának...

Amikor bezárták a gyárat és a munkásszállóról menni kellett, még bizakodott. 3 havi fizetését kapta meg végkielégítésként és az első szánakozó tekintetet. Ma is előtte van ez a tekintet. A személyzeti osztályon dolgozó Klárka talán már akkor látta, milyen sors vár rá. Talán lelki szemei előtt már látta őt az utcán fekvé lassan elmúlni...

Kivett egy szobát és még mindig bízott. A végkielégítésből ki tudta fizetni a 3 havi kauciót és a munkanélküli segélyből megélhet szűkösen, amíg új munkát talál. Nem aggódott. Erős volt és remek szakember. Minden reggel az álláshirdetések olvasásával kezdte a napot és útnak indult munkát keresni.

- Adja meg a telefonszámát, majd visszahívjuk!
- Nincs e-mail címe? Akkor érdeklődjön majd úgy két hét múlva!
- Sajnos, már be van töltve az állás.

Ilyen és hasonló válaszokat kapott mindenhol. Ezer helyen kopogtatott munkát keresve, de sehol semmi. A munkaügyi központban sem ígértek semmit, igaz, néha kapott egy-egy címet, de mire odament, általában már betöltötték a meghirdetett állást, vagy túl öregnek találták, vagy alulképzettnek,

vagy túlképzettnek. Hiába mondta, hogy neki bármi megfelel, süket fülekre talált.

Aztán eljött a nap, amikor már nem kapta a segílyt, csak valami járuléknak nevezett, nevetségesen kicsi összeget...

Este, amikor hazaért, a főbérlő várt rá. Ki tudja honnan, de tudta, hogy neki már a következő hónapban nem telik lakbérre. Rendes, tisztességes ember volt, de maga is szegény, így aztán nem csoda, hogy kellett neki a lakbér. Ott a 3 gyerek, a felesége most vesztette el az állását... Szóval kellett a lakbér, mint egy falat kenyér.

– A kauciót természetesen visszaadjuk, vagy amíg tart belőle, még maradhatsz! - csengenek ma is, 5 év távlatából a főbérlő szavai a fülében. Szomorú, együtt érző és szégyenkező szavak voltak ezek, szinte bocsánatkérésnek hatottak és ő ekkor érezte először, hogy a talaj lassan, de biztosan csúszik ki a lába alól, hogy a lejtőn nincs megállás, hogy a helyzete kilátástalanná vált.

Bement a szobájába, csendesen becsukta az ajtót és az ágy szélére ülve bámult a semmibe. Az életét bámulta, ami a semmibe vész, a jövőjét, ami sehová vezet, a világot, amelyben nincs számára hely. Ki tudja, mikor aludt el... Reggel ruhástól ébredt, fáradtan, elkeseredetten.

Összeszedve magát újabb terveket szőtt. Számolgatta a pénzét. Ha nem költ ételre, ha sikerül a kukákból összeszednie a lakbér különbözetet, hogy a segílyt kipótolja, talán maradhat még. Olcsóbb albérletet úgysem találhat s nincs is újabb kaucióra pénze. Ilyen gondolatokkal áltatta magát, de tudta, hogy ez bizony csak önámítás, olyan, mint amikor a fuldokló kapaszkodik az utolsó szalmaszálba.

Nappal állásért kilincselte szerte a városban, este, sötétedés után a kukákban matatott, üres üvegeket, eladható holmikat, szóval kincseket keresve, majd később már azt is, hogy mit lehetne megenni. A napok pedig rohantak előre, kérlelhetetlenül és kíméletlenül.

Végül eljött a nap, amikor elfogyott minden. Elfogyott a kaució, a büszkeség, az életkedv, a remény. Minden elfogyott...

– Pár napig maradhatsz még! – mondta szánakozva a főbérlő, de ő tudta, nagyon is tudta, hogy arra a pénzre nagy szüksége van a családnak, és hogy a kauciót már ezer éve elköltötték, így hónapok óta nem kapnak lakbért, ami nagyon hiányzik a család kasszájából.

Eredeti terve, hogy majd a segílyét kipótolva lakbért tud fizetni, már az elején füstbe ment, így tudta jól, hogy mennie kell, mennie illik most már. Ekkor aludt először az utcán. Nyár vége volt, így nem volt annyira vészes a dolog, csak vigyáznia kellett a holmijára, mert az éjszaka nagyon veszélyes az utcán alvónak. Reggelente bement a közeli pályaudvar mosdójába és rendbe

szedte magát, amennyire ott lehetett. Nappal állás után futkosott, de a tömött hátizsákkal a vállán már eleve be sem engedték a legtöbb helyre. A ruhája nyilván már rongyosabb is lett a még elfogadhatónál, - bár mosási lehetőség híján elég gyakran cserélgette a szeretetszolgálatnál-, na és borotválkozni sem nagyon tudott hol. A reményt még mindig nem adta fel, de már nem nagyon bízott a szerencséjében. Érezte, ahogy napról napra kijebb taszítja a világ az életből, az emberi létből.

Az őszi pedig beköszöntött, csípős, hideg, szeles éjszakákat hozva magával és ő minden éjjel fázott, nagyon fázott. Egyik reggel elgémberedett, zsibbadt ujjakkal, reszketve ébredt. Azon az őszi hajnalon vett először a segélyéből pálinkát. Sosem szerette igazán, de tudta, hogy az alkohol életben tartja, melegíti és segít abban, hogy ne gondolkodjon. Nincs miről gondolkodnia, nincs miben hinnie, nincs kiben bíznia. Egyre többet ivott, aztán már kéregetett is, hogy pálinkát vehessen meg gyufát. A gyufa azért kellett, hogy az utcai hamutartókból kiszedett csikkeket meg tudja gyújtani, mert rájött, hogy a cigaretta füstje is melegít picit. Ettől kezdve nem sok dologra emlékszik. A napok és évszakok összemosódtak, a dolgok elvesztették értelmüket.

Már csak út van... kiút, az nincs sehol...

Nem halt éhen. Túl sok az eldobált étel a világban ahhoz, hogy itt bárki éhen haljon. Eltelt egy év, vagy talán kettő, vagy három is...

Egyik délelőtt a szokásos csikkcsedő útján egy időse asszony megszólította:

– Jaj, fiam, hát beteg lesz azoktól a cigarettavégektől! Ki tudja, kinek a szájából kerül valami fertőzés a maga szájába!

Döbbsenten nézett az időse asszonyra. Észrevették! Ő még él, létezik, itt van, látható! Valaki meglátta, valaki szólt hozzá, emberségesen, úgy, ahogy emberekhez szólnak. Szokatlan érzés kerítette hatalmába. Végtelen hálát érzett és könnyek toluáltak a szemébe.

– Segíthetek? – kérdezte bizonytalanul látva, hogy a nehéz szatyor az asszony fáradt karjait húzták, Félt, hogy talán tolaodónak, vagy ami még rosszabb, tolvajnak gondolná. De az asszony hálás tekintettel nyújtotta a szatyrokat és elindultak együtt, a tiszta, gondosan fésült, fényesre kefélt cipőjű öregasszony és a mocskos, szakadt kabátú, rongyokba burkolózott, kócos hajléktalan.

A külvárosi, takaros kis kertes házhoz érve a néni beinvitálta őt és levessel, kávéval kínálta. Úgy emlékszik, mintha ma lenne... nem mert leülni, mert félt, hogy összemocskolja a tiszta széket a konyhában, de az asszony csak mosolygott és azt mondta, majd letöröljük, ha koszos lenne.

Miközben kanalazta a meleg levest, a könnyeivel küszködve válaszolgatott a néni kedves kérdéseire. Évek óta először érdekel valakit, hogy ki is ő és mivégre van a világon.

Amikor el akart búcsúzni, az asszony azt kérdezte, van-e hol aludnia.

– Persze, hogy van! – vágta rá sebtében, mert nem akarta, hogy ez a csodálatos, drága lélek aggódjon érte.

A néni azonban vizslató tekintettel nézett a szemébe, majd így szólt:

– Van egy kis szoba a kert végében, ott megalhat, ha gondolja. Messze van a belváros, ebben a hidegben ne induljon el.

Nem tudott persze nemet mondani, mert nem is lehetett volna. Ez az asszony a veséjébe lát, tudja, milyen nyomorult is ő, és mégis úgy bánik vele, mint egy emberrel.

Hálás köszönettel elfogadta tehát a lehetőséget és összeszorult szívvel nézte a fürge kis asszonyt, ahogy a szekrényben keresgél, szeretett férje halála után hátra maradt ruhái között és vasalt inget, nadrágot, trikót, zoknit, meleg pulóvert szed elő, majd kabátot, sapkát, csizmát is kerít hozzá és egy törölközőt a ruha halom tetejébe rakva kedvesen megmutatja a fürdőszobát. Másfél óra telt el, amikor kopogtak a fürdőszoba ajtaján és szelíden szólt be egy kedves hang:

– Jól van? Minden rendben?

Másfél óráig mosta, súrolta magáról a mocskot, amely az utcán ráarakódott testére, lelkére...

Amikor felöltözve a tükörbe nézett, alig ismert magára.

Hátra ment a kicsi, tiszta szobába és mint egy csodát, úgy nézte az apró kályhában pattogó tüzet, melynek lángjai táncolva, vidáman hirdették, hogy van még emberség a földön.

– Befűtöttem kicsit, meg ne fázzon itt nekem! – mondta a néni, aki a szobáig kísérte, majd jó éjszakát kívánva visszament a házba.

Lefekvés előtt még jól szemügyre vette magát, nem maradt-e valami kosz rajta, amivel összepiszkítaná a frissen vetett ágyat. Félve, óvatosan feküdt le, úgy, mint aki lopni megy, mint aki tiltott dolgot művel éppen, olyasmit, amit neki nem szabadna, amihez egy hajléktalannak nincsen semmi joga. Ahogy lágyan átölelte testét a puha takaró, szemeiből a hála könnyei útnak indultak és arcának barázdáin utat keresve folytak le a hófehér párnára.

Másnap dél körül ébredt. A szobában most nézett igazán körül először. Apró kis szoba volt, egy ágygal, asztallal, székkal. Valamikor a ház ura dőlt itt le néhanapján, a kerti munkában elfáradva, hogy pihenjen kicsit. Az asztalon kenyér és egy darab kolbász volt egy bögre tejjel. A bögrének döntve egy cédula, rajta öregesen nehéz betűkkel írva: „Jó étvágyat”

Már épp neki akart látni a reggelinek, amikor surrogó zajt hallott kintről. Az öregasszony lapátolta az éjszaka lehullott havat a járdáról. Azonnal felkapta a tegnap kapott kabátot és sietve ment ki az udvarra. A hólapátot kivette az asszony kezéből és ő folytatta a munkát, boldogan a tudattól, hogy valami hasznosat tehet, hogy valahogy ő is segíthet.

Mikor végzett, az angyalasszony – ahogy gondolatban elnevezte őt – ebédelni hívta. Terített asztalhoz, meleg konyhában, igazi ebédhez. Ebéd után segített eltörölgetni az edényt, majd hozott be tűzifát, ismét végig söpörte a járdát, majd a fészerben lévő összes fát felhasogatta.

Boldog volt. A néni ismét marasztalta.

– Nyugodtan elalhat ma is az alsóban! – csak így hívta a pici szobácskát a kert végében- és a hajléktalan embernek lett még egy békés, szép, nyugodt, emberhez méltó éjszakája.

Másnap reggel azonban hangokra ébredt. A néni lánya jött látogatóba és nagyon haragudott, amiért a néni egy idegent fogadott be a házába.

– Ki is rabolhatott volna, meg is ölhetett volna! – hallotta az aggódó szemrehányást a csukott ajtón át.

Szomorú szívvel kezdett szedelőzködni. Tudta, hogy a tündérmesék hamar véget érnek, tudta ő jól, hogy neki már otthon sosem járhat. Csendben kiosont a kis házikóból, óvatosan nyitotta ki a kaput és még egy hálás pillantást vetve a rendezett, kicsi házra elindult vissza, a semmibe, a sehovába, a kilátástalanságba.

Ezek az emlékek jöttek most elő kusza emlékeiből, miközben egyre jobban kihűlt az utca kövén fekvé. Halkan, mintha nagyon távolról jönne, hangokat hallott.

Egy férfi hangját:

– Halló, mentők? Kérem, jöjjenek azonnal, egy férfi fekszik az utcán. Azt hiszem, nagyon rosszul van!

Utolsó gondolatai békések, szépek voltak. Még egyszer, utoljára az életében, ismét embernek nézte valaki! Embernek, érző lénynek, úgy, ahogy az az asszony akkor régen... s csukott szemmel, békésen mosolygott, maga mögött hagyva a földi lét minden keservét.

A jutalom

Vető József ezen az őszi szombati napon ott ült a ház emeleti folyosóján és cigarettázott. Ötvenkét éves, napbarnított, szikár alakja férfiassá tette. Drótkeménységű hajára volt büszke, amely napjainkra elveszítette fényét és sötét színét. Egy kicsit úgy tűnt, mintha lisztet szórtak volna egy pillanatra, a fejére. Ő ezt egy tisztos, őszes halántéknak nyugtázta. Az asszony főzött a konyhában, az ablak nyitva, így szabadon áradt ki a babgulyás kellemes illata. Ezt a jó illatot a füstölt sonka adta, amely a levesben főtt, nyugodt rotyogással, mintha hálálkodna Vető József biztosítási üzletkötő cselekedetéért.

Ő nem tett semmi különöset, csak végezte a dolgát, melyet a rendszerváltás utáni időktől folytatott, átképezve magát erre a területre. Akkor váratlanul érte a felmondás az Autóker üzletében, hirtelen nem is tudta mi lesz vele. A korábbi munkahelye, mint abban az időben több társáé, befuccsolt. A politikai változás ezt hozta. Nem volt mit tenni, folytatni kellett az életet, hiszen akkor múlt pár évvel harminc. Ott volt a két iskolás fia, őket nevelni, iskoláztatni, ezért menni kellett tovább. Emlékszik, abban az időben sok keserves, álmatlan éjszakája volt. Nehezen talált vissza abba a kerékvágásba, melyben korábban vitte életét.

Aztán egyik reggelre – most is emlékszik rá – mikor felébredt és kibotorkált a vécére, mintha minden megváltozott volna. Könnyűnek érezte magát, pozitívan látott mindent, az elszívott cigaretta, vele a kávé is jól esett. Felöltözött, még nyakkendőt is kötött, lássák, ő ad a formára és besétált a biztosító irodába, hogy aláírja szerződését. Az elején nem ment könnyen, hiszen az emberek nem rohannak a biztosítóhoz, hogy valamilyen káresetre előre felkészülve, biztosítást kössenek. Főleg, hogy fizessenek! Pénz kiadni egy olyan valamire, amely, ha minden jól megy, sohasem fog bekövetkezni. Legalább is remélik legtöbbször.

Vető kezdett beletanulni ebbe a szakmába, mert ugye a biztosítási üzletkötés is egy szakma, bármit gondol más! Ennek is megvannak a maga fortélyai, mint a halászlékészítésnek, vagy a pálinkafőzésnek. E kettőben is jeleskedett mesterünk, szakmai tapasztalatok alapján. Abban az időben, amikor jól mentek a dolgok, naponta két-három szerződést is megkötött. A vállalat jutalmat tűzött ki, a legeredményesebb ügynökök közül páran külföldre utazhatnak majd a társaság pénzén. Vető szép reményekkel startolt erre a

címre. Eredményt is hirdettek, ő is utazhatott Dél-Amerikába, néhány ügynöktársával együtt. Vitte feleségét Ilonát, lásson ő is világot. Ma is szeme előtt van Rio de Janeiro képe a repülőről, ahogy kitekintett az ablakon. Alatta az emlékezetes Cukorsüveg-hegy, rajta a hatalmas Krisztus szoborral. Beleborzong az élménybe, mert erre sohasem számított. Úgy látszik, ezek a szép idők már csak emlékek maradnak. A mostani szűk esztendőben ilyen jutalomról, még álmodni sem lehet. Igaz, ő most kevesebbrel is megelégedne, de csak a remény maradt meg, más semmi.

A napok így csordogáltak, egyenletes, lassú ütemben. A fondorlatosnak tűnő megoldások sem hoztak nagy eredményeket. Hó végén éppen csak meglett a pénze, de növekedést nem tudott elérni. Ez a keddi nap sem volt valami falrengetően sikeres. Vető szokása szerint, munka végeztével a panelház előtti parkolóba beállt kocsijával. Felnézett a negyedik emeleti lakás ablakára, mintha azt várná, hogy az asszony integessen neki, mondván: - Örülök, hogy megjöttél! Nem látott semmit és senkit, a századik nap után sem. Ezt olyan megszokásféléből tette, aztán betért az Italházba. Ez a ház nem volt valami különleges ház, sőt túlságosan is egyszerű. Az utca túloldalán lévő háromemeletes ház egyik utcára nyíló garázsából alakította ki Jenő. Ő vállalkozó volt és diszkont alapon italt árult. Ez a garázs, eléggé szűk állapota miatt, tényleg csak egy „ház” volt, egyetlen szobával, konyha nélkül. Italok voltak benne, meg a törzsvendégek nyitvatartási időszakban, meg a házigazda Jenő. A környéken lakók örültek ennek az Italháznak, mert ide csak leszaladtak papucsban, melegítőben és máris vitték a sört vagy röviditalt haza, ebédhez, vagy éppen a vacsorához. A szabályok szerint italkimérés nem volt, nem is lehetett. A palackozott italt csak árulni volt szabad, itt inni már nem. Mégis különlegessége ennek az Italháznak az volt, hogy Jenő nem tiltakozott, ha a betérő vevő leütötte a kupakot a féldecis mini kisüstiről, aztán feltépte a soproni sör bádogdobozát, hogy a felest egy hosszabb mozdulattal leöblítse. Úgy mondta, ha az ide véletlenül betévedt ellenőr megkérdezné, miért engedi ezt meg? Egyszerű a válasz: - Csak megkóstolta az árút válogatás közben! Az Italház belseje eléggé szűk volt, de a polcok és a felhalmozott teli üvegek között, így délutánonként, esténként nyolc-tíz ember állva és váltva elfért. Ment a világmegváltó beszélgetés, melyhez hol az egyik vendég, vagy éppen Jenő adta az alaphangot. Vető bevallása szerint, meg a feleségének magyarázatként, mindig azt mondta: - Itt lehet jó üzletet létrehozni, meg ismeretséget szerezni, akivel majd egyszer biztosítási szerződést fog kötni. Lehet, hogy neki volt igaza, de az itt töltött órák néha nehezebbek voltak, mint a napi munka. Ezen a napon Vető már a harmadik kisüvegről pattintotta le a kupakot, amikor egy ismeretlen ember vetődött mellé. Beszédbe elegyedtek, mert ugye ilyenkor már megered az ember nyelve, ha akarja, ha nem.

Önkéntelenül és reflexszerűen összpontosított a szakmájára. Fogást próbált keresni az ismeretlenen, természetesen biztosítási ügyletben. Ugyanis a szabály szerint csak a megkötött szerződés hoz pénzt a konyhára. Egy idő után kezét is fogtak, az ismeretlen mondta a nevét: - Kiss Péter! – melyet Vető gyorsan meg is jegyzett. Annyit még elárult, hogy kádár a szakmája és kisebb-nagyobb hordókkal szokott piacozni. Biztosítása sem a házra, sem a műhelyére nincs, de egyelőre nem is szándékozik kötni. – A pénz másra kell! – mondta a most már ismert Kiss Péter. Sajnos, Vetőnek rutinossága ellenére ma nem sikerült üzletet kötni a kádárral. Egy-egy soproni sört azért megittak, új ismeretségüket megpecsételve.

Aztán eltelt vagy három hét, amikor Vető a piacon találkozott a kádárral. Ott állt frissen vasalt hordói között és éppen tepertőt evett egy szelet kenyérral. – Most vágtam disznót! – újságolta. – Már pácban van a füstölni való sonka! – tette még hozzá. Vető nagyot nyelt, a sonkára gondolva, de a szót a ház és a műhely biztosítására terelte. Érvelt, hogy veszélyes üzem az övé, fával dolgozik, bármi történhet, és ha nincs biztosítva, akkor egy baj esetén, csak a kár marad. A kérdést többször körbe járta, magyarázta ennek a tepertőt falatozó mesternek, mi lenne jobb, hasznosabb. Ő csak evett és szótlanul bólogatott. Nem lehetett tudni, hogy most beleegyezőleg, vagy csak úgy udvariasságból teszi mindezt. Búcsúzáskor annyit mondott biztatólag: - Még gondolkodom rajta! Ehhez Vető önkéntelenül hozzá tette: - Aztán jól gondolja meg!

Már el is feledkezett a kádárról, amikor egyik este az Italházban pont a Loki győzelméről folyt a dicshimnusz, amikor egy nagy szatyorral betoppant. Ismerősként üdvözölték egymást, most a kádár invitálta egy sörre, viszonzásul a múltkori meghívást. Vető éppen elő akart rukkolni a biztosítási ügygel, amikor a kádár megelőzte: - Gondolkodtam, jó lenne, ha valamelyik nap eljönne és megbeszelnénk a részleteket!

Pár napon belül Vető a kádár lakásán, mindent pontosan papírra fektetett, kiszámította a fizetendő biztosítási díjat, utána megnézte a levágott disznó frissen füstölt két hátsó sonkáját, meg a kolbászokat a műhely melletti kamrában, sorban felakasztva. Kissé irigykedve szemlélte, de aztán ment a dolgára, elégedettséggel nyugtázta, még nem jött ki a szakmai rutinból egy újabb megkötött biztosítást rublikázhatott be a maga javára.

Eltelt majdnem egy év, amikor Kiss a kádár, telefonon felhívta és segítséget kért. Akadozva tudta elmondani, hogy tűz ütött ki a műhelyben és leégett a ház tetejének egy része. Szerencsére a tűzoltók idejében érkeztek, még nagyobb kár is keletkezhetett volna. Próbált hálálkodni, milyen jó, hogy biztosítva volt minden, különben mehetne még a sóhivatalba is, akkor sem kapna semmit. Vető megnyugtatta, és ígérte szól bent az irodában, hogy

intézkedjenek. Másnap meg is tette, a kárszakértő el is végezte a dolgát, a biztosító döntött, a kártérítés jogos, így fizetett is. Pár nap múlva véletlenül arra járt, ahol a kádár mester lakott. Kíváncsi volt az esetre, így bekopogott hozzá. A mester az udvaron nézte az elüszkösödött szarufákat. Némán állt a kézfogás után is, nem szólt egy szót sem. Vető sem szorgalmazta a beszélgetést. Így álltak vagy húsz percig, amikor Kiss megszólalt: - Jó, hogy hallgattam magára! – aztán intett, kövesse. Kinyitotta a kamra ajtaját. Bent a tető egy része leégett, a tűzben a kolbászek is lepotyogtak csak egy sonka, tartotta a frontot, érintetlenül. A kádár leakasztotta, és Vető kezébe nyomta. – Köszönöm a kitartását, ha maga nincs, most oda mindenem! Fogyasszák el egészséggel! Megpróbált tiltakozni, de a kádár hajthatatlan volt.

Ilona, Vető felesége kiszólt a konyhából az emeleti folyosóra: - Oltsd el a cigarettát, gyere ebédelni. Az asszony kiszedte az örökségből visszamaradt porcelán tányérokba a babgulyást. Ott gőzölgött az asztalon a tűz martalékából megkegyelmezett és jutalmul adott füstölt sonkával gazdagítva. Vető nagyot nyelt, leült, a tányért közelebb húzta magához, hogy egy cseppje se vesszen kárba, és elégedett nyugalommal kezdte kanalizni ezt a fenséges levest.

Ballada a lázadó birkákról

Évről évre összeterelték és nyírták –
s mindig békésen túrték a birkák,
az akolmeleg őket úgy összeárta,
hogy bólogató lelkük ezt szinte várta.
És ahogyan a szűk térben összeálltak,
úgy érezték, minden jó, mert sose fáznak,
s ha a pásztoruk rájuk küldte az ebet,
megköszönték a bokájukba mart sebet.

Tehát jól megvoltak voltaképp a birkák.
A napi zöldfélét maguknak kisírták,
s ha kissé elengedték őket a mezőn
lelkesen bégettek kint a friss levegőn,
hisz süt a nap, zöld a fű, és jó a pásztor,
lám, milyen dús rétre vitte most a háztól.
A türelmetlen báránykák nagyon ritkák:
boldogok és hálásak voltak a birkák.

Mind úgy érezték, jó e békés birka-lét
így sohasem lehet közöttük ellentét,
a birka mindig szelíd és engedelmes,
ha bántják is, legfeljebb magában nyeldes,

s ha kiválasztanak egy pörköltnek valót,
vagy épp bundájából készítenek takarót,
szőnyegnek vetik a kikészített irhát,
a nyáj még együtt marad, vélik a birkák.

Egyszer valamikor – talán tavasz tájon –
valami fura láz futott át a nyájon,
történt, hogy egy részeg és goromba juhász
reájuk uszított három csahos kutyát.
Egy megsérült birka szörnyű fájdalmában
nekirontott, majd tiporták valahányan.
Báránytól az ilyen pillanatok ritkák:
lázadni kezdtek a már nem békés birkák.

Ahogy a kutyákat halálra taposták
valami furcsa köd ülte meg a csordát.
Az ürü szarvával a juhászra rontott,
ettől a többi is megveszett, megbomlott,
kampósbotja pördült távol a juhásztól
így nem volt fegyvere döfködni, mint máskor.
Másnap az újságok címlapokon írták:
Elpusztult a juhász, legyőzték a birkák.

Ajánlás

Herceg, tanuld meg, hogy aki mindig jámbor
egyszer majd elunja, hogy gyötri a pásztor,
akkor visszatámad, és követi mind. Hát

ne hidd azt, hogy mindent eltűrnék a birkák!

Kánikula

Már földre bukik a fenyő bágyadt ága,
mintha üde forrást, bő kutat keresne.
Vesztes csatamező: holt az egész táj ma:
eldőlt a fű, halottként nyúlt el a teste.
Mézzé édesedett körtét szív a darázs,
hullott szilva belébe méhfullánk hatol,
a kertben a sziklák köve izzó parázs,
gyík piheg közöttük a napon valahol.
Autó veri fel a sarkon az út porát:
tűzkarikát rajzol a homok a légbe,
csikorog a csap, de nem ad vizet a kút.
Elsorvadt a mályva, a kert nyári éke.
Zavarodott hangyák árnyékot keresnek.
Kegyelemért eseng a kék harangvirág,
s meghajtja fejét a hóhér napderesnek –
bíbor kakukszegfű rebeg érte imát.
Hűs cseppeket keres egy szomjazó madár,
lesből macska feni rá a foga kését.
Csönd ül a környéken. Minden holt és sivár.
Gyászol a táj. Várja a nyár temetését.

Mikor szaladnak a lányok

A legszebb, amikor szaladnak a lányok.
Vágyva nézem pályán, futópadon őket,

az atlétatrikós, rezgő mellű nőket,
táncolnak a halmok: nagyok meg parányok.
Mindig szemből nézem a trikóredőket!
Tenger hullámai – ugráló szép mellek...
futás közben, igen, ekkor a legszebbek,
Érosz táncoltatja a csodás emlőket.
Szinte kacsintgatva mozognak a mezek!
Szemembe villan hullámuk fénye-árnya.
Micsoda mozgás! Mintha táncoló kezek
játszanának velem, élettél, s egymással –
csodálatos halmok: Ámor édes szárnya...

Lányok, ki győz ma nálam mellbedobással?

Ültünk a legutolsó napsütésben

Ültünk a legutolsó napsütésben
derűs november hónap közepén.
A közelgő télre gondoltam éppen,
s arra, ki megy el előbb: te vagy én.
Mintha búcsúznék, megfogtam a kezéd,
merengve a nap körüli párán,
arcomhoz emeltem forró tenyered
ahogy végső simításod várnám.
Az ősz befonta már az álmos tájat
sápadt hálóba zárva a napot,
gyöngéd szellő mozgatta meg a fákat,

minden levelet megcirógatott.
Tobozait hintette el a fenyő,
mint gazda az őszi vetőmagot,
s a hársfáról a levelek zizzenő
hullása növelte a bánatot.
És ekkor fentről rám szólt egy madárka.
Az én rigóm! Derűs tavaszcól dalolt.
Lehet! – bölintottam felhőtlen dalára,
amely mélyen a szívembe hatolt.
Azt fütyülte vígan, elmúlik a tél,
s a fák újra zöld köntöst öltenek,
derűs lettem, hogy ily biztatón beszél
s rábólintanak a túlveleek...

Borús hétvége jött s a fenyő alatt
madaram holt tetemére letem:
dalos kis rigóm élete megszakadt.

Akkor mégsem? – néztem le meredten...

Korhelyleves szonett

Szilveszter után kissé másnaposan
– de még éjjel is kápatosság ellen –
ha fejembe szállt a szesz alaposan,
és szellőzni kell, hogy majd elfelejtsem

a kavart, amit a számos lé heves
ívása tett, s kell a kijózanodás,
legjobban segít a korhelyleves
káposztával, virslivel és csodás

füstölt húsokkal, jól befűszerezve,
(benne friss tejföl, így lesz hibátlan)
egy adag után új életre kelve,

új mulatásra ismét talpra álltam,
korhelyleves-adagom lenyelve
már teljes erőben, regeneráltan.

Négy sor

Hálni jár belém a lélek
de meglehet, hogy már halni.
Gyorsan elfutott az élet,
és ami volt, az is talmi.

LELKES MIKLÓS

Diófák álma

A diófákról termésük lehullott.
Mit ősz lenget most: fekete levél
itt is, ott is, és álmán a törzsnek
havas csendet ragyogtat át a tél.

Irigylem őt, a fát. Álmom nem ily szép
manapság, s ami reggelre marad
folytatásnak: lehangoló valóság,
ország – nincs nála süketebb, vakabb!

Bár hihetném: e valóság is álom
szintén, szétfoszlik, jön utána jobb!
...jön is majd, – de még azok idejében,
kiket annyi baj megnyomorított?

Varázslatos diófák délceg törzse:
erős, komoly, rejtélyekkel tele...
...s a tavasz, nyár, ha napsütött levélen
keresztülnéz istennő zöld szeme!

...s az illat is, a szétmorzsolts levélből,
ha légből száll, kedvesen különös:

nem a tömjén szétömlő misztikája,
mely parancsol, míg küld agynak ködöt.

Diófa álma bár álmom lehetne!
Bánatba lökött világvégi szél...
A Szépség Földjére mint menekülnék,
ahol havas csend csillaga mesél!

Menekülnék, de valóság körülvesz:
ország, nincs nála süketebb, vakabb, –
s miként játssza tolvaj, pökhendi népség,
hogy nem érti a jogos vádakát!

A diófákról termésük lehullott.
Törzsüket álmom karja fogja át.
Ó, álmodjatok el nem jött világot, –
egy becsületes Istent és Hazát!

Bogáncs Bábel

Írtam róla egyszer, elbűvölt léte,
a gyönyörű szín, szívdobbantó lila.
Bábel Torny, de ezernyelvűségét
megérti, kinek átjut álmaiba.

Most újra látom. Zöld, s arany felett áll,
és itt-ott belőle egész kis liget.
Szálló lilája zeng kéknek, fehérnek,

s a felhő megáll, és visszainteget.

Augusztus susog: van, vagy nincsen Isten, –
ő imádkozik. Fűtenger félrenéz,
majd indul, isten vagy ördög szavára,
s a megsebzett hegy csonkán is mily egész!

Ezüst ott csücsül szélzászló kalászában, –
belőlük egész tenger van távolabb.
Eső és fény nevelte karcsúságuk,
melyből könnyen kél kecses-szép mozdulat.

Hajlékonyak. Az én menekülésem
a Szépség felé már csak széttört idő,
s széttört időben Szépség könnye csillog,
mert most a Szépség sem más: menekülő.

Ilyen e táj. Lehet, mindig ilyen volt?
Nem várta Szépség eszméjét: Istenét?
Felhő ellángol. Leng közöny-vasárnap,
és egyre inkább érthetetlen a nép.

Érthetetlen? Félő: nagyon is értjük
mit érnek őszben az elszáradt imák,
s mit érnek majd ágcsont roppantó fagyban
álarcos tettek, kihűlt litániák.

Madár lebbent, hirtelen, félő szárnyat,

s egy szürke kőre szinte ráég a gyík,
míg az égnek mozdulatlan kitárja
hő vágyó testét, kis napelemeit.

Bogáncs lilája lendül, lángra lobban,
s felhő ellángol, akár az életem.
Szépség nevelt, a Szépség, – és Szabadság,
s ha megtehetnék, most is fognák kezem.

Nem tehetik, mert ők is menekülnek.
Szépség, szabadság nélkül nincsen Haza,
csak szolgaság, bűnben fetrengő ország,
tolvaj törvények, s gyávák gyalázata.

Virág kelyhéről néz kíváncsi szöcske.
A szürke kőről már elszurrant a gyík,
s a bogáncstorony lassan szertehinti
csend-csengettyűit, csillagos álmait.

A Szépség nevelt, – Szépség és Szabadság.
A Csillagukról híd a piros sugár,
híd lélekhez, becsületes világhoz, –
s mennyi mindenhez, melynek hiánya fáj!

Azt kutatom...

Azt kutatom: a szavak belsejében
mily szó rejtőzik a titkos sötétben,

halott-közelbe bezárt végtelennel
mily szó vitázik, sír, könnyörög: menj el!
mily szó kacag fel könnyező szavakban,
s mint álmodik pirosuló pillanatban
más életből jött szó piros világa,
s milyen csillagot csillogtat az álma.

Azt kutatom: belsejében a fénynek
milyen virágok, illat-testek égnek,
a Szépség miért lobban el hiába,
s ha csukódik fehér hőszem s a drága
Tündér kigyúlt szárnyának árnya megnő,
mért nem sikolt a léten túli erdő.

Azt kutatom: a lélek belsejében
miért marad a Gondolat szegényen,
elhagyottan, s csak néz, néz bús-magába,
mért nincs hajléka, Tett-vetette ágya,
a trónon miért csak oktalán ok van,
miért hisznek glóriás hazugokban,
miért tapsolnak rút, tolvaj kezeknek,
s a bűnösnek, ha szétoszt földi szennyet,

miért rossz múlt győz fátyolos szemekben,
miért hal meg a Lélek mérgezetten.

A halász

Mindennapból szótt életem,
e nagy hálót vízbe vetem.
Beszélő aranyhal helyett
tátognak kis pikkelyesek.

Fáradt a kéz, fáradt a szem,
de a hálót vízbe vetem:
mindennapból szótt életem.
Lényeget rejt lényegtelen.

Villan hullámvíz-alagút.
Aranyhal-vágy sötétbe fut.
Csont világít. Jajong sirály.
Érthetetlen, hogy este már!

Aranyhal nem, csak vágya volt, –
de az, most látom, áldva volt,
mert, később bár, beszél nekem
minden: föld, víz, ég, végtelen.

Két pár szomorú virsli

Az egész groteszk kálvária három hónappal ezelőtt kezdődött. Nóra, ez a harmincegy éves, meggyötört, sok csalódáson átment, de még mindig szép arcú dietetikus, nagyon megszánta az egyik kórházi osztályon dolgozó betegszállító fiút. Pistinek hívták. Csendes, hétköznapi fiú volt, olyan, akin első pillanatra az ember nem vesz észre semmi különöset. Sőt, még a másodikra sem!

Szelíd, jóindulatú huszonkét éves fiatalember. Kopasznak kopasz, de semmi köze sem volt a bőrfejúkhez, borzasztóan vékony, gyengének látszó, de mégis mozgékony, energikus. Számára az élet egész napos rohanás volt, ahogy mondani szokták: "küzdelem a betevő falatért". Őt testvére volt.

Nóri szinte az első pillanattól fogva megkedvelte, mert fiatalon meghalt barátjára emlékeztette. Ez a barátja fehérvérűségben halt meg. Nórával boldog, összeillő párt alkottak, ma férje lehetne. "Minden csinos fiúban ott látom az arcát" – mondta Nóra nemegyszer, nem is titkolta mély bánatát.

Pistiben is elhunyt barátja vonásait vélte felfedezni.

- A szemük, fülük nagyon hasonlít... - jegyezte meg Pistiről szeretetteljesen. Pont úgy néz ki ez a fiú, mint az én kicsikém!

Elhatározta, hogy amennyiben erejéből telik, támogatja ezt a sovány gyereket.

Eleinte minden jól ment. Senki sem figyelt fel arra, hogy Nóri egy kis ételmaradékot ad Pistinek abból, ami megmaradt a konyhán, vagy reggelire egy szelet sajtot a betegeknek szántakból. Irodai szekrényében készenlétben állt a befőttesüveg, és amikor kiosztottuk az ebédet, és megmaradt egy kis sóska mártás vagy leves, Nóri mindig azonnal lecsapott rá. Félretette Pistinek.

Később azonban a konyhások felfigyeltek a dologra, és többen felhőrdültek. Micsoda kivételezés! Pisti nem a konyhán dolgozik, nem jár neki a maradékból!

Mari néni háborodott fel leginkább. - Ha ez így megy tovább, egyre többen fognak a mi nyakunkon élősködni! - mondogatta, tüzelte a többieket Pisti ellen.

Nóri szemei azonban csak meghalt barátja arcát látták, - ezúttal Pistiben. Kitartott elhatározása mellett, hogy ezen a nem éppen szabályos módon továbbra is segíti. A reggeli- vagy vacsoraosztónak rendszeresen felírta

az utasítást, mintha Pisti a betegek közé tartozna: “Pisti - sajtrúd”, “Pisti - párizsi, sajt”, “Pisti - mackósajt, vaj”, vagy “Pisti - 1 liter tej, két szelet rozskenyér”.

Egy hónap múltán a konyhán az addig ismeretlen fiú hihetetlenül veszélyes karriert futott be. Nevét az egész konyha megismerte, és csak úgy záporoztak a szitkozódások, mint csatatéren a géppuskalövedékek: “Ki ez a Pisti?!”; “De jól megy itt egyeseknek!”, “Mit képzelsz ez a Nóra? Neki szét lehet osztogatnia az intézet vagyonát?” (Vagyonról persze szó sem volt, a kórház hatalmas összeggel tartozott a társadalombiztosításnak.) Az egyik konyhalány gúnynevet adott Pistinek: “kopasz”.

Nóra ezek után más cselhez folyamodott. Pistit létszámba vette, mintha a kórház ellátandó betegei közé tartozna, és tálcán tálatatott neki ebédet, vacsorát. A kísérő papírra most már nem írta rá, hogy “Pisti”, sőt, még nekem is megtiltotta a Pisti szó említését, - a papiroson csak annyi szerepelt: “egyéni diéta”.

Ezzel azonban a megbolygatott hangyabolyban nem állt vissza a régi élet. A konyhások ugyanis rájöttek, hogy az “egyéni” szó kit is takar. Újult erővel indult a furkálódás.

Így ment ez már három hónapja. Pisti egyre kellemetlenebbül érezte magát, és egyre ritkábban jött fel hozzánk, az irodába. Ha jött, akkor sem maradt sokáig. Zavartan átvette a számára becsomagolt ételt, és tovább állt. Megalázó volt számára ez a helyzet. Bár nem koldult, úgy érezte: alamizsnát kap. Alamizsnát másokéból, a betegekéből.

Ez a csütörtök reggel is úgy indult, mint a többi. Álmos konyhai dolgozók sóhajtozása, edények csörömpölése, konyhagépek monoton zakatolása töltötte be a levegőt. Gőz tört elő a nagy főzőedény fedője alól. Virslit főztek reggelire, amelyhez dobozos mustár jár. Ez utóbbi, persze, csak annak a betegnek, akinek a diétája megengedi. Az asztalon tejföl, méz, húskrém volt. Nagy kannában kakaó, amit az egyik konyhalány, amikor beléptem, merőkanállal éppen kisebb badellába mért át.

Nóra gyorsan intézkedett a reggeli szétosztására. Húsz perc alatt végeztünk, mentünk vissza kis irodánkba.

Ott már türelmetlenül csörgött a telefon. Az egyik ápolónővér jelentette: két pár virsli lemaradt. Éppen annál az osztálynál, ahol Pisti is dolgozik!

Nóra izgatottan hívatta Sándor bácsit, hisztérikusan-kétségbeesetten üvöltött rá: - A szemem előtt tették rá a kézikocsira a reggelit! Maga vitte fel! Csak maga ehette meg útközben azt a két pár virslit!

Sándor bá' hatvanéves, talpig becsületes székely ember volt. Úgy érezte, mintha tört döftek volna a szívébe, de nem mutatta ki érzéseit. Máskor

is meggyanúsították már. Egyszer azzal, hogy eldugott egy matracot, de a vád alaptalan volt, a matrac megkerült.

Csodáltam ezt az embert. A reggeli pánikot megértően fogadta, tudta: az ő lelkiismerete tiszta. Nóra háromszor is elmeséltette vele: miként vitte fel a kérdéses osztályra a virsliket. Még számomra is kínos volt ez a vallatás, pedig én csak szemlélője voltam a tragikomédiának, amelynek főszereplője, Nóra, egyszerre volt mélységesen szánalmas, és egyúttal nevetnivaló.

- Bíróági tárgyalást fogunk rendezni két pár virsli miatt?! - gondoltam. Már éppen közbe akartam vágni, hogy tompítsam a vita életét. Sándor bá' azonban megelőzött, meg egyszer elismételte: "Becsöngettem az ajtón, és odatoltam a kocsit a reggelivel a kopasznak". Ezzel a derék székely otthagytá Nórá, kiment a szobából.

A konyha viszont felbolydult, méhkasként zúgott. Az egyik ezt állította, a másik azt.

- Pisti megette! - kiáltott fel valaki. - Nincs több virsli! - jelentették ki ketten is.

- Akkor valaki szerezzon még négyet, és főzze meg! Én nem érek rá! - hangzott az egyik sarokból. Végül nagy nehezen előkerült két pár fagyasztott virsli, és nekiálltak a főzésnek.

A bonyodalom eljutott a vezető dietetikushoz. Tudomást szerzett a "Pisti-ügyről", és szárazon megállapította: Nóra szabálytalanul járt el. Nóra viszont önmaga védelmében újabb váddal állt elő: azért nem maradt egy darab virsli sem a reggeliosztás után, mert a raktár eleve csak 236 darabot adott az igényelt 240 helyett!

Negyedóra múlva Sándor bá' ismét felment az osztályra, hogy átadja a két pár frissen főzött virsli, a mustárral.

Nevetve jött vissza, és egyenesen felénk tartott:

- Másodjára kiderült az igazság! Felmegyek, hát látom, a nővérek ott eszik a virsliket, és intenek nekem: pszt! A virsli ott volt a kocsin, csak nem találták meg. Kérték: ne szóljak. Ott zabálják a virsliket a nővérszobában!

Nevettünk: megoldódott a rejtély. Sándor bá' elégedetten ment vissza a konyhá, közölni a hírt. Nem esett folt a becsületén.

Az övén nem. A konyhások is elcsitultak.

Engem nagyon elgondolkoztatott a történet. Kicsit mosolyogtam, de inkább szomorúan néztem ki az iroda ablakából az utcára. Kint éppen akkor esett le az első hó. Egy betegszállító autó sérültet hozott a mentőportához. A szél fájdalmas süvítéssel keverte össze a havat a lehullott sárgásbarna falevelekkel.

LIGETI ÉVA

Valami más kell

Valami más kell, nem az, ami van!
Az idő így is, úgy is elrohan.
Valami új kell és megannyi más...
Elég a rosszból, nem kell több csapás!
Valami jobb kell! Vígság és derű,
ahol az élet ritkán keserű.
Valami kell még, mi reményt fakaszt,
mely elénk hozza az örök tavaszt.
Valami szebb kell, és ami örök:
biztonság, remény, s apró örömök.
Valami kell még! Nem tudom mi az...
Emberhez méltó, szívünknek igaz.
Valami más kell, nem az, ami van!
A változás, mit várunk oly sokan.

Szeptember lett

Szeptember lett, az idő hogy' rohan,
a reggelekkel futok álmosan,
majd elragad sóvár csodálkozás,
s feltűnik néhány apró változás.

Ágát ereszti fáradó levél,
színes és száraz avarban henyél,
míg vadgesztenye földön hempereg,
szemernyi harmat játszin lepereg.

Szeplős lomb alatt nyújtózó árnyék,
hol bujkáló Nap fénye ajándék.
A szél mindent felkavar – itt az ősz,
s pazar csodája bennem elidőz.

Valamit tenni kéne

Káosz van. Valamit
tenni kéne hamar!
Mint az oldott kéve
úgy hull szét a magyar...

Hol szótlán hallgatás
tétlen, utat enged
a kapzsi világnak,
míg a nemzet szenved.

Nem segít ma rajtunk
vérmes vagdalkozás,
most igazán fontos
az összetartozás.

Kellő józansággal
meglehet az egység,
legyen magyarok közt
testvéri szövetség!

Képtelen

Feledésbe merült múlt,
értéktelenné vált
érték, mértéktelen
harag dúl. Védtelen
embersereglet vált
áldozattá, s kiált
megállj-t, de hiába.
Ha gyáva, s névtelen,
beleveszik hangja
a semmibe. Komor
szoborként megmered,
kő arca vértelen.
Hát megállt az idő?
Nem enyhül a nyomor,
a szegény kitörni
még ma is képtelen...

M. LAURENS

Pesten járt az ősz

"Párisba tegnap beszökött az Ősz.
Szent Mihály útján suhant nesztelen,"
s álltunk ketten a mának peremén,
a nagy Költő s Én: jelentéktelen.

Épp az Andrássy út sarkánál álltam,
míg Ő Szajnája felé ballagott,
s korgó gyomortól homályos szemem
olcsó párizsiról álmodozott.

Láttam, ahogy súlytalanul lebeg,
lába már nem e világban haladt,
s éhező koldusként kéregetve:
üres volt kezemben a nyűtt kalap.

Hová tűnt kelet büszke Párizsa,
mely a Nyugat népének nevelt Adyt?
Mára fák helyett hajléktalanok
szegélyezik a járdák árnyait.

Taposott cipők topognak ázva,
estéenként szatyros nyomor kóborol;

fázva, kukák árnyékába bújnak,
mentő vijjog: megfagytak valahol.

Az örület

Hol bonviván lehet egy molyrágta, vén róka,
operaénekes pedig a kottából prűszkölés,
ott krumplipüré-háború folyik éjjel-nappal,
gombócágyúk dörögnek, s folyik az idegölés.

Hol a menettérti vonatjegy sem végérvényes,
és az elárvult gyertyafény remegve kapitulál,

ott kezdődik a mindent elborító, Nagy Nihil:
Mert az örület határainál még vámház sem áll.

Az Úr tragédiája

replika

AZ ÚR:

"Be van fejezve a nagy mű, igen.
A gép forog, az alkotó pihen.
Év-milliókig eljár tengelyén,
Míg egy kerékfogát ujítani kell."

A KÖLTŐ (napjainkban):

Már megbocsásd, Uram, hogy szólok,
de akad itt néhány ugyancsak rossz fog.

Engedelmeddel, ím, bejelenteném,
lévén, a gép még garanciális lenne:
nem úgy, mint e szedett-vedett költemény.

Szóval, itt van például a gazdag fog maga,
szerinte a kenőpénznek semmi szaga.
Sőt, muszáj a forgáshoz, hogy géped menjen:
a szegény fog pedig örökön kenetlen.
Bocsásd meg nekem, Ó, Uram:
e két fog sehogy sem pászol a Te gépedben.

Aztán itt van még a jog és az igazság,
gyakorta elakadnak, oka talán gázság:
esetleg... kisebb tervezési hiba lehet?
Uram, e kettőt közös tengelyre raktad,
ám együtt forogni az Istennek sem akarnak.

AZ ÚR:

"Be van fejezve a nagy mű, igen.
A gép forog, az alkotó pihen."

A KÖLTŐ (napjainkban):

Forog, forog, Uram, de nem mindegy, hogy hogy'.
Ideje lenne rajta ezt-azt megigazítanod.
Lazul a tisztesség, lötyög a becsület,
Egyesek úgy vélik, nincs is semmiféle gép,
és akad itt még jócskán egyéb tünet.
Az évmilliókból alig telt le pár ezer,

a burkolat sok helyt önmagától nyaklik,
itt-ott mintha` fegyverropogás hallik:
gépszéd pediglen remegve bújik el.

ANGYALOK KARA:

"A nagy ég áldása rajtad!
Csak előre csüggedetlen;
Kis határodon nagy eszmék
Fognak lenni küzdelemben."

A KÖLTŐ (napjainkban):

Nagy eszmék, nagy eszmék,
kis határok, meg küzdelem,
Angyalaim, ez mind-mind szép,
de dolgos kéz nélkül
a fejünkre rohad majd a gép...

Megtettem hát panaszom, Uram!

Angyalaid ma délutántól estig várom,
ha javíthatatlanná vált már a nagy mű,
küldd el, kérlek, a megadott címre:
csereutalványom.

Idézetek: Madách Imre – Az ember tragédiája

Mondjátok

Nagy László (1925-1978) emlékére

Mondjátok, ki viszi át majd az embert a túlpartra
a félelmek és növekvő gyűlölet tengerén?
És hitünk hajójának kormányát erősen tartva,
lesz-e majd, kinek fontosabb a társ, mint az önző Én.

Mondjátok, születnek-e majd holnapra is oly költők,
kik csendes szavaikkal világokat kötnek egybe,
és soraiktól az önelégült hatalom fölbőg,
s habár Ő futni sem tud: futnak előle remegve.

Mondjátok, lesz-e még oly igaz és szentlelkű ember,
aki mindenkit magához ölelve arcon csókol,
kinek egyetlen gondolata sem lesz soha fegyver,
s az elesettek, gyengék előtt: testvérként hódol.

Akkoriban...

Szétfolyt a bor a kancsóból:
füle s oldala is csorba.
Belesüllyedt e vénember
az örök földi nyomorba.
Morog erre, morog arra,
halkan, legbelül szorongva:
Az én időmben a világ,
nem volt ennyire goromba!

Mert nem őrizték akkor még
láncsal s lakattal a széket,
a szomszédék cigánya is,
rajta, vígan heverészett.
Nem volt ily perzselő a nyár,
a napot én bátran faltam,
fák között is friss szellő járt,
amíg fagyaltomat nyaltam.

Szpréje nem volt a rendőrnek,
huligánnak sem volt kardja,
az ily elesett-vén sem volt,
ennyire-nagyon leszarva.
Városomban, lakhelyemen,
ismertek legalább százan,
kétkeziként megbecsülten,
mindig emelt fővel jártam.

Akkoriban minden francra
nem rappeltek még a népek:
kiskocsmában hunyorogtak
bortól, füsttől, a zenészek.
S énekeltek erős hangon,
csak úgy zengett ott a bordal.
Nem úgy, mint ahogy mostanság:
szájdob, egyetlen akkorddal.
Mostanára már, nehezen
és csak nehéz szóval bírom.

Okosságaim épp ezért,
jobb, ha zárt pofával sírom.
S ha nem kell nekik a dumám,
mert két fülük be van varrva,
letojom vállrándítással.
Én, (ki szerintük) Vén Marha.

Villon után szabadon

Nil novi sub sole

Ha befognám egyszer a számat,
s nem jártatnám többé pofámat,
pár ember végre boldog lenne,
ki még álmában is: élve eltemetne.

Ha lehungnám egyszer a szemem,
menten ellopják mindkét kezem,
és nem maradna többé tinta,
hogy le ne írhassem nevük: e papírra.

Ha elveszteném mindkét fülem,
hát üvölthetnének nélkülem,
szidhatnák apám vagy épp anyám,
felgyújthatnák házam: vagy akár a hazám.

Ha nem vennék többé levegőt,
úgy menne minden, mint azelőtt.
Lesz új játszótárs, semmi bánat.

Lehet, hogy épp neked: tömik be majd szádat!

MÁNDY GÁBOR

Levél Istenhez, a 68. születésnapomon

Hatvannyolc év nyomja vállam,
amit tudtam, megcsináltam,
és most Hozzád fohászkodnék:
ne szólíts el, hadd éljek még.
Sok a munka, nehéz, kemény.
Ki csinálja meg, ha nem én?
Az ember – sok rá a tanú –
tényleg "isa, por és homou",
de a munka folytatódjon,
ne kelljen most abbahagynom!
Vagy ha mégis el kell mennem,
maradjon egy részem itt lenn:
esőcseppben, nádban, sásban,
egy szerelmes sóhajtásban.

Eső-merengő

Jaj, de undok eső!
Merő
víz a gatyám.
Atyám!
Persze nagyon is érthető,

ilyenkor könnyebbül meg a felhő.

Neki is kijárnak a könnyek,

mert úgy sokkal könnyebb.

Sírja ki hát magát.

Nahát,

egészen meghatódtam.

Valóban.

A víz aránya 90 százalék.

Ha nem ázom, akkor is ázalék

vagyok testemen belül.

De azért jobb, ha az ég kiderül.

Természeti képek

Szital a hó, mint cementműből a cement.

Vörös az ég alja, mint a lángoló falvak.

A fákon, mint légvédelmi géppuskák,

rikácsolnak a varjak.

A fű alatt, mint tányéraknák,

púposodnak a vakondtúrások.

Irigylem őket. Nemsokára

majd én is vermet ások.

Szép kedvesem, a bőröd fehér,

mint meszesgödörben a mész.

Gyönyörű vagy, nagy veszteség lesz,

ha ez a test elenyész.

Tükörbe nézek. Lám, még megvagyok.
Mostani magamat megcsodálom.
A foncsor mögül már vigyorog rám
a közelgő halálom.

Óda egy megíratlan vershez

Szegény vers, lám, elfelejtettelek.
Mással törődtem versírás helyett.

Lehettél volna harci induló,
egy egész nemzetet megmozgató,

lehettél volna édes üzenet,
mely lágyítja a női szíveket,

lehettél volna tréfa, szellemes,
melyet az elfáradt ember keres,

vagy töprengés, egy okos gondolat,
mely gondolkodni biztat másokat.

Talán lehettél volna búcsúvers,
arról, hogy végül minden porrá lesz.

De semmi nem lettél ezek közül.
A múzsa csókja szép lassan kihül.

Magzat vagy, akit anyja elvetélt,
és ó jaj, én felelek mindezért.

Hattyúdál

A költő meghal,
nemlétbe merül.
S ez minden nappal
közelebb kerül.

Rekedt a torok,
merev a gége.
Lám, elnémulok,
és ezzel vége.

Légyzümmögés lett
a hattyúdalom.
Vajon a legyet
ki csapja agyon?

MÁRKUS LÁSZLÓ

Zűrzavar

Manapság betűim
önálló életre kelnek,
szembeszegülnek
(nyelvi engedetlenség?),
új textúrákat mintázva
frivol szövegkörnyezetben
labilis struktúrákat
lebegtetve
fecsegik ki titkaim.

Nem túrnek korlátokat,
nem tisztelnek senkit
és semmit –
szerkesztő vagy lektor
nekik egyre megy.

Ha szétcsapok köztük,
szertefutnak,
ad hoc kontextusokba
csomósodva
keringenek egymás körül,
olykor szelídebb,

máskor vadabb
hullámokat vetve
futnak fövényre.

Magam maradok
ellenségeim között.

Staccato

Vágyam ma egyedül búvik ágyba,
ábrándos éj kushad szobámban,
zárt szempilláimat hiába feszgeti,
nem fér alá az andalgó holdsugár,
így unatkozva barantál szobám falán.

Portrédon elidőz – tudom, ő is csodálja,
majd farkasszemet néz a harcias pókkal,
ki szerencsét ugyan eddig nem hozott,
így, ha koszt nem is, kvártély kijár neki.

Várom mikor tűz be lelkem templomába
a táncosléptű hajnal, mézízű hangulataival
sántikáló színekantátákat improvizálva.

Virrasztás

Elment hát...
Ő is elhagyott,

mint oly sokan
e földi létben.

Bakapelyhes sezlonom
petyhüdt rugói
kikandikálva vigyorognak
botladozó soraim
foghíjas grádicsán,
melyről letekintve
nem kívánok látni
sem hús-vér embert,
sem virtuális lényeket.

Elfutott hirtelen,
most nyomát sem lelem,
nem ábrándozhatok
huncut fürtjeiről,
nem érinti forró ajka
ráncos homlokom,
nem hathat már rám
gyöngyöző jókedve,
nem vezet többé
misztikus tájakon
és nem öleli magához
kergekóros lelkem.

Azóta kerengő dervisként
rovom köreimet,

beszűkült elmém
sötét börtönében,
világtalan koldusként pengetve
megkopott lantomat.

Bár elhagyott,
nem lettem hitehagyott,
s mert a világ kitagadott,
most magányosan virrasztok.

Várok.
Várom őt, a hűtlent.

Talán megtér majd tavasszal,
visszahozza hozzám a rigók dala,
a patakparti gólyahír
és új dallamra vezeti
tremoros ujjaim
a kopott billentyűzeten.

Csapodár Múzsám, visszavárlak!

Álarcaink

elménk gardróbjában
álarcok gyűjteménye porosodik
életünk során
színpadra lép valahány

az
amit magunknak is
csak titkon mutatunk
kétségeink
félelmeink
szorongásaink vetülete
meg azok
melyeket másoknak tartogatunk
a bátor
a büszke
az álszent
mik megannyi változatban
helyzetfüggően torzítják valónkat
és az az egy
melyet annak mutatunk meg
akit szeretünk
s ki bennünket igazán szeret
ez
mind közt a legegyszerűbb
a legkevésbé túldimenzionált
mely lelkünk lenyomatát őrzi

Öt haiku

lukas markunkból
kipereg mind az idő
s a lét elillan

*

haragban vagyok
magammal és a másik
énem nem békül

*

egy kibertérben
csak pixelrózsát ültetsz
nincsen illata

*

csapodár csókok
hűlt érzelmek nem szülnek
forró percek

*

ne hidd, hogy lelked
fodrain cseppnyi szenny sincs
nem vagy büntelen

Üzenet a sír pereméről

Radnóti Miklóst halálának évfordulójára

Ha jellemezném, mely „korban éltem én”*,
sorolhatnám a tankot, éhezést, sáncokat,
gázkamrákat, börtönt e züllött féltekén,
hol ezrével hull a sok vétlen áldozat.

Hol tébolyult festő imádott példakép,
haza, melyben a tisztos polgár félve tűr,
nemzet, mely kitagadja saját gyermekét,
s vezényszavak harsognak felénk németül.

Hol eredendő bűn vétlen származásod,
s ha nem jut számodra pecsétes menlevél,
már anyád méhében saját sírod ásod,
így boldog az asszony, ha csendben elvetél.

Hazámban, ám mégis száműzötten élek,
balladát suttog az éj fekete ajka,
rothadó bűzt áraszt a sajduló enyészet,
s a létet a remény vékony szála tartja.

Arrébb a lángok haragja felmorajlik,

mintha mást kívánna, ki legyen martalék,
verőlegények részegült tánca hallik
- valakin égető sebeket mart a lét.

Összeszorult szívvel markolom a semmit,
hisz fegyverem nem más, csak egyszerű irón,
míves köteteknek képzelgem a fecnit,
s rovom a sorokat, míg élek, míg bírom.

Összeácsolt bódék bűzös börtönében
- hová a holdfény is csak rémülten tekint -
bízunk a túlélés ősi ösztönében,
pedig holnap tömegsírt ásatnak megint.
... megölhetnek... s mi marad árván utánam?
Néhány ív renitens, lázadó gondolat,
epizódok abból, hány poklot megjártam...
az élet véste e morajló sorokat.

Vágyódhattam egykor másfajta halálra,
ám szolgálalkú költőt kivetne a föld.
Nem hallgatok másra, csak hitem szavára
- elmém folyton neszez... túl zajos a csönd.

De lassan az éjek gyászos, néma leple
elfedi göröngyös, névtelen sírhelyem,
s bogáncsos kóró nő az elvadult gyepre,
ám remélem, tovább küzd, aki hitt nekem.

Riadj fel álmodból! Légy költő, vagy paraszt
- üvölts ki valódból: nem kell több áldozat!
Tajtékozzon dühöd, csorbuljon a lakat,
gyűjts a lelked mélyén derengő lángokat!

Csiholj kéklő szikrát, növessz izzó lángot,
melengesd életre a megdermedt hitet,
igaztévő kézzel szaggasd szét az átkot,
ne légy, ki szolgaként vesztébe siet!

Nőjön fel a nemzet, s egy célért feszülve
vegyék át a zászlót hozzáértő kezek,
hisz sírokat ásunk némán, szégyenülve...
ma még a hajnal pírja is vért könnyezett.

Mielőtt sorsával bárki számot vetne,
higgye, hogy gyermekének - ki lesz majd egykoron -
nem a légópince lesz majd hálóterme,
s labdát fog kergetni aranyló dombokon.

Ha itt vég, s én már eldobom a lantot,
jöjjetek dalnokok, kik makacsul hisztek,
ébresszetek elmét, rázzatok harangot,
s emeljetek gátat a hömpölygő víznek!

Mert hitünk nem más - szikrázó éji csillag
fényévekre sziporkázó, kortalan tüze...
jöjjetek hát költők, s higgyétek, hogy pirkad,

hisz a század tollaitok által üzen.

** „korban éltem én” – idézet Radnóti Miklós:*

Töredék című 1944. május 19 - én íródott verséből

Őszi vallomás

Nézd, ág hajol a part fölé – aranyhajú platán –,
a Hold ezüstje felragyog – csillag jár udvarán.
Szemed sugárzó íriszén világok rejlenek,
s mint csillag-éj a Földgolyót, öleli testemet
az izmos, gyengéd, lágy karod, a vágy,
a szenvedély,
amelynél többet képzetem még titkon sem remél,
mert titkos csillagrendszerünk,
mit lényed áthatott,
tudd, elkápráztat hajnalfényt és parázsló napot,
a végtelenbe fut tova – örökön ott ragyog –,
s én álomittas lelkemmel lelkedbe olvadok.

Csermelyek tükrében

Lassan már lankad a tél ölelése,
gyengülő karjai lagymatagok,
sóhaja már csak a múlt töredéke,
álmodó rétre se hint le fagyot.

Hogyha az égbolt ébredő pírja
csókjával szánt majd a hús bérceken,
visszanéz álmosan, könnyezve, sírva,
hegycsúcsok ormáról int félszegen.

Reszketve ténfereg úttalan úton,
roskátag hó fala földre rogyott,
álmosan pendít a szélhárfa húron –
haldokló jégcsapok könnye potyog.

Reggel, ha bókol a hóvirág szirma,
elszunnyad búsan a bokrok alatt,
naptárunk lassan a márciust írja,
Józsefet várja, s a zsongó tavaszt.

Tölgyesek, bükkösök nyújtóznak egyre,
hófehér csipkékük férce szakad,
Nap fénye kúszik fel lassan a hegyre,
enyhülve húzódik félre a fagy.

Eldobva szélfúttá, hófehér ingét
felsóhajt álmából végre a tölgy,
mókus az odvából félve tekint szét,
párhívó trillától éled a völgy.

Csermelyek tükrében fürdik a hajnal,
langy szellő surran a dombokon át,

pajkosan játszik a felhő a Nappal,
pitypangok ernyője hint rokolyát.

Ünnep álruhában

Szállong, hull csak egyre,
aztán szinte szakad...
elfed kastélyt, várat,
épülő házakat,
takar kunyhót, viskót,
dohányfüstös kocsmát,
elrejt a putrik
szennyes, bűzös mocskát,
beomlott házetetőt
(nem látni a hiányt,
nem sejteni, hogy az
új foltokért kiált).

Fentről békés minden
– fehér vattapaplan –
ám alatta nyomor
százféle alakban.
Széljárta ablakban
avítt, foszlott gyékény,
füstöt sem sóhajtott
négy hete a kémény,
vályogfala között
ha volna még egér,

éhen veszett volna
ősz óta már szegény.

Karcsú jégcsap csillan,
csepp csordul a cseppre,
vályogviskók fala
rogyadozik egyre.
Szekrényük már nincsen,
padlójuk csak emlék
(sparheltben parázslott
szuvas fája nemrég),
asztalukon kopott,
rozsdásodó tálak
bőséges ebédet
talán sose láttak.

A pelyhek csak hullnak,
szállingóznak egyre,
csipkekendőt szőnek
bércre, völgyre, hegyre,
ünneplőruhába
bújtatják a dombot
(gyertyák fénye lobban,
most mindenki boldog),
csengők hangja csendül
ünnepelni hívnak...
csak a rozzant viskók
ódon fái sírnak.

MOLNÁR JOLÁN

Volt egyszer

*Volt egyszer Magyarország,
és benne egy büszke nép.
Lélekben megtörettek,
s ki akollá szűkült ég
alatt lapít, ki retteg,
behúzva gatyakorcát.*

*Volt egyszer, hol nem volt,
egy lepusztult főváros.
A házfalakon málló
korom, kétszer négysávós
út mentén buszmegálló,
s aszfaltra száradt húgyfolt.*

*Hol volt, hol nem, egy utca.
Egy bérház kapualja,
hol csávó lép olajra,
míg a stricik kávézó
teraszán lesik a kérót,
tejel-e már a buksza?*

Ahogy most van, nem úgy volt.

Piacon francia sajt,
értelmiségi prosztó
Audival visz kiscsajt,
míg a szórólap-osztó
aluljáróban smúzol.

A vén nyuggernek csúfolt
szomszéd Rózsika néni
- álla kissé borostás -
a függöny mögül nézi,
jön-e a pénzes postás,
pincsije kabátkát hord.

Nem úgy van, mint volt, ma már
nem állapotos a lány,
legfeljebb néha terhes.
A gender neme talány,
öntestébe szerelmes,
bodyzik és epilál.

Nem úgy van már, ahogy rég.
Ki ellenség, nem téma:
jobban gyűlöl, mint mi őt.
Bűnösök közt cinkos, aki néha
én, te, ő vagy mi, ti, ők.
Megkoptak a pedigrék.

Nem úgy van, mint volt régen.

Agyakba vetnek gyomot,
álmaid széjjel hordják,
eltapsolják vagyondod,
meglopnak hitvány hordák,
s eltűznek balfenéken.

"Hol lesz, merre lesz, most még
nem tudom", és a kávé
is állott, érzem kihűlt,
csersav-savanykás levét.
A ma még ügyesen tűrt
lét holnap körmömre ég.

Kódolt szabadság

56-os kód nyitja a páncélszekrényt
binnen elévült vád és bűnrészesség
lyukas trikolor és az elfáradt
gyász csokra
a jeltelen tömegsírokra
de anyák ellen nem emelhetsz vádat
hogy fiukat fejfelé húzták vasra
vagy arccal a földbe kotorták
nem mérlegelnek csak sírnak a lábasba
ki mocskosabb a diktatúra-szolgák
kontra ávóslincselő pogrom
meccsen ha temetőbe járni

marad a szabadidőprogram
mégis – hiába bármi
felmentés ész-ok
hogy akkor és ott
ki volt kenhető marmelád
és ki vevő a szabadság-dumára
hiába áztatnád
össze a karszalagos ruhákat
anyák könnyével utólag
hogy is bocsáthatna meg
a lázadó a megalkuvónak
lepörög csillagok ötágú érve
apák véréből anyák méhébe
öröklődik tovább a
maradék génkészlet
és fülledt hálósobákban
gatyás békegalambok
a korrekten gyávák
kalandorok és félrevert kalandok
egyesülnek a szabadság napjává

Eső mossa

A fák égig mégse nőnek.
Szvetteren laffog az esőkabát.
Lehangoló a szebb jövőnek
ázott kutya szagát
farok-behúzza szimatolni.

Régi kardunk útközben elveszett.

A szónok holmi

szabadságot emleget,

de a szélesvásznú trikolorba

bugyolált "most vagy soha",

mintha szorulásosan szólna.

Eső mossa csatorna

lévé az elszánt elveket.

Dörög az ég, talán haragszik,

cseppenként ázik ingem.

Te megszokásból maradsz itt,

nélküled én sem megyek

már el innen,

csak utólag ne kend rám.

A meccsre épp hazaérünk. Kapcsold át,

már megint egy reklám.

Kinézek. Legelésznek a felhőcsordák.

Ki érzi?

Ki érzi a rettegés szagot?

Ki csonkít tetemmé magzatot,

ki hajlítja gerinced, hátad?

Idegent széppé ki mosdat?

Ki fordul el, ha kóbor állat

remegve lábához roskad?

Ki hamisít történelmet,

öltve áspiskígyó nyelvet,

a bosszú mérgét ki fröcsköli ránk?
Kezét ki mossa bitófánk
alatt feszítsd meg-et gajdolva?
Ki dönti el, hogy maradj szolga,
hazudja, hogy nincs elég kötszer?
Ki előz be egy royal flush-sel?
Ki ítéli meg minden hibád,
és a bűnt
kicsoda bélyegzi rád?

Szellem a palackban

Hiába, most már csak annyi ugrik be a
forradalomról, hogy a forraló susog.
Ínyre keserülnek az ázott tea
ízében oldott március idusok.
Fölösleges ide tömegjelenet,
ha már sípolni se engedik a gőzt,
és elkarámozzák a lét-tereket.
Maradnak csőgörények és gázszerelők
a lakberendezett villák prolijai.
Pedig a jus murmurandi ősi szelep,
ezek palackba dugaszolják ma is
a halvány szellentésnyi népszellemet.

NAGY ANTAL RÓBERT

Megint

A szakadt égen át áthullik a világ,
mit ócska garasként elgurít az Isten.
Ki gyenge, nem gyilkol, csak gyökereket rág.
Hideg a köztűzhely, se félkész, se frissen
sütött olcsó mócsing, csak zsíros, rongyos ing,
meg a gatya, mi lóg a kizsebelt népen.
A lét odébb kúszik, fenn dögevő kering.
Tiszte csak tizedel. Mi tartja majd féken?
Ő mossa kezeit, megvetőn ránk legyint.
A mocskos falon lóg, ránk ragyog keresztje.
Velünk megcsinálják, de nélkülünk megint.
Hit, haza és remény igánkra feszítve.

Az eltévelyedett

mészárszéken koncolják lélegzetvételnyi álmaimat
a szélnek eresztett kutya-képzeletek marják a reményt
önsorsom póráza lassan lyukas markomba összpontosul
esik bögyös felhők szoptatják az éhező valóságot
pedig a sivatagban vízbe gázoltak illúzióim
a nehéz fakeresztet mint hátizsákot vállamra dobtam
hogy megválthassam ezt a vádaskodó ostoba világot
várok talán az ősapáink ismét sámántáncot járnak

csillag-ostorok vágnak felém a homályos szemgödrökből
figyelmeztetnek rá hogy nincs meg a kellő szakképzettségem
önmagam tükrébe néz sánta tekintetem bicegése
magamban járok a belső-udvaron hát ezért születtem

Egy tanító válaszol

Huszonnyolc szempár vakuja villan.
Sötétkamráik mit hívnak elő?
Próbálom szebben, próbálom jobban,
mert a benyomás fontos, de félő,
hogy a kép mégis homályos emlék.
Szavaim zengi gyermeki visszhang,
a pálya, a tér. Ha meg kitérnék,
mit érne tudás, becsület és rang.
Csak szeretettel, mély alázattal,
el nem fásulva érdemes tenni!
Bízni kell bennük, mert ki fiatal,
oly hamar felnő, és kérdi: mennyi
benned a régi elhivatottság?
Lélek-vasaddal vértézve jársz-e?
Értünk küzdesz-e? Győz az igazság?
Szebb jövőt látsz-e? Mit adsz kezébe
ügyes fiamnak, kicsi lányomnak?
Egész népemet soha nem fogom!
Nem látok jövőt, hiába nyúznak.
Hit a tanítás. Hiszem, s tudom.

Talán

Ifjak vagyunk a lét törékeny falán
labdáinkkal ügyeskedünk vakmerőn.
A mával dekázgatunk a háztetőn.
Fejünk lágya is benő holnapután.
És értünk is ugyanaz a harang szól
talán!

Tavaszcím

Éjjel a pocsolyákon szél-járőr lépte reccsen.
Utolsó bástyáján őrt áll a fagy veteránja,
de fény-felderítők jelentik: túlerő nincsen.
Piros vértű nappal a zord éjt kardélre hányja.
Mocorog az avar, zöldre feni magát a fű.
Felkelnek a fák kipattanó rügy-lázadással.
Aki él, az ünnepel, e forradalomhoz hű.
Nem hisz hótakaróban, hisz a tél meglop és csal:
nem csak betakar, de eltakar, belénk fagyasztott
gazságai a rejtegető földbe szívódnak.
Hangyahad bolydul, madársereg cserreg. Fagyasztott
a lét. Most próbálja helyrehozni, de a holtak,
levert forradalmak magja ki fog-e csírázni?
Szemünkön át befénylik-e ismét a fejünkbe?
Hazám: sok marhának akar pár kolomp diktálni!
Kérlek, köszönts a tavaszt! A lelkekbe engedd be!

Szív-ember

A szívem levert forradalom.
Az ereimben vér-virágok
hervadnak röggé. Nem gondolom,
hogy a jobb létért harcba szállok.
Ám szabadságom szemtelen légy
érzi a húsom; rám száll, nem kér.
Zengi, zümmögi: Szolga ne légy!
Érte fut jó kört most is a vér.
Pitvarom szorgos, kiszellőztet.
Kamrámban titokban újra megtelt.
Rázom a későn ébredőket.
Elnyomómra fog kezem fegyvert.
A szívem: hazám. Nem eladó!
Szív-ember vagyok, nem játékszer.
Az életem szent, nem kirakó.
A szívem dobog. Ő győz egyszer.

Szóval vágják

Hazám! Lehet-e a szavakkal rendet vágni?
Hová terelnek? Milyen mély az ásott meder?
A lóvá tettek rajonganak, jó lesz bármi,
csak toljanak minket, mert jó a közös rendszer.
Nem lépsz, hátulról erővel előre nyomnak.
Mások meg szemből vágják szólánccal a rendet.
Nem megyünk. Se nyomósnak, se bármilyen oknak

nem engedünk! Kivárjuk két zaj közt a csendet,
vagy tolatunk, és mindenkinek hátra arc lesz,
vagy jobbra-balra taposunk a zűrzavarban.
Majd jön egy új vezér, és erővel rendet tesz.
Hazám! Legyen béke, de ne csak a szavakban!

NAGY JÁNOS

Tegnap

tegnap eldobtam egykori arcom,
azokat a kísértált körutakat mik
őrzik múltamat, a kedvesek karjai
még búcsút intenek, kihűlt már
az ágy, nem libben a szélben
száz szerelmes suttogás;
tegnap még sodortam az éveket,
az eléghetetlen filmtekercsek
összekavarodva, bennünk szunnyad
a magány, a Tisza is csendes
sirályait temeti;
tegnap mondom én, így a hirtelen
férfivá érett gyermekarc, felnőtt
a lélek, ó hagyjatok repülni.

Szülőföld

már jártam itt,
mezítlábas éveim gesztenyefáit kivágták,
már nem csikordul falnak fordítva a kiskapu,
mert űzött szarvas maradtam itt;
ez a döngölt föld anyaszorítású,

magára von mint gyermekkor-délutánok,
s én visszavárom kikopott életemből;
mint a hajnali erdőket miközben évek telnek,
férfivá keményedik az arc,
holnapba űz a szél,
a tó jege,
csak csend liheg;
elárvult ez a tanya Európában,
én a kószáló gyermek,
itt udvarok kapuját döngeti;
s bár magamban rejtettem a csodát,
éveim függönyén keresztül lesekszem,
kisétált utcáim miatt majdnem hazaáruló;
négy égtájat hordozok,
szélben-szőkevényként nekem ütődik a kő,
s a fehér falaknak támasztom reménytelenségem.

Szólnék...

Szólnék dédelgető szavakkal,
de csak a csend,
az alkony fonja át a testet,
sorsunkat vallatom,
ünnepről álmodik a remény.

Őszi esték versei

1.

az éjszakába nézek, farkasok falkái

törnek át a csenden, ablakot zörget
ez az ősz, szerelmes évszakomba
sóhajts haza engem -
megtántorodom, nehéz ez a báránybőr
jelmez, s én vagyok a célpont, benne,
míg mások alszanak;
arc, arc mellett, bejártam már a szobákat,
életem űztem a lápos és zsombékos tájra,
mint a vadász a vadat -
közben lelkem sirályként repül,
hisz roncsföld ez az élet, s az ég húrjára
feszítem magam, csak szárnyaim suhognak

2

Felhő feszül a táj fölé, mondom -
s e nyikorgó ágyon ébredünk reggelente,
aztán elindulunk az asszonyok arca előtt,
esténként a zsúfolt vonatokra gondolunk,
emlékeink tüzetől átizzadva, álmaink hazautaznak;
Szeptember szerelmem keresztútjain, csak
koldus szél rikoltoz, kezem üres, napok patái
rúgnak csak előre, kiháló kráterek peremére
ül a szél, szememben fáradt a bánat,
bozótokat növeszt a dér;

3.

csonkig égtek az ígéretetek,
eljátszottuk végig életünk dermedten,
október-gyűrött verseim felkiáltójelek a semmibe,

ebben a csendben botladozom,
a buszok kereke kudarcot zokog,
a hasonlatok a semmibe vesznek,
s megáll a pillanat –
egy nő az ablakban,
mellékszobai fekete a zene,
egy szerdai-kapu nyikordul,
sodródok a tiszai vontatókkal,
a helyemről az ellenkező irányba haladok,
a verseim közé lépek,
ezt szeretem:
a huzatos vodkát a csontokban,
olyan mintha állna a látszólag tehetetlen szív,
majd kisietve az ajtón
a sárkányhoz
a hóshöz
a barlanghoz
egyre mélyebbre: a lényeghez
hisz győzni kell

Éjszakák

éjszakák kohójában ez a döngölt föld
még anyaszorítású, néha vágyom utánatok,
visszavárlak minden gyermekkor-délutánon,
de kikoptak életemből a hajnali párás erdők –

itt csak a csend liheg, elárvult ez a tanya
itt bennem, de rejtettem a csodát, szétgurult
éveim függönyén keresztül, mint gyermek lesekszem -

a szélben-szőkevényként ütődik a kő, a szavak,
a fehér falnak támasztom reménytelenségem,
cérnát fűzök, összevarrni szétdobált napjaimat -

szemközt törődött ez a csend, csak hétköznapiak
ölelkeznek s mozdulatlan a veszthely is

Forduló

A táj színpadán: arcod,
játékvég: az elvetélt őszben
távozó lépteid,
napok: névnélküliek,
ágyéktól- ágyig- szakadékgig,
befelé a vágy viharában gyalogosan,
az éveim nyomai, a kötés nyomai,
sápadt homlokomon, az emlékek egyenlő távolságával,

egymás mellén leltározzuk egymást,
az összetartozás szavaival,
ahol az emlék: változó színekben,
ha kérdezik: nem-kapuk között kopogtatok,
24 órás szünetekkel vég nélkül rád zuhanva
s lépkedek át számtalan sínközt,

szemérmes szavakkal az idővel dacolva,

fázom, születtem a sötét utcák mellére,
idegen tájra, tántorogtam az élet felé,
a fal ami itt áll közöttünk, az elhagyott állomások peronjai
felriasztott éjszaka-szavak, álmaid földje, ez a város, ez

fedetlen arc, üres kapualj, ázott utca,
emeletek, végállomás, veled.

NAGY L. ÉVA

Ha majd

ha majd csak
a szavak maradnak
s a rojtos
rozsdabarna levelek
a fák alatt
akkor idézlek
te vöröslő szétfosló
őszutó
a szikrázó vibráló fények
sétányaitól már
távol vagy
elérhetetlen
mint életem
messzi csillagai
csak képzeletem
vetít ki
falaim
fehérlő négyszögére

Búcsúzik a tél

medrébe tapadt szavak
fürdetlen álmok

könnycseppek megülnek
vényülő fákon

halálárny látomása
nyirkos hideg nap
köd szitál a tájra
a szél arcomba harap

megrepedt ágon
egy varjú károg
rekedtes hangja
töri meg a csendet

halott léptekkel
araszoló tél
lelkem még didereg
de előbújik a fény

Karácsony képkkeretben

csillagszárnyon érkezett a hajnal
s fülembé súgta „ismét itt vagyok”
eljött hát szép karácsony napja
egy évet maga mögött hagyott
dolgos hétköznapiok
rövid fényű évek
munkában elfáradt
már a test s a lélek

ezen az esten
a szív-kapu kitárva
s színes gyertya
kerül fel a fenyőfára
fáradt testünk a
lélek láncait lerázza
simogató szeretet búvik
szívünk pitvarába
de ez oly nagyon rövid
csak addig tart
míg a szentelt gyertya kanóca
lassan elég tövig
s ismét jönnek a
szürke hétköznapiak
megcsonkolt éjszakák
tépázott hajnalok
ismét keresztre feszítve a hitünk
és a szemfényvesztő folyosón
által szökünk
bár csak mindig szép karácsony lenne
hogy mi lennénk vígak, s boldogok
csak a szeretet himnusza zengne
és segítenének az égi angyalok.

Felélt élet

viszi a perceit mögöttem,
visszafelé megy, én pedig el innen,
a gyűrött bőrű utcák visongásából,
az embermocsok napok
ősz szennyeséből,
a csendverte éjszakák várakozásába.

El innen, hol nincs már kapaszkodója
a hulló levélnek.
Szárnyszegett virágok, mint denevérek lógnak,
fejjel a kóka földnek,
megfagyott harmatcsepp fakó színeket csókol,
s a szél is haldokló fűcsomóval sepreget.

El innen, még lehet,
örök telek esendőbb tavaszához szokott,
nyármeleg bujaság,
csiricsárészoknyás cigányszerelmébe.

El gyorsan, el, messze,
mert ablakkeretbe festett világom
redőnye lesüllyedt,

s mint itatós szívja tőlem a fényt.
Megdermedt ujjaim már úgysem ismerik fel
a billentyűt váró, árva kisbetűt.

El hozzád... vagy tovább...
Mert nem mehetek oda,
hol csobogó vizek városa vár,
s átölel a Duna,
hol tévelygő sirályok sikongó hangja hív.

Nem megyek többé már a lagúnák fényt hintő,
halk locsogásához,
s a térdig vízben álló paloták lábához
szemem már nem simul.
Velence emléke gondolákban lapul.

Nem hív a zord Alpok vadvízének habja,
s az árral libegő pizstrángjai tánca.
Itt hagyott, mi kedves volt,
s az élet jéghideg lett,
meleg kezedre vágyom,
... mert minden didereg.

A tettesek

Nekik hízik pénzed a konyhád melegén,
az ő hangjuk sziszeg radiátorodban,
ők adnak vizet, ha arcodról lemosod,

kényszer henyélésed keserves gondjait.

Az áramuk zizeg ócska kapcsolódban,
ha fényt keres szemed, ha dolgozik kezed,
itt minden csak látszat, minden kifosztva már,
mert itt a tisztesség, gazdát alig talál.

Ott az erdőszélén, színes vadvirágnak
álcázzák magukat, a szeméthalmazok,
kivágott fák, s rönkök bújnak a hó mögött,
mit nem loptak el a beszerző ösztönök.

Körötte nagybirtok, mint óriás polip,
úgy fojtogatja az útba esők házát,
gépeikkel sandán, ma még kerülgetik,
földgyaluk elé szánt életek fohászát.

Gyermekkorom falucskája

Ez volt tán a posta, kapuján rézlakat,
lépcsőjére őszi levelek hullanak,
mint egy rossz szagú lány széttárva a lábát,
a kocsmá is néha ki-kitárja száját.
Ragasztott plakát az iskola ajtaján:
„Vigyázz életveszély!” – rogyadozik talán,
akár az állomás, még várja a csodát.
Kajánul vigyorog rá a Hold labdája,
mintha tükörarca lenne a halála.

Az ég fátyolfénye csendutcáját járja,
hová százszor csapott végzetes villáma.
Veszni indult, vesszen, itt már nincs élet-tér,
s e nélkül nem élhet, fuldoklik az ember,
itt már a jó szándék, hamisított álom.

Temetni kell bizony, temetni itt mindent,
mert a törvényes szél halál szagot libbent,
kiürült gyomorral ásít az istálló,
még a tyúkudvarban sincsen bogarászó.
Egy ország roskadoz saját fajtájától,
s bujkál a hatalom sakál étvágyától.
Alszik a falu, vagy haldoklik magától...

Fekete madár

Deres üvegen át mintha ködben úszna
kint a szemközti táj.
A keretek mögött varjú-sereg billeg,
sok fekete madár...

Az egyik itt maradt, leült a körtefán,
halott ágbokrásban ki tudja, mire vár?

Ily fekete madár most az én lelkem is.
Egyedül didereg itt a félhomályban,
szétszórt emlékek közt bogarász, keresget.

Életem és szobám üresen maradtak
dermedtség lopózott helyedre egyedül,
s az erek fonalán szívemet keresi.

Fáj, mert rég befagytak torkom kútjában a
vágyakozó szavak és a gondolatok,
- kis bioáramok - alig karikáznak
innen már messzire.

Tárgyak és bútorok kifosztott magánya
telepedett mellém, - mintha ez szeretne!
A szekrényajtók is hiába tárt karok,
tegnapi életünk megszökött teveled.

Az ingeid között gyászol a régi rend,
s ruháid hiánya a mostani halott.
Az alsó polcokon cipőid foltja tett
a szürke papírra végső üzenetet.

Közös dolgainkról lassan tűnik a fény,
jégvirág csillog csak ablakom üvegén,
körüöttem fekete madarak árnyéka:
a haldokló remény.

Önvédelem

Járdán fekvőn, ha átugrok,
visszalépek: bele rúgok.
- Utamban vagy mocskos féreg!

Mások jönnek: megdorgálnak,
száz undorból jön a látszat!
Megszánom és visszamegyek.

A bámészok körénk állnak,
mentő vinnyog: rendet vágnak.
Megverték tán? Élesztenek.

Az elsőt tán én ütöttem,
talán fejét is bevertem,
kirakatba már így esett.

Szirénahang: járőrfények
- Ő támadott, én csak félek!
Falhoz dőlnek a nézetek.

Hogy most mi lesz, azt ki tudja,
rúgjak-e még, ha más rúgja?
Ő a bűnös: élém esett...!

Forradalom

I.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom órái.
A fűszeres redőnyei zuhannak,
az anya szalad rossz fia után
sírva, zsíros kenyérrel,
s a fegyvertől alig ölelheti.
Aztán megtalálják a fiút is,
fálnak fordulva fekszik a kövön,
s a kenyeren marakodnak ebek.
Ilyenkor megölik a trafikost,
ki mosolyog, hogy volt mersze meghalni,
a plakátragasztót, ki az új törvényt cipelte,
s a szórakozott ügyvédet,
aki tejet ment venni,
mert elfelejtette, hogy béke sincs.
A lányt, ki érintetlen kéztől és időtől,
meglelik a lőszerraktár romjai alatt,
a kohász ölbe veszi,
s fehér combja hiába villanó már.
A kisfiú a játékbolt előtt követ keres,
a kirakatba dobja,
és boldogan viszi zsákmányait

gondolva már az új forradalomra.
A férfiak tépetten, mocskosan
őrséget állnak a tüzek körül,
s a költő tudja csak, hogy fáradtan
magukról énekelnek.

II.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom napjai.
A kertekben elássák halottaikat és kincseiket
a nyomorultak.

Csöpp, fekete asszony jajong,
s nem tudják hogyan nevezni a fiút,
Spartakusznak, Marat-nak, Leninnek,
később István lesz, mert kidől az apja
a fegyverek között.

Első nap ezer ember,
második nap kétezer halott,
harmadik nap felvezetik a kartonokra.
A tiszta faluban vasárnap van,
a harcosok dalolnak;
egy kislány ünneplőben hever kazal tövén,
s világos vérét combján szétkeni.
A vezér előtt sűrű almabor van,
s hűvös kertjében jegyzetel
valami új világot.

III.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom évei...

Rejtőzés

Ezt a csöpp kezet, galambszárnyat,
szűz testek roppantotta ágyat,
lobogóját a lobogásnak
terítsd magadra, hogyha látnak.
Hagyjad a térded fölsebzetten,
hagyjad hitedet hihetetlen,
reszkess minden korcs szerelemben,
s így szólj: eleget ma sem ettem.
Mert kitudódik és körülállják
majd makulátlan húsod, a gyávát,
s értelmed akkor űrébe űzi
mosolyuk, tested a földbe dűti.

Uram, bizalmad rózsáját ne vedd el!

Gondolj bukástól fölsebzett szívemmel.
Gondolj a bűnnel, melyben rész a részed,
s hogy asszonyokban sem leltem egészed.
Nem adtál földet nékem, hogy teremne,
nem tettél harcot, hogy a lehet lehetne,
kiadtál önmagamnak kényre-kedvre,
fegyvereim ne fordítsd ellenemre.

A bogár

Aki vödörrel ment az őszben,
a lurkó lábai alatt
meghalt a katicabogár.
Avarral, porral elvegyült,
s a gyermek szégyenében hátralépett,
hogy újra kezdené a percet és a lépést.
Vöröslő arca megrándult a vágyban.

Cirkusz Nyárhalódon

(szemelvények)

A foka

Élők, a konzervdobozoktól tartsatok!

Éveken át a száraz és poros porondon
hajszolt egy borszagú Isten,
hallal s éhséggel kínálva elégszer,
hogy óriás testem körbetekerve
égő fáklyát hordozzak orromon,
s uszonyaimon ugráljak a lépcsőn.

„Szenzációs mutatvány!” – ennyi voltam.
De legalább kifizetett a taps:
a dicsőség, hogy nem élek hiába.

Mint ujjongott Nyárhalód kandi népe,
hogy lánggal bukdácsoltam felfelé!
„Hogy volt! Hogy volt!”
S éjjel valaki játékból bedobta
azt a dobozt a kocsí rácsain...

Bádogból van és éles a halál.

A majom

Csak még egyszer azt a pusztító napfényt!
Csak még egyszer éhséget, szomjúságot,
olyan kegyetlent, olyan otthonit!
Csak még egyszer félni sunyi haláltól,
mely ott rejtőzik minden ág mögött!
Csak egyszer látni a baobabfát!
Csak egyszer látni a baobabfát!

Azután újra szólhat a zene,
ugrálni fogsz a vékony bőrszíjon
tetszés szerint e hideg s tompa tájon.

Marci, a foxterrier

Ne nézz boldogtalannak,
ha szaltózok a fényben,
vagy kinyitom az ajtót két lábon, mint egy úr!
Vagy VELE ugrándo-zom pörgő ugrókötélen.

Szomorú állat, ki jutalomért tanul.
Mennyi kilencből öt?
Vittem a négyes kockát.
Mennyi háromból egy?
Lábánál kettese.
Ha szeretsz valakit,
nem kell szó, sem ajándék,
megérzed, mely' kockánál
hunyorít a szeme.

A medve

Azt mondják: táncolok
– ó, bamba nép! –,
ha billegek lábaimon,
s fejemet ingatom jobbra-balra.
A duda szól,
Liuból száll az ének,
ingok le-föl,
ők művészetnek vélik,
pedig csak enni kérek.

NYAKÓ ATTILA

Én ott vagyok

*Én ott vagyok magyar, hol magyarnak kell lennem
Gyakran kétségek közt, néha önfeledten
Nem írom magamra, nem kürtölöm széjjel
Nehéz az ébrenlét, de reményt hoz az éjjel*

*Én ott vagyok magyar, hol szürke hétköznapiok
Követik csak egymást, mégis mindig kapok
Új erőt reggelre, ebből építkezem
Legtöbbször légvárat – már nem rágódom ezen*

*Én ott vagyok magyar, hol ünnepek sincsenek
Nem vállalnak már fel minket az istenek
Vajon ez erény-e, vagy a büntetésem
Nem változtat rajtam szívátültetés sem*

*Én ott vagyok magyar, hol nevetni is lehet
Öngúnyból varrt gúnyám holmi népviselet
Ezt hordom többnyire, ha kell, foltozgatom
Most is ebben írom keserédes dalom*

*Én ott vagyok magyar, hol naponta emelvényt
Ácsolnak valahol, de nem aggatok jelvényt*

Nem hat rám széljárás, s az aktuális égtáj
Ha kérdeznéd, a mottóm: ne menetelj, sétálj!

Bárcsak megírhatnám

Bárcsak megírhatnám, mióta készülök,
Az egy tökéletest, hol nincsenek allűrök,
Hol nincs pózolás, sem beállított képek,
Pusztán önmagától látszódnakna szépek.

Az egy igaz versben, ami csak én vagyok,
Tisztán, érdek nélkül, mellyel nyomot hagyok,
S nem kell kitörölni semmit sem utána,
Felesleges lenne pedál a kukára.

Nem várni a lájkot, visszajelzést mástól,
Csöndben hátradőlni, boldog lenni máshol.
Csettint majd a révész, végül hát megírtad,
Induljunk barátom, nemsokára pirkad!

Esőcseppeken át, őszi félhomályban,
Ablaküveg mögött borzongva a mában,
Hiába az idő rideg, mogorva, nyers,
Szomorúan érzem, ez még nem az a vers...

24 fehér ajtót

Ajtóból is huszonnégyet kellett
megálmodni, hogy a régi kékek helyett
vegyék fel a harcot, rohamokat állják,
hordozzák a szívek alternatíváját.

Hömpölyög a tömeg, százezreket elér,
ereszt és rekeszt ki huszonnégy hófehér.
Ám, de egyetlen van közöttük csak, igen,
aki bejöhét a huszonötödiken...

A bűdöslábú király balladája

Egyszer volt, hol nem volt, rég letűnt világba`
Élt egyszer egy király, kinek bűdös volt a lába.
De nem ám csöppnyit büdi, hogy stílszerű legyek:
Ahová betette, hullottak a legyek.

Elsárgult a fikusz, borzasztó volt látni,
Hogy küzd életéért a bezárt muskátli.
A reggel felvett zokni lerohadt estére,
Kerülte családja, szülei, testvére.

A sok udvaroncnak, ki körötte forgott,
A penetráns bűztől taknya-nyála csorgott.
Nemigen szerettek a közelébe menni,
Nagy kegy volt akkortájt kegyvesztettnek lenni.

A csatamezőn többször, bár nem tehetett róla,
Szegény hátraslova kiájult alóla.
Győzelmi esélyek szálltak el a szélben,
Egy királyság sorsa volt két lába kezében.

Égett is emiatt szegény király képe,
Büdöslábú Lipót – így hívta a népe...
Mindent kipróbált már, röstellte is nagyon,
Dőlt a kuruzslókhoz a kincstári vagyon.

Orvosok, felcserek, kik gyógyítani jártak,
Gyógyírt nem találtak: jöttek, láttak, hánytak...
A konzílium döntött, fölösleges várni,
E förtelmes patákat bizony le kell vágni!

Végszóra futott be professzor Scholl Pista,
Híres német–magyar lábspecialista:
– Félre a késekkel, a fűrész se lássam,
Itt van a csodaszer, amit feltaláltam!

Kéretik egy dézsa, forró vízzel tele,
A két lesajnált tappancs áztattasson bele!
Felséged meg fogja e kis fehér téglát,
Dörzsölje a talpát, hiszem, hogy csodát lát!

S pár perc elteltével szóltak a fanfárok,
Illatfelhőt gőzölt körben a várárok!

Új aranykor éledt a piszkosfehér habban,
Áldassék a neved, dicső Baba szappan!

Mellesleg Május 1.

Beszéljünk kicsit a lényegről,
egyáltalán sok tízezren hogyan
élnek meg huszonhétezerből
kettőezer tizenhat tavaszán.
Mellesleg ünnep van,
csak egy kicsit elmosódott
a szín a munkások zászlaján.
Már többen ki merték mondani,
ami itt végbement magánosítás
szó alatt, több áldozatot szedett,
mint valamikor dicső ötvenhat.
Akkor hogy' is van ez, elvtársak?
Akkor ez most már titkosítható,
mert mind személyes adat,
akkor a lényegi beszéd helyett
az elhibázott mondatok
csak kísértések, hazug szavak?

Beszéljünk kicsit viszonyainkról,
tisztázzuk az esélyeket!
Aki visszakerült a putriba
és az autók között kéreget,

egyáltalán van hozzá közöd?
Mennyire vonz az érintettség,
ha fiad vagy lányod elköltözött
választott otthonába, külhonba?
Gondolsz-e rájuk néha szorongva?
Én már kidőlök a sorból,
öreg vagyok, mondhatni senki,
de nagyon fájó lenne innen
bárhová is végleg elmenni,
ha lőnek, akasztanak sem teszem.
De ma miért nem csukódik
rájuk cellaajtó, akik évtizedeken
keresztül ezt teszik velem?

Elseje van. Mellesleg ünnep.
Urak! Fogadjátok zászlóinkon
vérrel és könnyekkel szorosan
ölelő, maradék szeretetünket!

Otthontalanul

Állok egy idegen földön,
hiszen itt semmi nem enyém.
Kemény agyaggal kitöltött,
mint a múlandó költemény,
hiába rímel és kedves,
engem ő úgy nem szerethet,
mint ahol gyerekként nőttem.

Látod, semmi nem felhőtlen!

Pontyosan

Élek, haldoklok, olvasok és látok
itt-ott olcsó rímbe rótt badarságot,
elvet-húséget bárgyún összegyűrve
egy zsebben, hogy a mustrát megkerülje.

Én meg sehol, vagy valahol talonban
horgászgatok a jeges Balatonban,
nézem, nézem, hogy befagyott a lékem,
ami jó, azt nem javíthatom mégsem.

Hát akkor szervusztok, ti jó-pajtások,
hallgatom, ahogyan kommunistáztok,
közben fogok még néhány finom halat.
Költőnek lenni itt nem kis faladat!

Gyertyafény

Még mosolyog a délután,
holnapom fogja a kezéd.
Rózsa szirma lehullna már,
de szorítod, nem engeded.
Mégis érzem, szinte lebeg
s fellobbanna a gyertyafény.
Ha meggyullad, oly lassan ég,

a szíved ne égesse meg.

Remény

Öleltelek, ettől tudtam meg, élek,
a többi nem lényeges, kifizetjük,
a fájdalom, a vér, a seb, csak részlet.
Szeretlek. Ez volt az utolsó szavam
hozzád, majd elvesztettem a beszédet.
Mély szakadékba hullottak a szavak
pattogva, mint az a sok galambtrágya
otthon az erkélyünk ablaka alatt.
Csak kisírt szemed kérdezte meg fénylőn:
ugye kedves, a szerelem, az maradt.
Nem tudom, akkor hogyan, s mit feleltem,
hisz nemrég kószolgatott meg a kaszás,
még mindig remegett tőle a lelkem.
De megértettél így is, elballagtunk
a fény felé, szinte egy szívvel ketten.
A végén mi lesz? Mikor arra várok,
tehetetlenségemben nevetnem kell:
hogyan leszek én így veled magányos.
Szerintem akkor is öllelek téged,
nem két reszkető karommal, de máshogy.

Elszöknek a hintalovak

Örökké ugyanúgy,
tízpercenként körbe,
– műanyagpatáink
nem érnek betont –
szédülni kívánók
kígyólánca görbe
s a pénztárnál senki
nem
szerez
zsetont...

Kik rajtunk lovagoltak,
örökre elhagytak,
idegenek jönnek
-- lépésük itt kong –
aranyozott tükrök
hullámvasutaznak,
s mi addig keringünk
míg felharsan a gong.

Hiába ügettünk,
köröztünk a hintán,

egymás között semmit
nem csökkent a táv,
visszaszöktünk újra
a döcögős földre
s most
kordon mögül nézzük,
hogyan forog a világ!

Oktoberi fényben

Október selymes fénye
baldachint terít fölénk,
s a parkban arannyal színezi
a vedlő fák árnyait.

Az úton táncol a fény
és az égbolt, oly íves
mint a templomok
kupolája...

Békére várva

Mint síkságon a víz

szétfolyik az élet,
egymást ismételve
szalad napra nap,

fényeket keresve
s kerülve
a baljós árnyakat.

Ma hull a hó és tiszta még,
de rettegtet a gondolat
mi lesz, mikor olvadni kezd,
és sárként
a talpunkra ragad?

Most lelkünkre nehezül
a lidérces jelen,
nyakunkba zúdulnak
avasodó gondok,
újra felszakadnak
varasodó sebek,
pedig békét remélnék

az ártatlan gyermekek.

Fagyhalál

Jött a tél,
s az ég zsúpfedelét
ellepték a varjak.
A fák zúzmaraköpenyt
kaptak s fehér paplan
terült le a földre...

és tavasszal
nem emlékszik
senki, hogy megfagytál
január pokróca alatt.

Asztalok és székek

Egyszer mementóvá
válnak a napok,
mind több üres széket
néznek az asztalok.
Sorsunk hálójában
pókok szőnek szemfedőt,
s mi túlélők
tisztelgünk
az eltűntek előtt.

A mindenség katedrálisa

Minden a maga idejében történik.

*Hamarosan a feledés eltörli az egyedüllét
töredékverseit. Döntéseid felett törvényt ülnek
és életfogytig életre ítélnék a fekete talárt viselő
rigók. Kitárod a csönd kapuját a fák előtt:
legyetek ti is szabadok!*

Helyükre teszed a megbékélt tárgyakat.

*Felszabadítod a szekrényt a fölösleges
ruhák elnyomása alól. Hajad függönyét
kisimítod homlokodból, hogy az ablaküveg
felismerje megszelídült íriszedben magát.*

*A mindenség befejezetlen gótikus katedrálisát
tovább faragják porszerű esők. Felhők lehelete
csapódik lázas virágok ínyére, és két díszpipacs
vérpiros ajka földagad a sok csóktól.*

*Csodálsz a gesztenyefát. Szétszóródott tavalyi
magjait siratja még, de virágai özönében már
új termést készít fel a reményteli jövőre.*

*Aztán egy angyal az este fekete táblájáról
letöröl minden régi bánatot. Nyugalomba
hajlik minden, elteszik magukat holnapra
a boldogság szavai. Felírod helyüket*

egy cetlire, hogy majd rájuk találj

Jelek a kozmoszban

Egy madár olvassa a hajnal kéziratát. Mi már csak az áthatolhatatlant ismerjük egymás szemében. Ha meglátogat bennünket az álom, ébredéskor némán tisztogatjuk örvényeit. Mesék fái közt bolyongunk, jelek kozmoszában. Mikor értjük meg végre, hogy mindent pusztulásra szán az élet? Mint a délibáb, felkelnek a fotók, a tárgyak, elmesélik mosolyod, hajad, arcod halálát, és annak a nevéen szólítanak, aki még el sem érkezett. Felszentelt ölelések szüneteiben előkészítem azt a végtelen űrt, amiben mi egymásnak szánt hiány leszünk. Utoljára még egyszer vendégül látlak, feledésbe merült pillanatokot tálalok. Közös múltunkat eszed, akármilyen volt. Őszülő kert vagy, ajkad csukódó kapu, megpróbálok hasonlítani arra, amit mondasz. Az éjszaka hanyagul közénk fekszik. Szeretem, jaj nagyon szeretem frissen vasalt inged hulló gombkönyzeit.

Végleges csillagrendszer

Valahányszor beletörődik a világ,
hogy az árvaság fénytompítóját
immár utolsó szempillantásig viselnie kell,
ha szabad szelleme erdőségeit
útonálló ősz fosztogatja, és hó pólyálja
a városlakók fűvel benőtt szívét,
akkor kell kiimádkoznunk

a ligetek közé ékelődött vadföldek virágait,
ellobbantani az eleven titkok lángját,
utolsó jajszóig kifosztani az éjszakákat,
megszeppent mécses fénye mellett urnába zárni
az egymást nélkülöző idők vakfoltjait,
tiszaforrás-ajkunkat szent fénnel glóriázott
szerelmünkre tapasztani, hogy végleges
csillagrendszer őrködjön felette.

Ajándékok

Vajon a karácsonyi kirakatban üldögélő
bánatos macikáknak mosolyra áll
majd attól a szája
ha megtudják
hogy a szeretet jegyében
hamarabb melegségre találnak
egy gyerekszobában
mint a hajléktalanok a világon bárhol
Vajon visszaváltoznak alvós babákká
a cicijüket előre meresztő barbik
ha rájönnek
hogy egy aberrált elme
tette világhírűvé őket
És ha az állatvédők
tiltakozásuk jeleként lefújhatják
autófényező sprével a bundákat
akkor kihez szólaljanak fel

a lemészárolt deportáltak
hogy a tőlük elrabolt
beolvasztott arany még ma is
a világ ékszerforgalmában kering

a valóságról

nem emlékszel rá milyen a boldogság
álmatlanságot szülnek az éjszakák
nem az a nap virrad, ami eleget tesz
vágyaidnak nem azt az utazást hozza el
amit évek óta tervezel ismeretlen eső
kaparászik az ablakon őrző-védő kutya
ajtód elé fekszik a porhó

mások kínjában ébredsz
bombák robajában nyugtalan gépfegyverek
kereplésében leomló házak rengésében
anyák sikolyában a reggel monumentális
kasírozott vásznára kiterített gyerekholttestek
némaságában markológépek zörgésében
a tömegsírokon sarjadó füvek véres hullámozásában
micsoda szörnyű földi pokol ez a valóság

valamit elfelejtesz, ami csak akkor dereng
ha az alkonyi ég mint gigantikus lepke
kibontja bíborszínű szárnyát és a szél
jajveszékelése mögül valaki könyörgését

hallod akin nem tudsz segíteni

Profán fohász

mi atyánk, aki könyörgéseinket már halálra unod
a mennyben, amiben azért hiszünk, hogy legyen
egy jobb hely, ahol halott szeretteinket tudhatjuk.
szenteltessék meg a te neved, másét áldani nincs
okunk. jöjjön el a te országod, mert a mostaniban
földönfutók vagyunk. legyen meg a te akaratod,
gondjainkat add azoknak, akik csak a maguk
hasznát keresik. mindennapi kenyerükön kívül
mást ne adj nekik, hadd járják be ők is a hiány
kálváriáját. bocsáss meg az ellened vétkezőknek,
miként mi is így teszünk azokkal, akik összekeverik
a hitet a hiszékenységgel, a szabadságot a szabados-
sággal. ne vígy minket a besúgás kísértésébe, de
szabadíts meg mindenkit az irigység és a gyűlölet
bacilusától. ámen.

óriás csillag

– *Salvatore Quasimodoért*

azóta sejtem, milyen magas az ég, mióta
benne fénylesz. nincs visszatérés, ma mégis
hazaérkezésről dalolnak az utak, fészekszívedben
menedékre lelnek a hajléktalan madarak,

a rügyeknek bűvös igéket mormol a szél.
s mily nagyon kell ez, mert itt
az elégedetlenség füstje kaparja a torkot,
tapintható a fásultság, siketek az éjszakák,
némák a nappalok, a bizalom kondulása
ködbe vész, a végtelen síkság sem szabad tér.
itt csöndben sír a magára hagyott föld,
koraszülött virágokba harap a fagy,
a napkeltét gödör zárja magába, az álmok
ravatalánál alkony virraszt, csak a házak
alszanak békésen a teszthalott városokban.
jeleket keresek, bizonysgot arra,
nem hiábavaló leírni egy szót,
esténként miattad fürkészem az égbolt
merített papírját, s óriás csillag,
egyedül te üdvözölsz.

PETHŐ N. GÁBOR

Budapest

Hol nászmenet,
Hol gyászmenet,
E várost vajh ki fejt meg?
Túlontúl sok a töredék,
Jónak lenni még nem elég.
Túlontúl sok a házfalakon
Golyó ütötte fájó nyom.
Titokzatos jelszavak,
Munkások, hontalanok, urak.
Akkora konfrontáció
Uralkodik, hogy bármi jó,
Ami fájdalom nélküli,
S ki szabad bátran mondani.
Merengeni egy törött padon,
Busz után loholok, lekéstem, jól tudom.
Álomittas nappalok,
Inszomniába fulladt éjszakák,
Kérdés és válasz járja táncát,
Ember vagy gép? Ki is vagyok?

“Haza se gyere, ha felsülsz,”
Mondta apám: pótvizsgára mentem.
“Na és akkor mi van? Legfeljebb Hobóvá leszek”

Gondoltam magamban s oldalra kiköptem.

Szerelem izzik, noha késztermék a válás,
Karcolás- vérzés- suttogás- sikítás.
Milliók temetnek filléreket,
A villák panellakásokat,
Itt emberi kéztől tartani kell,
Lassan lakaton lesz lakat.

Neonfény hirdeti: ingyenes a WIFI,
Sör, bor, kávé, rövid,
A bagófüst tartósít,
Na és mellé egy óriási
Hot-dog vagy hamburger,
Sült hal vagy sült krumppli.

Aszfaltbűzben a magányt,
Tüdőre szívni, vedelni bánatot,
Valami ismeretlen szomorúság,
Ami köröttünk folyton forog.
Igen, azt is! Jó mélyen, tüdőre!
E város, szeretett-gyűlölt városom,
Pislákoló villanykörte,
Újra meg újra
Kicserélem-Becsavarom.

Te voltál a nyár...

Te voltál a Nyár,
nem tudom, miért van így,
de most még nagyon fáj,
hogy annyi mindent megélhettünk
volna együtt,
s hogy mégsem történt semmi,
az okát ne keressük.

Nem éri meg még több sebnek felszakadni,
nem éri meg ködös álmokat kergetni,
csak azt tudom, szívembe írtalak,
és mosolyod, míg élek szép emlék marad.

S jött az Ősz, tarkán, hűvös derűvel,
a hangod még most is lelkemben énekel,
tisztán él mosolyod is, bár másra vár,
nekem kedves mindörökre Te maradsz a Nyár.

Élesztgesse más

Szültében elhalt szerelmekkel,
ölelésekkel, melyek könnyedén
szakadásnak indultak,
kínzó, beteljesületlen vágyakkal,
küszöbökön, padokon, megállóban,
kávézókban – kedv nélkül sétálván –

percenként karórámát lesve,
tovább öregedtem.

Könnyeimmel eláztatva párnáimat,
megfosztva tőlem mosolyokat és nevetéseket,
boldogtalanná téve s cinikussá,
voltaire-i fintorom dehogy tagadva meg
egyetlen tündértől sem,
pontosan és mindenre, mindenkor odafigyelve,
tovább öregedtem.

Minden úgy maradt, ahogy volt,
mivel én már lángokba kapaszkodnék,
a parazsakat élesztgesse más bolond,
kitűnő elme, – egyre megy –
mert minden szerelmi játék bűvész-trükk,
de mindannyian épp ezért szeretünk titokban
tovább öregedve.

Fekhelyem felett rozsdás ketrecek

Fekhelyem felett rozsdás ketreclécek,
alatta fekszem, kiterítve, mint táblán az ABC,
az 1x1 az öröm, végig húz hátamon szögekkel
kivert szíjával,
ha éppen úgy tartja kedve.

Atléta termetű srácok aláznak
olyanokat, akikkel, a kerítésnél
szendvicseket cseréltünk s a teás kulacsba megfért
egy kis elcsent bor, amitől nem lettünk erősebbek.
A „kiszemelt lányok” vihogtak rajtunk,

ezért beleöltük minden vágyunkat pár rímbe.

Otthon zúrók, az a retkes ágy
nem adott menedéket, se a bagó,
se a szesz. Egyedül voltam, tudtam,
ugyanaz folytatódna – egyszer csak
lehajítottam a gyereket a félemeltről.

Rugdosta a táskámat, szóltam: berágok,
hagyd abba fa...fej.

De egyik fa...fej sem hagyta abba.

Miután mindegyiket helyre tettük,
úgy határoztunk, mi különbek leszünk,
irodalmárok, aztán tizenhét év
kicsúszott a kezünkből.

S pont a vajas felére esett.

PETŐCZ ANDRÁS

Visszatér a múlt

Valahonnan mélyről jön fel a múlt,
a múlt, ami voltam.
Jön felém, és én
itt fekszem, holtan.
Valahonnan távolról üzennek ők,
ők, akik nincsenek már.
Integetnek, és kiabálnak,
de megkötöz a halál.
Ki voltam, és mivé lettem?
Egyetlen perc az egész ---
Valami elsuhant felettem.
Döbbsenten nézem, hogy közelednek,
mindazok, akik én voltam itt.
S látom, hogy a testem egyre csak lapít.

A szomorúság pusztulása

Azt mondják, kevesen tudják,
mi is a Boldogság.
Nos, én sem tudhatom.
Csak azt látom, hogy azok,
akik nem én vagyok, azok
mind-mind boldogok körülöttem.

Talán csak a múlt, ami néha-néha
kicsinyke boldogság-felhővel ugyan,
de megérinti az arcomat.

Talán csak a múlt, ami néha-néha
még elúzi belőlem a rosszkedvemet.

Majd, ha a Bárány!

Ha a Bárány elsikoltja magát,
akkor elmúlik minden.

A szomorúság is meghal,
mindenekkel.

A konyhatündér

Kíváncsú a konyhatündér,
nem mondom,
hogy nem kíváncsú, nagyon is az,
széles
a csípője és mozog,
nem mondom,
hogy nem
sekélyes a gondolatom,
ha rá gondolok.

Tündéri, ahogy a konyhában le-föl!

Annyira szép,
ahogy mázsányi, húsos,

nem mondom,
hogy látványban nem
ő itt a legjobb, és
nem mondom,
hogy nem gusztusos.
Óriás falatok a szájában
tűnnek el,
rendre.

Benyeli, amikor benyeli,
nem vacakol
sokat, merthogy
nem éppen vacakolós,
tudod,
a konyhatündér.

Ha egyszer én is!
Nem mondom,

hogy nem vonz a konyha,
nagyon is
vonz a hús, ami ott fő,
vonzanak mázsányi húskötegek,
izgat
a párolgó gőz
meg az illat.

Szomorú a nővérem

szomorú a nővérem mert
szomorú

kap a fejére mostanság
elég rendesen kap
kapkodja is a fejét
elég rendesen

ha valaki azt mondaná, hogy!

de nem mondja senki
merthogy biztosan nincs is
az a valaki
vagy mert a nővérem
meg sem is érdemelné

ezért aztán csak eszi
magát a nővérem meg
a kezét is
csak eszi annyira – sőt

néha felsír a nővérem

olyankor átjön a szomszéd
jókedvű felesége
már egyáltalában nem fiatal

és kötött sapkát hoz – ajándékba

akkor aztán örül a nővérem
majdhogynem boldog

Esti pillanat

Hullong a hó. A fákon téli a csend.
Régen esett és ideje volna már,
de látszik, játszik valami furcsa trend,
hiszen a kertben zöld még a hagymaszár.

Vitázik az idekint és odabent,
tétova hallgatás győzködi magát.
Házak fölött kémények füstrojtja leng,
a tető még pirosra gombolt kabát.

Nyíló ablak az esti holdat várja,
de felhősre fordul az égbolt zárja,
magányos marad járdán a koppanás,

Aztán egy magára találó percben,
mint mikor kandallóban láng, ha percen,
ölelkező lánggal pirul a lobbanás.

A látszat hatalma

„A látszat nem az igazság”

(Klazomenai Anaxagorasz)

Halmozódtak egymásra századok,
lerogytak a máskor délceg hősök,
szemeket vertek ki már látszatok,
ha agorán fújtak mérges gőzök.

Illúzióktól nem látszódtak árkok,
s hogy ki cézár, ki valódi főnök?
Próféciaák jósolták az átkot,
de arcon mindig frissek a bőrök.

A szó hiába olyan, mint a méz,
ha mást üzen a száj, mást tesz a kéz.
és markába somolyog a szándék.

Ujj mutatja, mire megy a játék.
A plebsz az sem tudja, ki játszhat.
A többi eltakarja falragasz-látszat.

A nevető bölcs

Sokat ártanak a balgának az őt dicsérők
(Démokritosz)

Száz szószátyár papagájnál többet ér
egy fészek-hű tollas-borzas kis veréb.
Nem szobatiszta, szutykos tőle a cserép,
ha kell, a jég hátán vidáman megél.

Ne dicsérd a kakadut, hogy hófehér,
s ne biztass vágtára kivénhedt gebét!
A hüvelykujj mindig lázadó vezér,
de öklöd kisujját sem nyújtja feléd.

Kit fejkavarásban nem zavar szemölcs,
annak nem is kell tanács, se rossz, se bölcs,
hiszen kétoldalt virít a névjegye!

Kérdem: – Sorsától Ő többet kérhet-e,
hogyműl saját szobra előtt, oszt humusz!
Egy veréb majd lesajnálja posztumusz.

A szerzett ember

*A világot nem úgy látjuk, ahogy van,
hanem úgy, ahogy mi vagyunk.
(Epiktétosz)*

akit nem köt semmi kényszer az szabad
de játszani kell az élet egy szerep

rövid vagy hosszú mindegy csak szalad
a Tiéd csupán egy rád bízott szelet

bóklásznak tiltott emberek és szavak
sunnyog a Fórum hol a torok szelep
és suttogást gyakorolja az ajak
de bolondként járkal néhány szélkelep

sok ember gerincén már ott a hajlat,
zsarnokság idején a bölcs is hallgat
jelez a hüvelykujj ujjong a polisz

talán egyszer eldobva mindenét
sírva keresi igazi istenét
a mindenkiben jelenlévő komisz

*(Epiktétosz görög filozófus felszabadított
rabszolga volt, neve „szerzett” embert jelent)*

A készen kapott én

*„Az igazság elérését nem tűzhetjük ki célul,
de keresésénél kevesebbre nem vállalkozhatunk”
(Hans-Georg Gadamer)*

Az Édenben nincs szerepe éveknek,
nincsen kor, jót nem színezi árnyalat.

Rothadó létbe száműzött léleknek
a szerelem növeszt angyalszárnyakat.

Nem veled születnek a vak félelmek,
a szép, mi először rajtad áthalad.
A jót kapod, mint emlőből élelmet,
miközben az én létté válik általad.

Indulástól az utolsó méterig
mindenki történetében létezik,
hiába kémlelsz a zárt ajtók mögé.

A valódit mondva, mert csak azt szabad,
a megismerés, ami benned marad.
annyira tiéd, mint az elődöké.

RADA GYULA

A tavaszhoz

úgy jöttél, mint az üstökös, –
veszéllyel éjeidben, – s csillag –
port szórt szemünkbe szeled,
s most vakon száradunk e
felhőtlen
mezők száraz hantjain,
kucsmánk, s kulacsunk ad
kevés reményt, ... virágunk
mind odalett egy fényes
hold alatt, angyal – álmunkat
két sikoly űzte el, meddő
virágaink tengeréről
holtan hull a por.

Lengünk a szélben virágtalan,
bordáink között a pislá fénnel,
arcunkon megírhatatlan vad
regénnyel,
csuklónkon, s fülünk fölött
acél kar- és fejbilincsel, s
letűnt fohászaikat sírjuk
patakra, aztán követ a vörös (polgári)
smink...! Tékozló szagú ez a tavaszi ma,

s ha jövőről beszélsz, valaki
mindig le(gy)int...

Az őszi kikiricshez

Oly kedves vagy nekem, ha kései
rétek sarjú csendjéből kidugod
lila-báj-szirmaidat, halvány
száraidon az édes hívó csókokat,
bújva a szélről, a sásban, s futva
a mélyek sáros árkaiba, utak peremén,
meredek lejtők síkos oldalán parlagok
szélén, s elhagyott tanyák védett közepén,
s mindenütt csak rám nevelsz, hol
van egy cseppnyi nyugalom, s hol
meglapul az ismeretlen ősi őszi
szerelem, az érintetlen értelem...

..s ha rád köszön egy reggelen
a tél, lila-hamvas hajnali tündérek
tánca visz el, s szálfá ifjak verik a
dobokat, fújják a harsonákat...

Csendes forrongás

Most itt e téli hazug tavaszban
csak hüledezem, hogy elaljasult
a szó... s a népem e keresztény,

fele miért tipor sárba, ver arcul
vétlen – buzgón, mint a szolga.
Miért fecseg, tagad meg mindent,
mi nekem a törvény maga...

A pásztorokhoz

Pásztorok! Kié e fülig ganéj marhacsorda?
Ki az ki oly hosszan ejtett e nyájra, hogy
Héraklész vize se mossza ki a szennyet
e kurta hodályból? S az ígéretetek...?
Az eszességnek hol az ára?

Király! Hova oroztad a vézna kalász
elől a főhajtást, a szopós borjak víg
ficáncolását, a vastag szalmaágyban?
Hol voltál Augiász, míg körmeink
rohadtak, s hol a harminc sovány
tehenünk? Hát pusztulj király! –
s a fürtös mezőkön mozduljon a
BÉKE!

Versengjenek az ifjak!

Caesarhoz

Tetszel nekem! Ahogy e hitetlen sereg élére
Áltál, vállalva minden gyilkos aláztatást,
Ragyogó vértjeiddel e fényben a tört vad

Sasok alatt, élén az éhes, kifáradt légióknak,
Szabadosaid, ahogy nyüzsgögnék a csarnokok
Ölén terítve előtted a vesszőnyalábokat, mikor
A Fórumon a tógát oly lazán hátravetted, s a
Fölötted vijjogó héjákat elhessegeted.
Hiszem, hogy király leszel, kit tetteidért
Szeret a nép, s a sok orange szenátor
Majd tulipánt nevel, meg erdei tűzikét.
S majd elmész Júdeába, – lecsendesíteni
Minden virtigli papot, megmondod nekik
Imádkozzanak, kereskedjenek, építsenek
Olcsón utat, hidat, és templomokat..
Hagyod, hogy Pannóniában vidáman
Vessen a paraszt, s mikor arat, hamar
Elvezényeled a hivatalnokokat keletre,
Oda nem megy a tél, – a lányok táncosak, –
S ők örökre szürcsölhetik a feketét...

II.

Félned kell! Lám álnok kegyeltjeid
fején olvad a vaj, kiderült, hazug
e szóvilág. Lopott forintjaid
zaja égbe kiált, s úton útfélen
arat a halál. Már az is lázad,
kit szerelme hajt megzavarodva,
vagy a vakság e dőridőben...

...nem sok választásod van! Hány
bölcs barát vére szárad lábadon?
Forró fürdőt veszel? Vagy ágynak esel?
Legyen Locustáé a gyáva diadal?
Üzenj hadat a kényes keletnek, üzd
ki Rómából a még igazhitűket!

Veszve vagy! Légióid elpártoltak,
az ifjak mind levetették a tunikát,
ellened van Germánia, Gallia,
s az Új Világ. Hallgass a jósra!
Brutusod már mögötted áll ...

Caesarhoz

a gladiátor

Gall vagyok. Seregeid előtt
nyílt meg előttem a rabság,
és Róma. Erő, kor, szellem,
vastag lábak, s kufárjaid
verték a harcra.

Nem volt, mit választanom,
két halál élt,
és a vágy aludt velem.
Mondhatom, gyűlöltelek.

Szolgálatodban öltem
a fene vadakat, csellel

vérbe fagyott minden
éji harcos, s most sebed
sarában hörögve; ott
a győzelem koronája,
mit feltartott ujjal ordít
– remegve –,
a szolgálkú nép....

A gondolkodás temploma

Kong a gondolkodás temploma!

Üres.

Hideg huzat, a boltozat, akár egy

Váróterem,

Csupa csupasz falak, valaki ellopta

Az örök szabályokat.

Fess, kigyúrt gnómok egy sarokban

Sutyorognak,

Kilenc kihízott zakó. Egy fagyos farizeus

Ül középen, ő a csatornafedlap-számoló,

Alattuk márvány, és tengernyi sár...

...az oltár is üres, nem divat ma az áldozat.

Itt-ott röpködnek meztelen e-levelek,

Láb alatt a sok hullá, s dicső nevek.

(s kóbor kutyák fején pattog a bolha).

A téren át sunnyog a békamenet,
Már megjöttek a melegek, s majd
Most más nők és prédikátorok
Hamis miséket nyökörögnek.

A mesterhez

Mester! Átverték minket.
Míg megosztottuk asztalunkat
az álnok szolganéppel, mögöttünk
szégyenünkre összesúgtak,
s előbb az éjben csak megtagadtak,
majd a gyilkos csókkal elárultak,
e semmi ezüstökért. Végiggyaláztak
Pilátustól a koponyák hegyéig
Júdea fényes napján megbomolva –
a fojtó bűnben arctalan –, s most
e romlott világban fél ki él,
s itt leng e száraz kötélén...

Uram, Te a bűnbocsánat keresztjére,
én hazámra vagyok feszítve...

RICZA ISTVÁN

A csónak

*Jó, hogy a része a csónak vész esetén a hajónak.
Nincs mese, nincs haladék, hogyha hatalmas a lék.
Tél vagy a nyár is az évszak, dél az irány vagy az észak,
part közelébe evez, csak hogy a vízbe ne vessz!*

A fürge naszád

*Rossz fele mennek a dolgok, mind kevesebb, aki boldog.
Téves az út, az irány, kellene új kapitány.
Most kusza szem navigálja és vele bajban a gálya...
Cimbora, nyisd ki a szád, süllyed a fürge naszád!*

Szegény magyarok

*Van, ki ma bankot igazgat, képviselő, aki gazdag,
boltja is annyi, ahány, jól fogy az áru, dohány.
Míg hazahajtja a Porschét, tán gyalogost se tipor szét,
s halk zene szól vagy a rock... Jaj, ti szegény magyarok!*

Gondúzésre

*Hogyha gyötörnek a gondok, bújj el, akár a vakondok!
Persze, a földbe ne vágj! Megfelel erre az ágy.*

Gyorsan a paplan alá bújj, csak ki ne lógjon a lábujj,
mert ha melegben a láb, nem dideregsz legalább.

Kutyamenhely

Egy kutya-menhelyt láttam a héten, felkavaró volt,
körben az út csupa sár, s ott az a rengeteg eb...
Mert nem is értem, hogy mire képes az emberi hóbot,
hogya megunt valamit, dobja ki legközelebb?

Kései vallomás

Öreg vagyok, habár a kor nem érdem,
a munka frontja volt az iskolám.
Igaz, kibuktam onnan is korán,
e változó világot én nem értem.

Az utca lett az otthonom, ha kértem,
akadt pohár a kocsmá asztalán.
Csak ittam és reméltem azt, talán
a gyors halál eljön maholnap értem.

Nem is tudom miért, de visszatértem
az éjszakába Pesten és Budán,
azóta fáj a vállam és a térdem,

örök tavaszra vártam ostobán...
De hóvirág helyett ma szóvirág van,

üres beszéd a változó világban.

Őszel a Dunánál

Cirógat még a bágyadt napsugár,
az orvosok tanácsait betartom,
sétálgatok a fák között a parton,
hol rajtam kívül most madár se jár.

Varázslatot bocsát ma rám a lomb:
sok rótarany levél, meg barna, sárga,
s míg bámulok az őszi tarkaságra,
el is hiszem, hogy ébren álmodom.

Mit érdekel, ha vége lesz a nyárnak,
nem kell harangot félreverní még!
A nagy hajók mind tőlem messze járnak,

de úgyse vágyom útra kelni rég.
Az élet szép, amíg tart épp olyan,
akár az itt hömpölygő vén folyam

Karácsonyi vers

Kész a karácsonyi versem. Mondhatod, ejnye, de nyersen
szól ez a pár sor idén, s loptam a rímeit én...
Most is az ünnep a lényeg, gyúlnak a fákon a fények,
bár, ugye, már a hazám illiberális. Az ám!

Február végén

Szállingózik a hó még, így búcsúzik a hóvég.
Tűnj el tél, ne havazz, mert közelít a tavasz!
Duzzad a fákon a rügy már, éled a kert, ezer ügy vár...
Én is elindulok ám, játszani hív unokám.

Evoé

Várd ki, mikor majd enyhe idővel az április eljön,
s látja, ki körbetekint, már ideért a tavasz!
Fű, fa, bokor hajt, átsüt a Nap sugarával a felhőn,
és bizonyára megint friss evoéra fakadsz.

holdszerenád

*holdomiglan
holdodiglan
hozzám surransz álmaimban
felhőt lopsz a langyos égre
hold elébe
ki-kivillan szemfehérje*

*holdomiglan
holdodiglan
kacajodban páros rím van
tested póré
öled tárva
hold a párna
hajnalodik nemsokára*

*ami van
az tovaillan
holdomig volt holdodiglan
eliramlasz
szoknyád lebben
hold-hidegben
józanodó szerelemben*

síkfutó

látott
bíbor
zöld
és halványkék tereket
meg égőpiros lihegést
inai
remegtek
akár a pára tág vizek fölött
mellkasában
a nap dobogott
a sós szél hátára tapadt
és a cél után
összecsuklott
önfeledten várva
hogyan utolérje végül
a kullogó idő

jöttödre várva

lopózik lassan az alkony
álmosan ásít a balkon
korlátja vasára madár
szívemre hiányod fájdalma száll

szorongva várlak már haza
hol járhatasz élted csillaga

figyelem koppan-e lépted
fussak-e ajtókat tárni érted

de nem jössz minden hiába
eléget léted hiánya
s üvöltöm éji szeleknek
te vagy a társam nagyon szeretlek

komor dúdoló

az idő homlokán tüzes koronát
izzított az önkény századokon át
most összerogyva a világ peremén
kileheli lelkét a megtört televény
és beteljesül a megalázottak átká
nincs már esély a fennmaradásra

eldőlt

vedd tudomásul végre
reményünk immár nem maradt a létre

korunk ágbogaira felakasztva
nincs hangunk már se szóra se dalra
csak elviseljük némán azt a sorsot
amibe életünk végül belebotlott
mert eltékoztuk a szabadság reményét
az emberséges hitet a sarjadozó békét

vége

arcunkra grimasz ül mosoly helyett
lásd be barátom erőnkől ennyi tellett

tétova számvetés

így
nyolcvan fölött
a félelem belém költözött
mi van
ha végleg leragad szemem
magával ránt-e
a bűzös végtelen
és új csillagokhoz sodor
míg fenn nem akadok
messze
valahol
a végtelen tüskés rácsain
hol megszűnnek mindörökre
kusza álmaim
és mint a kötélre terített ruha
belezuhanok
önmagam rút ráncaiba

SÁRKÖZI LÁSZLÓ

Curriculum vitae

Szalontai Tündének

...az anyám öngyilkos lett Kalocsán,
a börtön szartól búzölgő budiján:
lopott, hogy enyhíthessen nyomorán

és vegetálni tudjon, mert, ha kívár,
éhen döglük ő is, meg az apám
is, ki nem lelt már békét, sem hazát,
mióta elvitték lovait... s cigány

nemigen kapott munkát. A családom
apám okolta és kizavarták
oda, hol az agyagot kaparják
a téglákhoz s ahol szikkad a vályog.

S már hivatalnokok sűrögtek körben,
meg rendőrök, akik ránk ügyeltek:
vitték anyám, épphogy megszülettem:
kevésen múlt, hogy nem a börtönben.

Gyűlölet gyűlik gyűrűzve haragom
mély medrében – bár pusztulnék inkább:
az állam nevelt, mint kommunistát,

akivé váltam, vagyok és maradok.

Másodrendű vagy – mondták és elhittem,
hogy a cigány mind tolvaj és koszos,
hogy nem érzi, ha fojtja a mocsok,
munkát kerül s nem tudja, mi az illem.

kővé vált árnyékként kísért a kényszer,
hogy bizonyítsak, de hogy mit s kinek?
megadtam módját minden centinek,
ahogy mentem – s kevés volt az eléghez.

Magamba fordultam, mint egy aszkéta:
választ kerestem, de nem találtam,
idegen lettem, igaz barátnak
ott maradt a könyv, a szó ajándéka.

És a szerelem alig érintett meg:
észre sem vett, vagy dagadó mellel
mentem el mellette, emelt fejjel,
mit számít már, hogy aztán falba vertem?...

...nem jó ez így, nincsen értelme sehogy:
a lét, ha csak panaszosan pislákol
eloltani való s aki bátor:
megteszi; mert aki nem él – sose volt.

Hogyan kell, beteljesítsem sorsom?

Családi hagyomány köt: másunk se volt...
Kardot ragadjak vajon, vagy coltot?

Barátaimnak

Keveset eszem és alig mozgok,
hírektől bolydul föl lelkem, gyomrom,
omladozik elefántcsont tornyom,
a napi néhány teendőm is fáraszt,
bokornyi gondjaim toldom-foldom.

Késő már nekem bármilyen barát,
bár az ember csak keveset talál,
régem nem álmodom olyan hazát,
ahol nem csak értenek – elfogadnak
s nem televízió, könyv a tanár.

Lehetnék bár szemellenzős-vidám,
de szájon lakatot, lelken igát
látok, mert homlokomra írják hibám:
Magyarországon sose leszek több, csak
okok nélkül szaporodó cigány.

Arctalan ajkak, démoni szavak,
értelmetlen bármiféle harag,
árnyékharcolnom nem lenne szabad,
vesztek, ha megteszem, akkor is, ha nem,

küzdjek velük? Vagy tagadjam magam?

A depresszióm látja a valót:

kikötve ring s csöndben merül hajóm,
hídján rég a kormányon lóg zakóm,
fárasztó tudat, mit kívánna az út,
fesztes vitorlákkal legyek kalóz.

Bezárkózom, hogy senki ne bántson,
hogy a sebem valahogy se látsszon,
a semmit is úgy teszem – ne ártson,
naphosszat csak a számítógép előtt
ülök és játszom. Bizony, csak játszom...

Ellentétek vonásában

Fiatal vagyok: életem csak hóbot
mit paraszt utál; idegen és kóbor
s kibújt vetésen ülő fagyott hófolt.

A magyar piázik s agyamban jó sok
Baja-gondja cikázik: lét s mulandóság;
innék s munkás létem nem enged jó bort;
lőrétől anyázik: de nyeltem s jó volt.

Alig éltem s tudom: döggút ez az ország,
egyensúlyt nem tudni: fajmagyar gyarlóság

s hat láb mély simított gerinc; a valóság.

Én nem tudom, kit mi hajt: új akaratok,
kötelesség, nyomor, öntudat, mohóság?
mindegy. Lelkem párját keresve andalog
és várok éjsötét tölgyek közt valahol.

Gazdag most ez az ország...

...gazdag most ez az ország; cifrább lett a szegénység,
gömbölyded fenekünkön méregdrága a nadrág
s lelkünkben gyökeret vert, germánmód a kevélység.

Kurvák lesznek a srácok, durvák lettek a lányok;
pénzben mérik az embert, szépség már csak a nagyság,
irtózzák, aki csóró, becsmérlik; "csupa szarság",
orcátlan leleménység formálják e világot.

Bűnös mind, aki itt él! eltompult a gyalázat:
hullák háta a lépcső s fejlődjön – csak a gazdag?
munkások – nagy a gondjuk; gyomrukban van a maszlag,
madzag kell derekukra: húz, fog s tartja a hátat!

Ochlokrácia lettünk, tán új szó fületeknek
s tompán döng fejetekben? megkéstünk; sok a vadkan
s így mást még mit üzenjek? Nyaljátok ki a seggem...

Megtörtént hát...

Megtörtént hát a páli fordulat:
az új nemzedék sehogysem emberi
s hála az égnek – nincs szaporulat.

A munkás baromként sorsát tengeti
s nem érzékeli, ha lenyúzták bőrét,
sandán sunyít, lesi a cipőjét,
akkor se szól, ha a tőke engedi,

a haszon elv, e legnagyobb erény,
mert művész s kultúra – haszontalan,
csak akkor jó, ha eszméssel halad
karonfogva s nyelvtől ragyog a fenék.

A csillagokhoz emelte vágya
az embert, mégis földre hull, mert nehéz
lelkének ősmélyében a trágya!

SOÓS JÓZSEF

Felhők futása

*Nyisd ki az ablakot Kedves,
húzd el a függönyt, és gyere mellém
vakító villámot nézni s hallgatni
az eső monoton dobolását
ott fenn a vén hársak zöld levelén.*

*Látod-e, körben a tájat dombok szegik,
s a jól fésült szőlők és görbe karók közt
piszkosan-sárgán zúdul az útra a víz.*

*Feljebb az erdő. Lombokon susog az eső,
mint templomi zsongás boltívek árnyán.
Nedves avarban némán állnak a tölgyfák.*

*Nézd, kisütött már s ragyog a Nap!
Csak lucskos levelek csepegnek, mint a csap.
Bejár a hangjuk titkos tájakat
– naptalant és holdtalant –,
mégis egyhelyben marad.*

*Lassan kondul a félhomály.
Szálás fenyők őrzik a vihar múltó hangjait,
míg a völgyben köd teríti le szürke rongyait.*

Már csak a zúgást hallani,
ahogy a méla holdsütésben
suhognak a csillagos éjben
angyalok szárnyai.

Valaki mondja ki végre, hogy

ennyi gyávaság
nem félelem már, hanem
felbérelt közöny!

November

A szavak, –

mint ősszel a levelek,
lehulltak,
tovaszálltak.

Elengedték az ágak.

Maradt, ami volt:
sötét, sár, köd.
meg a csönd.

Örökre!

Néha a szél

leng el fölötte.

November

Mint elpattant
gyöngysor a bársonyán, –

az égen

szakadt vadliba-jajok
peregnek szét

a szélben

Szó híján

Eltűnődök
az elmúlt éveken,

nincsen szavam a mára....

Valami
halódik bennünk

Elfüggönyözött ablakok
nyílnak az éjszakára.

Magány

Most ablakomhoz
nem hajol
fa ága

Vihar sem kél, hogy
egy percre
megállna

Madárka fészkel
szemben
a házon

Szüntelenül gyötör
daróc
magányom

Hó hull

Ne szólj!

E hallgatag homályba
szótlannak
s szelédnek lenni jó.

Hallgasd,

Hogy
motoz a csend,
hogy mennyi hó
esett, –

s milyen halk most
a hajnali járda.

SZEBENI ATTILA

Gondolatvers

Kocsmabúzben füstölt agygőz-csapoláson
egy tróger fejemhez vágta utálatát,
s kupán csapott egy marha kérdéssel:
– Hát hazádért vajon halni tudsz-e?

E balga kérdéssel fejbe verve,
csak napok után éled az érv,
s kósza érzelmek káoszában, görcsök között,
a csend visszhangjaiban vajúdik a gondolat.
– Is!

„Hazádért vajon halni tudsz-e?”
– kong az térben, egy agresszív harang,
arcomba lihegve toronyából ezerévnnyi huzat.
Feláll a szőr a hátamon.
S miközben két slukk között,
kínvigyorog hamutartómban a közöny,
fapofáim árnyékában magányosan sírnak gondolataim.

Hazám.

E szónak – csak így önmagában – van-e értelme több,
mint meztelen idő talpnyomából feltörő
érzelemcsokrok illatának?

Vagy az ezerévek-kabát nemzetiszínű gombjainak?
S a válaszok nyomában feltörő kérdéspatakokat
mily gátak terelik össze,
olykor ütemes, szavakat tajtékzó,
dühöngő folyammá?
– Ki mondja meg, hogy mi az?

Bugyogó kérdések tánca, ezerévek folyója,
áradó gondolatözön,
Hol rakja ki majd, ha megindul,
a méhében kihordott válaszokat?
Hol épít majd szigetet belőle?
Vagy éppen új Hazát...
– Gyilkos ártéren?
Vagy ki szigetén rakja le hordalékait,
egy új közöny iszapja alá?

A gátak: Gátak-e?
Hiszen hányszor ölték már csak a szóra is oktalan.
Hányszor hangzott el, mint magasztos küldetés,
s lett rablánc, vagy szögesdrót-kalicka más kezei között.
Égő lobogók, véres zászlórudak,
koszos vásznak alatt kórusban éneklő holtak...

– Fényes szelek. A látszat. De mi nem az?
– Lobogók. – Zászlók-e mind?
Cafrangokra szárított tépett jelképeim,
koszorúzó hegyekbe szótt szittya ráncok

torz alakja koronát vet emlékeim földjén,
közönyös időbe fagyva a nyergén
a szellem, mákvirágot terem.

Mily torz világ is ez a miénk.
A múlt fénysebességben áll,
a ma cammog, vánszorog,
s a változni képes holnap egyszerű fikció.
– Aztán lassan kel a nap, s az eleddig
árnyékban kuksoló félig válasz is előkerül.
Jó soká.

– Haza?
Hol apám született, vagy netán anyám?
Vagy sorban minden őszám?
Hisz' nekem, már csupán három generáció mélységében is,
az ezermérföldnyivé nőtt távolság, mint szürke köd,
bizonyára eltakarja a kérdés hatására
földgömbbé tágult szemem.

Még egy röpke utóirat:
Vidulj!
Talán már nem kell újabb 10.000 év ahhoz,
hogy ugyanakkora lehessen a te hazád is, természeti jogon,
mint volt annak-előtte, tízezer éve, őseidnek is.
Születésük idejétől fogva, és mindhalálig:
– Az egész Föld.

Epilógus

*Ki halállal akar értelmet adni rövidke életének,
az nem is élt.*

A festő

*Nem az a festő, ki képzeletednek fest
sétapálcát, vagy éppen színes mankót,
hanem az, aki a képzeletedet festi meg
vágyat adva néked a szárnyaláshoz.*

Poklot kell járni

*Poklot kell járni annak,
ki szívét égeti sorokba,
csokorban nyújtva át másnak,
ingyen virágait a másnak.*

Angyalok a hóban.

*Csak lehunyom szemem és már ott is vagyok,
hol lelkem turbékolhat, mint dúcon a galambok,
kacajok között futhat a réten, s a csalitosban
bűjőcskázhat tölgyfalomb nyári fényorgonáiban.*

*Hol pitypanggal labdázhat guruló kacagásod,
szívet simogathat évődő mosolygásod,*

pucéran táncolhatsz, mint láng a kandallóban,
kergetőzünk lágyan, mint angyalkák a hóban.

Csak lehunyom a szemem, s már itt vagy előttem!
Könnyeimmel gereblyéztem rögöt asztalomon...
Emlékceruzámmal feltört tenyeremet nézem,
és érzem, ahogy felveszed, olvasod ázott képeslapom.

SZEGŐ JUDIT

Az ajtó

Én vagyok, ki elválaszt kintet a benttől.
Én vagyok, ki elzár a zajtól, a csendtől.
Vagyok, aki láthatatlan,
és vagyok, aki látható.
Vitáitokban pártatlan:
Magányosra kulcsolt ajtó.
Olykor, ha becsaptok, reszketek és félek.
Remegek, és várom a sötét estéket.
Vagyok szerelmeitek őre.
Víg tavasztól tágra nyíló
éjek szigorú testőre.
Esti csendet ágyba hívó.
Én vagyok, ki fád nap után hazavárlak.
Én leszek, ki becsukódik, majd utánad.

Hajnali magány

Valahol csöpög a csönd,
mint a rosszul elzárt csap.
Egy csepp, meg még egy, meg még egy...
a sötétségbe beleülvölve, hangosan.
Hunyorogva nézem
a tétova réseket a redőnyön.

Szürke a fény, tán hajnal lehet.
Borzas hajjal belebotorkálok a reggelbe,
majd a kávéillat nappal felé delejez.
De a csönd még mindig csöpög.
"Tudod mit?
Ha már itt vagy, beszéljessünk!"

Fekete kendőben

Most is itt van velem, bennem él, jól tudom!
Génjeimbe kódoltan zeng minden szava.
Keze fogja kezem, különben elbukom.
Belém töltött mindent, mi jó volt, s önmaga.
Fejemen láthatatlan fekete kendő.
Sima arcomon millió aprócska ránc.
Kemény vagyok, de mégis, milyen esendő!
Tudom, az Ő életében nem volt románc.
Testemben bujkál Nagyanyám emléke.
Ősz tincse kandikál vörös hajam alól.
Tarkómon örök az apró konty megléte.
Nem látszik, de tudom, hogy ott van valahol.

Balatoni életkép

Megtelt a Balaton,
vize partra fröccsen.
Kalapsor a napon,
légy úszik a fröccsben.

Bicikliülésen
bikiniben háj lóg.
Fagyival küzd éppen,
arcán anno báj volt.

Koktélon műköröm,
cigaretta, márkás.
Mű-cici kész öröm,
hájbáj mellett áldás.

Aranyhíd, s lép a Nap.
Lebukik csendesen,
Józsika pofont kap:
"Viselkedj rendesen!"

Készül már a másnap,
én ébren dúdolok,
mert felhőkben szállnak
vérszomjas szúnyogok.

Van egy ország, túl a párnáimon

Van valahol egy ország,
túl a párnáimon,
egy felfedezett holtág.
Utcáit járom titkon.

Éjjelente ifjan, s nevetve

csillagfényes égen,
valóságom messzire feledve
boldogságom elérem.

Nagy ez az ország,
végigér a takaróm alatt.
Óriás vekni, és nem morzsák,
a szerelemfalat.

Lepedőmön manóházak,
s tündérek szárnya lebben.
Itt születik a jóságnak
kicsiny magja lelkemben.

Van valahol egy ország,
túl álom-izzadt téren,
s mint valóságmentes valóság,
fénylik sötét éjben.

A hajléktalan szatyra

Egy szatyorban van mindene.
Élete mellett végzete.
Reggelije, vacsorája.
Kukás kifli uzsonnára.
Talált, lyukas pulcsi télre,
Hogy a vad szél el ne érje.
Anyja fáradt simítása.

Cimborája, lelki társa.
Hű szerelme, heves vágya.
Asszony, aki hazavárja.
Meg nem született fiai,
Temploma, hite, s álmai.
Friss újságból takarója.
Nyútt cipő, ha utcát rója.
Ünnepnapra felöltője,
S bátorsága, szebb jövőre.

SZEICZ JÁNOS

Kérdések válaszok nélkül

*Íróasztalomnál gondgyötörten ülök,
és merőn bámulom az üres papírt,
elakadt sorok zsibonganak fejemben,
és kínlódik néhány társra váró rím
a kérdésen: mit keres a múltunkban korunk,
mért idézi újra az elföldelt kint?*

*Az emlékek között hasztalan turkállok,
a gondolatok úgy zúgnak fejemben,
ahogy kagylóban a tenger üzenete.
Talán egy boldogabb kor dalát keresem?
Ám ha a jelenben nyomát sem találom,
a rossz időket jónak hogyan fesselem?*

*Azt a kételyt, amit a lelkek mélye rejt,
nekem kellene felhoznom a fényre?
Megfejthetem-e az okot s okozatát?
Egymagam kiállhatok-e a végre,
mikor a sokaságból én csak egy vagyok,
kit bár legyőztek, de lázadni merne?*

*Választ keresve harcolok önmagammal,
tépelődvé kérdelem: mit törődsz velem?*

Ha lelked szárnyalhat végtelen tereken,
akkor szíved mért nem törődik bele?
Bármit teszel, úgyis a pusztá semmi int,
hiszen körülvesz az alázat csöndje.

Segíts, testvér, mondd el nekem, hogyan bírod
ezt a szentséges, nagy nemzeti önzést?
A türelmedért te lehetsz korunk hőse,
vagy mint mazochista, érdemelsz feddést?
Ha tűröd, hogy fát vágnak görnyedt hátadon,
változáshoz közönyöd édeskevés.

Esedezés

Jó Uram!

Ha volnál kegyes farba rúgni,
mert mesterek cserepeiből
kirakott mozaikomat
meglátva
nem tetszett szerény művem.

Jó Uram!

Töltsd ki dühödet a bolondon,
aki játszani mert százszor szent,
elvont művészi szarokkal,
jámborul
hitte, bolondnak szabad.

Jó Uram!

Ne bántson, amit abban láttál,
mert görbe, rossz és torz tükör az,
mely nem fenséges arcodat
mutatja,
csak a bolond fenekét.

Eduárd ruhája

Dölyfössé váltak a hatalmasok!
Eduard királynak fehér ló kell hamar,
urak kastélyai gombaként nőnek,
a mohóbb több hivatalt s földet akar,
úrízni, dőzsölni Walesben, de főleg
nyerészkedni a nemzeten,
pedig "a király meztelen".

A bódult nép csak hallgat és lapít,
morognak, szűkölnék lenn a nyomorban,
mint a béna koldus, vesztegelnek,
bár beléjük a bánat már csontig mar,
birkaként mégis engedelmesek,
szolga lett a sok esztelen,
pedig "a király meztelen".

Te írástudó bárd, legyél bátor,
zengd el a hős valót verseidben,

azt, amit lenn félnek bevallani,
vagy rosszabb, hogyha nem tudja senki sem,
mi az, mit végre ki kell mondani,
amit titkolnak dölyfösen:
Eduard, "a király, meztelen".

Ha már nem csörög korán a vekker

Ne várd a kort, mikor sokat pihensz,
s nyugdíjasként ágyban délig heversz,
ha nem csörög rád korán a vekker,
akkor sem fogsz tovább aludni reggel.

Felkelsz hajnalban, dolgoz nem leled,
csak tétován topogsz, teszel – veszel,
kutyát etetsz, kenyeret szelsz sután,
nem is vagy éhes, idődet töltöd csupán.

Mikor dolgoztál, hogy valaki lehess,
akkor nem hitted, leszel felesleges,
olyan hamis a vállveregetés,
és szólam a megérdemelt pihenés.

Azt hallod irigyeidtől gyakran,
minden bajuk a "nyuggerek" miatt van.
Munkában megőszülni magánügy.
Hogy előre fizettél? Az csak ürügy!
Azt nem érti meg az a sok ember,

akit munkája még minden nap terhel:
hasznosan élni, s alkotni fontos,
ettől vagy ember, bármilyen nehéz most.

Ne irigyeld a nyugdíjast pajtás,
már nem bírja, de hiányzik a hajtás,
te sem fogod mosolyogva túrni,
ha akkor bárki koloncnak fog hívni.

A szó már nem elég

Aki töprengő, azt itt leszólják,
a sorból kilógót agyonmarják,
ha sok embert zavar egy gondolat,
és szólni mersz, fejjel mégy a falnak.

Mégis keresnünk kell az igazat,
ránk az átok végleg nem ragadhat,
tárjuk fel, mit rejt a lelkek mélye,
mert túl sokan hullnak már a mélybe.

Embereket a porba aláztak,
utcán élő csőlakóvá váltak.
Lebecsülni őket azért könnyebb,
mert így felelünk meg a közönynek?

Ki tudhatja, ki mint jutott oda,
utcára őt mily sors taszította?

Segíteni, ha akarok rajta,
le kell hajolnom érte a porba.

Akkor látom arcában a munkást,
aki évek óta nem kap munkát,
és látom a sarkon vézna lányát,
ahogy árulja magát a járdán.

Őket látom, bármerre is megyek!
Legyek csendben, amíg ők éhesek?
Legyen inkább ez a világ csöndben,
hogy jobb világot teremthessen Isten.

Didergő lélekkel

Nyomaszt a téli köd,
a fákról dér pereg,
s már a hó is szállong,
a lelkem didereg
itt Magyarországon.

Ezer éve várunk
Európa küszöbén
bebocsáttatásra,
hivatkozva nyeglén
viharos múltunkra.
Annyira szeretnénk
végre másként élni,

kutatjuk, kik vagyunk,
mit kell másképp tenni?
Változni akarunk!

Ám veszteségeink
elménkbe égették
népünk dacos gőgjét,
lázadó Koppányét,
s keresztények rendjét.

De jó lenne végre
tisztos méltósággal
igaz szókat szólni,
és tiszta tudattal
szebb jövőben hinni.

Most nyomasztó a köd,
a fákról dér pereg,
s már a hó is szállong,
a lelkem didereg
még Magyarországon.

Vadkolbász

Veronika és Bódog története is úgy kezdődött, mint a legtöbb külvárosi, vagy faluban rekedt fiatal páré a harmadik évezred elején. Miután kimaradtak az iskolából, valamilyen kenyérkereső foglalkozás után kellett volna nézniük. No persze könnyű ezt mondani, de már a szüleik is belefáradtak a keresésbe és megelégedtek azzal, ha az önkormányzat negyedévenként megszavazott nekik néhány ezer forintos gyors segélyt, vagy behívták valamelyiküket közmunkára. Ők gondozták a parkokat, kaszálták a parlagfüvet az árkokban, és nyesték az útszéli fákat munkaidőben. Esténként meg fogták a kis fűrészüket baltácskájukat és megritkították a város- széli erdőt. Végére is a gázt, meg a villanyt már kikapcsolták a szolgáltatók, mert fél éve egy fityinget se törlesztettek a számlaadósságukból. A megfagyott ember viszont később se fog fizetni, tehát valamivel fűteni kell, hogy egyszer majd fizethessenek, ha lesz miből. Még szerencse, hogy a nagypapa annak idején öntő mester volt a vasgyárban, a nagymama meg takarítónő az igazgatósági épületben. Az ő nyugdíjukból élt az egész család. Ki gondolhatta volna harminc évvel ezelőtt, hogy még hetvenévesen is ők lesznek majd a családfenntartók?

Bódog megpróbálta önállósítani magát. Gyakran kiment a piacra, felajánlotta a szolgálatait a kofáknak, beállt az őstermelőkhöz kertet ásni, zöldséget tisztítani. Egyszer a hentesnek is segített disznót vágni. Egy egész szál kolbászt kapott a munkájáért. Szívesen maradt volna tovább is, de azt mondta a mester, hogy nem adhat neki munkát, mert, ha rájön a hivatal, hogy nála dolgozik, úgy megbüntetik, hogy belefeketedik. Annyit meg nem ér ez az egész kóceráj. Majd szól, ha lesz valami alkalmi meló.

Veronika az áruházban próbálkozott. Árufeltöltőt kerestek a zöldséges részlegbe. Az álláshirdetésre jelentkeztek vagy húszan. Férfiak, nők vegyesen. A főnök sorba állította őket, mint rabszolgákat a mustrán, aztán kiválasztott három tagbaszakadt férfit.

— Maguk akár délután kezdhetnek is a raktárban — mondta — Te meg, szép kislány — állt meg nevetve Veronika előtt — rögtön össze is pisílnéd magad a krumpliszák alatt. De ahogy elnézem azt a huncut pofikádat, akár el is söprögethetnél az irodám előtt. Sőt, ha jól megnézek, akár a port is letörölgetheted az asztalomról. Várj meg ott, az ajtónál, megbeszéljük! — Aztán megbeszélték.

Így teltek az évek. Veronika söprögetett, Bódognak meg hol itt, hol ott adódott valami- féle munkalehetőség. Esténként összejöttek a haverokkal a parkban, ott múltatták az időt. Néha egy-egy bulit is rendeztek a kultúr centrumban, de semmi különös. Ha összeakadtak valami tán- cos buliban, Bódog hazakísérte Veronikát. Egy kicsit szerelmeskedtek a kapu előtt, meg a parkban, aztán mindkettő ment a dolgára. A fiú tudta, hogy a lánynak ott a raktáros, aki időnként becsempész néhány konzervet, meg megymást a szatyrába, amit a biztonsági őrök elfelejtenek ellenőrizni. A lány meg elvult így velük, nem vágyott többre a két férfi szerelménél. Azaz, hogy mégis. Az volt a nagy álma, hogy elvégezhesse azt a bizonyos kereskedelmi tanfolyamot, amiről annyit beszélt neki a raktáros Guszti, és valahol a világ végén nyithasson egy kis vegyes- boltot.

Bódognak meg az volt a nagy álma, hogy disznókat nevelhessen. Sok, sok disznót egy nagy udvarban, hogy a számukat se tudja. Aztán maga mellé vesz egy böllérsegédet, és minden nap disznót vágnak. Ez a Veronika meg hozza nekik a forralt bort, és süti a friss pecsenyét. Annyit zabálnak, amennyi a szájukon befér. Senki se kérheti számon, mennyi húst esznek.

Az álmok nem arra valók, hogy beteljesedjenek, hiszen akkor rögtön megszűnnek álmok lenni. Az övék azonban kivételes álmom volt. Veronikát beiskolázta a cég arra a bizonyos tanfolyamra. és beállították a csemege pult mögé eladónak. Káromkodott is cefetűl a raktáros, hogy nem akkor szólítja magához, amikor neki tetszik. Sejtette, hogy melyik főnök keze van a dologban, de egyelőre nem akart botrányt csapni. Árgus szemmel figyelte Veronikát a kis fodros fityulájában, lebbenő kis köténykéjében. És még mosolyog is azokra a vén szatírokra... A főnök meg még dicsérgeti is érte. Pedig hát nélküle legföljebb valami útszéli szajha lehetett volna ebből a virágszálból!

Bódog addig-addig sündörgött a hentes körül, míg megszánta őt, és közmunkás státuszban fölvette udvartakarítónak. Tehette, mert közben megválasztották önkormányzati képviselőnek, és az ő udvarán osztották a hajléktalanoknak az ebédet. Ahhoz pedig járt az udvartakarító mindenek. Amikor meg nem takarított, kitanulta a böllér mesterséget.

Nagy kár érted, te gyerek! — csóválgatta a fejét egyik nap a hentesmester. — Maholnap harminc éves leszel, és se szakmád, se családod, csak élsz bele a vakvilágba, mint egy kóbor kutya. Ha így folytatod, hamarosan beállhatsz te is az ingyen konyhára kosztosnak.

Nem addig a' Pista bácsi! — vetette föl büszkén a fejét Bódog. — Nevelek én olyan disznókat, hogy tenyérynyi vastag lesz a tokaszalonnájuk, meg akkora lesz az oldalasuk, mint az ólajtó.

Biztosan úgy lesz — hagyta rá a hentes —, mihelyt disznó szerencséd is lesz hozzá.

A gondolat azonban nem hagyta nyugton, hiszen, ha valaki ennyire szeretne disznókat nevelni, annak meg is kell adni rá a lehetőséget. De hol, és hogyan? Aztán egy nap olvasott az újságban egy érdekes cikket, amire ugyancsak fölkapta a fejét. Egy zalai kisfalu polgármestere arról panaszkodott az újságírónak, hogy a fiatalok közül nagyon sokan elhagyják a települést. A városba költöznek, és lassacskán elfogynak a faluból a gyerekek. Attól tart, hogy néhány év múlva be kell zárni az iskolát. Neki pedig szívügye az az iskola, amelyik őt is nevelte. Arra gondolt a testület, hogy ott van az a néhány ház, amelyikből kihaltak az idős emberek. Fel kellene ajánlani hajléktalan, de lehetőleg sokgyerekes családoknak. Ki is írtak egy pályázatot hajléktalan fiatal házaspárok részére. Aki gyerekestül hajlandó leköltözni a faluba, ingyen kap házat, és munkalehetőséget is biztosítanak nekik. Szerződésben rögzítik, hogy legalább tíz évig ott kell élniük a faluban gyerekestül.

No, fiam, itt van a te nagy lehetőséged — lobogtatta meg az újságot Bódog előtt a hentes — Ott aztán annyi disznót nevelhetsz, amennyit csak akarsz. Némi szerencsével még böllérkedhetsz is. Amennyit ahhoz kell tudni, már rég ellested tőlem.

El is mennék én, már akár holnap — tette le az asztalra az újságot a fiú, de honnét szerezzek hozzá asszonyt meg gyereket? No, meg az a pályázat... Nem értek én az ilyesmihez, Pista bácsi!

Nem a fenét, Bódog, csak akarni kell. Majd én segítek neked. Mióta kísérgeted azt a boltos kislányt?

Azt már legalább hat éve, de hát ez semmit se jelent. Szórakozunk egy kicsit, aztán annyi.

— Hozzád menne feleségül? Biztosan hozzád, mert az a szélhámos raktáros soha nem fogja elvenni. Ott van neki az asszony, meg a három gyerek. No, figyelj! Az esküvőhöz elég két tanú, a pályázatot meg megírom helyetted én. Olyan fájın pályázatot kanyarítok én neked, édes fiam, hogy két év múlva téged választanak meg a faluban polgármesternek.

Én nem bánom, Pista bácsi, maga az iparos...

Még aznap este elvitte az újságot Bódog Veronikának, és határozottan kijelentette, hogy vasárnapig várja a választ, különben mást vesz feleségül. Már szombaton este megérkezett a válasz esemesben, hogy rendben van, szervezheti az esküvőt, de ne legyen nagy hajcihő, csak két haver tanúnak. Így is történt. Közben a hentes az alpolgármesterrel együttműködve megírta a pályázatot. Csatolták hozzá a házassági anyakönyvi kivonat másolatát, a szándéknnyilatkozatot, miszerint öt éven

belül legalább két gyermekük születik, no meg néhány ajánló levelet, és elküldték Zalaszépe polgármesterének. Amikor a raktáros megtudta, hogy Veronika beadta a felmondását, odament a csemegepulthoz a vásárlói oldalon, és vérben forgó szemekkel szí- szegte:

– Megtalállak, te hűtelen ribanc, bárhová is bujdokolsz előlem, és kiontom a véredet! No, meg a stricidét is.

*

Nem véletlenül hívták Zalaszépe németek azt a kis dombok által körülvett, erdők árnyékába bújtatott kis falut, ahol leszálltak a buszról. Tiszta vízű kis patak csordogált a kertek alatt, mellette a dús fűvű réten birkák, tehén, meg a kicsinyeket sziszegve védő libák legelésztek. A domboldalon karámba zárva jól táplált lovak várták a turistákat. Nem értem – nézett szét Bódog – miért költöznek el innét a fiatalok. Olyan csodálatos itt minden.

– Ugye neked is tetszik, Veronika?

– Tetszeni éppen tetszik – mondta nem túl nagy meggyőződéssel az asszony – de gyereken kívül mit lehet itt csinálni? Hol van itt a bevásárlóközpont, a diszkó, meg ilyesmi. És melyik a mi házunk? Remélem, nem valami lerobbant putriba akarnak költöztetni bennünket!

A polgármester személyesen fogadta őket, és elkísérte a leendő portájukra. A vakolat itt-ott lehámlott a falról, meg a tetőről is hiányzott néhány cserép, meg a kerítés egy részét is kidöntötték a kutyák... No igen, már két éve nem lakott benne senki... Nem nagy dolog ez, a tél beálltaig minden pótolható. Vannak itt ügyes kezű asszonyok, akik majd megtanítják a fiatalasszonyt tapasztani. A padló, mármint a szoba alja földes, de szépen föl lehet újítani. A lovardában ingyen adnak lótrágyát a tapasztáshoz. Az udvaron nevelhet baromfit. A tyúk-, meg a disznóól is rendbe hozható. Néhány szál deszka, szög meg kalapács kell hozzá. Falusi embernek gyerekjáték az egész. Itt van a szomszédban Bagó Jani, a z ezmester, majd ő segít.

Na jó, hát ez így nem jön össze – csóváltatta a fejét Bódog. – Szerződés ide, szerződés oda, a következő busszal hazamegyünk.

Rendben van – hagyta rá a kis pocakját simogatva a stuccolt bajszú polgármester. – Legközelebb holnap indul Váraljára a busz. Töltsék nálunk az éjszakát! A többit meg vacsora közben meg beszéljük.

Túl sok választási lehetőségük nem volt, elfogadták az ajánlatot. Beszélgetés közben előkerült a kisüsti szilva, ami a polgármester szeszfőzdéjében készült a saját gyümölcsösében termett szilvából. A fácánsülthöz kínált bor a fia pincészetéből való, aki a lovardát is igazgatja. Gondoltak már arra, hogy az erdő alatt, ahol most a birkahodály van,

érdemes lenne egy disznó hizlaldát építeni. No igen, de nem talált a faluban olyan embert, akire rábízhatná a telepvezetését. Melós még csak lenne, aki eléjük önti a moslékot, meg az abrakot, kihúzza alóluk a trágyát, de olyan ember kellene, aki a vágáshoz is ért, meg benne van az üzleti életben. Bódogot szíven találta ez a beszéd. A polgármester szavaitól, meg a gigáján lecsorgott szesztől úgy meg- csillant a szeme, hogy a második pohár után megitták a pertut, és elfogadta a telepvezetői kinevezést.

Az asszonyok is hamar szót értettek. Veronika megdicsérte a polgármesterné sós süteményét, no meg a karcsú derekát és a kontyalávaló hatására hamarosan városi pletykát falusira cseréltek. Elpanaszolta az asszony, hogy a templom mellett nyitottak egy kis mindenes boltot. A krumplitól a villanykörtéig mindent árulnak benne, de hát ezekből a falusi csajokból soha nem lesz igazi kereskedő. Kapálásra születtek, nem a pult mögé. Ha lenne valaki, aki nyájas, udvarias, meg jópofa tud lenni a vevőkhöz, és még megbízható is... De hát hol van manapság ilyen kereskedő?

A busz másnap reggel nélkülük indult el a város felé. Beköltöztek Réti Vince polgár- mester úr nyári konyhájába, az ezermester Bagó Jani meg fölmérte, mi minden kell az új szom- szédok házának gatyába rázásához. A kocsmá előtt csellengő, potya piára váró férfiak is jó szívvel segítettek a malter keverésben, hiszen úgy se volt más dolguk, az új ember meg munkát ígért nekik a disznóhiz- laldában.

Őszre takaros ház állott Bódogék portáján, és az erdő alatt is felépültek a disznóólak. Csak Pityke Palkó, az állatgondozó panaszkodott néha, hogy nem győzi befoltozni a kerítés lyukait, mert a vaddisznók furton furt szétrágják a drótot és bejönnek zabálni a takarmányosba. Pedig éppen elég makk terem az erdőben, annyit zabálhatnának, amennyi beléjük fér.

Hogy is van ez? — állította meg az udvaron Bódog. — A vaddisznók járnak be ide zabálni? Miért nem a mi malacaink járnak ki a makkra?

Hát én azt nem tudhatom, főnök úr — rándította meg a vállát Palkó. — Nem az én dolgom. A nagyapám mesélte, hogy régen ráhajtották a csordát ősszel az erdőre és azon híztak föl télig a malacok. De hát az már régen volt, főnök. Lehet, hogy ezek a mai modern disznók meg se ennék a makkot.

Próbáljuk ki! — adta ki az ukázt Bódog. — Holnap hajts föl néhányat az erdőbe, hátha belekóstolnak!

A kísérlet sikerült. A disznók megkedvelték a makkot, és félannyi takarmánnyal beér- ték, mint korábban. Igaz, volt amelyik csak néhány nap múltán talált haza, de végül mind a vágóhídra került. Erről jutott eszébe a telepvezetőnek, hogy ha ez így van, mi a fenének a kerí- tés? A süldők hadd menjenek zabálni az erdőbe, épp elég a hízókat etetni a vágás előtt.

Veronika se volt tétlen. Átvette Ilonkától a kis vegyesbolt vezetését, és rögtön be is vezetett néhány újítást. Például azt, hogy bármit meg lehetett rendelni nála, ami nem volt kap- ható a boltban. Hetenként kétszer bevitte őt a falugondnok kocsi- val a városba, ahol egyébként is ügyeket kellett intéznie. Veronka meg közben bevásárolt a megbízás szerint némi jutalék fejében. Akár a recepteket is kiváltotta a patikában, meg a csekket is feladta a postán, mert a faluban már mindkettő megszűnt. Orvos is csak a harmadik faluban volt, mióta az öreg Simon doktort eltemették.

Miután a hizlaldában felépült a vágóhíd, a kisboltban is árulták a házi ízesítésű hurkát, kolbászt. Sokan még a harmadik községből is átbicikliztek érte, olyan finomra sikerült. Aztán az egyik őszön elterjedt a hír, hogy a vadászok kese vadkant lőttek az erdőben. Még fényképet is közölt róla a megyei újság. Az emberek csak nevettek rajta, viccnek vélték az egészet. Bódog, meg a Palkó gyerek is mosolygott a bajsza alatt, pedig ők tudták, hogy igaz lehet, hiszen együtt legel az erdőben a vad, meg a hizlalda csordája. S lám, Bódognak megvalósult a régi álma.

Annyi disznót nevelt az udvarán, hogy a számukat se tudta. Réti Vince azonban úgy gondolta, nem jó az, ha túl sokat pletykálnak az emberről. Szólt a vadászoknak, hogy mielőbb lőjék ki a kese vaddisznókat, hogy nyoma se maradjon. Maga is szakított időt néhány elejtésére. Hamarosan felkerült egy újfajta kolbász is a vágóhíd kínálati listájára, a vadas-csípős kolbász. Ezt már a városban is árulták a piacon, a szépfalvai standon.

A honfoglaló ifjú pár – mert így nevezték őket a helybeliek – gyorsan gyarapodott. Már a második házassági évfordulójukat a kibővített és felújított házuk teraszán ünnepelték. Néhány nappal előbb érkeztek meg az IKEA-ból rendelt új bútorok. Ott volt a falu előkelősége. Aki meg nem fért be az udvarra, a kocsmában ihatott egy nagyfröccsöt az egészségükre. Maga a polgármester koccintott velük elsőként, és megható, szép beszédben ecsetelte elévülhetetlen érdemeiket a falu felemelkedésében. Csupán azt fájlalta, hogy olyan sokat várat magára az első gyermek.

Másnap reggel tárva-nyitva találták a tyúkól ajtaját, és se híre, se hamva nem volt a környék legszebb kendermagos kakasának. Veronika sírt mérgében, az alvégi kapásokat szidta, Bódog meg egyre azt hajtogatta, hogy „megölöm a gazembert!”

Aztán mivel, főnök úr? – kérdezte a falugondnok. – Előveszed a gyöngyháznyelű kiskésedet?

Lelövöm, mint a veszett kutyát – bokszott a levegőbe a hizlalda igazgató – Tudsz nekem szerezni egy pisztolyt, Ferikém? Te mindent el tudsz intézni... Mindegy mibe kerül.

Így talán tudok tenni az ügy érdekében valamit – bólintott rá a másik. – Tudod, amikor kivonultak az oroszok, ezeknél mindent lehetett kapni. A benzinen meg a televízión át a géppuskáig mindent. Még hangtompítós pisztolyt is. A jobbak azzal jártak vadászni, míg egy- szer le nem lőtték a vadőr fejéről a kalapot, de hát ennek már van vagy húsz éve... Szétnézek, hátha maradt még valahol valami.

Talált, persze, hogy talált. Jó pénzért a vak tyúk is talál szemet. Le is szállította a meg- rendelőnek annak rendje és módja szerint. Csak kesztyűben volt hajlandó megfogni, mert fő az óvatosság. Soha nem lehet tudni ezeknél a honfoglalóknál, mi mire kell.

Bódognak éppen jókor érkezett a fegyver. Nemcsak azért, mert időközben négy tyúkjának is lába kelt, hanem a kocsmában azt mondta a csapos, hogy a héten kétszer is bejött az ivóba egy magas, kopaszodó pasas, és a Veronika felől érdeklődött. Máskor hónapokon keresztül nem esik be idegen ebbe a zsákfaluba.

A raktáros Guszti – sziszegte Bódog, és megtapogatta a zsebében a frissen szerzett fegyvert. – Jókor jössz pajtás. Csak aztán össze ne akadjanak a lábaid futás közben! Veronika az enyém, és az is marad.

Este a vacsoránál azért nem állhatta meg, hogy szóba ne hozza a dolgot. Arra volt kíváncsi, hogy találkoztak-e. Ez a legfontosabb. A többi úgylátás kiderül. Az asszonynak az arcizma se rándult Guszti nevének hallatán. Közömbös hangon és unott arckifejezéssel mondta, hogy mióta eljöttek, a hírét se hallotta. Nem is hiányzik. Felejthető epizód a régi életéből.

Néhány hét telt el, mire újra jelezte a csapos, hogy itt volt a múltkori kopaszodó úriember, és az iránt érdeklődött, mikor van nyitva a kisbolt. Azt is megfigyelte, hogy egy piros színű Fiattal jött, és sokáig üldögélt a kocsijában a templom mellett.

El akarja vinni. Mit elvinni? Elcsábítani, elrabolni... – fogant meg a férfi agyában a gondolat, és olyannyira ideges lett tőle, hogy majdnem elhúzta a zsebében lapuló pisztoly ravaszát. Mióta ellopták a kakasát, meg pusmogni kezdtek az emberek a háta mögött, nem érezte biztonságban magát. Lehet, hogy az életére törnek? Miért ne lehetne? Itt, az Isten háta mögött a kutya se keresné, ha netán az egyik napról a másikra nyoma veszne. Se rokona, se ismerőse, senkije sincs Veronikán kívül. Márpedig ez a Guszti mindenre képes. Ha ez belekőp a levesébe, vége az igazgatóságnak, a hizlaldának, a vágóhídnak, a vadkolbásznak, mindennek. Mehet vissza a városszéli ingyen konyhára kosztosnak. Rajta röhögne az egész város, meg a falu is. Ez rosszabb, mint a halál. No, majd este a végére jár a dolognak.

Elérkezett az izgatottan várt este. A nappaliban várta Veronikát. Mint gondos rendező a színpadot, úgy rendezte be a helyiséget. Minden

tárgynak, minden fényeffektusnak szerepe van az előadásban. Az állólámpa mellé húzta a fotelt, elé a dohányzóasztalt, szembe meg az ő bőr- foteljét, amelyikből a tévét szokta nézni. Pálinkás butykost vett elő, meg két poharat. Töltött magának, aztán egyetlen kortyban lehúzta és bólintott rá. Aztán az asztalra terített egy konyha- ruhát, arra rakta a szétszerelt pisztoly alkatrészeit, a tisztító szerszámokat, meg a fegyverolajat. Kissé hátra lépett, hogy egyben láthassa az egészet. Rábólintott, elégedett mosoly ült ki az arcára. Igazi vérfagyasztó vallatószínpadnak ítélte a művét. Ha ezt meglátva be nem vallja minden bűnét az asszony, akkor tényleg ártatlan.

Ülj le drágaságom! – mondta negédes mosollyal a belépő Veronikának – Mesélj, mit csináltál ma egész nap!

Részeg vagy? – nézett rá hüledezve az asszony. – És mi a túró az az asztalon? Csak nem stüszivadásznak állsz te is, mint ezek a lökött falusi legények?

Ne beszélj mellé, angyalkám! Azt meséld el, hol és mikor találkoztál a raktáros Gusztival! – mondta izgatottan, és remegő kézzel kezdte el összeszerelni a pisztolyt. – Igen, disznó vadásznak álltam. A Guszti nevű disznót fogom levadászni. Tudom, hogy eljött érted, ne is tagadd! Látták.

Ki látott és mit látott? Két éve a hírét se hallottam. Az agyadra ment a vaddisznókolbász, vagy a szilvapálinka! Feküdj le! Ha kijózanodtál, majd beszélgethetünk. Még hogy a Guszti!...

Ne tagadd, a csapos látta a kocsmában! – üvöltötte Bódog magából kikelve. – Legalább ne tagadd! – és közben a helyére rakta az utolsó alkatrészt is.

Mi közöm nekem ahhoz, hogy mit lát az a részeg csapos a kocsmában. Én a városban voltam a falugondnokkal.

Úgy? Szóval már nemcsak a Guszti, hanem a falugondnok is? Hát ilyen utolsó ribanc lettél te, Veronika? Ha kiderül, hogy a Guszti miatt nem lettél terhes két év alatt, én megöllek! Meg én! – sziszegte és ráfogta a pisztolyt.

Az asszony csak legyintett rá és elfordult

– Aludd ki magad!

Talán mást is mondott volna még, de a férfi kezében elsült a fegyver és Veronika vérző fejjel zuhant a padlóra. Bódog sóbálvánnyá váltan állt mellette. Nem értette, mi történik, hiszen ő nem ezt akarta, csak meg akarta ijeszteni, hogy megtudja... Fogalma se volt, mit kell ilyenkor tenni. Aztán eszébe jutott, hogy talán a mentőket kellene hívni. Mentőt Zalaszépén... Letérdelt mellé, hogy megtapintsa a nyaki ütőerét, ahogy a tévében látta. Nem érzett semmit. Hát akkor... Akkor vége mindennek. Az udvar felől futólépések zaját hallotta. Itt találják a halott asszony mellett... Ki hinné el,

hogy nem ő... Te jószágos Isten... Elsírta magát, aztán helyére kattintotta a teli tárat és meghúzta a ravaszt.

Mire az ezermester Bagó Jani bemerészkedett a helyiségbe, már csak két egymáson heverő, szétlőtt fejű hullát talált. Úgy megijedt tőlük, hogy jajveszékelve rohant a polgármesterhez.

Vince úr! Vince Úr! Jöjjön gyorsan, nagy baj van! Az igazgató úr, meg az a szép asszony... – hadarta kétségbeesetten. – Soha egy hangos szót nem hallottunk a portájukról, most meg... Te jószágos Isten! Olyan szépséges, meg jó volt az a fiatalasszony...Az igazgató úr meg... én nem is tudom. Valóban ő tette volna?

Igen, a helyszíni szemle tanúsága szerint mindkét lövést ugyanabból a fegyverből adták le és a pisztolyon is csak egyfajta ujjlenyomatot találtak. Az idegenkezűség kizárható. Harmadik személy jelenlétére semmiféle nyom nem utal. Ennek ellenére a hatóság megtiltotta a tetemek elhamvasztását. Csak koporsós temetést engedélyeztek az exhumálási lehetőség fenntartásával.

Ez eddig rendben is volna, de ki temettesse el őket, és hová? A községi temető az egy- házközség tulajdona, oda pedig öngyilkost nem lehet temetni. Tiltja az egyház rendje, meg az ősi szokásrend is. A Tuskó Ferit, akit néhány éve az erdőben találtak felakasztva, a temetőn kívül temették el, pedig ő falubeli volt. A pap még a halotti anyakönyvbe se írta be. Hát akkor ezeket az idegeneket? Azt se tudni, milyen vallásúak voltak. Egyáltalán tartoztak ezek valamilyen felekezethez? Lehet, hogy ateisták voltak. Akkor meg? Melyik pap vállalná fel a búcsúztatásukat? Túl sok itt a kérdőjel, válasz meg egy sem. Végül úgy döntött a polgármester, hogy hozzátartozók hiányában a falu temetési el őket a szociális alap terhére a temető domb felőli, újonnan megnyitott részében. Tekintettel a fentírt hozzátartozók, illetve örökösök hiányára ugyanezen alap bevételeként könyvelendő el az elhunytak által hátrahagyott ingó és ingatlan javak ellenértékéiként befolyt összegek is.

A temetés a hatósági engedélyben meghatározott péntek délután két órakor történt a polgármester és két hatósági tanú, valamint két temetkezési alkalmazott (sírásó) jelenlétében. Hazafelé menet a polgármester, meg a kocsmá előtt összegyűlt férfiak ittak egy feles szilvapálinkát az elhunytak lelki üdvéért, a másikat meg a sajátjukért, hogy elrettentsék a rossz szellemeket. Végére is a fene tudja ki fia borjai voltak ezek a szegény jöttmentek...

A bútorokat elárverezték, de az öngyilkos ház senkinek se kellett. A vénasszonyok azt pletykálták, gonosz szellem lakik benne. Később, nehogy tönkre menjen az épület, falumúzeumot csináltak belőle. Egyes üzleti

hajlamú fiatal egyének szerint szellemház néven turista csalogató szállodát kellett volna nyitni benne, de senki se vállalta az üzemeltetését. A bútorok árából vettek egy kisbuszt, a falugondnok azzal szállítja át a gyerekeket iskolába a szomszéd faluba. Az óvoda is megszűnt, mert mégse költöztek annyian a faluba, hogy érdemes legyen fenntartani. A vadkolbász receptjét viszont megőrizték és kézről kézre adják a falubeliek. Most is eszerint keverik a töltelékét.

A temetőből valaki ellopta a két fejfát. Senkinek se hiányzott, így most már senki se tudja, pontosan hol is nyugszanak az idegenek. Csak a vadkolbász őrzi az emléküket, meg a Pali gyerek, aki időnként fölballag a dombtetőre megnézni, nem születtek-e újabb kese vadmalacok.

THAMÁSSY NAGY GÉZA

Eressz be

Messzire szálltam.
Szirének hívtak
s vittek jó darabig,
hol csábzene szólt
és táncoltunk hajnalig -
csak az ébredés,
az nem esett jól.
Sehol egy ember,
sehol egy arc,
sehol a Nap,
sehol az árnyék,
sehol egy templom,
sehol egy szó -
csak a fények,
csak az ének,
de az is már
mind monoton...
Túl messzire szálltam.
Tollaim eláztak,
didergő így az út
hozzád visszafele
a ködben,
csak illatod vezet.

Ott toporgok majd
kopogni félve –
kérek
eressz be!

Félúton

Tolom a bringát, megpihenek.
Látszik a csúcs, de oly meredek
így ködben, holdtalan sötéten,
míg mögöttem a völgyben
vigalom, szirének tánca és dala.
Áttekertem rajtuk és szaladtak
Szerte-szét mind, ide-oda...
tudtam jól, mit akarnak,
hisz nem vagyok tétova...
Tolom most a bringát,
épp csak megpihenek –
félúton.

Vagyok-e még

Ki volt előbb?
Én-e, kit csillagok küldtek
egyenest le hozzád,
avagy Te ki furcsállsz –
micsoda égből jött senki,
ki csak kezedből akar enni

és árnyként követni szemed
tükrözve érzőn vissza
feléd minden gondolatod
s ki itálnak könnyedet,
az őszintét, a keserédest
fakasztja közös poharunkba,
ha fáj már minden –
Hidd el, megtelik egyszer,
ugye leszel még? Velem
Te közöld majd akkor,
hogyan én vagyok-e még?

Modern Rómeó panasza

Több erkély, mint Júlia...

Hívtál Júliám
s pontban itt vagyok,
de mely erkély rejt?
Sok közt tobzódok
fellelni téged
édes titkunkkal,
ám hol a létrám
osonni csókért
becézve karod?
Pókemberként nem,
még ha gyertya ég
világos jelként
sem mászom oda –

fóbiám legyűr,
Shakespeare nem írta.

Na de csitt, lelkem
s várj még Júlia!
Nyitókódot adj -
küldd sms-ben
s hogy ajtód hányas -
lifttel megyek fel.

Sötétből feléd

Teremtettél egy világot körém.
Szűkült a kör, levegőm fogyott,
hát begubóztam
és magamra zártam a holnapot.
De mint várakból a lőréseken
lestem minden léptedet,
kezemet néha kinyújtva bátortalan,
hogy lásd, még élek.
Feltöröm most a héjam,
mert érzem, szeretsz -
s mint esendő, neked-pompa lepke
szállok a kezedre.

Mezítlábas gyerekkor

Klott gatyában szaladgáló,
mezítlábas gyerekkor indult útnak valamikor
a kert végében álló göcsörtös ág-bogas, öreg birsalmafa alól,
s rohant az ismeretlenbe átgázolva az óvatosságra intő
tanácsokon,
nem nézve az intelmeket az árokszéltre ültetett tiltó táblákon,
csak szaladt az ismeretlenbe caplatva a futó zápor verte sarat,
nem hallva a bölcs öregség által irigyen megfogalmazott
tanácsokat.

Elrohant az élet.

Kipusztultak a birsalmafa, dudva verte fel a virágzó kertet,
felült az idő egy korhadat ágra, nem szól, némán méreget,
nem firtatja, mit tettél és miért, szitkot sem szór rád. Minek?
Megállsz, pőréen várod az őszi hideg esőket, a fagyott telet,
a klottgatyád is szétszakad, életed is elmarad, ennyire telt.

Kisfiam

Hűvös hajnal, jóleső nyugalom,
az ablakból nézve a csendet,
cigarettám füstjével rajzolom

gondolatom, valami szépet
keresek a panelek közé bújt,
apró park fáival övezett
sablon játszótér hintái között.

Kisfiam, megfognám puha kis kezéd,
a lendület viszi mosolyod
fel-le, aztán bátran nevetsz rám:
- látod? Most fel, az égig szálllok,
ugye ügyes fiú vagyok, apám?

A rozsdá rég felfalta a hintát,
helyén talán ma már beton nőtt,
keresem egy gyermek mosolyát,
de az idő rá már fátylat szőtt.

Te, vagy én?

Valaki
megtörte a szélfúttá dombok közé
rejtett csendet, valaki átgázolt
az árnyakba bújtatott ösvényeken,
valaki megkeseredett és vádolt,
te voltál vagy én?

Valaki
szakította a szavak színes fonalát,
valaki összekuszálta a múlt-időt,

gyógyulatlan sebeket szakított fel,
valaki nem tűrte a tehetetlen dühöt,
te voltál vagy én?

Valaki

fáradt volt tovább álmodni, jeltelen
éjszakákat gyűrt a feje alá, némaságot,
valaki már csak rosszkedvvel tud ébredni,
a jókedv eltűnt, szeme szürkére váltott,
te voltál vagy én?

Valaki

hiányzik a világból, az a régi mosoly,
az a mozdulat, amit a másokra ölel,
valaki fel fog ébredni és kezét nyújtja,
emlékezik egy dallal, halkán újra énekel,
te leszel vagy én?

Micsoda különbség

Amikor belépett a Tescóba, és megcsapta a légkondicionált világ kellemes érzete, mély levegőt vett. Érezte, hogy az izzadságcseppek az arcán eltűnnek, az ujjatlan póló a hátán szinte hideggé vált. Kellemesen megborzongott. A kamerát figyelte - a kamera pedig őt, lassan fordulva a negyvenöt fokos szögben, amire programozták.

Reggel épp olyan nap köszöntött rá, mint előtte bármelyik - azzal a különbséggel, hogy negyven fok feletti meleget jósoltak mára. Fáradtan ébredt. A negyedik emeleti panel lakásban még éjfélkor is 37 fokot mutatott a hőmérő – igazi pihenésről szó sem lehetett, de talán még nyugodt körülmények között is nehéz lett volna elaludnia.

A gondolatai csapongtak. Egyre inkább úgy érezte, hogy megfojtja a világ és kiutat nem látott. Bele is fáradt a céltalanságba. Nem volt már

fiatal. Régen elromlott házasság. Néhány kapcsolat, inkább felszínes, mintsem igazi kötődés. Talán egy éve, hogy valóban lángra lobbant valaki iránt - aki őszinte szerelemmel viszonzta ezt. Ő is férjnél volt - de sokszor megoldották, hogy találkozzanak és nem csak egy-két órára, de napokra is. Jó volt vele elaludni és jó volt vele felébredni.

A kamerára nézett, az mintha gúnyosan nézné őt. Furcsa volt. És más is nézte. Az elhízott, tunya biztonsági őr ott állt a kínáló sor végén. Őt figyelte.

Zsebébe nyúlt. Elővette az aprópénzét - bankjegy már nem volt. Két nappal a nyugdíj előtt honnan is lenne. A havi 47 ezer forint hamar elfogyott. Rezszi fele az övé, az húszezer, telefon (kellett a kapcsolata megtartásához) tíz körül. Cigaretta és bizony még a maga által töltött napi tíz-tizenöt darab se volt olcsó. Általában valami leveskockából forralt lét evett kenyérrel.

Megszokta már. Húst talán két hónapja evett utoljára. Hála Istennek, inni soha nem ivott. Volt, hogy hónapok elteltek alkohol nélkül. Most jól esett volna ebben az embert tikasztó hőségben egy hideg sör, de arra már nem volt pénze. Megszámolta, a végeredmény 275-forint volt. Ezen vesz egy kiló kenyeret és két kiflit, két napig már kihúzza vele.

A kamerába nézett ismét. Furcsa volt, hogy nem forgot, csak őt figyelte. Ezen elmosolyodott. Tudta, hogy a programozás szerint nem mindig pásztáz. A biztonsági őr eltűnt a közeléből.

Lassan bandukolt a sorok között. Amíg lehet, élvezte a hűvöset. A kenyeres pultnál egy szeletelt kilósat választott ki és mellé két kiflit. Nézte a szép nagy töpörtös pogácsát, ami kilencvenöt forintért kínálta magát. Nyelt egyet. Szinte érezte az ízét.

A kamerába nézett. Az újra lassan mérte a fokokat. A pénztárak előtt látta a biztonsági embert. Egy vörösre festett hajú, pattanásos pénztáros lánynak sütötte el idétlen vicceit, aki fel-felvihogott.

Elindult feljűk. Aztán egyet gondolt – még élvezni akarta hűvöset. Átment az üzlet másik végére. Nézegette a tejek, sajtok, margarinok, felvágottak, csomagolt húsok hűtőjét. Kezdett éhes lenni. Jobb is arrább menni, valami olyat látni, ami nem étel.

A kamerába nézett – a kamera őt nézte. Kezdt fázni a mezítlábra húzott szandálban, rövidnadrágban, ujjatlan pólóban. Újra elindult a pénztárhoz. Kezében az elhasznált nylon szatyrot lóbálta, amiben mindig benne volt egy füzet és egy toll és egy szakadozó cigarettás doboz pár szál füstöltni valóval, öngyújtóval. Az italos hűtőpultnál megállt. Két nagydarab fickó válogatott a sörök között - láthatóan már nem az első kortyokat pakolták a kosárba ma.

A kamerára nézett - az a másik sarkot pásztázta. Megállt. A biztonságát nem látta sehol. Úgy érezte meghal, ha nem ihat egy hideg sört. Egy mozdulattal a nylon szatyorba csúsztatott egy dobozos sört. A márkát se nézte. Mindegy, csak sör legyen..

Mintha mászás súlyt rakott volna a szatyorba, hatalmas terhet cipelt - talán nem is kezében, hanem valahol a lelke környékén. A kamerára nézett. Mereven állt - őt nézte. Izzadni kezdett, miközben rázta a hideg. Egy vevő megfogta a könyökét: - rosszul érzi magát?

– Nem ... – válaszolta és lépett tovább.

A biztonságis egy üres pénztár szalagjához támaszkodva a körmét piszkálta. Rá sem nézett. A kenyeret és a kifliket a szalagra dobta. Az üres kosarat a szalag alá, a többi már ott lévő tetejére tette. Görcsösen szorította a nylon szatyrot. A pénztárosnő sürgetőleg nézett rá. A markában szorongatott pénzt a műanyag tálkára helyezte...

...és...

...belenyúlt a szatyorba. Elővette a doboz sört. A kifli mellé helyezte. A kenyeret felemelte a szalagról és a peremre rakta:

– Csak a kiflit és a sört viszem. Elnézést, majd visszaviszik a kenyeret. Megkönnyebbült. Rámosolygott a fiatal lánra:

– Ne haragudjon. Nem akarok elhízni, és hát nagyon szomjas vagyok ebben a hőségben.

A lány nem különösebben méltányolta a humorát, de őt nem érdekelte. Mosolygott. Mégse lett "bűnöző".

Felemelt fejjel, jókedvűen lépett ki a hűvös boltból a tűző napra. Keresett egy fák árnyékában lévő padot. Leült. "Fonnyadt" szál cigarettát

halászott ki a foszladozó dobozból. Meggyújtotta. Az első mély slukk után kipattintatta a sörös doboz fülét és nagy kortyot húzott belőle. Az ízén elfintorodott. Ránézett mit is iszik... Nem akart hinni a szemének... Aztán csak nevetett, fuldokolva nevetett... Sőt, ez már röhögés volt. Egy néni sétált el a pad előtt. Ijedten nézett rá és megszorította a lépteit. Nem törődött vele, mással se, nem érdekelte ki látja és hallja. Csak nevetett, röhögött és a doboz feliratát nézte:

ALCOHOL FREE

UHRMAN IVÁN

Március

Most, hogy az égről a Tél fellegeit lesikálták,
és ragyogó tükrét nézi kacéran a Nap,
és ha az éjjeli égen ezer csillag kivirágzik,
szikrázó lángjuk már nem a fagynak üzen,
most mi nehéz elhinni, hogy eddig bírtuk a Télben,
bírtuk a sárt, a fagyot, ronda ragályt, köhögést,
azt, hogy az éj megkezdődött négy óra után már,
s reggel csak nyolckor jött valahára a fény,
és mi bezárva az éji sötétbe, lázba, a ködbe
kóvályogtunk csak öt kutya hónapon át,
míg ez az éj, ez a fagy s ez a köd lelkünkre vadított
minden szörnyeteget, kit soha nem tür a fény,
mind, kit nem hisz az ész, de szorongva gyanítja a lélek
mélye az észen túl – az tör a Télbe' reánk,
és sandán, gonoszul, vámpírként szívja a vérünk,
míg testünkben már nem marad életerő,
szívünk mélyén hit, no meg önbecsülés tudatunkban...
Hogy bírtuk tavaszig?! Mily hihetetlen is ez!

S most mi nehéz elhinni, hogy ebből bármi maradhat,
s minden meg nem újul, bár kirügyezték a fák,
hogy mikor elmegy a tél, túlélheti bármi gonoszság,
s gyilkos les, mialatt visszajön életerőm;

hogy míg az új életről zölden harsog az új fű,
lopva az őс vérszomj felveti újra fejét,
és ezer új testben szolgálják újra a Sátánt
sírjukból felkelt egykori vérebei!
Enyhül már az idő, node merje-e Afrika sarja
vinni az utcán, s tán éppen a villamoson
szép csokoládészín arcát? Szabad-é a cigánynak
kormos képével járni a pesti utat?
S én titkolhatom-é a nevét, s meddig, nagyapámnak,
Klauszál téri derék, bölcs, öreg Izraelét?
Hát miben is bízzam?? Körülöttem zendül az élet,
s tán mind hóhérok szörny-aratása leszen?!
Nem! Nem!!! Félre, ti Télből itt ragadó, sunyi rémek!
Mit tehet itt a Halál?! Érezem, itt a Tavasz!!
Élni kívánok még!!! S oly sok miliárdan a Földön!!!
Végleg nincs sose Tél!!! Így van-e, fű, fa, virág?!!

A csodaszarvas

Évezredek közt eltévedve jár,
éppúgy, ahogy mi is mindannyian.
Rén-agancsát rég elhullatta már,
és fertőzött a víz nyomaiban.

Hol lelhetné a régi, tiszta pusztát,
az ősi és még ősibb Skythiát,
melynek kéklő égboltját koszorúzták
fénylő, bemocskolatlan svasztikák!

Hol úrnő volt, mindenki édesanyja,
óvó szellem, ki új hazába visz,
ordast ha sejt, vitézül megrohanja,
s emlőt kínál bármily gyermeknek is!

Megtörtént tán, hogy nyíl röppent utána,
és fel-felfalta sok vad gyermeke,
s mert túl fürgén repült hat könnyű lába,
kettőt a fejsze szelt közűle le,

de énekké jajdult a bűnbocsánat-
esengők tort ütő, zord kórusa;
s jövőre úgyis új életre támadt,
s e varázskör véget nem ért soha,

és újra – s újraformálták alakját
merő aranyból táltos mesterek,
s a kész szobrot királysírokba rakták:
rejtőzzenek, mint ritka ékszerek...

Rég volt. Itt-ott meglelnéd tán a pusztát,
de nukleáris szenny borítja el,
és nézi búsan, mint leprás a mocskát:
kipattog rajta százezer panel...

És ő? A szarvas útját veszelve régen
ha körbenéz, lidércvilágra lát:

műhold-sereg lyukat ver fenn az égen,
s mocsokba fúl a lenti szép világ;

mocsokba vész maga is menthetetlen,
arany képmásai kiásva rég,
s bazári másukat már meg se retten
mellére tűzni ordas aljanép,

mely már hazáját nem szívébe' hordja,
csak szájában ver véle még habot;
lidércálmot százat vél látni róla,
hogy tán különb lesz, fényesebb, nagyobb,

s valós nagyságát, fényét sárba rántja,
ronggyá szakítja förtelmes keze,
zsigere minden mocskát ráokádja,
cafátjait elszórja százfele,

s marakszik rajtuk végeérhetetlen,
kinek jár s nem jár bár a legkisebb,
hiszen torzult agyának érthetetlen,
mint nem fogy el, mi bárkié lehet...

Az értékvesztés poklában forogva
legendák, álmok mind így zülленek;
régem nem szent, mi így merült mocsokba,
de mert szent volt, leköpni sem lehet.

Az ember (hogyha még az) béna, ájult,
forgó gyomorral arrébb fordul, és
füléhez sem jut egy végképp elárvult,
elárult, végső szarvas-bődülés

A farkasember balladája

Ha éjjel első álmodból riadsz fel,
a telihold az ablakban ragyog,
és torkod elszorul, s vonítanod kell
(úgy űz egy titkos, ősi, szörnyű sokk),
Akár az eb... Nem! Mint a farkasok,
kik, mint az ősed százezernyi éve,
ma is künn kóborolnak még az éjbe',
mert hajtja őket véres indulat...
Ha rajtad tör ki, el nem fojthatod,
kinő a bundád, karmod és fogad.

Ó, más ez, mint a kommersz, szimpla rémség,
Mit százszor látsz a horrorfilmekben:
a génjeidből jó e farkaséhség,
mit jóllakatni nem lehet sosem,
e düh, melyet nem bírsz lengelni sem,
ha elpattan, mi lelked még befedte,
civilizáltság pókhálónyi leple,
s megláthatod valódi önmagad.
Úrrá bírsz lenni rajta?! Mert, ha nem,
kinő a bundád, karmod és fogad.

S ha otthon nem maradsz, s rohansz az utcán,
s üvöltést sejt mindenhonnét füled,
a szörny elől nem mindhiába futsz tán?
Hisz őt saját lelked mélyén leled!
Veled nőtt fel, s együtt születtetek,
szüksége nem volt ahhoz sem fogakra,
hogy bűsz varázslatát beléd harapja,
ahogy veszett kutyák a kínjukat:
megosztozott a testeden veled,
s kíno a bundád, karmod és fogad.

Herceg, ha eztán kínozt még a félsz,
a Holdra rá se ránts – magadba nézz!
Embertestben születél? Az kevés!
Szép arcod maszk, mely szörny-pofán tapad!
Erő azzal nem bánhat el, sem ész:
kíno a bundád, karmod és fogad!

Tigris és kandúr

Tigris kívántam lenni mindig,
őserdő-szerte rettegett;
kandúr vagyok, s csak lopva járom
a gyom-benőtte kerteket.

Ám néha holdas éjszakákon
a háztetőkről száll dalom,
s csaholjatok, hajítsatok meg,

de én azt abba nem hagyom!

Optimizmus a 21. században

Oly szélsőséges pesszimista lennék?
Vádolnak ezzel gyakran és sokan.
De ha joggal, magukba nézve tennék,
már felkötöttem volna rég magam!

Hisz önmagában hurráoptimizmus
vagy ötvenöt évet leélni itt;
nahát! Kiben a bizalom oly izmos,
tartson ki vélem még kilencvenig!

Nem optimizmus szép jövőt idézni,
miközben látjuk jól: reménytelen;
ki önmagával sem mer szembenézni,
mindössze gyáva és gerinctelen.

De optimizmus meg nem törni mégsem,
dolgozni, élni, küzdeni tovább,
nem adni fel azért se, semmiképpen,
a külvilág bár mentől mostohább;

s amíg sugárban dől reánk hazugság,
míg bornírt fajvédők bombasztja zeng,
a tudást míg pökhendin félrerúgják,
s a nincstelenség csak némán eseng,

míg önjelölt kis cézárkák ragyognak,
míg szarkafészek lett a köz java,
s agyáig mindez el sem jut sokaknak –
nem csatlakozni a tapshoz soha!

S ha persze majd leroskadunk a végén,
mondhassuk el, hogy nem hiába lett:
a förtelem-tenger gigászi mélyén
izzadtunk egy parányi gyöngyszemet!

VADÁSZ JÁNOS

Az idő szerkezete

Álom

1.

fekete-vörös vonal-mozgás
szemből fehér vásznon
benne magasság mélység
távolság közelség idő

2.

erednek spirálos hajszál-erek
térből kétoldalt visszatérők
színeznek skálán-túli színekkel
volt-fehér vásznat

Önarckép

mozaikdarabokban
ikon-arcom
magam magamban
rész a részben

Dokumentum

hajnalban ébredek kelek

fel-fel csillámló múlt-időm
hívogat szakadatlan

hangok hangra
hitek hitre
illeszkednek

törvény – törvény

Öngyilkos

nyakháromszögén hurok
fölötte senkiföldje-fej
halál-játék rajzol
arcára gunyoros
fintort

Rajz

pasztell-test puha hóban

ismeretlen
virág-csendek
körtánc-rendje

pasztell-test puha hóban

kikiáltó-temetés

rajz

Nap nap után

szél kongat kiürült vödröket
porfelhő hulló álmokat

sugarak nyúlnak látszatok mögé

lecsiszolt létünk egén a félhold
haldokló odaszegezett hal

Egyszerű kérdés

lecsiszolt létben
mi ered miből

hó-csipkés madárszárnyak
a meddő porban

lecsiszolt létben
mit dönt az ok

Dal

kiürült vödrök konganak
ázott citromhéja-ízek
a számban

hulló lassúdott álmok holta

lennék végleg

életre váltan

Időtlen idő

nap-álarcok

kiüresedett mosolya

homlok-arany

málló halántékokon

szemek kihúnyt

tűzhányói

lélek-éhség

villódzó farkasfogak

Teremtés

kettétört gyöngyök himnusza

Egyiptom

lent délen asszuánban

múzeumi félhomályban

ötezer éves álmát alussza egy núbiai

kerek sírjában összegömbölyödve
akár a gyermek kit anyja álomba csókolt sírba tett
köré építve örökkön óvó sziklakertet

döbbsen állok felette s eszmélek
alattam e mosolygó fejben immáron ötezer éve
én álmodom el nem porladón rendíthetetlen a békét

s szívembe dobban minden
el nem múlt boldog percem ezüstös nyári estem
amikor még édesanyám meleg keze simogatott

ó határtalan élet!

Nembúcsú

Szerdahelyi Istvántól

lassan körbekerít a halál

ősz nap melegít
hamvad a rózsabokor
rongyos szirmok hullnak a lábam elé

de a túske-dárdákba
belekapaszkodok mégis
és szorítom mindétig

amíg létem fekete-vörös teje
cseppig kicsorog komor
tenyeremből

lassan körbekerít a halál

VARGA IBOLYA

Öt perc a városban

Leparkolunk, s amíg megvárlak,
mondod, nézzem meg azt az áruházat.
A kirakatig jutottam el.
„A téma az utcán hever”
mondom: hever az utcán, a Téma.
A hajdan volt ember
most kellemetlen tereptárgyként
mert nem kell, ott hever
a járda mentén
a mély, széles kirakatpárkányon
egy tucat régi gyűrött újságon
alszik
s egy kartondobozzal takarózik
olykor vakarózik
az autózajok
időnként fölzavarják,
haja tövén a legyek,
a morzsák és a hangyák
még aludni hagyják
aztán a váltás megjön, ásít,
némán ágyaz,
a párnája tömött reklámszatyor;
társa talpába rúg

no nem, nem látsz itt háborút,
csak a cipőt rúgja le végül
mielőtt a téglágyba szédül,
ő is aludni tér.

S így helyet és lábbelit cserélve,
most ő vigyáz a másik helyére.

A Téma föláll, nyújtózik, szellent
krákog és csikket keres,

rágyújt, s reggelizni indul:

közvetlenül a kukából eszik,

a kólás dobozokat üresre szürcsöli.

Most, hogy megvolt a reggeli

Toalettre megy a szemközti falhoz.

körül se néz, nem társa a szégyen,

addig én se nézem.

Számára a világ láthatatlan

Csak ő van e mély kirakatablakban

Meg a hozzá hasonló társak

Na várj csak!

hiszen nem igazi társak,

Csak a hely néma őrzői, mint a portás,

Ki műszak végén ásítva egy párat

A küszöbön várja a váltótársat

átadva az ágyat.

Tán a nevét se tudja, minek?

a névtelen az nem tartozik sehová

nem is hiányzik senkinek,

akit az ember néven nem nevez

nem is kötődik semmihez.

tehát nincs.

A Téma nem koldul, nem kér,

szótlan,

eltűnik egy irodaajtóban,

s ott megőrzött szatyrával útra kel

gyűjteni, mi ételre vagy a lovira kell

Még látom, hogy egy-egy kukát felderít

egy öltönyös utána köpött.

Aztán szem elől veszítem,

már nyüzsg a járda

s én belegyűrődök e mesevilágba.

A Téma megszökött.

Most, karácsonykor...

Mondom magamnak, most csitt!

Most csendben,

titkon súgd el óhajaidat.

Most el kell hinned,

hogy végre minden rendben.

A nyirkos, szürke homályfelhők fölött

ugyanúgy araszol a nap,

hogy máshol most kezdődik a nyár.

S hogy nincs semmi igazabb,

mint így együtt,

egy népes boldog család!

Tényleg, havazhatna is már,

úgy lenne tiszta, fehér,
csillogó az ünnep.
Most csitt, most csak el kell hinned:
semmi, de semmi nem vár odaát.
Most itt, az összetolt asztalon bőség,
mindenki degeszre eszi magát,
s nem szégyen, hogy nincs
annyi egyforma tányér,
kanál, a mosogatás is ráér.
E nap Istennek lehetőség,
mert ideje lett a csodáknak.
Most egymásra koccintva
a boldogság poharát
könnyezve mondjuk,
de jó együtt lenni!
Most gyorsan egy fotót!
Ki tudja...
Nem, nem történhet semmi
rossz.
Most csak el kell hinned:
lesz elegendő szívünk, eszünk,
erőnk, foggal-körömmel remélj,
hogy jövő ilyenkor
csak még többen leszünk.

Köd

Hogy megöregedett a hajnal

rekedt unott kakasszóval
ropogó
derékkal, nyikorgós jajjal
ébred
akárcsak nagyapó
szürke, talán mocskos is a harmat
fáradt pára lepi
e rozsdás birodalmat
amott egy édes szőlőszem
bágyadt mosollyal tűri
beteg ikrei súlyát
néhány bokron feledett
fonnyadt paprika csak
ami színesíti most a ködöt
csörgő levelű kukoricatábla
már rendetlen sorban
s én elnézem
csak úgy az eresz alól
erőltetem fáradt szemem
hogyan lássam
van-e még valami túl a ködön
friss üde napfény, holnap?
van-e értelem az elmúlásban
vagy csak feledtetni azt
új hajtás a rögön? -
minden öregségnek
egy pöttömnyi öröm.

A sor

Csak azt ne mondd, hogy ez a csend
már az áhítatnak mélységes csendje
hisz oly messze van még az isteni rend
azt se hiszem, hogy vihar előtti lenne

ez az a csend, ahogy ott állsz a sorban
nyeled a nyálad, ma tán jut meleg étel
bízol, hogy embernek néz, aki ott van,
hogy mosolya felér az otthon melegével

látod? – csak a sor az, mi napról napra nő
ijesztő ez a tömeg, a türelem, a csend
tiltott a számadat, hogy mennyi az éhező,
s közülük mennyi, ki már a mennybe ment

se nesz, se halk szó, csak a korgó gyomor
végtelen sorban, ki még egy napot remél
néptelen nemzetet hizlalgat a nyomor
lelkekért kujtorog a mindennapi kenyér.

Hull a hó

Most végre hull a hó
és ebben az a jó
hogy fehérre fest majd minket
ártatlanná mintegy

Fehér takarót borít titokra
vagy véres gyilokra
fehér a kuka, a szemetes
s aki benne betevőt keres
a fehér hóban mezítláb állva
egyformán lilul gazdag, szegény lába
fehér lepedőt terít vékonyat
de közelg az ünnepi áhítat
a nép a téren, az idei télen
- minő utcabál!
harcban a nyomorral,
elszorult torokkal
a mennyből egy angyalt vár
Hát csak hullj hó
most még egyformán fehér
a palota, a kunyhó
de jön az enyhülés délután
és nem takar már a hó
mert olvadás és áradás
előtűnik a való
az ereszcsonatorna pityereg
könnye tükör: éhes,
szomorú gyerekarok villannak,
mint szuronyhegyek
s csak a bánat, csak a vádak
és már nincs többé bocsánat...

VÉGH SÁNDOR

Kezdet

*Puha tüllök lengnek előttem,
melyen át a Nap piciny tűcskéi
belém szurkálják alakodat.*

*Tétova nyújtózás, fejre-állt világ,
foltok, vakító csillogás.*

*Elérni sima bőröd oly jó!
Érinteni egy darabot a világból,
megérinteni egy csöppet a tengerből.*

*Világni utamat,
zaklatni a Főt,
szaggatni gondolatot,
koszos ruhát.*

Érdekel? Csak Őt!

Lenge kép.

Bekeretezve időmmel

Jössz felém!

A szegények vétke

Büszke lehetsz, hiszen ember vagy!

Neked is kijár!

A fagyban, ha van
egy utolsó pillanat
- és van-,
egy halovány gondolat,
mely élet közeli sutaság,
végső jajkiáltás, halandóság,
amely talán megértő fülekre talál.

Büszke vagy, mert ember vagy!

Neked is kijár!

Két kezed fogod össze,
önmagadban régen
nem kapaszkodhatsz már,
mit sem ér, egészében egy
imát sem ér meg talán!

Büszke miért ne lehetnél?

Ember vagy!

Neked is kijár!

És kell egy másik kéz,
amelyik forró teát ad,
véletlen egy száraz kenyeret
esetleg! Az akadt!
Talán egy puha takaróval
beterít, hogy ma, még kibírd!

És életben maradj!

Büszke vagy, mert ember lehetsz!

Neked is kijár!

Álmot simító mások keze csak

arra való, hogy behunyod két szemed,

élvezd a karácsonyi Ünnepet!

Nincs benne tévedés:

már ez semmi anyagi, mi

hazavonz, csak a meleg kenyér, a kalács!

Ha volna!

Büszke vagy, mert ember lettél!

Neked is kijár!

Ha volna a gyerekcsivitelés,

meg a talány. Boldog gyerekszobák,

szánkó híján csak egy üres lapát,

húzza csúszik, tovarepülve

és mi megyünk ráülve,

Apánk – Anyánk nyomán!

Büszke vagy, és légy is az!

Élni büszkén:

Ahogy Neked is kijár!

A csend benned van!

Lepelként borul rád a vérző hajnal,
cseppenként hullnak eléd fájdalmaid,
megannyi ormóttan ölelt kötél szakad szét,
hittel vett remények adják ajándékba
életed értelmét.

Rosszkedved egén gyilkos villámok,
miért szaggatják a szépség üdvösségét?

Köntösével omlik a tájra az éj,
csend hallatja álmot adó énekét.
Szépsége álom, párnádra dőlve
ne hagyd, hogy az idő vegye vissza
örömeidet,
s életedet add az elmúlt percekért!

Hiszem, hogy lelked temploma,
a boldogság imáját visszhangozza!
Hiszem, hogy szereteted minden atomja,
szívárványként öleli át a közöny sötét egét!
- közben fiatalságunk zuhan arcomra -
Hiszem, hogy meghallod a csend halk szavú,
furcsa énekét, az őszinte, igaz érzelmekért!

Nagymama

Belebukva a mába, csak a régít idézi,
a jövő semmisége már nem hazája,
a tollfosztás tiszta kétkezi világa,
boldogságot őrző otthonra emlékszik.

Élte zaklatott álláspontokat üvölt,
kezében ott remeg a kezdet és a vég,
mormogja a múlt képzeletét, a végtelen időt,
ami virágként hitt színeket, reményt,
fohászként, mint egy szelet kenyér.

Barátom

Csak a csend beszél helyettem,
hullajtja feléd őszi titkait.
Leckeként futnak eléd napjaim,
– mosolyok bújnak benne némán –,
ajtók csikordulnak a sírás
arcán, szót váltunk, ha kell,
ha nem...hát nem baj...
Elmúlt élet zörren talpad
alatt, kopog sétáink nyomán
az ősz, tanuljuk a hangokat,
színeket varázsol elénk az ég,
– kósza idegenként lépünk elé –,

jégbedermedt ölelésekre
hintjük a szót, sivár magányok
futnak szét, ahogyan kinyitja
szemét újra a remény!

Mohóság

Én várok,
miközben ünnepel a város.
Dünnög a kamra, éhes álmokat
szunnyad véres karma
ellentéteinknek!

VERASZTÓ ANTAL

Töprengő

*„Lássad, imé én ma néktek előttökbe adom mind
az áldást, mint az átkot!” (Mózes V. XI. 26.)*

Történetünk idején, októbert mutat a naptár. Für Márton és született Vági Zsuzsanna, hatvanéves házassági évfordulójuk napján ott állnak a kertjükbe rekedt, avarillatú csendességben és nézik, hogy már kora délután, nyújtózni kezdenek az árnyékok és érezhető, hogy egyre hűvösebbé változik a fák lehelete. Szerették ezt a kertet, természetes módon, mintha bennük nőtt volna fel.

A kert fiatalabb fáit, úgy húsz-huszonöt éve ők maguk ültetgették és gondozták. Almákat, szilvákat és zamatos lédús körtéket lehetett szüretelni róluk. A kert zugába pedig két erősderekű birsalmafa illatoztatta télálló gyümölcsseit.

A legrégebbi fák pedig – mintha csak tiszteltükre tennék –, éppen diót hullattak. Für Márton mi tagadás, szívesen lett volna valami látomásszerű esemény tanúja ezen a jeles napon. Igazából persze azt szerette volna látni, ahogy karján földet seprő uszályos menyasszonyi ruhás Vági Zsuzsannával, újra feltűnnének akár itt most a kertjükben tarló fák közül és persze azt is, amikor odaállnak a Lutheránus templom oltára elé kimondani a mindkettőjük által türelmetlenül várt igeneiket. Mi tagadás még ennyi idő után is érezte mennyire megérintette akkor a lelkész választott igéje.

Hangosan pedig csak annyit mondott; korunknál fogva mi már lassan az idő múzeumába kerülünk Zsuzsa. Ennek ellenére egyáltalán nem csodálkozom azon, hogy arcodon még ma is ott látom bujkálni lánykori szépségedet.

Emlék az már kedves párom nem szépség, törte meg a kettőjük körül hallgatózó csendet egy lelkéből szakadt nagy sóhaj kíséretében Zsuzsa. Legfeljebb csak az látható rajtam, mennyire megöregedtem. Örülünk, hogy mi még hál' Istennek most is a korunk mellé kívánható állapotban leledzünk, és le tudtuk szedni a gyümölcsöket még mielőtt el- esősződött volna az idő hosszított kicsit mondandóján Zsuzsa.

Benne is feltolultak az emlékek, először a keserűek alá adott szót. A templomi padok fényesre koptatott fakó deszkái is bizonyíthatták, volna, hogy akadtak, akik csak azért jöttek el az esküvőjüket látni, hogy meglessék, hogy

néz ki az a Vági Zsuzsa, akit a Fürök beleengednek ülni a családjuk által generációkon át nehéz munkával összekuporgatott tehetőségükbe. Pedig hát az én famíliám is a kuporgatók fajtához tartozott, mi sem voltunk földönfutók.

Emlékszel Márton mit mondtam az esküvőnk előtt, jól nézz meg, milyen vagyok, de ehhez a látványhoz a tulajdonságaimat is vedd hozzá, aztán döntsél vagy elfutsz, vagy elfogadsz, te nem az elfutást választottad. Egy széket húztál mellém, leültél rá, én meg ölbe tett kézzel vártam, hogy majd csak válaszolsz valamit.

Amikor végre megszólaltál azt mondtad: nem vagy te olyan bolond, mint amilyennek szeretnél látszani Zsuzsa. Én erre elkezdtem befele mosolyogni, mert ebből megéreztem, hogy mi véglegesen, egymásnak valók vagyunk. Te lehet, hogy nem emlékszel rá, de én igen, hogy fiatalasszony koromtól hosszú időn át én sütöttem a környéken a legszebb és legfinomabb fonott kalácsokat, ezt a kívülállók is elismerték. De már jó ideje nem sütök, mert ugye kinek? Gyerekeink unokáink messze földön, a kalács meg, ha kisütném, szégyellené magát, hogy már csak nyámmogni tudunk rajta.

Most így előregedve, elnehezedve már csak az a dolgunk, hogy tologassuk, magunk előtt maradék napjainkat ez aztán a látvány mondhatom nem a menyasszonytánc. Az étellel folytatott nyert vagy veszített csatáinkat már mind mögöttünk tudhatjuk Zsuzsa, – járult hozzá a múlt bogozgatásához Márton is. Ezek tanulságait is úgy-ahogy feléltük talán éppen ettől maradt ránk olyan sem-mi érzet a maradék éveinkre. Közben a kert alatt lappangó alkonyat a fákon maradt leveleket is mintha alvóra fogta volna mozdulatlanul vártak a sorsukra.

Márton úgy gondolta már eleget rostokoltak itt a kert végében ezért szólt rá Zsuzsára, ideje lesz bemennünk a házba, mert még gödör talál nyílni alattunk. Nyugodtan magára hagyhatjuk, a sötétséget. A mai mozgalmas napon különben sem ültük agyon magunkat. Míg a kertből a házuk felé tartottak Márton tovább zsörtölődött. Már mért, ne lehetne igaz, amit az ember maga elé képzel abból, amit már meghaladott az idő. Ki tudja mi lesz velünk?

Hátralévő időmben sem akarnám ablak mögül nézni a világot évelődött tovább Márton. Mikor beértek a házba már maga is kezdte úgy érezni, hogy másra kellene terelni a szót, ezért a vacsora időpontja után kezdett tudakozódni Zsuzsánál. Hozom, már ne türelmetlenkedj, nem én türelmetlenkedek, hanem a gyetrám, háritotta el magáról a gyanúsítgatást Márton. Hallottam én rólad, hogy gyerekkorodban is a delet mutató órát tanultad meg leghamarabb évődött vele élete párja.

Belőled bizony rossz hindu lenne nyilvánított ki újabb véleményt Zsuzsa miközben szalonnát és kolbász tett le a kenyér mellé az asztalra. Mért

a hinduk mit esznek neszelt fel a szóra Márton. Hát ez az, hogy egész évben semmit, havonta isznak egy korty vizet és kész fejezte be Zsuzsa, amit a hindukról megtudott. Für Márton erre csak annyit mondott ebből egy szó sem lehet igaz, mert akkor már egyetlen egy hindu sem élne a földkerekségen, még az írmagjuk is rég kiveszett volna, mert korgó gyomorral hindunak sem lehet sokáig az élőt játszani. Aki ezt neked mondta Zsuzsa, az meg biztos, hogy nem félbolond volt nekem el híhated. Ebből azért nem lett vitának helye közöttük, mert Zsuzsa meg- ígérte nem akarja erőltetni, hogy rászokjanak a hindu étkezési szokásokra. Vacsora közben aztán rég elköltött ételekről is szó esett, ami ilyenkor nem tűnik furcsaságnak talán még a falat is ízesebbé válik tőle az ember szájában.

Mártonnak például az bableves jutott eszébe, amibe füstölt disznó- köröm, vagy ahogyan annakidején emlegették: disznóboka főtt bele. Az igen, az volt ám az étel a levesek közt, dicsérte a szép emlékü kanalazni- valót Márton.

Amikor már nem nyúltak az előttük lévő ételhez Márton az asztalon álló poharakba bort csalogatott ki a szűknyakú palackból, csak keveset, nehogy zavart okozzon a fejükben az öreg bor. Aztán asztalon átnyúló kézzel koccintottak magukra, meg a hátuk mögött hagyott hatvan esztendőre.

Ugye Zsuzsa, szívesen elüldögélnénk még egy darabig az asztal mellett, ha ide lehetne idézni, hogy apáink az egész nemzetségünk annak- idején hogyan ülték végig az asztalt milyen ételt kanalaztak, hogy vajon harapták-e a húst, törték-e vagy vágták hozzá a tejjel dagasztott kenyeret? Bizony jó lenne végig nézni, kívánta Zsuzsa is. Meg azt is, ahogy az idő haladtával az asztal egyik végén még kupák koccannak a másik végén meg már poharak csendülnek – tette hozzá Márton. –

Most mondhatná valaki rám, hogy nem áll meg bennem a szó azért beszélek ennyit. Én örülök neki, jegyezte meg Zsuzsa legalább van egy napunk, amikor nem vagy asszonyfaggató hangulatban. Márton szó nélkül hagyta a kedves csipkelődését. Másfelé fordította el a szót. Már mondani akartam neked Zsuzsa, hogy egy ideje úgy érzem, össze vagyok rekesztve a testi nyomorúsággal. A tagjaimban a melegség már nem állandó, csak kóricál benne. A kezem talán a leghidegebb, olyan, mint a vas.

Majd furcsa messze hangon folytatta. A gyerekkoromban ugyan nem kellett koplálnom, de az nem adatott meg, hogy olyan kiskabátban járhaszak, amit az én vállamra szabtak. A lábbelim is általában kicsit nyűvötte volt, igaz még viselhető. A szüleim akaratából történt ez így, nekem, a nagyobb testvérem kinőtt, de még használható gúnyáit kellett el- hordanom. Minden eshetőségre volt ugyan egy jobb göncünk is, de abban csak ritka ünnepeken öltözhettünk ki, de akkor – ha lett volna ilyen –, még az ünnepek harmad-

negyed napján is abban a legjobb ruhánkban feszelegtünk volna. De hát a munkás hétköznapiak jóval többen voltak, mint az ünnepek. Szüleink nemcsak a nyári szünetben, de az iskola mellett is bevontak bennünket, az általuk bírhatóságnak ítélt munkákba. Tőlünk is rendszeren végzett munkát vártak. A hanyag sebtében végzett munkára akkoriban azt mondták: Látszik rajta, hogy akik ezt csinálták, nem kenyérért dolgoztak. Erről meg egy furcsa fizetség is eszembe jutott. Kendernyűvés idején hallottam, róla, hogy egyik szomszédunk száz marok kendert alkudott ki fizetségül a munkájáért, ő nem kenyérért, hanem kenderért dolgozott, nyilván azért, mert szüksége volt rá.

A kert illata ezen a napon is ugyanúgy hatolt be házuk rejtett zugaiba az ablak eresztékein keresztül, mint száz évvel ezelőtt. Az ünnepeket Márton és Zsuzsa, lassan kezdtek belepilledni az öregedő estébe, az asztal is mintha egyre hosszabbra nyújtóztatta volna magát előttük. Zsuzsa maradt éberebb kérdezte is Mártont, nem gondolja-e, hogy ideje lenne már elvackolódni? Az sokáig hallgatott. Zsuzsa már kezdte azt hinni, hogy Márton nem hallotta, amit kérdezett. De nem ez történt. Mikor Márton szóra kapott restelkedve mondta: Jól tudod, Zsuzsa mindig vigyázok rá, nehogy olyasmit mondjak, amit nem kellene, de most nem tudom, hogy mi az, amit nem kellene mondanom. Maholnap még azt is megérem, hogy ha befordulok, az utcáson az már nem én leszek csak az árnyékom. Ettől aztán kicsit meg is ijedt, hogy egyre messzebről kezdi látni önmagát. Elalvás előtt pedig azon töprengett, hogy mi is hát az élet? De hiába botorkált a gondolatai közt nem talált jobb választ, mint hogy: talán a megélt pillanatok összessége lenne az. Félálomban még az is visszaderengett a fejében, hogy a kisebbik fia egyszer viccesen azt találta mondani az anyjának róla: Apánk biztosan azért beszél mindig másokról, mert attól fél, hogy megtud valamit magáról.

VIHAR JUDIT

Forr a teavíz
friss kalács az asztalon
de egy szék üres

Hegycsúcson állok
alant lámpák villódnak
holdfény csordogál

dermesztő hideg
kifosztanak bennünket
némán eltűnjük

Lassan harminc év
s rövid boldogság után
sorsunk zuhanás

Várrom, hegytető
királyok nyaraltak itt –
Dunakanyarban

Hegyek rejtekén
borospincék bújtak el –
Szépasszony völgye

Délibábos rét
szürkemarha legelész
puli tereli

Dombtetőn templom
szavad visszahallod itt
Tihanyi apátság

Hegyek, völgyek közt
egész Balatont látod –
Kőröshegyi híd

Békés tájakon
ínség, betegség pusztít
kifosztott a nép

Tudod, mit jelent
keresztényi szeretet:
esendőt segíts!

Latyakos utca
latyak ül a lelkeken –
meddig ragad ránk?

Fullasztó a lég
gyűlöletbeszéd süvölt –
legyen vége már!

Szemét az utcán
szemét lóg a falakról
szemetes lelkek

Közöny, utálat
szívtelen Magyarország
szégyen a neved!

Északi sziget
homokja tengerbe hull
lávaként lövell
(Dániánál)

Dobszó a hegyen
fák lombja susog hozzá –
szellemfesztivál
(Svédország, Vadstena)

Régi kőbuddhák
bámulnak rám hallgatag
múlt mélységéből
(Kína)

Egekig szöknek
csipkézett tengercsöppek
Hokuszaik képén
(Japán)

Szikrázik a víz
sugár lövell magasba
pillanat szökell
(Olaszország)

Hullámszó tenger
életünk magzatvize
bölcseink itt ringott
(Görögország partjai)

Trópusi hőség
rovarsereg rebben fel
lánggra gyúl a lég
(Thaiföld)

Madárcsicsergés
virágzik a körtefa
gulyásillat száll
(hazaérkezés)

Tartalom

A. Turi Zsuzsa	9	Kardos András	148
Albert-Lőrincz Márton	12	Kaskötő István	154
Andrassew Iván	15	Ketykó István	167
Arany-Tóth Katalin	19	Király Gábor	171
Asperján György	23	Kis-Mezsei Katalin	178
Bányai Tamás	29	Kolev András	185
Baranyi Ferenc	33	Koósán Ildikó	189
Bárdos László	41	Kovács Gabriella	194
Bittner János	44	Kő-Szabó Imre	204
Bodó Csiba Gizella	50	Köves József	208
Bokros Márta	53	Lelkes Miklós	214
Czégényi Nagy E.	58	Lelkes M. Zsolt	220
Debreczeny György	60	Ligeti Éva	223
Dobrosi Andrea	66	M.Laurens	226
Efraim Staub	71	Mándy Gábor	233
Fetykó Judit	76	Márkus László	237
Fövényi Sándor	82	Mentovics Éva	243
G. Ferenczy Hanna	89	Molnár Jolán	250
Gligorics Teru	95	Nagy Antal Róbert	256
Hajdu György	101	Nagy János	261
Hajnal Éva	105	Nagy L. Éva	267
Hoitsy Horváth Edit	109	Németh Tibor	270
Jeney András	115	Nógrádi Gábor	276
Jóna Dávid	122	Nyakó Attila	282
Kajuk Gyula	127	Ódor György	286
Kamarás Klára	135	Péter Erika	290
Karaffa Gyula	143	Pethes Mária	294

Pethő N. Gábor	300		
Petőcz András	305		
Pődör György	310	T. Ágoston László	357
Rada Gyula	315	Thamássy Nagy Géza	367
Ricza István	322	Tiszai P. Imre	371
Rózsa András	326	Uhrman Iván	377
Sárközi László	330	Vadász János	385
Soós József	336	Varga Ibolya	391
Szebeni Attila	340	Végh Sándor	399
Szegő Judit	345	Verasztó Antal	405
Szeicz János	350	Vihar Judit	409

Az Antológia nyomtatott
példánya az
[AMAZON.COM](https://www.amazon.com)
webáruházban
megvásárolható.

